

**KRONIKA OBCE LADCE
1992 - 1995**

KRONIKÁR: Branislav LIPTÁK

ROK
1995

UDALOSTI

HLAVNÉ

ROKU 1992

Rok 1992 bol z hľadiska politických udalostí veľmi rušný a z pohľadu Slovákov i Čechov historický. Politické udalosti, ktoré

ovplyvnili aj občania Ladiec svojimi hlasmi vo voľbách v júni 1992 mali a budú mať dopad na náš budúci život politický, národný i ekonomický.

Všetky tieto udalosti sa stanú časťou všeobecných slovenských dejín - spomeniem teda iba tie najdôležitejšie.

Slovenská národná rada prijala 17. júla 1992 historickú deklaráciu, v ktorej vyhlásila **zvrchovanosť** Slovenska. Okrem iného sa v nej hovorí: „Uznávajúc právo národov na sebaurčenie vyhlasujeme, že

aj my si chceme slobodne utvárať spôsob a formu národného a štátneho života, pričom budeme rešpektovať práva všetkých, každého občana, národov, národnostných menšín a etnických skupín.“

V auguste 1992 prijala Slovenská národná rada **Ústavu** Slovenskej republiky. Ústava v preambule a v desiatich hlavách stanovuje základný zákon Slovenska. Obsahuje základné ustanovenia, všeobecné ustanovenia, základné ľudské práva a slobody, politické práva, práva národnostných menšín a etnických skupín, hospodárske, kultúrne a sociálne práva, právo na ochranu životného prostredia

a kultúrneho dedičstva, právo na súdnu a inú právnu ochranu, tzv. spoločné ustanovenia, hospodárstvo Slovenskej republiky, ustanovenia o územnej samospráve, Národnej rade SR, články o referende, o prezidentovi SR, vláde SR, Ústavnom súde SR a o súdoch Slovenskej republiky.

Z historického hľadiska veľmi dôležité uznesenie

vzniklo 25. novembra 1992 na 5. spoločnej schôdzi Federálneho zhromaždenia, kde tesnou väčšinou schválili ústavný zákon o **zániku ČSFR** k 31. decembru 1992. Ohlas občanov na rozpad republiky bol rôzny. Na jednej strane kvitovali, že sa splnili tisícročné túžby slovenského národa po samostatnosti, na druhej strane tu boli určité obavy z ekonomických otázok, prípadného zníženia životnej úrovne.

Medzitým sa na viacerých rokovaniach najsilnejších českých

a slovenských politických strán pripravilo množstvo zmlúv a dohôd o budúcej spolupráci v oblasti politickej, ekonomickej a kultúrnej a dohody o delení federálneho majetku oboch republikám. Vlády oboch republík tieto dohody schválili a parlamenty ratifikovali.

ČSFR skončila svoju existenciu 31. decembra 1992.

Od 1. januára 1993 začali existovať Slovenská republika a Česká republika.

Ešte 20. júla 1992 odstúpil prezident Václav Havel. Nasledovalo niekoľko kôl voľby prezidenta vo Federálnom zhromaždení, ale ani v jednom prezidenta nezvolili.

Veľa rozruchu a takmer 100 %-né zapojenie občanov našej obce zaznamenala tzv. **kupónová privatizácia**. Po vklade 1000,- Kčs od jedného občana sa táto privatizácia uskutočnila v 5. kolách umiestňovania kupónov -

---

896

- bodov do rôznych podnikov a investičných fondov. Po skončení, začiatkom roku 1993, sa kupóny premenia na vlastnícke, účastnícke akcie.

Na spoločenskú klímu vplývala zhoršujúca sa hospodárska situácia. Pokračovalo zvyšovanie cien potravín, spotrebného tovaru, energie, nájomného. Nie v rovnakom pomere sa zvýšili niektoré platy a valorizovali dôchodky. Hospodárska situácia najviac postihla mladé rodiny s deťmi, najmä tam, kde jeden z rodičov nebol zamestaný. Zo závodov, kde pracujú naši občania, bola najhoršia situácia v ZŤS Dubnica a JRD, najlepšia

v závodoch Makyta, Gumárne Púchov a v Považskej cementárni.

Hospodárske starosti značne znížili aktivitu občanov, činnosť v organizáciách, aktivitu v kultúre a iných oblastiach.

OBYVATEĽSTVO OBCE

Počet obyvateľov v Ladcoch je pomerne stabilizovaný. Ani v roku 1992 nedošlo k podstatným zmenám.

V tomto roku sa prisťahovalo 57 občanov, odsťahovalo 72 občanov. Celkový počet obyvateľov po odpočítaní odsťahovaných a zomretých a po pripočítaní narodených a prisťahovaných bol k 31. decembru **2667**, čo je o 6 menej ako v roku 1991.

Novonarodení občania v roku 1992

V roku 1992 pribudlo narodením 34 občanov. Z toho bolo 19 chlapcov a 15 dievčat.

Košťalíková Katarína
Hošťák Ondrej
Zbínová Andrea
Kandráč Emil
Kováčik Adam
Podmanincová Anna
Kebísek Tomáš
Zbínová Radka
Briatková Nikoľa
Peterka Marián

Mateičková Lucia
Hrehuš Marek
Hofstädter Radovan
Tichý Radovan
Kandráč Peter
Raček Matej
Habánek Pavol
Maršovský Jakub
Čemešová Katarína
Kapušová Lucia

Kandráčová Kornélia
Čižmárová Karolína
Kulka Ondrej
Smrčko Tomáš
Gajdošíková Slávka
Fusko Tomáš
Huniačková Denisa

Riecky Jakub
Ďurovec Oliver
Gajdošová Martina
Zajac Matúš
Adamec Miroslav
Eliášová Ivana
Nagyová Lívia

Sobáše v roku 1992

V roku 1992 vošiel do platnosti zákon SNR číslo 234/1992 Zb., ktorý dopĺňa zákon o rodine z roku 1963. Podľa neho sú občiansky a cirkevný sobáš rovnocenné - rovnako platné. Zásadne sa vykonáva iba jeden z nich. Tak sa občania Ladiec sobášili v obradnej miestnosti obecného úradu (10), v rím. - katolíckom kostole v Košeci (4), v Beluši (2) a v ďalších - nezistených.

Úmrtia občanov v roku 1992

V roku 1992 zomrelo v Ladcoch 25 občanov, z toho 15 mužov a 10 žien.

Najstarší občania, ktorí zomreli v roku 1992 boli Mária Černotová (96 rokov) a Ondrej Letko (94 rokov). Najmladší Peter Geleta tragicky zahynul pri autonehode vo veku 47 rokov. Priemerný vek zomretých bol 75 rokov.

Szartory Koloman	Ladce	79 rokov
Melicherová Oľga	Tunežice	59 rokov
Peterková Entónia	Ladce	90
Turza Jozef	Ladce	61
Cibičková Rozália	Tunežice	69
Vavříková Anna	Ladce	90
Belko Augustín	Tunežice	65
Stach Juraj	Ladce	76
Eliáš Ladislav	Ladce	66
Kukuliašová Jozefína	Ladce	81
Peterka Anton	Ladce	76
Černotová Mária	Ladce	96
Zelíková Veronika	Ladce	85
Málik Ján	Ladce	63
Marguš Jozef	Tunežice	80
Faturík Vincent	Ladce	90
Eliáš Štefan	Tunežice	67
Češko Stanislav	Tunežice	54
Letko Ondrej	Tunežice	94
Fatura Jozef	Ladce	62

Dorociak Štefan	Ladce	73
Kalus František	Ladce	57
Ráková Mária	Ladce	57
Geleta Peter	Ladce	47
Majerechová Anna	Ladce	78 rokov.

Menovaní občania boli pochovaní na miestnych cintorínoch v Ladcoch a Tunežiciach, prípadne spoločne.

898

PROGRAM OBNOVY OBCE

„Obecné noviny“, týždenník miest a obcí na Slovensku číslo 32 zo 4. augusta 1992 uverejnili článok v rubrike „Vzory, príklady, podnety“ o Ladcoch, kde opisujú zámery našej obce v tzv. Programe obnovy.

Z článku:

Analýza aj prehliadka Ladiec nastolili celý rad úloh, ktoré má obnova riešiť. V známej ekonomickej situácii našich obcí program obnovy zvolil postupnosť. Za rozhodujúce body obnovy sa považujú:

- eliminácia alebo odstránenie dôsledkov vyvolávaných intenzívnou tranzitnou dopravou, ktorá vedie stredom sídla,
- príprava podkladov na dokončenie kanalizácie a vodovodu a to v návaznosti na predpokladané úpravy hlavnej cesty,
- vytvorenie spoločenského ťažiska - námestia obce ako miesta obchodu a kontaktov, príležitosti na ponuku a propagáciu služieb, námestia ako výkladu obce,
- záchrana starej časti obce, zachovanie výrazu a obnova tradície

Ladiec v architektúre dedinského domu.

Diskusie a názory občanov potvrdili opodstatnenosť týchto a ďalších úloh. Ich riešenie bude ďalšou etapou programu obnovy. Preto boli spracované regulatívy obnovy, ktoré názorne dokumentujú, čo treba spraviť. S predstavou o rozvoji obce a stavebného poriadku budú Ladce môcť uplatniť svoju samosprávnosť. Regulatívy:

- Ukľudnenie a spomalenie dopravy (podľa európskych noriem EAE 85), stavebné úpravy a zabezpečenie 40/km rýchlosti, efektívnejšie využitie 7 m šírky cesty, dokončenie a nová úprava chodníkov. Nové prechody pre chodcov a zastávky autobusov, bicyklové dráhy. Regulatív hlavnej cesty.
- Úprava ulíc, humanizácia ich prostredia, menej asfaltu, viac dlažieb, menej plotov, viac zelene a kvetín na priedomí. Nové obrúbenie a zúženie miestnych komunikácií. Regulatív dedinskej cesty v starej ulici. Návrh nového výrazu ulíc je podkladom na vedenie líniových sietí, vydláždené pásy sú miestom na ukladanie zberačov a rozvodov.

- Zriadenie malého námestia, spojenie dopravného uzla s podnikateľským zámerom, zlúčenie obecnej spoločenskej funkcie námestia s prosperitou, predaj a ponuka na hlavnej ceste, zastávka automobilových turistov. Regulatív organizácie námestia, bezkolíznosť dopravy, parkovanie áut.
- Funkcia dedinských domov, regionálne zjednocujúci tvar domu, sedlová strecha, malý dom s hospodárskym dvorom v hĺbke pozemku. Dispozičný typ „robotníckeho domu“ s malým hospodárstvom, tiež domu „malého“ podnikateľa. Regulatív typu výstavby v starej časti ulice.

Regulatívy majú charakter miestneho predpisu a architektonického scenára budúcnosti. Budú predmetom ďalších diskusií, hodnotenia a doplnenia. Po ich celoobecnom prijatí sa stanú predmetom všeobecnej disciplíny, podkladom technických projektov obnovy.

OBCHODNÁ SIEŤ A SLUŽBY

V roku 1992 sa obchodná sieť a služby v časti Ladce aj Tunežice rozšírili. Okrem predajní Jednota v Ladcoch a Tunežiciach a predajne OTEX boli všetky obchody v súkromných rukách. Niektoré dosiahli slušnú úroveň v sortimente ponúkaného tovaru i kultúrnosti predaja, iné mali nízku úroveň a niektoré i zanikli. Predkladám zoznam súkromných podnikateľov podľa evidencie Obecného úradu v Ladcoch:

Adamec Jozef	- pohostinstvo a cukráreň (v priebehu roka zrušená)
Bialon Anton	- kameňosochárske práce
Bednárík Adrián	- autosalón, predaj áut
Blažíček Marián	- prípravné práce stavebno-stolárske, drevomodelárske, obchodná sprostredkovateľská činnosť
Bobotová Veronika	- pohostinstvo
Cibiček Ján	- nákladná autodoprava
Ing. Dobrodenka Pavol	- Transmetal, obrábanie kovov, zlievárenstvo
Ján Čemeš	- stolárstvo
Češková Oľga	- kaderníctvo
Fedor Milan	- kaviareň
Hlúbiková Anna	- krajčírstvo
Hofstädter Alojz	- predaj obuvi a zmiešaný tovar
Chovanec Peter	- výroba drevených obalov
Chovanec Ladislav	- zámočníctvo
Chovancová Ingrid	- dámska kozmetika
Jarník Marián	- drogéria (zrušená), potraviny
Jednota	- Ladce potraviny, Tunežice potraviny
Jendrol Anton	- stolárstvo
Košťaliková Emília	- obuv, pančuchy, kožená galantéria
Kováčik Karol	- zámočníctvo, kovovýroba

Kováčiková Martina	- potraviny
Ing. Kováčik Martin	- zelenina
Kubáň Pavol	- potraviny, mäso, údeniny
Kušiková Miroslava	- potraviny
Kútny Miroslav	- priemyselný a spotrebný tovar
Lihocká Eva	- pohostinstvo
Lihotský Viktor	- domáce potreby, priemyselný tovar
Ing. Liptáková Jana	- reklamná činnosť
Mikuška Ján, Porubčan D.	- autoopravárenská činnosť
Mužiková Antónia	- textil a galantéria
Porubčan Henrik	- nákladná autodoprava
Rafko Jozef	- obchod so zmiešaným tovarom

900

Remo Miroslav	- predaj novín
Riecky Pavol	- obchod so zmiešaným tovarom, (nezačal činnosť)
Strážnický František	- autoopravovňa, benzínové čerpadlo
Suchár Jozef	- autoopravovňa
Šedíková Štefánia	- holičstvo
TJ Tatran Tunežice	- pohostinstvo
Tománek Juraj	- veľkoobchod s chemickým materiálom, hnojivami, prenájom vozidiel
Várošová Oľga	- bufet v cementárni
Vilček Marián	- spracovanie termoplastov
Uričková Helena	- služby, šitie na zákazku, zber obuvi a šiat
Vanin Július	- výroba pre domácnosť a predaj
Vaninová Margita	- dámske kaderníctvo
Zábojníková Amália	- drogéria
Záhumenský Ján	- spotrebný tovar, zelenina, potraviny
Zajac Miroslav	- zelenina a ovocie, zámočníctvo

Od jari do neskorej jesene predaj doplňovali rôzni predavači zeleniny, textilu, vína a iných tovarov na malej tržnici na križovatke v Ladcoch.

DANE Z NEHNUTEĽNOSTÍ

Pre občanov Ladiec veľmi dôležitou udalosťou sa stalo prijatie zákona SNR č. 317/1992 z 29. apríla 1992, ktorým sa zavádza od 1. januára 1993 **daň z nehnuteľností**.

Obecné zastupiteľstvo a obecný úrad vydali tlačенú publikáciu, z ktorej vyberáme podstatné časti, pretože budú mať vplyv na financovanie občanov, ale predovšetkým na príjmy obce a to nielen od jednotlivcov, ale i závodov a podnikov v obci.

Daň z nehnuteľností zahŕňa:

- daň z pozemkov
- daň zo stavieb.

Dani z pozemkov podliehajú: orná pôda, ovocné sady a trvalé porasty, záhrady, lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy, rybníky

s chovom rýb, zastavané plochy a nádvorá, okrem tých plôch, ktoré

sú zastavané stavbami podliehajúcimi dani zo stavieb, stavebné pozemky, t.j. nezastavené pozemky určené na výstavbu.

V ďalšej kapitole uvádzajú podmienky na oslobodenie od dane z pozemkov a ďalej, že daňovníkom, teda osobou, ktorá je povinná platiť daň z pozemkov je vlastník pozemku, alebo ten, kto má na pozemku právo hospodárenia.

Sadzba dane z pozemkov je stanovená u ornej pôdy, ovocných sadov a trvalých trávnatých porastoch na 1 % zo základu dane, u lesných

---

901

---

pozemkov na 2,25 % zo základu dane. Sadzba dane z pozemku predstavuje za každý i začatý m² pozemku u záhrad 0,20 Kčs, u zastavaných plôch a nádvorí 0,20 Kčs, u stavebných pozemkov 0,20 Kčs.

Daň zo stavieb sa platí za stavby alebo ich časti spojené so zemou pevným základom, na ktoré bolo vydané užívacie povolenie. Sú to obytné domy, chaty, garáže, objekty slúžiace na podnikateľské a zárobkové činnosti a iné.

Základná ročná sadzba dane zo stavieb je za každý začatý m²:

- obytné domy a ostatné stavby tvoriace príslušenstvo hlavnej stavby 1 Kčs
- obytné plochy rekreačných a záhradkárskych chát 3 Kčs
- samostatne stojace garáže, hromadné garáže 4 Kčs.

Predpisy ďalej hovoria o sadzbách za stavby poľnohospodárske, priemyselné a pod.

V publikácii si občania našli aj to, kto dane spravuje, ako sa poskytujú daňové úľavy, kedy a komu sa dane platia.

V záverečnom ustanovení sa okrem iného hovorí, že toto všeobecne záväzné nariadenie nadobúda účinnosť dňom 1. januára 1993.

OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO

Obecné zastupiteľstvo sa na svojich zasadaniach zišlo v roku 1992 osemkrát. Na programe boli zásadné otázky ekonomiky, životného prostredia, politického života, kultúry a iných oblastí.

V obecnom zastupiteľstve došlo k zmene, keď 15. mája 1992 pripravili kooptáciu na uvoľnené miesto po Milanovi Gábelovi. Vytypovaný František Koiš odmietol a tak na nasledujúcom zasadaní 25. júna 1992 kooptovali Ing. Miroslava Váňa. Od tohoto zasadania malo obecné zastupiteľstvo toto zloženie:

Kalus Ladislav, Klvaňa Stanislav, Kobza Ivan, MUDr. Martináková Jarmila, Suchár Jozef, Kvasnica Bohumír, Melicherová Oľga, Ing. Váň Miroslav,

Ing. Miklóši Vojtech, Košťalik Ondrej, Letko Milan, Letko František.

Po celý rok bola pomerne dobrá účasť na všetkých zasadaniach obecného zastupiteľstva.

Z významných prijatých **opatrení a uznesení** na zasadaniach obecného zastupiteľstva vyberám:

13. februára 1992 prijali významný dokument **Zásady hospodárenia s majetkom obce.**

Na zasadaní 19. marca 1992 sa riešila otázka skládky pevného domového odpadu a ťažkostí pri jej údržbe. I napriek stráženiu vozili rôzni súkromní prepravcovia v popoludňajších a nočných hodinách neohlásený domový odpad. Okrem toho sa opäť začali množiť „čierne“ - nepovolené skládky

v chotári obce. Uzniesli sa na nariadení, že každá domácnosť musí mať smetnú nádobu, pretože každá produkuje domový odpad. Na marcovom

---

902

---

zasadaní schválilo obecné zastupiteľstvo vymeniť v budove číslo 151 (budova obecného úradu) doterajšie vykurovanie elektrickými akumuláčnými kachľami za ústredné kúrenie s vlastnou kotolňou za predpokladaný náklad 70 000 Kčs.

14. mája 1992 obecné zastupiteľstvo uskutočnilo reorganizáciu **kultúrnej komisie**. Predsedom je naďalej Ladislav Kalus a členmi zástupcovia politických strán a organizácií. Vychádzalo sa zo zlej situácie na tanečných zábavách, ale aj z toho, že komisia v doterajšom zložení nedostatočne fungovala.

Na tom istom zasadaní prijali momoriadne dôležité uznesenie, podľa ktorého obecné zastupiteľstvo schvaľuje bezodplatný prevod časti majetku Považskej cementárne Ladce do majetku obce. Išlo najmä o objekty:

- kultúrny dom a príľahlé priestory,
- športoviská,
- verejno-prospešné priestory a záhrady.

Obecné zastupiteľstvo poverilo starostu obce preveriť stav ponúkaných domov: slobodáreň Horné Ladce, 3 bytovky pri ihrisku, bytovku „vežiak“, 12 - bytovky atď.

Dôvod na zamýšľanú transakciu bol jediný: Považská cementáreň vstupuje do privatizácie a preto činnosti nesúvisiace s výrobou presúva na iných majiteľov. Ku konečnej, definitívnej realizácii však v roku 1992 ešte nedošlo.

25. júna 1992 uznesením obecného zastupiteľstva prešla správa cintorína a skládky domového odpadu do kompetencie Drobných prevádzok obecného úradu.

Schválili poplatky za používanie cintorínov:

- poplatok za miesto na cintoríne na 10 rokov	150 Kčs
- za vykopanie jamy	500 Kčs
- za vykopanie jamy v zime	780 Kčs
- za použitie Domu smútku	35 Kčs

- za ozvučenie

10 Kčs

Poplatok za miesto na cintoríne pre cudzieho občana na 10 rokov stanovili na 3 000 Kčs.

Na tomto zasadaní nariadili pravidelný mesačný prísun financií z Drobných prevádzok vo výške 50 tisíc, čo potom v októbri zmenili na sumu 20 000 Kčs.

28. augusta 1992 na zasadaní obecného zastupiteľstva okrem riadneho programu si prítomní poslanci vypočuli prednášku Ing. Šaračina o obnove a rozvoji dediny. Prednášku doplnil prednosta Okresného úradu životného prostredia.

V tomto čase sa po rôznych opravách a vybavení nábytkom časť pracovníkov obecného úradu (starosta, ekonóm) presťahovala do budovy obecného úradu (po B. Miernom).

8. októbra 1992 obecné zastupiteľstvo schválilo 40 tisíc korún na vybavenie spomínanej budovy a 35 tisíc na opravu budovy bývalého obecného domu v Tunežiciach a na ozvučenie cintorína v tejto časti obce.

12. novembra 1992 rokovalo obecné zastupiteľstvo najmä

o referende v Tunežiciach, o ktorého priebehu píšem ďalej. Súčasne prerokovali žiadosť o odčlenenie časti Ladiec počnúc domom

---

903

B. Zajaca, končiac Dolinkom a priradenie k časti Tunežice. Obecné zastupiteľstvo pokladalo túto otázku za neaktuálnu.

Na novembrovom zasadaní odpustili lokalizačný poplatok JRD Košeca (50%) vo výške 258 000 Kčs, nakoľko družstvo je insolventné.

17. decembra 1992 súhlasili poslanci obecného zastupiteľstva s prenájmom Drobných prevádzok obecného úradu súkromnej osobe alebo spoločnosti za ročné nájomné cca 250 000 korún na dobu 5 rokov.

Na tom istom zasadaní sa dohodli, že za rybársky lístok sa bude platiť 30 Kčs do obecnej pokladne.

Dôležitými bodmi na rokovaní boli pripomienky poslancov. Tak sa napr. sťažovali v mene občanov na zápach z cementárne, ktorý vzniká pri spaľovaní textílií, na časté prášenie z rotačnej pece a iných častí cementárne. Poslanci upozorňovali na poškodené miestne komunikácie a iné nedostatky, ktoré sa potom riešili.

Veľmi vážne opatrenia prijal obecný úrad v čase sucha a nedostatku vody aj pod vplyvom vypustenia kanála. Vydal zákaz polievania záhrad z verejných vodných zdrojov oproti trestným sankciám, pokute až do výšky 500 korún.

Na záver roka 1992 organizoval obecný úrad rozlúčku občanov so starým rokom a privítanie **vyhlásenia Slovenskej republiky**. Oslava sa uskutočnila na križovatke v čase od 23.30 hodiny za účasti niekoľko stoviek občanov. Na dobrú náladu hrala reprodukováná hudba

v miestnom rozhlase. Občania si navzájom blahoželali, želali úspech jeden druhému i začínajúcej samostatnej Slovenskej republike. Bola to vydarená akcia, ktorá zanechala v občanoch hlboký dojem.

Domová správa

V roku 1992 nedošlo k nijakým zmenám v počte bytových jednotiek obhospodarovaných Domovou správou Ladce, teda domový fond tak, ako v roku 1991, tvorilo 11 bytových jednotiek.

Vedúcim Domovej správy obecného úradu v Ladcoch bol i naďalej Valter Fábry.

Nájomné v roku 1992 sa zvýšilo, ale i napriek tomu celková suma nájomného za rok 1992 bola značne nižšia ako suma vynaložená na opravy, údržbu a iné práce.

Medzi najvýznamnejšie práce patrila výstavba kanalizácie z bytoviek číslo 139 a 140 a oprava cesty po výkopoch. Firme TORUS z Púchova, ktorá prípojku kanalizácie budovala, vyplatili 230 000 Kčs. Bola to dobrá investícia, ktorej návratnosť (oproti vyvážaniu fekálií) je približne 2 roky.

Druhou významnou investíciou bolo zavedenie plynu do učiteľských bytoviek a vybudovanie dvoch kotolní, takže na konci roku 1992 každá bytovka mala vlastné vykurovanie. Plyn zavádzala firma Plynomat Považská Bystrica a elektrickú časť firma MONZA z Novej Dubnice.

904

Značné finančné čiastky sa vynaložili na menšie údržby, opravy, výmeny rôznych vybavení bytov, najmä opravy kúpeľní, výmena vodovodných batérií, elektrických vyhrievacích telies, bojlerov, spoločných televíznych antén a pod.

Drobné prevádzky obecného úradu

Dňa 20. júna 1992 sa zmenilo vedenie drobných prevádzok - odišiel Anton Jendrol a za vedúceho nastúpil občan Ladiec - Miroslav Zajac.

Stabilný počet pracovníkov - 8 (2 murári a 3 vodiči) sa doplňoval podľa potreby brigádnikmi, najmä z radov nezamestnaných.

Drobné prevádzky tak ako po minulé roky poskytovali rôzne služby, medzi ktoré patrilo vývoz pevného domového odpadu, ktoré vyvážali vlastným autom. V roku 1992 bolo v prenájme 499 popolníc u občanov

a 286 u rôznych organizácií. V tejto súvislosti sa robili aj niektoré úpravy na miestnej skládke pevného domového odpadu pri Váhu v Ladcoch.

Niektoré opatrenia usmernené obecným úradom sa urobili na skultúrnenie cintorínov v Ladcoch i Tunežiciach.

Stanovili

správca cintorína v Ladcoch, oba cintoríny ozvučili a urobili viaceré

estetické úpravy.

Pokračovala aj rekonštrukcia budovy Drobných prevádzok (bývalá robotnícka kantína). Urobili vkusné vonkajšie omietky z dvoch strán budovy a nátery okien. Rekonštruovali gaštanový parčík, zaviedli osvetlenie, stoly, lavice, tanečný parket atď.

Veľké služby robili Drobné prevádzky počas vypustenia kanála, keď strata vody bola viac ako v 120 studniach. Každý deň vyviezli 8 cisterien pitnej vody, začali 13. júla a skončili koncom decembra 1992. Náklady

na rozvod v sume 150 tisíc korún hradilo Povodie Váhu, ktoré bolo investorom opráv, vypustenia kanála, teda aj príčinou nedostatku vody v studniach.

Niektoré významnejšie stavby

Výstavba **vodovodu** z finančných dôvodov veľmi nepostúpila. Pri vodojeme sa odstraňovali kolaudačné závady a celý objekt sa pripravil na odovzdanie na začiatok roka 1993.

Celé dielo postúpilo tak, že na konci roka 1992 bol kompletne hotový prívod do vodojemu z hlavného potrubia Pružina - Nemšová. Rozvod bol hotový pre celé Horné Ladce, ďalej pozdĺž cesty z Horných Ladiec k cementárni

a smerom na Podhorie až po dom Kováčika, kde sa napojil na prívod do Podhoria.

Výstavba **plynovodu** postupovala podľa projektu stavby „Rozšírenie plynofikácie v obci Ladce“. V roku 1992 sa napojil na križovatke ulíc Ľ. Štúra a L. Novomestského. Trasa pokračovala po ulici Ľ. Štúra, kde sa

---

905

---

napájali občania, ďalej okolo cintorína, okolo štátnej cesty k bytovkám Vodnej elektrárne Ladce. Plynovod dokončili v letných mesiacoch a na záver zabetónovali poškodené komunikácie.

Celková dĺžka trasy vybudovanej v roku 1992 je 1550 bežných metrov. Stavbu uskutočnili Slovenské plynárenské podniky.

Mnoho rokov sa diskutovalo a upozorňovalo na stav cesty krátkeho úseku smerom od stredu miestnej časti Tunežice k farme JRD.

V roku 1992 ju pracovníci Drobných prevádzok obecného úradu vybetónovali v dĺžke 50 metrov, šírke 4,5 metra. Náklad na tieto práce bol 120 000 Kčs.

**Referendum
v Tunežiciach**

Dňa 12. decembra 1992 v čase od 8.00 - 16.00 hodiny sa v budove Miestneho kultúrneho strediska v Tunežiciach konalo referendum

k otázke oddelenia miestnej časti Tunežice od obce Ladce. Konalo sa na základe petície, ktorú podľa zákona podpísalo viac ako 20% obyvateľov Tunežíc. Referendum je dobrovoľné, zúčastňujú sa ho občania, ktorí majú volebné právo. Referendum je platné, ak sa ho zúčastní nadpolovičná väčšina občanov s volebným právom a ak väčšina z tohoto počtu občanov s odlúčením súhlasí.

Referendum riadila komisia:

predseda: Jozef Černuška

podpredseda: Rudolf Kvasnica

členovia: František Letko

František Kováč

Pavol Letko

Oľga Melicherová.

Za obecné zastupiteľstvo boli menovaní: Jozef Suchár

Stanislav Klvaňa.

Občania pri voľbách dostali hlasovací lístok s textom

a so slovami súhlasím - nesúhlasím. Svoju vôľu a názor mali vyjadriť zakrúžkovaním patričného slova.

Referenda sa **zúčastnilo 129** občanov z 329 oprávnených voličov. Spolu odovzdali 122 platných a 7 neplatných lístkov.

Za oddelenie Tunežíc hlasovalo 85 voličov.

Proti oddeleniu Tunežíc od Ladiec 37 voličov.

Keďže sa za odlúčenie nevyjadrila väčšina oprávnených voličov

(z 329), referendum vyjadrilo **nesúhlas s odlúčením** časti Tunežíc od obce Ladce.

VOĽBY DO ZASTUPITEĽSKÝCH ORGÁNOV

V roku 1992 boli v ČSFR vypísané voľby do zastupiteľských orgánov:

- do Federálneho zhromaždenia (Snemovňa ľudu, Snemovňa národov)
- do Slovenskej národnej rady
- do Českej národnej rady.

Voľby sa konali dňa **5. júna** 1992 od 14.00 hodiny do 22.00 hodiny. Dňa **6. júna** 1992 od 7.00 do 14.00 hodiny v Kultúrnom dome Ladce a Osvetovej besede v Tunežiciach.

Predchádzala im predvolebná kampaň, ktorá však mala v samotnej obci iný charakter ako vo voľbách 1990. Bolo aj menej plagátov, nápisov, transparentov, letákov i menej predvolebných zhromaždení.

V predvolebných zhromaždeniach sme zaznamenali stretnutie s ministrom vnútra Pittnerom a ďalšími kandidátmi na poslancov za Kresťansko-demokratické hnutie. Na tomto zhromaždení vystúpil súbor Melódia z Považskej Bystrice. Dňa 22. mája usporiadala predvolebné zhromaždenie politická strana KSS '91, kde sa predstavili kandidáti na poslancov do Federálneho zhromaždenia a Slovenskej národnej rady Dušan Saksá a Jozefína

Kalusová - občania Ladiec. Dňa 23. mája 1992 poslanec

Federálneho zhromaždenia Ivan Poľanský z Dubnice nad Váhom prednášal v kultúrnom dome o zvrchovanosti Slovenska. Bol

to poslanec, ktorý reprezentoval Slovenské kresťansko-demokratické hnutie.

Priebeh volieb

Počas predvolebného obdobia dostali všetci občania v Ladcoch hlasovacie lístky s návrhom kandidátov politických strán, politických hnutí alebo koalícií, ktoré boli zaregistrované v našom volebnom kraji.

Hlasovacie lístky do Snemovne ľudu a Snemovne národov Federálneho zhromaždenia boli farebne rozlíšené modrým, resp. červeným pásom, do Slovenskej národnej rady boli lístky biele.

Voľby riadili v dvoch okrskoch, Ladce a Tunežice, okrskové volebné komisie. V každom okrsku bola zriadená volebná

miestnosť. Členmi komisií boli príslušníci najsilnejších politických strán a hnutí, ktorých do komisií delegovali ich strany (Hnutie za demokratické Slovensko, KDĽ, SDĽ a KSS '91).

Okrsková komisia v **Ladcoch** mala nasledovné zloženie:

Emil Bračík

Daniela Kretová

Viera Kráľová

Jozef Kováč
František Zelík
Jozef Černuška
Anna Kacinová - zapisovateľka.

Okrsková komisia v **Tunežiciach:**

František Melicher
František Letko
Ján Turzík
Štefan Cák
Dušan Peterka
Ľ. Porubčanová - zapisovateľka.

Predpovede rôznych inštitúcií hovorili o nízkej účasti občanov vo voľbách. Nestalo sa tak - v Ladcoch i Tunežiciach sa zúčastnila drvivá väčšina oprávnených voličov.

V okrsku **Ladce** bolo zapísaných do voličských zoznamov 1 537 osôb. Z nich sa volieb zúčastnilo 1 299 voličov.

V okrsku **Tunežice** bolo zapísaných 371 voličov - na voľbách bolo 336 občanov. V oboch okrskoch bolo niekoľko hlasov z rôznych dôvodov, zväčša technických, neplatných.

Výsledky volieb

Ďalej uvádzam podrobné výsledky volieb do všetkých zastupiteľských orgánov podľa jednotlivých strán. Najskôr však - pre porovnanie - výsledky v okrese Považská Bystrica vyjadrené v percentách za najsilnejšie politické strany a hnutia, ktoré sa všetky dostali do parlamentov.

V okrese Považská Bystrica bolo na voličských zoznamoch zapísaných 117 000 občanov, volieb sa zúčastnilo viac ako 101 000 voličov.

Výsledky najsilnejších strán v %:

---

politická strana - hnutie	SNR	FZ - Sn. ľudu	FZ - Sn. národov
Hnutie za demokratické Slov.	57,20	40,64	44,85
Slovenská národná strana	9,30	16,81	15,02
Strana demokratickej ľavice	8,89	12,08	11,37
Kresťansko-demokrat. hnutie	8,07	8,71	9,13

Výsledky v **Ladcoch:**

(počet platných hlasov)

Politická strana - hnutie	Snemovňa ľudu	Snemovňa národov	SNR
Hnutie za samosprávnu dem. - SMS	-	1	1
Slovenská republik. únia	1	-	1
Hnutie za demokratické Slovensko (1.)	544	600	748
Strana demokratickej ľavice (2.)	200	160	117
Strana práce a istoty	10	10	5
Hnutie za oslobodenie Slovenska	-	-	3
Strana slobody	-	-	2
Demokrati 92 za spoločný štát	8	9	-
Slovenské kresťanskodemokrat. hnutie	46	40	30
Zväz komunistov Slovenska	66	88	-
Hnutie za sociálnu spravodlivosť	-	-	-
Strana zelených	-	-	6
Kresťanskodemokratické hnutie	98	111	108
Občianska demokratická únia	28	24	14
Združenie pre republiku RSČS	2	-	1
Národní liberáli	-	1	-
Strana zelených na Slovensku	46	42	26
Rómska iniciatíva v ČSFR	11	5	7
Sociálnodemokratická strana na Sloven.	17	20	23
Komunistická strana Slovenska '91	-	-	84
Koalícia DS a ODS	28	29	25
Slovenská národná strana (3.)	150	126	71
Slovenská ľudová strana	2	1	-
Nezávislá iniciatíva	5	1	-

Ostatné politické strany a hnutia zúčastnené na voľbách v našom volebnom kraji nedostali nijaký hlas. Podrobnosti aj s volebnými lístkami sú v dokumentácii kroniky (archíve).

Výsledky v okrsku **Tunežice**:

Politická strana - hnutie	Snemovňa ľudu	Snemovňa národov	SNR
Hnutie za samosprávnú demokraciu - SMS	1	2	2
Hnutie za demokratické Slovensko (1.)	169	190	235
Strana demokratickej ľavice (2.)	53	36	25
Strana práce a istoty	1	2	1
Demokrati 92 za spoločný štát	1	2	-
Slovenské kresťansko-demokratické hnutie	9	7	5
Zväz komunistov Slovenska	-	1	-
Kresťanskodemokratické hnutie	21	23	23
Občianska demokratická únia	8	3	4
Strana zelených na Slovensku	11	7	6
Rómska občianska iniciatíva	3	5	-
Sociálnodemokratická strana na Slovensku	2	6	4
KSS '91	-	-	1
Koalícia DS a ODS	9	11	5
Slovenská národná strana (3.)	32	25	15
Nezávislá iniciatíva	3	3	-

Ostatné politické strany a hnutia kandidujúce v našom volebnom kraji (bývalý Stredoslovenský kraj) nedostali v okrsku Tunežice nijaký hlas. Podrobnosti sa nachádzajú v dokumentačnom archíve kroniky.

Hlavné ciele výchovno-vyučovacieho procesu v Základnej škole Ladce boli aj v školskom roku 1991 - 1992 stanovené na zvýšenú pozornosť vyučovania cudzích jazykov, uplatňovanie progresívnych prvkov cez využívanie audiovizuálnej techniky, uplatnenie učiteľovej osobnosti a ďalšie prvky.

Do učiteľského zboru pribudli Helena Šabíková, PaedDr. Anna Podskočová a Ľubomíra Janovčíková. Vedenie školy bolo v tomto zložení:

Mária **Letková**, riaditeľka školy

Ľudmila Vráblová, zástupca riaditeľa školy

Mária Bednáriková, výchovná poradkyňa.

Celkom, včítane vedenia školy, bolo v ZŠ 21 učiteľov, 3 výchovné pracovníčky v školskej družine, 2 pedagogičky voľného času a 11 zamestnancov školy (školník, upratovačky, pracovníčky školskej jedálne a kurič).

Škola mala 16 tried, v každom ročníku paralelku. Počet žiakov:

v 1. - 4. ročníku - 187

v 5. - 8. ročníku - 201, celkom **388** žiakov.

Školská družina poskytovala starostlivosť žiakom

v mimovyučovacom čase denne do 15.00 hodiny. Zriadené boli 3 oddelenia, v každom 25 žiakov (všetci z ročníkov 1. - 4.).

V školskej jedálni sa denne pripravovalo priemerne 160 obedov. Stravníkmi boli aj 15 zamestnanci školy. Pre 140 žiakov sa denne podávali mliečne desiate, za ktoré žiaci platili 2 koruny.

V škole sa vytvorili podmienky pre činnosť viacerých **záujmových útvarov** pre žiakov všetkých ročníkov:

- tanečný súbor
- šachový krúžok
- strelecký krúžok
- krúžok výpočtovej techniky
- matematický krúžok
- redakčný krúžok (pre časopis Ladecký nováčik)
- recitačný krúžok
- zdravotnícky krúžok.

Okrem krúžkov pokračoval v tomto roku útvar anglického jazyka.

Talentovaní žiaci sa pod vedením učiteľov pripravovali na rôzne vedomostné a športové **súťaže** v rámci školy, obvodu

a okresu. Boli to najmä olympiáda nemeckého jazyka, matematické súťaže,

fyzikálna olympiáda, chemická olympiáda, športové súťaže (basketbal, volejbal, ľahká atletika), vlastná tvorba - poézia, próza, výtvarné práce.

Rímsko - katolícke náboženstvo mali možnosť navštevovať žiaci 1. - 8. ročníka. Vyučovali ho katechéta a kaplán z Košec v školských priestoroch.

Ladecký nováčik - mesačník žiakov ZŠ v Ladcoch vychádzal

pod vedením redakčnej rady a učiteľky Dr. Podskočovej. V časopise uverejňovali zaujímavosti a oznamy zo školy, kvízy, súťaže a prvé autorské literárne pokusy žiakov.

Deň športu usporiadala škola v rámci podobných podujatí v celej Slovenskej republike. Mladší žiaci súťažili na ihrisku TJ Tatran Ladce, starší sa zúčastnili turistického pochodu do Mráznice.

Na plenárnom zasadnutí **rodičovského združenia** v kultúrnom dome zvolili nový výbor, ktorý potom riadil činnosť rodičov po celý rok. Zvolili ho v tomto zložení:

predsedkyňa - Ing. Jana Chlebová,

tajomníčka - Mária Bednáriková,

hospodár - Pavol Tichý,

členovia výboru: Ľ. Habánek

M. Sňahničan

R. Hošták

A. Svadová.

Na tomto zasadnutí odsúhlasili aj tzv. Dni otvorených dverí

v základnej škole - každý pondelok v mesiaci.

Školská správa v Považskej Bystrici a vedenie školy zabezpečili pobyt ladeckých žiakov v **Škole v prírode** v obci Lazy pod Makytou. Podľa harmonogramu sa vystriedali po ročníkoch, od druhého po ôsmy, postupne všetci žiaci. Jednotlivé turnusy trvali dva týždne.

V škole v tomto roku pracoval výbor **Odborového zväzu** v zložení:

predsedkyňa - Viera Králová,

tajomníčka - O. Ďurechová,

hospodár - D. Pružinec,

členovia výboru: Mária Bednáriková

Ďurišová.

Pre svojich členov Odborový zväz zabezpečil niekoľko akcií: výlet do Poľska, zábavné popoludnie pre deti členov, výlet do Bojníc, dvojdnový výlet do Vysokých Tatier.

V januári 1992 sa uskutočnil základný **plavecký výcvik** žiakov 3. ročníka v krytej plavárni v Novej Dubnici. V tom istom mesiaci žiaci VII. ročníka absolvovali v lyžiarskom stredisku Mojtín **lyžiarsky** výchovno - výcvikový kurz.

V druhom školskom polroku začal v základnej škole pracovať **dychový súbor**

žiakov. Budúci hudobníci sa pripravovali pod odborným vedením učiteľa Základnej umeleckej školy v Ilave - Františka Letku.

Činnosť **Detskej organizácie** riadila M. Koišová, pedagóg voľného času. Pod jej dohľadom bola zriadená klubovňa pre záujmovú činnosť. Pre zlepšenie finančnej situácie detskej organizácie

organizovali zbery druhotných surovín (starý papier, textil, železný šrot). Úspešný bol zber gaštanov, ktorých nazbierali 1376 kg.

Žiaci 1. - 4. ročníka prejavili veľký záujem pracovať v klube LUTRA. 150 detí si zhromažďovalo nálepky Lutry do svojich encyklopédií. V rámci detskej organizácie navštevovali žiaci filmové predstavenia, plaváreň a zúčastňovali sa na rôznych súťažiach.

1. júna oslávili žiaci tradičný Deň detí. Učitelia a členovia rodičovského združenia pripravili zaujímavé turistické a branné podujatia v prírode.

Školskú dochádzku v roku 1992 v 8. ročníku skončilo 53 žiakov (21 chlapcov a 32 dievčat). Umiestnilo sa 51 žiakov:

- na gymnáziá 11
- na strednú priemyselnú školu strojnícku 2, ekonomickú 1, zdravotnú 2, na pedagogickú školu 1
- na stredné odborné učilište 4-ročné 11 žiakov, na 3 a pol ročné 23 žiakov.

Dobré umiestnenie dosiahli žiaci už v spomínaných vedomostných, športových a umeleckých súťažiach. Umiestnili sa dobre na Hviezdoslavovom Kubíne, Olympiáde nemeckého jazyka, Fyzikálnej olympiáde, v basketbale chlapcov, volejbale a ľahkej atletike, šachoch, streľbe zo vzduchovky. Najväčší úspech však škole priniesla výtvarná súťaž „Vesmír očami detí“. Žiak O. Sňahničan postúpil až do celoslovenského kola.

V tomto školskom roku sa pokračovalo v **estetickú úpravu** vnútorných priestorov a chodieb školy. Okrem toho sa učebne postupne vybavovali závesmi a vymieňali sa nefunkčné radiátory.

Pri koncoročnej inventarizácii sa zistilo, že škola má nasledový majetok: Základné prostriedky 36 000 Kčs

DKP 1 797 250 Kčs.

Celková hodnota, teda spolu s ďalšími položkami, je viac ako 2 milióny korún. Do toho nie sú započítané samotné školské budovy.

Okrem spomínaných úprav v budovách a vonkajšom areáli sa urobilo ešte viacero prác. Z nich najvýznamnejšia je vybudovanie zavlažovania na školských pozemkoch, včítane čerpadla a rozvodov z blízkeho Slatinského potoka. Najväčšiu zásluhu na vybudovaní mali D. Pružinec a školník I. Ďurikovič.

Odborné učilište

Tak ako predchádzajúci rok, aj tento bol v znamení viacerých organizačných zmien. Nadriadený orgán Školská správa 2 v Banskej Bystrici krátil opäť financie, najmä investície na výstavbu. Takto otázka dostavby celého areálu - konkrétne stavby internátu - zostala opäť neriešená.

Vo vnútornej organizácii školy nastali najmä tieto zmeny:

- Zrušili elokované pracovisko v Mojčíne. Výuku skončili dve triedy a zvyšné dve sa presťahovali do Ladiec. Súčasne skončila aj jedna trieda odboru

„cementár“, posledná z tohoto odboru pokračuje v štúdiu.

- Miesto vedúcej odborného výcviku Ing. Jely Kalusovej, ktorá odišla z funkcie na vlastnú žiadosť, obsadila učiteľka Margita Rudolfyová a Riecka.

psychológ Zlatica Baricová odišla pracovať do Považskej Bystrice,
ale naďalej zostala ako externý pracovník.
- Novým predsedom ZV Odborového zväzu sa stal Pavol Hogaj.

Vo vedení školy nenastali nijaké zmeny. Aj v tomto roku bol riaditeľom - PaedDr. Vladimír **Hromka**
zástupca riaditeľa - Miroslav Sňahničan

Jozef Hladký
vedúci výchovy - Marián Justh.

Školská rada mala toto zloženie:

Ing. Jozef **Jahoda**

Karol Kováčik

Anna Hrubčinová

Mária Dobrotková

Mária Vaňová

Žofia Justhová

Eva Riecka

Jaroslav Klobučník

Jozef Vrábel

Milan Letko.

V roku 1992 mala škola 106 zamestnancov, z toho 50 učiteľov

a majstrov odborného výcviku a 17 vychovávateľov. Ostatní boli správni zamestnanci (kuchárky, upratovačky, administratívni pracovníci, údržbári, šoféri atď.).

Vo výstavbe školy sa predovšetkým skončila výstavba murársko-maliarskeho pavilónu, na ktorom sa po oficiálnom otvorení v septembri 1991 robili rôzne úpravy a dorábky.

V budove krajčirok (bývalá ZDŠ) sa dokončila prístavba a dali sa do užívania dve krajčírskedielne, kabinet a veľmi chýbajúce hygienické a sociálne zariadenia. V novembri 1992 sa na tejto budove začala výmena okien za nové - modernejšie a úprava doterajších učebni na dielne. Takže odbor krajčírky bude mať triedy v novom areáli a dielne v bývalej ZDŠ.

Po rekonštrukcii a betónovaní cesty za kaštieľom sa do užívania dalo nové volejbalové ihrisko, upravovali park a ostatné ihriská.

Rekonštrukcia **parku** podľa spracovaného projektu sa pre nedostatok financií nekonala ani v roku 1992.

Školský areál i napriek nepriaznivým hospodárskym pomerom dostával, vďaka iniciatíve vedenia a pracovníkov, solídny zjav a to i včítane kaštieľa.

V roku 1991, ale najmä v roku 1992, sa začali riešiť otázky naplnenia reštitučného zákona - **navrátenie** majetku (kaštieľ, park, budovy, záhrady) **cirkvi**. Firma Rosina z Púchova uskutočnila odhad týchto nehnuteľností. Hodnota bola stanovená na 19,5 milióna korún, z toho okolo 7 miliónov korún park.

Podľa reštitučného zákona terajší užívatel' Odborné učilište má právo používať objekty 10 rokov po vyjdení zákona, ale musí platiť nájomné.

Na odkúpenie sa aj zo strany vedenia urobili viaceré kroky, včítane

intervencie na Ministerstve školstva. Ku konečnému riešeniu sa však pre nedostatok financií nedospelo a tak celý problém prechádza do ďalších rokov.

V školskom roku 1991 - 1992 navštevovalo Odborné učilište

v Ladcoch dovedna **336** žiakov. Bolo to celkom 25 tried:

- murári - 3
- maliari - 3
- cementári - 1
- krajčírky - 6
- záhradníci - 6
- záhradníci B kategória - 2
- zámočníci - 2
- stolári - 2

Na záverečných skúškach 23. - 26. júna 1992 školu ukončilo 100 žiakov a to murári, maliari, cementári, krajčírky, zámočníci a záhradníci.

Mimoškolská činnosť žiakov učilišťa bola aj v roku 1992 bohatá. Pre jej skvalitnenie sa dobudovali tri klubovne. V nich sa uskutočňovali rôzne zábavné a súťažné akcie celointernátneho rozsahu. Z bohatej palety činností učni prejavili najväčší záujem o tieto podujatia:

- plavecké súťaže
- netradičné športové disciplíny
- súťaž „Stopercentný muž“
- súťaž „Praktické dievča“
- Kvízová beseda Európa, Ázia, Afrika
- kvíz Slušnosť muža každodenná
- Slávnosť pod jedličkou
- futbalový turnaj
- súťaž vo výtvarnom prejave
- modelovanie (krúžok)
- šachový turnaj, súťaže v hode šípok, stolnotenisový turnaj
- recitačné preteky
- súťaž v maľovaní veľkonočných vajíčok
- kvíz „Skús šťastie“.

V uplynulom roku boli v Materskej škole v prevádzke 4 triedy s 95 deťmi. Pre základnú školu pripravovali 40 detí. O deti sa staralo 8 kvalifikovaných učiteľiek a 6 správnych zamestnancov.

Od 1. júla 1992 došlo k zmene v rozdelení prác prevádzkových pracovníčok. Do pracovne, okrem MŠ Ladce, pribudlo pranie zo Základnej školy v Ladcoch, Materskej školy Hloža a Mojtn, zo Školy v prírode v Belušských Slatinách. Do pracovne z toho dôvodu prijali novú silu.

915

Okrem solídnej práce vo výchove dosiahli učiteľky Materskej školy v Ladcoch niektoré mimoškolské úspechy. Zúčastnili sa na súťaži okresu vo výrobe učebných pomôcok, kde Anna Grmanová za pomôcku „Z rozprávky do rozprávky“ dostala 1. cenu, rovnako 1. miesto obsadila v inej kategórii Jana Pikalková a riaditeľka školy Irena Gajdošíková 2. miesto za učebnú pomôcku „Na farby“.

Mimoriadne vydarený bol v Materskej škole Medzinárodný deň detí, najmä súťažné hry, odmeňovanie detí, ale i bábkové divadlo pripravené učiteľkami školy. Pre rodičov a verejnosť pripravili výstavku z výtvarných prác detí MŠ.

Z ostatných zaujímavých podujatí pre deti treba spomenúť návštevu p. Ladeckého z Púchova, ktorý priviezol do MŠ poníky, na ktorých si mohli deti zajazdiť.

V mesiaci máji 1992 pripravili pre rodičov tzv. „otvorené hodiny“, ktoré mali veľmi kladný ohlas.

Tradične bola dobrá spolupráca so základnou školou osobitne s učiteľkami prvých tried. Boli to niektoré spoločné podujatia na postupnú adaptáciu budúcich prvákov.

Situácia v Materskej škole bola neľahká najmä v hospodárskej sfére. Preto každá spolupráca bola vítaná od cementárne, obecného úradu i od súkromníkov.

Z významnejších údržbárskych a opravárenských prác spomeniem vybudovanie chodníka, brány a časti plotu (obecný úrad a školská správa), maľby, nátery najpotrebnejších miestností a dverí, vymieňanie PVC,

ale najmä dlhoročný problém - radiátory. Materská škola je napojená

na diaľkové vykurovanie z cementárne s tlakom 3 atmosféry. Radiátory praskali, ničili prostredie, nedostatočne vykurovali. Z dotácie 180 000 Kčs od Školskej správy Považská Bystrica radiátory vymenili a zo zvyšku sumy opravili strechu.

Pomoc sa dostávala z Považských cementární na základe vypracovanej „Hospodárskej zmluvy“. Pomáhali hlavne v údržbárskych prácach.

Na rôzne podujatia prispievali aj ostatní sponzori, medzi nimi aj majiteľ pohostinstva Jozef Adamec čiastkou 1 000 Kčs na Mikuláša.

KULTÚRNA ČINNOSŤ

Kultúrna činnosť v roku 1992 v obci, okrem škôl, nezaznamenala veľkú aktivitu. Závodný klub s výnimkou knižnice sa obmedzil na komerčnú činnosť, prenájom sály a príľahlých priestorov. Hlavnou príčinou bolo,

že si museli celú prevádzku kultúrneho domu hradiť z prostriedkov, ktoré sami vyprodukovali. Preto aj časť priestorov novej prístavby prenajali na reštauračnú činnosť súkromníkovi z Púchova, sálu na tanečné zábavy a diskotéky väčšinou súkromníkom.

V roku 1992 sa uskutočnilo 36 zábav a diskoték. O ich kultúrnosti sotva možno hovoriť, pretože hlavným cieľom bol zisk a cudzím

---

916

---

organizátorom málo záležalo na povesti našej obce, alebo na zachovaní priestorov kultúrneho domu v dobrom stave. Zábav by bolo ešte viac,

ale obecný úrad vydal na dva mesiace zákaz ich konania pre hrubé porušovanie verejného poriadku, výtržnosti a poškodzovanie verejného

i súkromného majetku.

V priestoroch kultúrneho domu sa usporiadalo i niekoľko kultúrnych podujatí hosťujúcich súborov, o ktoré, súdiac podľa návštevnosti, nebol príliš veľký záujem. Tak na Humorikóne - estrádnom vystúpení s bratislavskými umelcami - sa zúčastnilo 23 divákov, na predstavení divadla Jozefa Gregora Tajovského zo Zvolena „Alžbeta Báthoryčka“ necelých 200 divákov. Ani na vystúpení estrádnych umelcov Veľšicová - Slivka nebola veľká návšteva - 120 divákov. Detské divadelné predstavenie „Zlatá rybka“ Stražanovcov z Košíc malo organizovanú návštevu zo škôl.

V priestoroch Závodného klubu sa uskutočnilo niekoľko verejných podujatí:

Schôdza k transformačnému zákonu družstiev (JRD)

Detský karneval (ZŠ a MŠ)

Karneval Odborného učilišťa Ladce

Voľba MISS Odborného učilišťa Ladce

Oslavy Dňa učiteľov (školy)

Konferencia odborov (Považská cementáreň)

Deň matiek (KDH)

Valné zhromaždenie urbariátu

Deň stavbárov (Považská cementáreň)

Posedenie s dôchodcami

Vianočný večierok, stužkové slávnosti a pod.

V priestoroch klubu sa usporiadalo niekoľko výstav a predajné Vianočné trhy za účasti 50 predajcov a okolo 800 kupujúcich.

Zaujímavé kultúrno-spoločenské podujatie usporiadali v Ladcoch začiatkom augusta pri príležitosti ladeckých hodov (9. augusta 1992).

V renovovanom parčíku pod gaštanmi pri bývalej robotníckej kantíne usporiadali v piatok diskotéku, v sobotu zábavu a v nedeľu koncert dychovej hudby.

Z tradičných súborov dychová hudba vystupovala okrem spomínaného koncertu iba na pohreboch, spevácky krúžok žien na niektorých podujatiach a na občianskych pohreboch. Aktivita v kultúrnej činnosti sa prejavovala iba na miestnych **školách**, o čom píšem v patričnej časti kroniky.

V obvyklom štandarde a na dobrej úrovni je vedená miestna **knižnica** v Závodnom klube. Má veľký knižný fond - v roku 1992 to bolo

11 626 zväzkov. V roku 1992 na základe finančného príspevku obce a čiastočne Závodného klubu kúpili 52 kníh, teda veľmi málo, čo však vyplynulo aj z veľkého, takmer 100%-ného zvýšenia cien kníh.

Knižnica mala v roku 1992 **246** čitateľov, z toho 60 v detskom veku

do 14 rokov. Vypožičali si 8 656 kníh, z toho dospelí 4 526 a deti 4 130 kníh. Čitateľom knižnice bol teda takmer každý desiaty občan Ladiec.

917

Závodný klub poskytoval pre knižnicu priestory a platil jednu pracovníčku, obecný úrad hradil nákup kníh a platil tiež jednu pracovníčku. Obe pracovníčky boli zamestnané na znížený pracovný úväzok a knižnica bola otvorená každý pondelok a piatok.

Kino Závodného klubu v snahe po rentabilite siahlo k reštrikčným opatreniam tak, že zrušili predstavenia pre deti, ktoré po zvýšení vstupného boli málo navštevované. V roku 1992 premietli **210** filmov - väčšinou amerických. Návšteva 10 486 znamená priemer na jedno predstavenie 49 divákov, čo je viac ako v roku 1991. Možno povedať, že kino bolo v roku na hranici rentabilnosti, čo o predchádzajúcich rokoch nebolo možné povedať.

SPOLOČENSKÉ A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE V LADCOCH

**Slovenský rybársky
zväz**

V obci pracovala obvodná organizácia Ilava so 63 členmi. Vo výbore všetky kľúčové funkcie patrili rybárom z Ladiec a tak i činnosť organizácie sa lokalizovala do obvodu našej obce. Vo výbore pracovali:

Ján Sloboda, predseda

Bohuš Ištvánik, tajomník

Libor Kvasnica, hospodár

Jozef Fatura, člen.

Veľkú pozornosť, tak ako po minulé roky, venovali opäť budovaniu **rybníka** a odstavenému ramenu kanála, kde sa im darilo postupne vytvárať prostredie, ktoré čoraz častejšie navštevovali aj občania nerybári. Mládež si tam v zimných mesiacoch našla podmienky na korčuľovanie, starší občania na prechádzky po celý rok.

S vypustením kanála v roku 1992 mali veľké problémy. Vyschli rybníky i odstavené rameno a organizácia prišla takmer o všetky ryby, ktoré

v minulých rokoch nasadili. Vypustenie kanála im však súčasne umožnilo uskutočniť ich dávny sen - vybudovanie hrádze, ktorá oddeľuje rameno

od hlavného toku a tým zabraňuje rybám pri úbytku vody vyplávať do hlavného toku. Zhotovením hrádze vznikol nový rybník.

Tradičnou súčasťou mnohorakej činnosti ladeckých rybárov boli preteky v love rýb na rybníkoch v Tunežiciach dňa 1. mája 1992. Stali sa už nie iba športovou, ale aj spoločenskou udalosťou. Napriek nepriaznivému počasiu sa ich zúčastnil veľký počet občanov. Lovilo

sa na jeden prút a každý pretekár si mohol ponechať dve ulovené ryby. Bodovali sa ryby: kapor, štika, zubáč, amur, úhor, pleskáč, podustva, nosál a to tak, že 1 centimeter sa rovnal jednému bodu.

Ďalšie veľké spoločenské podujatie organizované rybármi bol tradičný rybársky ples uskutočnený v kultúrnom dome dňa 16. mája 1992.

918

Rybári pomohli obci tak, že sa zaradili medzi najlepšie organizácie v pomoci pri vylepšovaní prostredia. V roku 1992 vyčistili veľkú časť Lúčkovského potoka. Obecný úrad im za odmenu zakúpil 200 bm pletiva, ktoré použijú na oplotenie chovných rybníkov.

**Československý
červený kríž**

Organizáciu Československého červeného kríža **Ladce - Tunežice** viedol výbor v zložení: Ján Abrahámovský, predseda

Anna Ištvaniková, tajomníčka

Gabriela Košťaliková

Eva Tichá

Anna Vavříková

Júlia Belianová

Emília Jamrichová

Anna Mazúrová

Emília Žieriková

Štefan Babečka

Valéria Koišová

Viera Štefancová

Mária Blažíčková.

Na okresnej konferencii ČsČK v roku 1992 sa zúčastnili Ján Abrahámovský, Anna Ištvaniková, Štefan Babečka a Eva Tichá. G. Košťaliková bola členkou okresného výboru ČsČK v Považskej Bystrici.

Program organizácie ČsČK v Ladcoch dostal ako všade inde v roku 1992 nové dimenzie. Základný cieľ: pomoc v zdravotníckej a sociálnej oblasti sa rozšíril o úlohy pri pomoci hladujúcim v rôznych krajinách Európy, ale postupne sa obracal aj na naše sociálne problémy.

V organizácii boli organizovaní občania Ladiec a Tunežíc - dovedna 360 členov. Počet členov sa oproti predchádzajúcim obdobiam dost' znížil

a to prirodzeným odlivom, ale najmä vystupovaním z organizácie.

Z činnosti organizácie ČsČK, ktorá od roku 1993 ponese názov Slovenský červený kríž, vyberám:

Organizovali darcovstvo krvi v oboch častiach obce a v Považskej cementárni. Medzi darcami sú už aj nositelia zlatej, striebornej a bronzovej Jánskeho plakety.

Organizácia získala a dala vyškoliť 10 dobrovoľných opatrovateliek, ktoré sú schopné poskytovať predlekársku prvú pomoc.

Pomáhali školiť dve zdravotné hliadky mladých zdravotníkov v základnej škole. Žiaci dosahovali úspechy v rôznych obvodných a okresných súťažiach.

Členovia ČsČK sa zúčastňovali verejného života v obci, pomáhali

pri zlepšovaní životného prostredia - i keď účasť na rôznych brigádach bola nízka.

Organizácia Československého červeného kríža sa zúčastnila na zbierke šatstva a potravín pre sociálne slabé rodiny, pripravovali a organizovali lotériu ČsČK a iné akcie.

Slovenský zväz chovateľov

Na výročnej schôdzi organizácie v januári 1992 zvolili nasledovný výbor:

Jung Milan, predseda

Lihocký Viktor, podpredseda

Haršáni Anton, tajomník

Záhradník Vincent, hospodár

Kalus Pavol, predseda kontrolnej a revíznej komisie

Nagy Slavomír, pokladník

Đurikovič Ivan, člen výboru.

Predseda komisie chovu králikov bol Černota Ladislav.

Predseda komisie pre chov hydiny Mihálik Ján.

Z bohatej činnosti tejto organizácie treba spomenúť najmä zabezpečovanie chovného materiálu čistokrvných zvierat pre členov i nečlenov. Organizovali aj obchodnú činnosť - dovoz a predaj zemiakov, jablk a i. Takto získavali financie pre svoju ďalšiu činnosť.

V roku 1992 mala organizácia 35 členov, poväčšine aktívnych. Založili krúžok mladých chovateľov, ktorý vychovávajú teoreticky i prakticky.

Chovatelia majú vlastnú budovu, ktorú čiastočne rekonštruovali (strecha) a prispôbili vlastným potrebám. O budovu sa na konci roku 1992 prihlásili bývalí urbárnici ako bývalí spolumajitelia z roku 1924. Problém, ktorého riešenie značne ovplyvní ďalšiu činnosť chovateľov v Ladcoch, zostal do konca roku 1992 nevyriešený.

Členovia Slovenského zväzu chovateľov v Ladcoch sa v minulom roku zúčastnili na výstave hydiny v Dolných Kočkovciach, na okresnej výstave králikov a hydiny v Beluši.

Slovenský zväz záhradkárov

V roku 1992 mala táto organizácia 75 členov a výbor, ktorý pracoval v zložení:

Martinák Jozef, predseda

Martinák Emil, podpredseda

Rafko Jozef, podpredseda

Kalus Pavol, tajomník

Málik Ján, pokladník (v priebehu roka zomrel)

Členovia: Češko Štefan, Čemeš Jozef, Letko Juraj, Kvasnica Libor,
Kalus Ervín, Mosoriak Štefan.

Úroda ovocia v roku 1992 bola veľmi nízka, najmä jablká sa neurodili ani v súkromných záhradách, ani v sade organizácie záhradkárov. Ovocie pod vplyvom veľkého sucha väčšinou opadlo ešte pred dozretím. Členovia Slovenského zväzu záhradkárov venovali preto väčšinu času rôznym údržbárskym a zveľaďovacím prácam v ovocnom sade.

920

Aj v roku 1992 pomáhali svojim členom a ostatným občanom poskytovaním prác malotraktorom. Tento rok však menej, pretože traktor je už značne poruchový. Členovia pomohli pri skrášľovaní prostredia obce, pri strihaní živého plota pri Lúčkovskom potoku. Opäť bola vypísaná súťaž

o najkrajšiu záhradu a predzáhradku.

V osvetovej činnosti usporiadali jednu odbornú prednášku a pre svojich členov pripravili zájazd do Nitry na výstavu Agrokomplex.

Finančná situácia v organizácii sa vzhľadom na spomínanú neúrodu zhoršila.

Telovýchovná jednota TATRAN Ladce

Telovýchovná jednota TJ Tatran Ladce sa v roku 1992 preorientovala iba na **futbal**. Prinútili ich k tomu ekonomické otázky

a čiastočne aj nedostatok ochotných funkcionárov a organizátorov športu, ktorí by viedli telovýchovné a turistické oddiely.

Výbor futbalového klubu v roku 1992 tvorili:

Machala Anton, predseda

Suran Ján, podpredseda

Tichý Pavol, tajomník

Gach Ferdinand, pokladník

členovia výboru: Chovanec Vladimír

Chovanec Ján

Štefanec Ferdinand

revízna komisia: Daňo František

Kukuljaš Ferdinand

Juríček Milan.

Sústredením sa iba na futbal sa stali aj finančné a materiálové podmienky prijateľnejšími ako v roku 1991. Pociťovali však nedostatok

vo vybavení futbalového ihriska, ktorého hracia plocha vyhovovala síce štandardu aj pre vyššie súťaže, nedostatočné bolo však vybavenie šatňami a prostredie pre divákov. Veľa práce so svojpomocnou údržbou ihriska nedovolilo členom venovať sa pomoci pri skrášľovaní obce.

Práca futbalového výboru, trénerov, vedúcich mužstiev i ostatných dobrovoľných funkcionárov sa odzrkadlila na výsledkoch v súťažiach.

Dospelí

Futbalový oddiel dospelých trénoval Ján Pavlačka a Pavol Stratený. V súťažnom ročníku 1991 - 1992 hrali v II.A triede okresnej súťaže,

kde skončili s prevahou na 1. mieste so 45 bodmi, pred Domanižou

a Horovcami (38 bodov). Víťazné družstvo sa tak zaradilo do I.B triedy krajskej súťaže. V súťaži slušnosti organizovanej Okresným futbalovým výborom skončili hráči Ladiec na 5. mieste s 335 bodmi.

V súťažnom ročníku 1992 - 1993 sa mužstvu v novej súťaži príliš nedarilo. Značne sa však zlepšili v záverečnej časti jesennej súťaže a skončili predbežne na 12. mieste s 8 bodmi. V sezóne 1992 - 1993

v mužstve hrali:

Mosoriak Vladimír, Pavlačka Ján, Faturík Ján, Hriadel Milan, Prekop Miroslav, Koyš Jaroslav, Kret Stanislav, Seidl Marián, Chleban Vladimír, Ing. Melicher Vladimír, Melicher Pavol, Černík Štefan, Ing. Nemečkay Vladimír, Mackura Marián, Machala Anton, Nagy Roman, Floriš Kamil, Stratený Pavol, Juríček Vladimír, Ing. Čáp Vladimír, Milčík Vladimír, Pajerchin Marián, Hujo Daniel.

Dorast hral pod vedením trénera Jána Surana a družstvo v okresnom majstrovstve skončilo na 3. mieste.

Žiakov trénoval Pavol Tichý a **prípravku** Milan Bajza.

**TJ TATRAN
Tunežice**

Futbalový oddiel hral v súťažnom ročníku 1992 - 1993 v III. triede okresnej súťaže v skupine „B“. V jesennej časti skončil na 6. mieste

s 12 bodmi a v súťaži slušnosti na 1. mieste s 245 bodmi.

V športovej oblasti sme zaznamenali ešte jednu mimoriadnu

a neobvyklú udalosť. Športový klub telesne postihnutých poriadal v dňoch

20. - 30. júla 1992 „Jazdu telesne postihnutých - za adaptáciu zdravotne postihnutých spoluobčanov v spoločnosti“. Konala sa na trase Aš - Čierna nad Tisou. Jedným z etapovaných miest bol Púchov a cyklisti pozdravovaní občanmi prechádzali našou obcou 25. júla 1992.

Dobrovoľná požiarna ochrana v Ladcoch (obec)

Organizácia v Ladcoch mala v roku 1992 spolu 25 členov. Na čele stál výbor v zložení:

Majerík Milan, predseda

Prekop Ján, podpredseda a veliteľ

Bednárík Jozef, podpredseda pre preventívu

Ing. Horký Karol, tajomník

Herman Jozef, pokladník

Kalus Vincent, hospodár

Binka Ivan, strojník

Kukuliaš Vincent, predseda revíznej komisie

Saksová Júlia, revízna komisia

Zelíková Helena, revízna komisia.

Materiálno - technické vybavenie DPO v obci Ladce sa v roku 1992 v podstate nezmenilo. Bolo to požiarna vozidlo s celkovým vybavením značky DD 120 Avia, príviesná motorová striekačka PPS 12 R

s príslušenstvom. V roku 1992 sa členovia zamerali hlavne na opravu požiarnej zbrojnice, pričom odpracovali značné množstvo brigádnických hodín.

Po mnohých rokoch prestala organizácia z roku 1992 pracovať

s deťmi, pretože túto starostlivosť prebrala závodná organizácia požiarnikov z cementárne. Pokúšali sa svoju organizáciu omladiť - získali však iba jedného mladého člena.

24. mája 1992 sa zúčastnilo jedno družstvo okrskovej súťaže v Púchove, kde sa zo 44 účastníkov umiestnilo ako siedme.

Požiarnici v obci venovali najviac pozornosti preventíve. Pravidelné prehliadky vykonali na jar a na jeseň. V dňoch 28. a 29. marca 1992

a 4. a 5. apríla 1992 prehliadli 205 budov a 10 prevádzok. Zistili iba štyri závady, ktoré na mieste odstránili.

V dňoch 30. a 31. októbra 1992 prehliadli 365 budov a 10 prevádzok. Päť závad bolo takého charakteru, že riešenie postúpili komisii verejného poriadku a 7 závad odstránili na mieste.

POLITICKÉ STRANY A HNUZIA

Podľa výsledku volieb najviac občanov sa prikláňalo k Hnutiu za demokratické Slovensko, ktoré však rovnako ako Strana demokratickej ľavice, nemá v Ladcoch založenú oficiálnu organizáciu v pravom slova zmysle. Na politickej scéne obce teda figurovali iba dve organizácie: Kresťansko-demokratické hnutie a Komunistická strana Slovenska.

Kresťansko-demokratické hnutie

Organizácia Kresťansko-demokratického hnutia sa zúčastnila predvolebnej kampane rozširovaním letákov, plagátov veľmi korektným spôsobom, usporiadali predvolebné zhromaždenie, o čom píšem v časti „Volby“.

Vytvorila sa tradícia, že KDH spolu s Obecným úradom Ladce je organizátorom oslavy Dňa matiek. Na oslave v roku 1992, ktorá sa konala v kultúrnom dome, prehovoril starosta obce Ferdinand Bušík a žiaci materskej školy predviedli kultúrny program.

Dňa 13. júla 1992 organizovali púť (autobusom) do Šaštína a Mariánky za účasti 80 osôb a dňa 15. augusta 1992 púť do Hostýna.

Hnutie bolo aktívne aj v organizovaní brigádnickej činnosti. Dvakrát - v máji a októbri 1992 jej členovia pracovali pri úprave cintorínov, v septembri

na obnove a úprave Skalky. Najviac pozornosti v druhej časti roka venovali renovácii v kostole - úpravám podlahy, chórusu a výmene lavíc.

KDH v Ladcoch viedol nasledovný výbor:
Jozef Moriš, predseda
Emil Bračík, podpredseda
MUDr. Jaroslava Martináková, tajomníčka
Mária Sláviková, pokladníčka
Kantoríková, zapisovateľka
Miroslav Koyš, kultúrna a duchovná činnosť
Ondrej Košťalik
Vincent Faturík
Valient Král.

Komunistická strana Slovenska

Dňa 16. marca 1992 sa v Ladcoch konštituoval prípravný okresný výbor Zväzu komunistov Slovenska a pre spoluprácu so základnou organizáciou KSS '91 v Ladcoch bol poverený koordináciou činnosti Anton Kalus. V máji sa vytvoril spoločný Okresný výbor ZKS a KSS '91.

Dňa 28. augusta 1992 sa konal II. zjazd KSS '91 vo Zvolene, kde boli z Ladiec prítomní Jozefína Kalusová a Karol Horký. Na druhý deň sa konal vo Zvolene zjednocovací zjazd, kde k dvom prítomným pribudol Dušan Saksa z Ladiec. Od tohoto zjazdu má zjednotená politická organizácia názov Komunistická strana Slovenska.

Od tohoto času pôsobí aj v Ladcoch spojená základná organizácia Komunistickej strany Slovenska, ktorá má registrovaných 54 členov a je to najväčšia organizácia tejto strany v okrese Považská Bystrica.

Členmi výboru v roku 1992 boli:
Karol Horký
Jozefína Kalusová
Ladislav Černota
Stanislav Klvaňa
Vojtech Miklóši
Jozef Kováč.

Ladce sa v roku 1992 stali sídlom okresného výboru KSS Považská Bystrica. Členmi OKKSS boli Dušan Saksa, Karol Horký, Jozefína Kalusová a Ladislav Černota.

Dušan Saksa a Jozefína Kalusová boli v roku 1992 aj členmi Ústredného výboru KSS.

O činnosti KSS v predvolebnom období píšem v časti „Voľby“.

ŽELEZNIČNÁ STANICA LADCE

Na základe racionalizačných opatrení sa v roku 1992 znížil stav zamestnancov z 25 na 23. Výkony na železničnej stanici sa zvýšili vo všetkých ukazovateľoch.

Vzhľadom na plánované opravy v cementárni na začiatku roka, ale najmä pre hľadanie odbytových miest na predaj cementu bola nižšia nakládka. V priebehu ďalších mesiacov sa však značne zvýšila vďaka exportu cementu.

V roku 1992 naložili v stanici Ladce 410 622 ton, čo predstavuje 16 675 vozňových jednotiek tovaru. Export tvoril viac ako jednu tretinu. Ak to porovnáme s rokom 1991, tak nakládka vzrástla na 131,2 %.

Oveľa vyššie výkony sa dosiahli aj pri vykládke, ktorá vzrástla v porovnaní s rokom 1991 na 139,1 %, keď vyložili 135 340 ton tovaru, čo je 6 901 vozňových jednotiek.

Najväčší podiel najmä na nakládke mal zvýšený predaj cementu mimo územie ČSFR, ktorý sa realizoval zásadne po železnici.

Mierny vzostup zaznamenali aj tržby z prepravy cestujúcich -
322 000 Kčs.

Na železničnej stanici došlo k dvom nehodám v máji a júni 1992. Bolo to vykoľajenie vozidiel pri posune na vlečke cementárne. K zraneniu, ani k zastaveniu dopravy nedošlo.

Z ekologického hľadiska má význam prechod manipulačných vlakov na elektrickú trakciu. V rámci zlepšovania spracovania vlečnej agendy dali do skúšobnej prevádzky počítač. Na zlepšenie komunikácie medzi dopravnými zamestnancami začali výstavbu rádiového systému KAPSCH, dokončia ho v prvej polovici roku 1993.

Zo stavebných prác hodno zaznamenať obnovu vlečných koľají číslo 9 a 11 a váh.

V súvislosti so zastavením výroby v kameňolome Tunežice Stredoslovenské kameňolomy a štrkopiesky v Žiline vypovedali zmluvu na vlečke číslo 13 a 15 so železničnou stanicou.

**STREDOSLOVENSKÉ
ENERGETICKÉ PODNIKY,
odštepny závod VET****Trenčín,****závod Dubnica nad Váhom,
prevádzka Ladce**

Ani v Ladcoch, ani v Dubnici nad Váhom, nenastali takmer nijaké organizačné a personálne zmeny. Na čele závodu v Dubnici nad Váhom

bol v roku 1992 Ján Chmelina ako riaditeľ, Ing. Daniel Hlavačka a Ing. Jozef Sýkora ako námestníci.

V Ladcoch zostalo minuloročné vedenie v zložení:

Ivan Fedor, majster prevádzky a elektroúdržby,

Štefan Zacko, majster strojnej údržby.

Výrobné úlohy splnili v roku 1992 na 102,1%. Počas roku boli vo Vodnej elektrárni Ladce dve poruchy, ktoré však v konečnom dôsledku nespôsobili dlhšiu odstávku výrobného zariadenia a neobmedzili dodávku elektrickej energie.

V priebehu roka neznižovali ani nezvyšovali stav zamestnancov, hoci záujem o prácu v elektrárni bol značný, najmä z radov nezamestnaných.

**Vypustenie kanála
a opravy**

Počas letného a jesenného obdobia bol vypustený odpadový kanál a prívodové kanály pre výmeny jalových priepustí vo Vodných elektrárnach Ladce, Ilava a Dubnica nad Váhom. Na tejto akcii sa podieľali Banské stavby Prievidza ako stavebná organizácia, ČKD Blansko, ktorá montovala strojové zariadenie jalovej priepuste. Vypúšťanie kanála trvalo tri dni a začalo sa 11. júla 1992. Rovnako napúšťanie trvalo takmer štyri dni

od 12. novembra. Dňa 19. novembra 1992 dali stroje do normálnej prevádzky.

Na Vodnej elektrárni Ladce sa počas vypustenia kanála urobili bežné opravy strojného zariadenia. Na stroji TG 1 urobili výmenu blokového transformátora za generálový transformátor. Okrem iného Banské stavby urobili injekčnú plášť obežného kola turbíny TG 1. Tá istá firma urobila opravu betónov na vtoku a výtoku Vodnej elektrárne Ladce. ČKD Blansko dodávateľsky urobila výmenu čistiaceho stroja, ktorý zčasti vyťahuje naplavené nečistoty. Táto akcia stála 2,4 milióna korún. Banské stavby urobili svoje práce v pomerne dobrej kvalite za 1,1 milióna Kčs. Výmena jalových priepustí stála približne 16 miliónov korún.

Podľa mienky mnohých odborníkov nové zariadenie plavebnej komory nespĺňa požiadavky, aké sa na tieto nové uzávery kládli. Uzávery

počas prvých mrazov zamrzli a boli nefunkčné. Dokonca sa tvrdilo, že staré uzávery by boli ďalších 50 rokov vydržali a hlavne - boli funkčné.

Súbežne s celou akciou Povodie Váhu, štátny podnik Piešťany, uskutočnil revíziu vodného diela až po Trenčín. Vypustenie zdrže Dolné Kočkovce, prírodného a odpadového kanála spôsobilo zmenu prietokového režimu v rieke Váh. Do starého koryta Váhu vypúšťali špičkové prietoky vodnej elektrárne Nosice v celom úseku. Takmer denne sa opakovalo stúpanie hladiny Váhu o 1 - 2 metre. Obecný úrad v snahe ochrániť občanov, najmä deti, vydal prísny zákaz vstupu k rieke Váh. Vypustenie kanála v čase od 11. júla do 23. novembra 1992 spôsobili mnoho ťažkostí, o ktorých píšem v iných častiach kroniky.

STREDOSLOVENSKÉ KAMEŇOLOMY A ŠTRKOPIESKY Tunežice

Riaditeľstvo tohoto podniku v Žiline nechalo aj v roku 1992 kameňolom v nečinnosti. Vo výrobnom stredisku boli zamestnaní iba strážnici a jedna pracovníčka.

JEDNOTNÉ ROĽNÍCKE DRUŽSTVO 1. MÁJ KOŠECA

Pracovníci a členovia JRD Košeca a v ňom i naše Výrobné stredisko Ladce, žili v roku 1992 v znamení dvoch hlavných momentov

- ďalšieho hospodárskeho úpadku a
- v uskutočňovaní transformácie majetku JRD.

Na čele predstavenstva v roku 1992 bol ako predseda Ing. Stanislav Kvasnica. Členmi predstavenstva z Ladiec boli Katarína Kukuliašová a Ing. Milan Kňazko.

Predstavenstvo, vedenie družstva, malo po celý rok veľmi ťažkú úlohu. Celkový úpadok bol spôsobený viacerými faktormi. Medzi inými hlavne vysoké vstupy do výroby, najmä ceny energie, nízke výkupné ceny poľnohospodárskych výrobkov, drastické zníženie dotácií od štátu, nesolventnosť - dlhy niektorých odberateľov, najmä cukrovaru Trenčianska Teplá, ale aj ďalších výrobcov potravín. Svoj podiel na úpadku mal však aj málo pružný spôsob riadenia, často zavinený neporiadkom v legislatíve, daňovým systémom i pomalým znižovaním administratívy.

Konečné hospodárske výsledky kronikár k dispozícii nemal, ale straty na konci roka 1992 boli vyššie ako v roku predchádzajúcom. Medzi príčiny zníženia príjmov v roku 1992 možno zaradiť aj enormné sucho a tým zníženú rastlinnú výrobu.

Transformácia družstva

V roku 1992 sa začal uplatňovať zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federálnej republiky zo dňa 21. decembra 1991 o úprave majetkových vzťahov a vyrovnaní majetkových nárokov v družstvách (tzv. zákon o transformácii družstiev).

23. mája 1992 na **valnom zhromaždení** tzv. oprávnených osôb zvolili transformačnú radu:

Ing. Bohumil Konuch (Košeca), predseda
Ing. Marián Petrovič (Dubnica), podpredseda
Olga Tabačíková (Nová Dubnica), tajomníčka
členovia: Ing. Peter Vrábel (Ladce)
Stanislav Meliš (Horná Poruba)
Ing. Stanislav Kvasnica (Ilava)
Emil Egly (Ilava)
Ing. Jozef Turza CSc. (Košecké Podhradie)
Ing. Dana Bašíková (Ilava)

Hlavnými úlohami rady bolo posúdiť transformačný projekt, kontrolovať plnenie harmonogramu transformácie, dozerať na plnenie povinností družstva stanovených pri transformácii atď.

Majetok družstva

Ako prvý krok transformácie bolo treba presne stanoviť majetok družstva. Pred odovzdaním projektu transformácie urobili predbežnú účtovnú uzávierku ku dňu 31. marca 1992. Fyzickú inventúru urobili k 31. decembru 1992. Celú uzávierku robila Auditorská firma na objednávku družstva.

V tomto čase malo družstvo značný majetok v budovách, strojoch, trvalých porastoch a investíciách (spolu 110 miliónov korún), v tzv. obežnom majetku - vlastné výrobky a zásoby (10 miliónov), zvieratá (18 miliónov), peniaze, ceniny (3 milióny), pohľadávky (13 miliónov korún).

Po rôznych hospodárskych, účtovných a finančných úpravách stanovili čisté imanie (teda majetok krytý vlastnými zdrojmi družstva) pre transformáciu na sumu 95 531 322 Kčs. Ako reštitučná rezerva sa určila

suma 22 miliónov korún. Na predaj podielov od 24. augusta 1992

sa vyčlenilo 25% z čistého imania - viac ako 18 miliónov Kčs.

Pri očakávanom počte 2 156 oprávnených osôb pripadala takto na jeden podiel čiastka 10 000 korún. Majetok družstva určený k rozdeleniu

na majetkové podiely členov a iným oprávneným osobám podľa platných kritérií bol 73 miliónov korún.

928

Pôda a živočíšna výroba

Podľa transformačného projektu JRD 1. máj so sídlom v Košeci obhospodárovalo pôdu v katastroch:

---

katastrálne územie	orná pôda v ha	záhrady	ovoc. sady	lúky	pasienky	poľn. pôda
Horná Poruba	143		17	120	192	472
Ilava	257	2	37	51	126	473
Klobušice	89			10	2	101
Kopec	27			92	57	176
Košeca	389	1	35	73	203	700
Ladce	308			102	177	588
M.Koš. Podhradie	45		34	78	119	276
V.Koš. Podhradie	129			75	205	409
Valašská Belá				6		6
Hloža	5					5
Celkom	1392	3	123	607	1081	3206

Rastlinná výroba sa orientovala v prvom rade na produkciu obilovín, krmovín, cukrovej repy, technických plodín, zeleniny a ovocia.

Obiloviny pestovali v roku 1992 na výmere 744 hektárov, cukrovú repu

na 100 hektároch, zeleninu tiež na 100 ha.

Živočíšna výroba bola začlenená na každom výrobnom stredisku.

K 31. marcu 1992 pri inventarizácii boli stavy nasledovné:

Hovädzí dobytok spolu	1 461 kusov
z toho kravy	607
jalovice	378

Znamenalo to takmer drastické zníženie o 660 kusov, z toho kravy o 244 kusov. V chove ošípaných bol vývoj opačný - stavy sa zvýšili o 200 kusov. Nebolo to však iba zásluhou vlastnej produkcie odstaviť, ale ich nákupom, čo sa zdalo vedeniu družstva rentabilnejšie. V družstve v priebehu roka 1992 poklesol aj chov oviec (o 100 kusov).

929

Z hľadiska výroby mali veľký význam **dotácie** pridelované podľa zaradenia družstva do tzv. prírodno-ekonomickej skupiny. Výrobné strediská boli zaradené do rôznych skupín:

Ilava	(28.skup.) s dotáciou na 1 ha	1400 Kčs (720 000,-)
Košeca	(31.skupina)	2000 Kčs (1 180 000,-)
Ladce	(28.skupina)	1400 Kčs (815 000,-)
Horná Poruba	(40. skupina)	3400 Kčs (1 600 000,-)
Koš. Podhradie	(38. skupina)	3200 Kčs (2 650 000,-)
Špec.plodiny Ilava	(30. skupina)	2000 Kčs (450 000,-)

Vo vedení družstva však boli pochybnosti, či budú dotácie v plnej miere vyplatené.

Strojové vybavenie a stavby

Prevádzku družstva zabezpečovalo 54 traktorov, na jeden traktor pripadalo 60 hektárov poľnohospodárskej pôdy. Práce a služby zabezpečovalo 22 nákladných áut. Celkový počet kombajnov bol 11, celkom na jeden pripadalo 70 hektárov zbernej plochy obilovín, repy a technických plodín. Kombajny boli však už značne opotrebované a vyžadovali si veľa opráv a nákladov. Celkom bola u strojového zariadenia opotrebovanosť až 65% -ná.

Družstvo disponovalo značným počtom hospodárskych stavieb, zväčša vyhovujúcich. Budúce vysoké náklady na opravy však signalizovali niektoré staršie stavby, medzi nimi aj budova na výkrm ošípaných v Tunežiciach.

Pracovníci JRD

Počet pracovníkov celého komplexu JRD sa počas roka 1992 stále znižoval. Počet všetkých pracovníkov sa pohyboval tesne nad číslom 400, z toho viac ako 50 bolo technicko-hospodárskych pracovníkov. Ku koncu roka sa stav blížil k optimálnej hranici (podľa transformačného projektu) 350 - 325 pracovníkov. Najviac pracovníkov mala mechanizácia - 57, správa - 47 (z toho technicko - hospodárski pracovníci 22), špeciálne

plodiny - 44 atď.

V roku 1992 pripadalo na jedného člena JRD 7,67 hektára pôdy.

Oprávnené osoby

O transformačnom projekte a celej transformácii družstva rozhodovali tzv. oprávnené osoby. Na valnom zhromaždení 23. mája 1992 ich bolo pozvaných 2 156. Súpis oprávnených osôb robili v termíne do 28. apríla 1992, kde sa mali možnosť prihlásiť i tzv. domnelí vlastníci.

930

Na spomínané valné zhromaždenie pozvali 792 členov družstva (s pôdou 205, bez pôdy 587) a ostatné oprávnené osoby - 1 394. Na valnom zhromaždení sa zúčastnilo 1 603 osôb, čo bolo 74,3% z pozvaných. Pozvaní boli z týchto obcí a úsekov:

Ladce (413), Košeca (498), Košecké Podhradie (385), Ilava (334), Horná Poruba (248), Záhrada (52), Mechanizácia (91), Spracovávanie mäsa (24), Správa (57) atď.

Majetkové **podieľy** sa rozhodli deliť takto:

- a) 50% podľa výmery, ktorú družstvo prevzalo alebo používalo ku dňu účinnosti zákona číslo 162 z roku 1990 - 36 552 517 Kčs
- b) 20% podľa počtu odpracovaných rokov v družstve spolu 14 621 007 Kčs
- c) 30% podľa hodnoty ostatného majetku - 21 931 510 Kčs.

Etapy transformácie

Celú transformáciu rozdelili do časových etáp:

1. etapa - (29. január - 28. apríl 1992)
Prijímali sa prihlášky oprávnených osôb, spracovával sa súpis a ocenenie majetku, uzatvorili sa dohody o vzájomnom vysporiadaní so štátom.
2. etapa - (29. apríl - 23. máj 1992)
Uzatvorili zoznam oprávnených osôb, určil sa podiel oprávneným osobám (členovia s pôdou, bez pôdy, ostatní vlastníci), uskutočnilo sa valné zhromaždenie.
3. etapa - Valné zhromaždenie 23. mája 1992
4. etapa - (do júla 1992)
Vyhotovili transformačný projekt a predložili transformačnej rade.
5. etapa - (od 1. júla 1992 do 31. augusta 1992)

Započali s predajom podielov (bolo možné kúpiť jeden podiel). Predaj ukončili 24. júla a nepredané podiely zahrnuli späť do čistého imania družstva.

6. etapa - Dňa 24. októbra 1992 sa konalo II. valné zhromaždenie, kde transformačná rada podala správu o postupe prípravy transformačného procesu JRD.

Výrobné stredisko Ladce

V roku 1992 boli vo vedení výrobného strediska JRD v Ladcoch Stanislav **Záhradník** - vedúci a agronóm, Viera Závacká - zootechnička, Jozefína Grulichová - ekonómka.

Výsledky hospodárenia výrobného strediska Ladce boli podmienené nepriaznivými klimatickými podmienkami (sucho) a to najmä v rastlinnej výrobe. Výnosy jednotlivých plodín boli preto iba priemerné:

pšenica ozimá	na 86 hektároch	priemerne	3,56 tony
jačmeň	112		4,41
repka	15		2,80
cukrová repa	40		25,42
krmná repa	2		40,00
kukurica na siláž	27		14,57
lucerka (v zelenom)	26		43,00
lúky (v zelenom)	102		14,48
pasienky	177		2,29

Vo výrobnom stredisku chovali v roku 1992 priemerne 95 dojníc, od ktorých dosiahli priemernú dojivosť 3 222 litrov mlieka ročne na jednu dojnicu. Kvalita mlieka bola tak, ako po roky minulé, zlá. Tržby

za mlieko boli oveľa nižšie ako pri dobrej kvalite. Výroba mlieka sa takto dostala opäť pod hranicu rentability.

Oveľa vydarenejší bol chov **ošípaných**. Chov bol od vlastných prasníc, ale odstavčatá aj kupovali. Celkom mali 81 prasníc s priemerným nízkym počtom odstavčiat - 12,79.

Na farme **Tunežice** bol v roku 1992 výkrm ošípaných - naraz okolo 600 kusov, teda počas roka viac ako 1 500 kusov. Chov bol rentabilný.

A LESNÉ DRUŽSTVÁ

Historický pohľad

Urbárska pôda bola v období feudalizmu v strednej Európe hlavná kategória poľnohospodárskej pôdy, ktorú prevažne dedične užívali poddaní roľníci. Pomenovanie súvisí s **urbármí** - pozemkovými knihami, v ktorých sa pôda evidovala.

Za Márie Terézie a Jozefa II. sa v Rakúsko-Uhorsku uskutočnili rozsiahle reformy - tzv. **urbárska regulácia**, čo boli zákonné úpravy ekonomických a mimoekonomických vzťahov medzi poddanými a zemepánmi. Táto regulácia mala sociálny charakter, pretože stanovovala presnú výšku rôznych dávok a zamedzovala svojvôli zemepánov.

932

Na území stredného Považia tvorilo podľa zákona z roku 1836 jednu urbársku usadlosť 16 - 40 jutár ornej pôdy, 6 - 12 jutár lúk. Táto pôda tvorila základ chotárov Ladiec i Tunežíc. Patrili k nemu vnútorné pozemky (intravilán) a vonkajšie pozemky (extravilán) pozostávajúce z ornej pôdy, lúk a v Ladcoch čiastočne i štrkovísk.

Zákonom o zrušení poddanstva v roku 1848 bola urbárska pôda čiastočne oslobodená od feudálnych tiarch a stala sa aj v Ladcoch základom **súkromného vlastníctva** roľníkov.

Urbárske **lesy** - držba lesov, vznikla v roku 1853, kedy na základe tzv. urbárskeho **patentu** začali prideľovanie lesných podielov do vlastníctva bývalých urbárskych roľníkov.

Zákonom Uhorského snemu z roku **1871** sa lesné prídely stali spoločným vlastníctvom **urbariálnych spoločenstiev**, ktoré ich spravovali. Roľníkom boli spravidla prideľované menej kvalitné lesy. V rámci pozemkových reforiem sa rozloha urbárskych lesov prídelmi ešte zvýšila, takže v roku 1954 mala na Slovensku výmeru 418 tisíc hektárov.

Všetky tieto lesné hospodárstva boli zákonom SNR č. 2/1958 Zb. zrušené. Ich lesná držba prešla do vlastníctva **štátu**.

Samosprávnosť

Na konci 19. storočia a na začiatku 20. storočia mnoho problémov vyplývalo z neznalosti zákona, ale najmä jeho zlého vysvetľovania v praxi. Upozornil na to Uhorský správny súd na svojom zasadaní 31. decembra 1909. Pred založením pozemkových kníh bola aj v Ladcoch urbárska obec totožná s politickou obcou. Ešte aj neskôr, keď sa v obci vykonávali urbárske práva a odlúčenie pasienkov a lesov, považovala verejná mienka urbársku obec za totožnú s politickou obcou.

Z toho vyplývalo, že urbárikov zastupoval starosta, spravoval im pridelený les a pod.

Od roku **1894** môžu urbárnici spravovať svoj majetok prostredníctvom **valného zhromaždenia** spolumajiteľstva. Ani potom však nebolo rozhodovanie úplne bez obce, pretože predsedom valného zhromaždenia bol starosta a podľa toho istého zákona z roku 1894 vykonáva uznesenie valného zhromaždenia spolumajiteľstva obecná rada. Taký bol stav ešte pred rokom 1919.

Prvé valné zhromaždenie v **Ladcoch** sa konalo v roku 1900, podrobnosti sa však nezachovali. Ďalšie - známe zasadanie bolo v roku 1913, z ktorého sa zachovala po maďarsky písaná „Majetková podstata“, v ktorej sú zahrnuté nielen pasienky pri Váhu, Pod Kališťom a lesy v Ladeckom chotári, ale aj lesy v chorári Veľké Košecké Podhradie, napr. Privrat dülöben (Prevratské doliny) 83 jutár a Okrúhle doliny 56 jutár.

Valné zhromaždenie v roku 1919

Dňa 30. septembra 1919 sa konalo v Ladcoch valné zhromaždenie bývalého urbárskeho spolumajiteľstva obce. Schôdzu viedli: Jozef Zelík - predseda, Juraj Faturík - gazda, Ján Riecky - pokladník Karol Križan, notár.

V tomto čase mali urbárnici v Ladcoch 49 členov (hlasov), na schôdzi sa ich zúčastnilo 29. Hlavným bodom programu bola **kúpa** nemovitosti z Košecko - Ladeckého panstva. Išlo o majetok ležiaci v katastri obce Ladce a patriaci Dr. Richardovi Neumannovi a spol. Po prerokovaní tejto otázky rozhodla valná hromada majetok kúpiť.

Predtým schválili zmluvu uzavretú v Prahe s akciovou Spoločnosťou pre zúžitkovanie lesov a dreva vyťaženého v obciach Ladce, Hloža, Podhorie, Tunežice, Košeca, Veľké a Malé Košecké Podhradie, Košecké Rovné, Kopec, Horná a Dolná Poruba. Zmluva bola pre tieto obce pomerne výhodná.

Aj po tomto zasadaní boli urbárnici aktívni v nakupovaní. V roku 1920 Okresný súd v Ilave, ako pozemkoknižná vrchnosť zaevidoval kúpené parcely pre obec Ladce a Tunežice od K. Putkamer, rodenej Jeanette Popper a Antónie Ausperg, rodenej Schenk (bývalá manželka a dcéra Adolfa Schenka, zakladateľa cementárne).

Pozemky pod priemyselnú železnicu

31. augusta 1919 uzavrela Ladecká účastinárska spoločnosť na dorábanie vápna a dreva s ladeckými bývalými urbármikmi zmluvu o prenájme niekoľkých parciel, ktoré firma potrebovala na zriadenie priemyselnej železnice od Váhu po pílú. V zmluve, ktorej originál sa zachoval, sa citujú jednotlivé parcely, dovedna okolo 1000 siah. Plochy pod úzkokoľajku sa dali do prenájmu na neobmedzený čas s tým,

že sa zmluva bude každých 6 rokov obnovovať. Nájom na prvé obdobie

sa začal rátať so spiatočnou platnosťou od 1. júna 1918 do 31. mája 1924. Za jednu siahu zaplatí firma 70 halierov ročnej árendy - potom sa bude cena upravovať podľa hospodárskej situácie.

Zmluvu podpísali za ladeckých bývalých urbármikov Jozef Zelík, Juraj Faturík, Ján Riecky, Jozef Hriadel, Jozef Váň. Za Ladeckú účastinársku spoločnosť na dorábanie vápna a dreva riaditeľ Gerö. Na zmluve

sú aj podpisy notára Križana a starostu obce Jozefa Vlasatého. Na zmluve je pečiatka ešte s maďarským textom „Lédecz Közseg. Urb. közbirtosság pecsétje“ so znakom s ihličnatým stromom uprostred a po okrajoch kosa, hrable a pluh.

Úzkokoľajka sa postavila a slávnostne otvorila 23. októbra 1922, práca na pile sa začala až v roku 1923.

Dvadsiate roky

V roku 1926 obec a urbariát obnovili činnosť obecného bitúnku, ktorý bol umiestnený oproti dnešnému Domu chovateľov. Za používanie obecného bitúnku boli stanovené poplatky:

od teľaťa 5 Kč, svine 5 Kč, ovce, kozy, jahňatá, kozľatá po 1 Kč.

Bitúnok sa však najviac používal na odporazenie kráv mäsiarmi (Lippe a iní).

V roku 1928 súhlasil urbársky výbor a potom aj valné zhromaždenie s významnou výmenou väčšej výmery parciel. Výmena sa potom uskutočnila v roku 1929. Dňa 7. januára 1928 zasadol urbársky výbor v zložení:

predseda - Jozef Zelík,

urbársky gazda - Jozef Faturík,

pokladník - Štefan Eliáš,

zapisovateľ - Štefan Ištvánik,

členovia: Jozef Hriadel st., Ján Cibiček, Jozef Hriadel ml., Pavel Gajdošík, Jozef Král, Michal Peterka, Andrej Martinák.

Prítomný bol aj Jozef Gerö, zástupca Ladeckej účastinárskej spoločnosti pre dorábanie vápna a dreva.

Urbárske spolumajiteľstvo obce Ladce povolilo v prospech Ladeckej účastinárskej spoločnosti na dorábanie vápna a dreva právo na úplné predkúpy a povoľuje, aby toto právo na parcele číslo 1311 bolo zavedené aj pozemkoknižne.

Pred začiatkom využívania spomínanej plochy musí spoločnosť prepustiť urbárskemu spolumajiteľstvu takú istú plochu, tej istej kvality.

28. januára 1928 schválilo túto zmluvu aj valné zhromaždenie spolumajiteľov urbárikov 94 hlasmi proti trom. Prítomných bolo 97 „hlasov“ - nie členov, pretože mali 4,3,2 alebo jeden hlas.

Celú transakciu potvrdilo Ministerstvo zemědelství Československej republiky, expositúra pre Slovensko v Bratislave, 20. marca 1928. Zmluva bola potvrdená súdnou kanceláriou Okresného súdu v Ilave 9. januára 1928 za účasti a podpismi zástupcov urbáriátu a za Spoločnosť Ándor Klár a Jozef Gerö - riaditelia. Tu sa spresňuje pojem „úplné priemyselné spracovanie, využívanie na založenie bane, postavenie lanovej dráhy“ atď. Menovaná parcela číslo 1311 bol pasienok a nachádzal sa „Pod Kalištom“.

Spomínaná výmena sa skutočne urobila a správa z decembra 1929 hovorí, že urbárska obec dostala za 25 328 m² (4 k.j. 642 siah²) pasienku na rôznych 12 miestach 27 496 m² (4 k.j. 1245 siah²).

Takýchto - i keď menších výmien sa uskutočnilo v dvadsiatych rokoch viacej, o čom svedčia zmeny uložené v archívoch. Nešlo vždy iba o výmeny, ale aj o kúpy - predaj. Tak napr. v roku 1929 kúpilo urbárske spolumajiteľstvo od Michala Kušnieru pozemky za 30 000 Kč.

Tridsiate roky

V roku 1930 Okresný úrad, lesné oddelenie v Trenčíne poslalo predsedníctvu urbárikov v Ladcoch zaujímavý list, v ktorom upozorňuje, že podľa zákona a schválených hospodárskych pravidiel má sa konať každé

935

---

tri roky voľba urbáriálneho predsedu. V liste sa tvrdí, že v Ladcoch sa takáto voľba nekonala už od roku 1918 a preto vyzývajú, aby zvolali valné zhromaždenie a voľbu uskutočnili.

Či sa takéto zhromaždenie konalo hneď, sa v dokumentoch nezachovalo. V ďalších rokoch 1930 - 1931 bol predsedom Ján Koyš. Dňa 11. januára **1932** bol za predsedu valným zhromaždením zvolený Jozef **Hriadel** - Janových. Zaujímavý bol spôsob, akým sa valné zhromaždenie zvolávalo. Voľba musela byť vopred verejne vyhlásená a vyhláška v obci vyvesená 15 dní pred konaním voľby. Vyhlášku potom musel potvrdiť starosta na dôkaz, že bola skutočne zverejnená. Podľa ladeckých hospodárskych pravidiel bolo valné zhromaždenie uznášaniaschopné, ak bolo prítomných toľko spolumajiteľov, aby predstavovali - zastupovali 70 hlasov.

Ohraničenie pozemkov

V januári **1932** objednalo urbárske spolumajiteľstvo v Technickej kancelárii Ing. Vladimíra Ročáka, geometra v Trenčíne, ohraničenie pozemkov družstevných lesov a pasienkov a urbárskych pasienkov podľa komasačnej mapy a osadenie hraničných znakov, ktoré dodali urbárikovia. Práca sa uskutočnila podľa dohody do konca mája 1932. Geometer predložil účet 2 937,50 Kčs, pretože ohraničil 117 kj po 25 korún jedno jutro. Ohraničené boli nasledovné parcely:

Pasienok U studienky	1	776
Pasienok Pod Kalištom		1461
Pasienok Pod Kalištom		819
Roľa Pod Kalištom	1	572
Pasienok Pod Kalištom	2	980
Roľa Pod Kalištom		193
Roľa Pod Kalištom		1460
Roľa Pod Kalištom		691
Pasienok Pod Kalištom	2	175
Pasienok Pod Kalištom	16	208
Pasienok Komár		1303
Hora Pod Bukovinu		81
Hora Obešenec	6	1400
Roľa Obešenec		430
Pasienok Za mostekom	4	683
Pasienok Sihote	78	82
Celkom	117	904

Pozemky pod stavbu hydrocentrály

Vo februári 1931 sa začali prípravné práce k stavbe vodného diela Ladce. Krajský úrad v Bratislave nariadil vodoprávne miestne pojednávanie, ktoré sa v plnej miere dotýkalo všetkých obcí od Púchova po Tunežice. Urbariát a jednotliví občania mali majetok - role a pasienky -

na území budúceho odpadového kanála, ale aj budúcich prístupových ciest a v ďalších rokoch i staveniska.

Pre časť projektu Ladce, Tunežice sa konala schôdza komisie a záujemcov 30. marca 1931 so zrazom na železničnej stanici, odkiaľ sa konala spoločná pochôdzka po trase od chotára obce Hloža k budúceму vyústeniu kanála do Váhu pri Tunežiciach. Po návrate sa v hostinci u Slávika rokovalo s majiteľmi pozemkov.

Ďalšie úradné konania sa konali v novembri 1933, kedy sa už na stavbe hydrocentrály pracovalo. Išlo o usmernenie toku rieky Váhu, vytvorenie riadneho koryta a spádu, opevnenie brehových konkláv, zriadenie smerových a priečných stavieb a zahrážok. Miestne konania sa uskutočnili na viacerých miestach - pre obec Ladce 29. novembra 1933 na Notárskom úrade v Lednických Rovniach.

urbariátu **Z** **činnosti**
rokoch **v** **tridsiatych**

V roku 1933 prerokovávali v Ladcoch Krajinský vestník pre Slovensko, v ktorom bola zverejnená podrobná horárska a hájnická úprava vo vyhláske číslo 230. Horársky obvod **Beluša** (okres Ilava) mal 43 držiteľov - majiteľov lesov. Medzi nimi boli aj bývalí urbarialisti v Ladcoch s výmerou 140,8 kj v chotári V. Košecké Podhradie a 1,1 kj v chotári Ladce. **Lesné družstvo** Ladce podľa uvedeného Vestníka malo v chotári Ladce 233,2 kat. jutra.

V roku 1933 Okresný úrad v Ilave pripojil do **hájenského** obvodu so sídlom v Ladcoch aj lesy lesného družstva s tým, že jeden hájnik bude hájiť lesy bývalých urbarialistov i lesného družstva. Urbariálneho hájnika Štefana Eliáša vymenoval aj za hájnika lesného družstva od 15. februára 1933.

V roku 1934 vyrúbili nadriadené inštitúcie nové paušálne ročné poplatky za štátne spravovanie lesov a holín. Bývalému urbariátu Ladce za 140 kj 76 korún a lesnému družstvu za 233 kj 125 korún.

V roku 1935 bol obrovský výskyt chrústov, ktorý sa predpokladal a preto už v novembri predchádzajúceho roku okresný náčelník Pokorný rozoslal list, aby v zimnom rúbaní ponechali v lese dostatok nižších listnatých konárov, na ktorých budú potom v máji nálet chrústov kontrolovať.

937

V roku 1937 vstúpili urbárnici a lesné družstvo v Ladcoch do Zemského lesného zväzu v Bratislave, čo bolo vlastne poradné družstvo, ktoré zadarmo radilo svojim členom v rôznych otázkach technických i právnych. Členovia (spoločenstvo) platili ročné členské.

13. apríla 1939 za predsedníctva Pavla **Habánka** na mimoriadnom valnom zhromaždení za prítomnosti 56 členov so 105 hlasmi schválili Lesné hospodárske pravidlá. V **Pravidlách** sa hovorí, že bývalí urbárnici v Ladcoch podľa výmery v pozemkovej knihe vlastní 80 hektárov 38 árov. Valné zhromaždenie uznalo jednomyselne **156** osôb oprávnených spoločných majiteľov, takže podiely zodpovedajú 175,57/8 urbárskych usadlostí a ustálili hlasy podľa podielov. Veľkosť podielov sa pohyboval medzi 0,10/8 až 4,10/8. Pre porovnanie uvádzam, že Ustanovujúce valné zhromaždenie v roku **1900** (12. apríla) ustálilo 88 oprávnených podielníkov 16 896 / 768 podielmi so 166 hlasmi.

Ďalej uvádzam niektoré výťahy z **Pravidiel hospodárstva v spoločne užívanom lesnom majetku** bývalých urbárikov obce Ladce, aby bolo známe, akými spôsobmi a podľa čoho spravovali spoločný majetok v roku 1939, ale vo väčšine bodov súhlasne aj v rokoch predchádzajúcich.

Odo dňa platnosti Pravidiel spravovali hospodárske záležitosti **valné zhromaždenie** spolumajiteľov, ďalej valným zhromaždením zvolený predseda, výbor, lesný gazda, pokladník a zapisovateľ. Úlohy hájenia lesa Krajinským úradom ustanovený obvodný horár, konkrétne však spolumajiteľmi ustanovený lesný hájnik.

Na **valnom zhromaždení** sa s hlasovacím právom mohli zúčastňovať skutoční majitelia, ktorým právo k spoločnému lesnému majetku priznalo valné zhromaždenie a na základe toho zaviedlo ich mená, podiely a hlasy do **zoznamu** oprávnených hlasovať.

Na valnom zhromaždení hlasovali potom podielníci zapísaní do zoznamu, v ktorom bol vždy uvedený aj počet hlasov každého podielníka. Ten sa písal aj do prezenčnej listiny z každého valného zhromaždenia, napr. jeden hlas mal podielnik, ktorého podiel činil 1/48, ten, ktorý mal 3/48 mal tri hlasy.

Valné zhromaždenie zvolával predseda, pričom riadne valné zhromaždenie sa konalo raz do roka - v prvom štvrtroku. Miesto, deň, hodinu a program valného zhromaždenia bolo treba uverejniť aspoň 15 dní vopred bubnovaním a vyvesením oznamu na vyhláškovej tabuli obecného domu. Valné zhromaždenie viedol predseda, v prípade účasti zástupcu Okresného alebo Krajinského úradu - títo.

Dosť zložitá bola otázka o čom a za akej účasti môže valné zhromaždenie rokovať. V zásade iba o tom, čo bolo stanovené v programe. Ak sa mal pridať nový bod programu, muselo za to byť 38 hlasov.

Pôsobnosť valného zhromaždenia bola široká a týkala sa, okrem už spomínaných otázok, najmä rozhodovania o hospodárskych otázkach navrhovaných Okresným úradom v Ilave v lesnom a hospodárskom pláne. Sem patrila aj úloha lesných ťažieb, ročný rozpočet, prípadne aj príspevky a iné platby. Valné zhromaždenie sa uznášalo na schválení ročných účtov a o udelení alebo odopretí absolutória výboru a predsedovi. Na základe účtov zisťovali ročný príjem, čistý dôchodok pochádzajúci z ťažieb a iných výnosov spoločného majetku a nariadovali **rozdelenie** čistého dôchodku oprávneným podľa podielov.

Na základe návrhu Okresného úradu v Ilave určovali sadzobník drevín a vedľajších lesných ťažieb. Schvaľovali zmluvy o predaji a kúpe i o prenájme.

Ďalej pravidlá určovali spôsob uznášanía, hlasovanie podľa podielov, podľa hlasov a iné technické otázky vedenia schôdze. Zaujímavý je § 24, kde sa hovorí, že toho, kto ruší poriadok valného zhromaždenia môže predseda napomenúť a po dvojnásobnom bezvýslednom napomenutí môže navrhnúť vylúčenie dotyčného z valného zhromaždenia, dokonca môže žiadať okresný úrad o pomoc na udržanie poriadku.

Predseda, výbor, lesného gazdu, pokladníka, zapisovateľa volilo valné zhromaždenie na **tri** roky. Voľby sa konali aklamáciou (ak bol navrhnutý iba jeden kandidát) a hlasovaním. Pri rovnosti hlasov sa losovalo.

Aké boli práva a povinnosti **predsedu**. Niektoré som už spomenul v predchádzajúcej časti. Medzi najzákladnejšie úlohy patrila starosť

o celoročné fungovanie spolumajiteľstva, k čomu aktivizoval členov výboru, najviac lesného gazdu, pokladníka, lesného hájnika a ďalších. Spolupracoval priamo s Okresným úradom v Ilave a Obvodným notárom v Beluši, obecným úradom a ďalšími, s ktorými prichádzali do styku pri ťažbe, výsadbe, odpredaji dreva, vypracovávaní rôznych zmlúv a pod.

V Pravidlách sa okrem iného hovorí, že za účelom stálej kontroly kupcov dreva, horára a hájnika a za účelom ochrany záujmov spolumajiteľov vysielala striedavo podielnikov v abecednom poradí. Bola to vlastne akási verejná kontrola a zapojenie väčšiny podielnikov do hospodárenia. Vyslaní členovia dozerali na to, či kupec dá len na vyznačenom mieste a len to drevo rúbať, ktoré má právo vyťažiť podľa zmluvy, koľko dreva vyviezli z lesa, zaviezli na pílu, železničnú stanicu a pod. O tom všetkom podávali správu predsedovi.

Valné zhromaždenie každé tri roky volilo 6 členov **výboru**. Jeho úlohou bolo hlavne pomáhať predsedovi. Niekedy preberali konkrétne úlohy, napr. mená oprávnených členov - ich podiely, zostavenie programu na valné zhromaždenie, starostlivosť o zmluvy, prípravu predaja, dražieb. Výbor bol však v prvom rade poradný zbor, ktorý sa schádzal viackrát v roku a riešil aktuálne problémy spolumajiteľstva. Medzi veľmi vážne úlohy výboru patrilo, že jeho členovia raz za rok urobili pochôdzku po hraniciach spoločného majetku a zisťovali prípadné škody, odcudzenie a pod.

Lesný gazda bol vedúcim a dozorčím činiteľom nad všetkými hospodárskymi úlohami. Staral sa o hraničné medzníky (chotárne znaky), dohliadal, aby horár a hájnik presne vykonávali svoje povinnosti, doprevádzal

pri miestnych rokovaníach štátnych úradníkov a zaopatruoval pre nich potrebných robotníkov, nástroje a pod. Zadeloval členov na spoločné práce a viedol o nich evidenciu. Teda staral sa o hospodárenie po všetkých stránkach.

Úloha **pokladníka** spočívala v účtovníckych prácach, v manipulácii

s finančnými čiastkami, zúčtovaniami a inými peňažnými transakciami.

Zapisovateľ vykonával všetky povinnosti súvisiace s agendou, písomnosťami, vypracovávaním rôznych zoznamov atď.

V Pravidlách bola ďalej stať o prijímaní a zamestnávajúci **zamestnancov** (horár a lesný hájnik), stať o pravidlách a pokračovaní proti predsedovi a proti ostatným činiteľom v prípade porušenia povinností, alebo nesprávneho pokračovania.

Veľmi dôležitou časťou bola kapitola o **ťažbe**. Podľa lesného hospodárskeho plánu mohli byť na spoločnom lesnom majetku vykonávané ťažby, ktoré boli vopred vyznačené príslušným Okresným úradom v Ilave

a to tzv.:

- ročná mýtna ťažba vyznačená podľa hospodárskeho plánu
- ťažba predmýtna (prebierky, čistenie porastov)
- ťažba kalamitného dreva (sucháre, vývraty, kôrovcom napadnuté drevo)
- zbieranie odpadového dreva a haluziny.

Do ťažby však patrilo aj dobývanie kameňa, štrku, piesku, hliny, kosenie trávy, zbieranie machu a steliva, zbieranie lesných semien a ovocia.

Poľovné právo ako vedľajší úžitok, bolo prenajaté spolu s obecným poľovným právom. Obec však bola povinná na základe poľovného práva čiastku nájomného pripadajúcu na plochy, ktoré sú vo vlastníctve spolumajiteľov, odovzdať pokladnici spolumajiteľstva.

Palivové drevo, ktoré malo byť **rozdelené**, dal spracovať lesný gazda podľa úpravy danej valným zhromaždením. Haluzina a odpadové drevo sa zúžitkovalo spôsobom, ktorý určil výbor.

Zvláštna časť bola v Pravidlách venovaná uzatváraniu **zmlúv**

a konaniu **dražieb**. Dražby bývali jedným zo spôsobov predaja dreva, preto je im venovaná veľká pozornosť a v jednotlivých bodoch boli stanovené veľmi presné podmienky a priebeh dražby.

Ak nebolo možné uhradiť z výnosov spoločného majetku všetky výlohy, malo sa o ne postarať valné zhromaždenie vyrúbením príspevkov alebo spoločných prác. Príspevky stanovené valným zhromaždením pripadajúce na jednotlivých spolumajiteľov vypočítal výbor podľa podielov. K spoločným prácam, ktoré prinášali zisk, patrila napr. príprava palivového dreva, vypomáhanie pri zameriavacích prácach, pri zalesňovaní, zhotovovanie a opravy medzníkov, budovanie a oprava ciest, cestných mostov a pod.

Každoročným dôležitým bodom rokovania valného zhromaždenia bolo, ktoré ťažby a v akej miere majú byť rozdelené medzi podielnikov. Či má byť hmota medzi podielnikov rozdelená na pni alebo dorábaná spoločným nákladom a potom rozdelená. Ďalej akým spôsobom má byť dorábané drevo

z prebierok, prípadne drevo kalamitné. Výbor bol povinný každý rok - po vyžiadaní mienky Okresného úradu v Ilave - podať valnému zhromaždeniu návrh miery, času a spôsobu takých ťažieb.

Deľbu vykonal výbor na mieste, teda v lese. Alebo sa dohodli alebo losovali. Proti losovaniu sa nepripúšťali nijaké sťažnosti, nemohla

sa za drevo žiadať ani finančná náhrada, podielníci si však mohli vylosované drevo medzi sebou vymeniť.

„Pravidlá hospodárstva na nerozdelenom, spoločne užívanom lesnom majetku“ vyšli síce v roku 1937 (v Ladcoch v roku 1939), vychádzali však zo skúseností predchádzajúcich, platných pred prvou svetovou vojnou a potom v Československej republike. Zmeny boli iba v maličkostiach

a tak lesné spolumajiteľstvá boli veľmi stabilné a dobre organizované spoločenstvá na prospech svojich členov i na prospech lesov.

Roky 1939 a 1940

V januári 1939 Krajský úrad v Bratislave schválil **hospodársky plán lesa** bývalých urbárikov v Ladcoch na obdobie 1938 - 1947. Vo výmere na desaťročnú ťažbu sa doslova hovorí:

V lese tvaru vysokého s rozlohou 81,51 ha drevoproduktívnej pôdy obhospodarovanej v 80 - ročnej dobe obmýtnej predpisuje sa:

a) v ťažbe mýtnej - využitkovanie 2268 m³ hmoty stromovej na manipulačnej ploche 14,60 hektára, redukovanej 6,9 ha.

b) v ťažbe predmýtnej - využitkovanie 41 m³ hmoty stromovej na manipulačnej ploche 9,4 ha.

Prirodzené zalesňovanie sa predpisuje na ploche 6,90 hektára

a umelé na ploche 3,38 ha.

V tom istom hospodárskom pláne sa predpisujú podmienky ťažby, hovorí sa o tzv. náhodilej ťažbe (kalamity). K plánu bola priložená mapka území týkajúcich sa horemenovanej ťažby.

Tento plán v dôsledku vypuknutia druhej svetovej vojny ešte v tom istom roku sa nie veľmi dodržiaval. Ťažba sa skôr prekračovala.

V roku 1940 spracovali Zoznam majiteľov urbárskeho pasienkového práva, v ktorom je **158** podielnikov. Podiely jednotlivých členov sú značne rozdielne. Jednotkou podielu bola jedna 16896-tina. Boli medzi nimi podiely 288/16896, ale aj 27/16896, 42/16896 a pod.

Z toho istého roku je aj Zoznam majiteľov urbárskeho horového práva, ktorý bol zostavený podľa čísiel domu, čísla vložky, podielu a mena vlastníka. Podiel bol stanovený zlomkom jednej 3258-tiny.

V „Menoslove majiteľov urbárskeho horového práva“ zostavenom v roku 1940 a potvrdenom Okresným súdom v Ilave v decembri 1943 je 254 podielnikov so stanovením podielov.

Všetky zoznamy sa nachádzajú v archíve Združenia urbárikov a členov lesného družstva v Ladcoch alebo v archíve - dokumentácii tejto kroniky.

Z hľadiska ďalšieho osudu urbárskeho spolumajiteľstva bol dôležitý rok 1950.

Dňa 7. septembra 1950 posielal Okresný národný výbor Ilava „Bývalým urbárikom a pasienkovému spoločenstvu v Ladcoch“ **výmer**, podľa ktorého majú odovzdať spoločné hnutelnosti a nehnuteľnosti do vlastníctva **Jednotného roľníckeho družstva**. Stalo sa tak na základe zákona č. 69/49 Zb. ako aj zákona číslo 81/49 Zb. SNR.

Deň preberania určili na 15. septembra 1950. Preberania sa zúčastnili:

- Za Okresnú radu družstiev v Ilave - Jozef Behan
- ONV v Ilave - Štefan Marcina
- MNV v Ladcoch - Pavol Faturík
- JRD v Ladcoch - Ján Uriček, predseda
Ľudovít Bakoš, člen výboru
Ján Sivoň, tajomník
- Za bývalých urbárikov - Ondrej Zajac, predseda
Pavel Koyš, gazda
Jozef Majerík, pokladník.

JRD v tento deň prebralo od urbárikov v Ladcoch nehnuteľnosti zapísané v pozemkovej knihe číslo 168, č.298, č.204 v katastrálnom území obce Ladce. Pozemky boli podľa kultúr v nasledovných výmerách:

- orná pôda	3,00 kj
- pasienky	110,04 kj
- ostatné plochy	90,00 kj
- plochy neplodné a zastavané	6,07 kj

V zmysle zákona 81/49 Zb. SNR prešli na JRD v Ladcoch aj peňažné prostriedky a pohľadávky. Bola to vkladná knižka so sumou

14 584 Kčs (viazaný vklad). V hotovosti odovzdali 7 914 Kčs.

Predseda bývalých urbárikov v Ladcoch odovzdal predsedovi JRD menoslov členov, ktorých potom preregistrovali do JRD, čo však pre väčšinu neznamenovalo členstvo, pretože nepodpísali prihlášku vstupu do JRD.

V lesnom hospodárení sa pokračuje rovnako ako

v predchádzajúcich rokoch. Okresný národný výbor v Ilave ďalej rozpisuje tzv. lesnícky plán na jednotlivé roky. Tak v roku 1950 mali bývalí urbárici z 81,58 ha lesa tieto úlohy:

- Ťažba dreva:
- buk - guľatina 50 plnometrov
  - palivové drevo 100 plnometrov
  - ihličnaté - guľatina 50 plnometrov
  - palivové drevo 103 plnometrov.

ONV Ilava prípismi usmerňoval, kedy začať s ťažbou dreva, kedy skončiť, kedy sa vykupuje, ceny a ďalšie pokyny. V roku 1951 ONV dokonca stanovil dni (utorok a piatok), kedy sa môže odvážať drevo pre vlastnú potrebu urbárikov. Kontrolu uskutočňovali nielen zamestnanci lesných závodov, ale aj príslušníci ZNB.

V roku 1955 sa plánom určujú vyššie kvóty na ťažbu dreva

ako po roky predchádzajúce. Napr. palivového dreva takmer 300 plnometrov. Predpisuje sa však aj obnova lesa, prerezávky, výroba sadeníc, osev škôliek, ošetrovanie kultúr, zber semena a ďalšie. To sa robí potom každý rok.

Drevo sa v tom čase odvážalo a odpredávalo prostredníctvom Správy lesov v Pruskom a fakturovalo Žilinskému lesnému priemyslu, n.p.

Dňa **5. mája 1957** sa konalo v úradovni zastupiteľstva Štátnej sporiteľne v Ladcoch spoločné zasadanie výboru **Lesného družstva a urbárskeho spolumajiteľstva**. Schôdze sa zúčastnili:

Ján Zajac, predseda Lesného družstva,

Emil Kalus, predseda Urbárskeho spolumajiteľstva,

ďalej členovia výborov: Pavel Kalus, Vincent Daňo, Ondrej Hriadel, Ondrej Koyš, Jozef Koyš, Ondrej Král, Vincent Kučo, Ján Cibiček, Štefan Huňačka, Ján Koyš, Pavel Eliáš.

Mimo iných otázok sa dohodli podať žiadosť na Lesnú správu v Pruskom, aby zaslali perspektívny plán škôlky, vyčlenenie nákladov

na jej aktivizovanie, ale aj výnosu. Vychádzali z toho, že škôlka pre svoju vzdialenosť, nevýhodnú polohu nebude vyhovovať zásadám rentabilnosti.

Zrušenie útvaru bývalých urbarialistov

Dňa **14. apríla 1958** posielala Odbor poľnohospodárstva ONV v Ilave všetkým Miestnym národným výborom a výborom bývalých urbarialistov list - výťah zo zákona SNR č. 2/1958 z 11. marca 1958, podľa ktorého boli týmto dňom na Slovensku **zrušené** útvary bývalých urbarialistov, komposesorátov a podobných útvarov, ktoré spoločne užívali **lesy**. Citujem z vysvetliviek ONV.

Všetky lesy zrušených útvarov dňom 11. marca 1958 preberá do obhospodarovania Krajská správa lesov v Žiline - lesný závod **Pruské**.

Investície súvisiace s ťažbou dreva a s pestovaním lesa prevádza v týchto lesoch ďalej príslušný lesný závod.

Podielníci zrušených útvarov **zostávajú** vlastníckmi podielov a každoročne budú dostávať palivo od príslušného lesného závodu a to v lese pri pni, vo výške 20% z celkovej ročnej predpísanej ťažby na ten-ktorý celok alebo v sociálne odôvodnených ťažkých prípadoch tiež i úžitkové drevo a to za 4 priestorové metre jeden m³. Podielníci nemajú vplyv alebo možnosť rozhodovania nad ďalším obhospodarovaním lesa, kde sú vlastníckmi. Podielníci nebudú platiť príspevky za odbornú správu lesa a nebudú nijako zaťažovaní v súvislosti

s bývalým urbárskym alebo iným útvarom. Drevo sa bude vydávať

pre podielnikov podľa výšky podielu, pokiaľ to bude úžitkové drevo, iba so súhlasom odboru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva ONV.

Súčasne prestávajú ďalej existovať urbárske výbory a pôvodné útvary budú zastupovať dvaja podielníci, ktorých si stanovujú podielníci po dohode s MNV. Doporučuje sa, aby to bol bývalý predseda, pokladník alebo gazda.

V prípise ONV Ilava sú ďalej smernice Lesnému závodu, poďakovanie a výzva na spoluprácu bývalým urbárnikom, ale i upozornenie, že akékoľvek svojvoľné rúbanie v lesoch sa bude v budúcnosti pokladať za rozkrádanie štátneho majetku.

Majetková podstata Lesného družstva

Zoznam z roku 1932 - 1933, ktorý platil pri preberaní lesov Lesnou správou Pruské.

Vtedy Lesné družstvo vlastnilo tzv. „pánsky majetok“:

- Pásienok v Závaščí	39 a
- Les v Háji	22 ha 43 a
- Roľa Pod lavičkami	4 a
- Les Bukovina	91 ha 38 a
- Les Bukovina	35 a
- Pásienok Bukovina	59 a
- Pásienok Bukovina	4 ha 58 a
- Les za Kališťom	20 ha 34 a
- Les za Kališťom	4 ha 87 a

V podielovom zozname Lesného družstva bolo 94 občanov. V archíve sa nachádza rukou písaný zoznam potvrdený lesným asistentom v Trenčíne, Okresným úradom v Ilave, predsedom spolumajiteľstva v Ladcoch Michalom Faturom, notárom v Košeci a starostom obce Štefanom Ištvánikom, ktorý súčasne potvrdzuje, že zoznam bol vyložený 15 dní na nahliadnutie všetkým občanom. Zoznam obsahuje: meno, bydlisko, podiel podľa návrhu a podľa uznesenia valného zhromaždenia a počet hlasov, ktoré členovi prináležia. Všetci mali prakticky rovnaký podiel na majetku - 1/93.

Majetková podstata

-

pasienky,**štrkovištia**

Stav v roku 1932 a s malými zmenami aj v roku 1961 - **urbariát**

- Štrkovište v Záhradkách		20 m ²
- Štrkovište v Štepnici		47 a
- Pasienok Pod Kališťom	5 ha	62 a
- Pasienok Pod Kališťom	1 ha	26 a
- Pasienok Pod Kališťom	4 ha	43 a
- Roľa v Háji		37 a
- Pasienok Pod lavičkami	1 ha	51 a
- Pasienok Pod lavičkami	10 ha	91 a
- Lúka Pod lavičkami		47 a
- Roľa Pod Bukovinou		76 a
- Štrkovisko v Hornom prúde	1 ha	47 a
- Pasienok v Hornom prúde	2 ha	
- Štrkovisko v Hornom prúde	2 ha	40 a
- Pasienok v Hornom prúde	2 ha	13 a
- Štrkovisko v Dolnom prúde		2 a
- Pasienok v Dolnom prúde		78 a
- Štrkovisko v Dolnom prúde		71 a
- Pasienok v Lazoch za Váhom	2 ha	
- Pasienok v Lazoch za Váhom		73 a
- Štrkovisko v Lazoch za Váhom	8 ha	
- Štrkovisko v Lazoch		57 a
- Pasienok v Lazoch	1 ha	80 a
- Štrkovisko v Lazoch za Váhom		3 a

Medzi vlastníkmi sa z roku 1932 nachádza 234 spolumajiteľov, ktorí mali rôzne podiely. Spolumajiteľmi sa vo väčšine stali dedením, ale značný počet aj kúpou.

V roku 1939 na valnom zhromaždení schválili nový zoznam, kde bolo už iba 154 spolumajiteľov.

TUNEŽICE

O Lesnom družstve v Tunežiciach mal kronikár k dispozícii veľmi málo historického materiálu, preto táto časť je chudobnejšia na fakty a udalosti z tejto časti obce.

V roku 1921 uzavrela sa kúpno - predajná zmluva medzi

Dr. Richardom Neumannom, Felixom Neumannom, Dr. Karolom Pfefferom

a jeho manželkou, obyvateľmi Viedne ako odpredávateľmi a Tunežickým lesným družstvom ako odkupiteľom. Neumann a spol. odpredali lesy

v rozlohe 215 katastrálnych jutár za sumu 129 000 Kč. Zmluva mala podmienku prednostne odpredávať drevo na spracovanie Ladeckej účastníarskej spoločnosti na dorábanie vápna a dreva v Ladkoch.

Zmluvu podpísali 29. októbra 1921 Dr. Karol Pfeffer ako zástupca odpredávajúcej strany, Ing. Rudolf Čapek a Rudolf Kubányi ako svedkovia. Za kupujúcich Juraj Mihálik - predseda lesného družstva, Jozef

Letko ml. - miestny predseda, Jozef Marguš ml., Jozef Mikuška, Ján Češko a Jozef Eliáš ako výborníci.

Štátny pozemkový úrad kúpu potvrdil až 19. decembra 1924 a v Úrade pozemkovej knihy v Ilave sa zapísal v roku 1925.

Zakladajúce valné zhromaždenie Lesného družstva

Dňa 15. decembra **1928** o 17. hodine v miestnosti miestneho obecného predstavenstva v Tunežiciach sa konalo **zakladajúce** valné zhromaždenie **Lesného družstva** v Tunežiciach.

Predseda Lesného družstva Juraj **Mihálik** v príhovore spomenul,

že všetci spolumahajitelia lesov v katastri Tunežice sa už v roku **1920** spojili v družstve. Už vtedy sa rozhodlo o vytvorení družstva, bola zvolená správa - vedenie, zabudli sa však zapísať do firemného registra a splniť i ďalšie úradné formality, ktoré zákon predpisuje.

Všetci prítomní súhlasili s tým, že základný kapitál družstva budú tvoriť pozemky a lesy, ktoré sú pozemkoknižne zaevidované pod číslami 459, 863, 927/b, 187/4, 187/5, 188/1, 188/3, 948 a ďalšie. Celkom **51** členov vlastnilo **51** podielov.

Zakladajúce zhromaždenie sa dohodlo, že pre všetkých účastníarov bude rovnakou hodnotou nehnuteľnosť, teda podiely po 2000 Kčs, spolu teda 102 000 Kčs.

Potom zvolili funkcionárov družstva:

Juraj **Mihálik**, predseda

Jozef Raček, podpredseda

členovia správnej rady: Jozef Mikuška ml., Šimon Binka ml.

Za predsedu dozornej rady zvolili Jána Češku ml. a za členov: Štefana Galanského a Jozefa Letku st.

946

V roku 1992 sa začalo aj v Tunežiciach organizovať založenie Združenia urbárikov a členov lesného družstva. Urobili sa všetky organizačné opatrenia, zvolil výbor, vyhľadali patričné dokumenty v archívoch a iné formality potrebné k fungovaniu a uplatneniu reštitučného zákona v tejto oblasti.

Založenie Združenia urbárikov a členov lesného družstva Ladce

Dňa 21. januára 1992 podali členovia bývalého Ladeckého lesného družstva a bývalí urbárnici obce Ladce na Ministerstvo vnútra a životného prostredia v Bratislave návrh o **registráciu** Združenia urbárikov a členov lesného družstva v Ladcoch.

Ustanovujúca schôdza Združenia sa konala už v predchádzajúcom roku - 17. decembra 1991. Na prezenčnej listine z tejto schôdze bolo zapísaných 87 občanov. Na zakladajúcej schôdzi starosta obce Ferdinand Bušík a právnik JUDr. Rudolf Beňo oboznámili prítomných s poľnohospodárskym zákonom. Majetok, v Ladcoch najmä lesy a pasienky, využívali doteraz Štátne lesy a JRD Košeca. Práve na tejto schôdzi určili **prípravný výbor**, ktorého hlavnou úlohou je pripraviť registráciu a riadiť všetky práce spojené s vysporiadaním majetkových vzťahov.

Za zodpovedného vedúceho Združenia bol zvolený Jozef **Martinák** a ako členovia boli navrhnutí Valentín Bednárík, Ján Málík a Jozef Vrábel.

Na schôdzi bolo prijaté uznesenie, podľa ktorého bolo treba zistiť:

- Majetkovoprávne podklady urbárikov a lesného družstva
- Výpis z pozemkovej knihy a geodézie o majetku uvedenej organizácie
- Zaregistrovať združenie na Ministerstve vnútra a životného prostredia
- Prerokovať s riaditeľstvom ZDROJ majetkovoprávne vzťahy urbárskeho domu (terajší obchod Potraviny).

Členská schôdza schválila okrem toho **Stanovy**, ktoré uvádzam ďalej. To boli prvé kroky Združenia, ktoré potvrdilo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako zaregistrované 30. januára 1992.

Stanovy

Podľa stanov sa určil oficiálny názov ZDRUŽENIE
URBÁRNIKOV

A ČLENOV LESNÉHO DRUŽSTVA LADCE.

Ako hlavnú činnosť uvádzajú majetkovoprávne usporiadanie a hospodárne využívanie pozemkov a ostatného majetku.

Najvyšším orgánom združenia sa stala **schôdza členov** združenia, ktorá rozhoduje o závažných veciach združenia, najmä:

- schvaľuje stanov, určuje rokovací poriadok a rozhoduje o ich zmenách
- určuje hlavné smery práce a činnosti združenia

947

- schvaľuje ročné plány a ročné výkazy činnosti združenia
- volí členov predstavenstva a kontrolnej komisie a odvoláva členov
- rozhoduje o zrušení združenia.

Predstavenstvu určili v stanovách 9 členov a budú sa v budúcnosti voliť na 4 roky. Budú sa voliť takí, ktorí nie sú medzi sebou v príbuzenstve. Kontrolná komisia bude mať 3 členov.

Členom združenia sa môže stať každý občan, ktorý preukázal vlastnícky vzťah k majetku združenia.

Dohoda o vydaní lesného

majetku

Dňa 2. júla 1992 podpísali Dohodu o vydaní lesného majetku bývalého Ladeckého lesného družstva v Ladcoch. Stretnutie sa uskutočnilo v Okresnom lesnom závode v Považskej Bystrici.

Účastníkmi konania boli Ing. M. Škorík za Stredoslovenské lesy Žilina a ako zástupcovia lesného združenia v Ladcoch Jozef Martinák, Valentín Bednárík, Jozef Vrábek a Ján Málík.

Dohoda bola uzavretá podrobne, kde sa stanovilo odovzdanie majetku Lesného združenia Ladce podľa identifikačných údajov. Celková výmera majetku na odovzdanie bola 140 hektárov. Splnomocnení zástupcovia Lesného združenia sa zaviazali, že po vydaní majetku budú hospodáriť samostatne v spolupráci s Lesnou správou v Košeci. Dohoda sa týka aj spôsobu vykonávania odborného dozoru, ktorým poverili Lesnú správu v Košeci.

Pri preberaní sa majetok Lesného združenia nachádzal v štyroch samostatných častiach:

1. časť s miestnym názvom **Háj**
2. časť - **Bukovina**
3. časť - **Dielec**
4. časť - **Ladecká Kamenná** (les za Kališťom)

Lesná správa Košeca sa zaviazala so zástupcami Združenia vyznačiť v teréne hranicu majetku žltou farbou. Dohoda obsahuje

aj požiadavky Lesného združenia, napr. finančnú náhradu za vyťažené drevo v čase hospodárenia Štátnymi lesmi, opravu mostíka k Cahelovi, opravy lesných ciest atď. Podľa tejto dohody sa zaviazali uhradiť lesnému združeniu kalamitnú drevnú hmotu, ktorú Štátne lesy vyťažili po 24. júni 1991.

Obdobným spôsobom sa postupovalo pri uzatváraní dohody s bývalými **urbárníkmi**. Celková výmera lesného majetku urbárnikov bola 86 hektárov.

V tejto dohode sa hovorí, že splnomocnení zástupcovia lesného majetku „Urbár“ dávajú lesný majetok do **prenájmu** Okresnej lesnej správe v Považskej Bystrici.

Tento majetok sa nachádza v dvoch samostatných častiach:

1. časť - v katastrálnom území Veľké Košecké Podhradie - miestny názov

Blatné doliny

2. časť - v katastrálnom území Ladce - miestny názov **Obešenec**.

Na záver prevzali zástupcovia Združenia urbárnikov a členov lesného družstva výpis úloh pre rok 1992, kde bola stanovená ťažobná činnosť, pestovateľská činnosť, ochrana proti zveri a pod.

Urbársky dom

Urbársky dom bol postavený urbárskym spolumajiteľstvom v roku 1911. Slúžil ako obchod, hostinec, konali sa v ňom rôzne schôdze politických strán, tancovačky, ale predovšetkým valné zhromaždenia a iné schôdze urbáriátu.

V januári roku 1932 na valnom zhromaždení urbárskeho spolumajiteľstva dali do prenájmu urbársky dom Ondrejovi Peterkovi na dobu 6 rokov za ročné nájomné 3 500 Kč. Neskôr sa zmluva predĺžila a nájomcom bol až do začiatku päťdesiatych rokov.

V roku 1949 Miestna správna komisia v Ladcoch žiadala odovzdať do prenájmu urbársky dom na zriadenie komunálneho podniku. V roku 1950 však zmluvu ruší MNV Ladce, komunálne podniky nezriaďujú a ponúkajú výčapnícku živnosť Potravinovému družstvu.

Podľa zápisu z 15. septembra 1950 (odovzdávanie majetku bývalých urbárnikov novozaloženému JRD) prešla budova hostinca (urbárskeho domu) na JRD v Ladcoch. Budova sa však v tom čase používala ako provizorium pre Strednú školu v Ladcoch, čo odsúhlasilo valné zhromaždenie dňa 27. augusta 1950.

Na začiatku sedemdesiatych rokov po dostavbe základnej školy

sa budova uvoľňuje a JRD ju prenajíma podniku Zdroj. Po rekonštrukcii sa tu zriaďuje obchod s potravinami.

V roku 1992 si budovu najíma už od Združenia urbárníkov a členov lesného družstva v Ladcoch firma NICOL zo Žiliny na obchodnú činnosť - predaj potravín. Do prenájmu sa dáva budova (903 m²) a príslušný dvor s pomocnými budovami.

POVAŽSKÉ CEMENTÁRNE, štátny podnik

Rok 1992 bol v Považských cementárňach úspešnejší ako rok 1991. Hospodárske výsledky i celkový režim hospodárenia a riadenia priniesli upokojenie do labilnej hospodárskej situácie, ktorá v roku 1992 panovala na Slovensku a najmä u najväčších odberateľov - v stavebníctve. Plánované úlohy na jednotlivých úsekoch sa pohybovali zhruba na úrovni roku 1991 a vyššie - ich plnenie však bolo značne prekročené.

Dodávky do tržných fondov neplánovali vôbec a dosiahli viac ako 27 miliónov korún. Čistej produkcie mali v pláne za 104 000 000 Kčs, skutočnosť bola viac ako 133 a pol milióna - teda 128,1%.

Hospodársky výsledok plánovali 40 miliónov, ale na konci roka vykázali 57 483 000 Kčs.

Výroba cementu plánovaná na 430 tisíc ton, dosiahla takmer výrobu pred rokom 1989 - 498 tisíc ton, to znamenalo 115%. Z celkovej výroby cementu bolo 290 000 ton PC 400. Výroba slinku sa splnila na 100% - vyrobili 380 000 ton, čo pri zvýšenej výrobe cementu nestačilo.

Výroba tovaru bola za 434 miliónov korún, namiesto plánovaných 384 milióna. Najzaujímavejší je však **export**, ktorý nemali plánovaný vôbec, ale vyviezli za 233 553 000 Kčs. Export sa stal teda hlavným ohniskom v hospodárstve podniku a vývoz do Spolkovej republiky Nemecko a do Rakúska, hlavným zdrojom príjmov.

Náklady na výrobu boli vysoké - 410 miliónov korún. Zníženie nákladov pokladalo vedenie podniku za hlavný zdroj zvýšenia zisku

v nasledujúcich rokoch. Mierne prekročili stav pracovníkov. V roku 1992

v Považských cementárňach pracovalo **519** pracovníkov. Ich priemerný zárobok sa pohyboval nad hranicu 6 000 korún, čo bolo o viac ako 1000 Kčs nad plánovanú sumu.

Úlohy vo výrobe zabezpečovali podľa stavu zásob **slinku**

a odbytových požiadaviek. Ako som už uviedol, výroba slinku nezabezpečovala rovnomernosť nárastu výroby cementu oproti zámerom na začiatku roka. V priebehu roka dovezli slinkov z Českej republiky (10 tisíc ton) i z Poľska - viac ako 25 tisíc ton slinku. Nízka výroba bola spôsobená technickými problémami s výmurovkou rotačnej pece a inými chybami, spôsobujúcimi prestoje tohoto zariadenia, ale aj nedostatky na surovinovej strane.

Mnohé, najmä technické ťažkosti, znižovali efektívnosť výroby a preto pristúpili k vypracovaniu rozsiahleho projektu modernizácie.

Jeho vypracovanie zadali firme Keramoprojekt Trenčín, a.s. V modernizácii plánujú najmä chemicko-výkonovú optimalizáciu mlynice suroviny, zvýšenie výroby slinku, konverziu palivovej základne, modernizáciu mletia slinku.

Predbežné prognózy ukazujú, že najväčšie efekty v krátkom čase možno dosiahnuť v palivovej základni. Tu je najďalej spaľovanie opotrebovaných ropných olejov v cementárskej rotačnej peci.

950

Spaľovanie opotrebovaných ropných olejov

Celá akcia sa začala dňa 3. februára 1992, kedy prijali úlohu na stanovenie harmonogramu konverzie palivovej základne rotačnej pece na odpadový olej.

Odvtedy sa viedli diskusie v závode i mimo neho o tom, či takéto spaľovanie nezvýši obsah škodlivín v ovzduší našej obce a okolia.

Konverzia palivovej základne rotačnej pece má byť rozhodujúcou investíciou na udržanie konkurencieschopnosti podniku. Podstatou

je prechod rotačnej pece na palivo, ktoré je najlacnejšie na trhu. Ročný výskyt na Slovensku je asi 23 tisíc ton, ktoré sa zväčša spaľujú v kotolniach s nízkou teplotou a tak sa do ovzdušia dostáva veľa škodlivín, čo sa pri teplote 1700 °C v rotačnej peci nemôže stať.

Na základe informácií o akosti a cene ropných olejov vypracovali v apríli 1992 technologický postup spaľovania odpadových ropných olejov. Vlastná prevádzková skúška sa uskutočnila v dňoch 11. - 16. mája 1992. Skúška bola negatívne ovplyvnená rôznorodosťou a niekedy nízkymi parametrami dodávaných olejov do takej miery, že skúška bola ukončená. V priebehu spaľovania vykonali pracovníci strediska ochrany ovzdušia, teplotníky a vzduchotechniky meranie emisií znečisťujúcich látok za elektrodľučovačom a za chladičom slinku. Znečisťujúce látky boli vyššie ako normálne.

Vzhľadom k určitej nedôvere obyvateľstva Ladiec a okolitých obcí k spaľovaniu odpadových ropných olejov, dali v cementárni firme TT Servis Brno, vypracovať správu „Hygienické hľadisko manipulácie s odpadovými olejmi s obsahom PCB“, kde sa podrobne hovorí o manipulácii s olejmi a ochrane patričných pracovníkov.

V súvislosti s energetikou musím spomenúť aj **spaľovanie pneumatík**. V cementárni ich spaľujú už od roku 1982. Spaľovanie sa uskutočňovalo v sekundárnych kúreniach rotačnej pece. Ročne ich spaľovali 6 až 8 tisíc ton. Okrem iného sa takto znižujú škodlivé emisie, čo sa kontroluje meraním a takéto ničenie opotrebovaných pneumatík je výhodné aj z hospodárskeho hľadiska.

V júli 1992 dostali Považské cementárne súhlas aj na dovoz opotrebovaných pneumatík v množstve 4 400 ton pre rok 1992 zo zahraničia. Dovoz sa uskutočnil na základe zmluvy s firmou Graft Mníchov a poskytnutí technológie. Cementáreň sa zaviazala uskutočňovať dovoz odpadov priamo do podniku bez vytvárania nových skladov, ohlasovať na Obvodný úrad životného prostredia v Ilave množstvo, druh a termín dovozu odpadu, prednostne zabezpečiť využitie ako druhotnej suroviny opotrebované pneumatiky z územia Slovenska. Tieto podmienky v cementárni aj skutočne dodržiavali.

Cement vyšších značiek

Z mnohých technických a technologických opatrení a pokusov spomeniem ešte jeden. V závere roku 1992 realizoval kolektív výrobného námestníka pokus mletia cementu vyšších značiek - konkrétne cementu PZ 45 F. Odbor technológie vypracoval pre túto skúšku osobitný technologický postup, v ktorom boli stanovené konkrétne požiadavky na polotovary jednotlivých prevádzkových súborov od lomu až po uskladnenie v osobitnom cementovom sile. Skúška bola vykonaná v závere roku, výsledky boli dobré a cement bol aj expedovaný.

Stav privatizácie podniku

Vedenie podniku v stanovenom termíne do 31. mája 1992 predložilo na príslušné orgány privatizačný projekt štátneho podniku Považské cementárne. Ocenenie majetku vykonala anglická firma Coopers - Lybrand. Východiskom pre privatizáciu boli vykazované účtovné hodnoty majetku cementárne k 31. marcu 1992 484 677 000 Kčs zostatkovej hodnoty a záväzky 170 miliónov korún.

V privatizačnom projekte sa hovorí, že novovzniknutý subjekt bude pokračovať vo svojej pôvodnej činnosti, teda:

- ťažba a úprava vápenca a slieňu
- výroba, transport a predaj cementu, mletých vápencov a betonárskych výrobkov a poskytovanie s tým súvisiacich služieb
- opravy železničných vagónov Raj, výroba náhradných dielov a poskytovanie služieb
- samostatný výkon zahranično - obchodných operácií vrátane marketingovej a propagačnej činnosti základnej výrobnéj činnosti.

Pri spracovaní **investičného** plánu sa počítalo s nahradením ušľachtilých palív uhoľným prachom a zvýšením spotreby gumových odpadov. Vo výrobe sa podnik orientuje podľa tohoto projektu na vyššie značky cementu, požadované na zahraničných trhoch - PZ 45 F.

Ďalšie varianty investičného rozvoja presahujú rámec možností podniku z vytvorených vlastných zdrojov. Potreba vkladu zahraničného kapitálu na realizáciu komplexného programu obnovy a rozvoja predstavuje v najbližších rokoch (do roku 1995) čiastku 15 - 20 miliónov nemeckých mariek.

V privatizačnom projekte sa hovorí aj o počte pracovníkov, ktorý sa pri predpokladanej modernizácii značne zníži. Predpoklad je, že z terajších 500 zamestnancov sa stav v roku 1998 zníži až na 300 zamestnancov.

Projekt predpokladal zrušenie štátneho podniku už 31.12.1992 a zápis akciovej spoločnosti k 1. januáru 1993. Majetok samostatne privatizovanej jednotky je 296 840 000 Kčs.

952

Privatizácia predpokladá rozdelenie akcií:

- 3% - reštitúcie
- 5% - bezplatné odovzdanie obci Ladce
- 15% - Fond národného majetku ako rezerva pre zahraničného záujemcu
- 77% - investičné kupóny.

2. júla 1992 prerokovali projekt v komisii Ministerstva stavebníctva a výstavby a vyslovili s ním súhlas.

Keďže otázka privatizácie je významná udalosť v histórii cementárne, popíšem priebeh ďalšej privatizácie podrobnejšie.

V júni 1992 boli v Ladcoch ďalšie rokovania s firmami CBR Belgicko a Italcementi Taliansko. Rokovania potvrdili záujem oboch firiem i zhodu

v názoroch na privatizáciu. Nezhodli sa iba v termínoch.

V súlade so zákonom a v danom termíne predložili konkurenčné privatizačné projekty ďalšie firmy. Firma PULEX s. r. o. - rakúska firma, ktorá zastupuje aj americkú investičnú spoločnosť Euroinvestors. Firma chce zakúpiť 15% akcií podniku a svoj podiel účasti chce ďalej zvyšovať vkladom

kapitálu do rozvoja podniku v hodnote 700 - 800 miliónov korún do roku 2000. Firma navrhla dve alternatívy získania majority. Jednu rýchlu do konca roku 1993 a druhú postupnú do konca roku 1995. Tento projekt spíňal predstavy vedenia podniku, pretože firma poskytovala záruky v oblasti zárobkov i v sociálnej oblasti. Na oboznámenie sa s ďalšími skutočnosťami podnikla 3 - členná skupina z vedenia podniku služobnú cestu do USA,

kde navštívili menovanú firmu a cementáreň na Floride.

Ďalší konkurenčný projekt privatizácie cementárne predložila rakúska firma TC Olessner, A.G. z Viedne. V tomto prípade išlo o priamy predaj za trhovú cenu 455 miliónov Kčs. Firma v projekte zaručuje sociálne istoty pracovnému kolektívu a rozvoj do roku 2000 za cca 800 miliónov Kčs.

Vlastný privatizačný projekt bol vypracovaný vedením podniku v spolupráci s poradenskou firmou CONSULTINVEST Praha. Spolupracovali:

Ing. Oldrich Kebísek, riaditeľ podniku

Ing. Anton Barcík, obchodný námestník

Ing. Pavol Martauz, výrobný námestník

Ing. Jaroslava Ďurišová, finančno-ekonomická námestníčka

JUDr. Milan Paulovič, podnikový právnik

Viera Rafajová, vedúca SEI.

Privatizačný projekt bol predložený aj Závodnému výboru Odborového zväzu a schválený.

Dňa 12. novembra 1992 sa uskutočnilo na Ministerstve hospodárstva SR rokovanie, na ktorom boli prítomní zástupcovia všetkých konkurenčných projektov. Do tohoto termínu ministerstvo evidovalo 4 projekty: základný, predložený Považskými cementárňami a tri konkurenčné projekty od firiem TC Glassner Rakúsko, PULEX USA a Muška, Berger SRN. Tým, že Muška spracoval projekt spolu s firmou Berger, ktorá je najväčším odberateľom

ladeckého cementu, riešil sa problém najdôležitejší - odbyt. Pre podnik však bolo spojenie výrobcu a spotrebiteľa nevýhodné, ak by bol spotrebiteľ v majorite. Jednotliví zástupcovia firiem predstavili svoje projekty. Ten základný uviedol riaditeľ cementárne Ing. Kebísek. Oproti pôvodnému projektu došlo k zmene v rozdelení akcií a to na základe materiálu vypracovaného Ministerstvom pre správu a privatizáciu národného majetku SR, v ktorom sa hovorí, že neštandardné metódy ako kupónová privatizácia, sa budú uplatňovať len v minimálnom rozsahu.

Návrh rozdelenia akcií bol takýto:

3% - prídelenie reštitučnému fondu

18% - podiel na kupónovej privatizácii

70% - podiel na dočasné ponechanie Fondu národného majetku

7% - bezodplatné odovzdanie akcií obci

2% - manažérske akcie.

Záver komisie Ministerstva hospodárstva SR bol, že Považské cementárne budú zaradené do **verejnej súťaže**, v ktorej bude ponúknutých

na predaj 70% akcií podniku. Všetky projekty posúdi renomovaná poradenská firma, ktorá doporučí najvýhodnejší projekt.

Podnik tým v podstate utrpel, pretože posunutím termínu privatizácie sa vlastne posunú všetky akcie na modernizáciu, ktoré sa mali začať

už začiatkom roka 1993. Vlastné finančné zdroje nie sú dostačujúce,

aby mohli začať náročnejšie investičné akcie.

Významné udalosti v podniku

Dňom 7. januára 1992 sa začínajú veľké opravy výrobných agregátov od lomu počínajúc, expedíciou končiac.

Obchodný útvar spracoval materiál „Zabezpečenie obchodných činností v podmienkach š.p. Považské cementárne Ladce“. Materiál rozoberá pravidlá a podmienky najmä styku so zahraničnými obchodnými partnermi.

Od 20. februára 1992 sa skúša prevádzkyschopnosť lomu pri ťažbe slieňovca. Pripravuje sa skúšobná prevádzka šachty v lome za technickej pomoci pracovníkov vápenky v Margecanoch. Dňa 4. marca 1992 sa začínajú skúšky gravitačnej dopravy v lome.

V apríli 1992 bola venovaná mimoriadna pozornosť úprave

a modernizácii cementovej mlynice 3.

Dňa 21. apríla 1992 začala svoju činnosť tzv. dovozová komisia, ktorej úlohou je prehodnotenie všetkých hľadísk nárokováných dovozov. Jej členmi sa stali:

Ing. Anton Barcík, predseda

Ľubomír Guliš, tajomník

Ing. Anton Janík, člen komisie

Ing. Jozef Matuščin, člen komisie

Ing. Jaroslava Ďurišová, členka komisie

Ing. Jozef Mikušinec, technický námestník, člen komisie.

Dňom 1. mája 1992 rozdelili úsek výrobnotechnický na úsek výrobný a na úsek technický, ekonomickoobchodný úsek rozdeľujú na úsek obchodný a finančnoekonomický.

Úseky vedú námestníci riaditeľa:

- výrobný úsek - Ing. Pavol Martauz

- technický úsek - Ing. Jozef Mikušinec

- finančnoekonomický úsek - Ing. Jaroslava Ďurišová

- obchodný úsek - Ing. Anton Barcík.

Dňa 10. júla 1992 sa uskutočnil tradičný Deň stavbárov, v rámci ktorého sa odohral podnikový futbalový turnaj, v ktorom zvíťazila údržba, pred výrobou, opravovňou Raj a lomom.

Regionálne problémy s nedostatkom vody pod vplyvom sucha

a vypustenia kanála z vodnej elektrárne sa prejavili aj v závode. Dňa 27. júla 1992 je hladina vody v studni cementárne už iba vo výške 1,4 m. V auguste pokles vody pokračuje a vydali príkaz na mimoriadne šetrenie vodou.

24. augusta sa pre nedostatok vody v hlavnej studni dočerpáva z náhradnej studne. Voda nie je preto v celom závode pitná. 23. septembra 1992 je už akútny nedostatok vody pre rotačnú pec. Voda sa preto dovážala v požiarnickej autocisterne.

Dňa 2. októbra 1992 sa uskutočnilo v priestoroch kultúrneho domu stretnutie bývalých pracovníkov závodu s vedením podniku a Závodným výborom Odborového zväzu. Stretnutia sa zúčastnilo viac ako 200 bývalých pracovníkov.

Závodný výbor Odborového zväzu

Pracoval v priebehu roka 1992 v podmienkach, ktoré boli prijaté v rozhodujúcom dokumente - v kolektívnej zmluve - na rok 1991 platnej do 31. marca 1992 a v novej na rok 1992.

Medzi vážne rozhodnutia patrí prevzatie Emilom Kalmanom do ekonomického nájmu Pioniersky tábor, pretože podnik oznámil ZV, že dňom 1. januára 1992 odstupuje od hospodárskej zmluvy na správu Pionierskeho tábora. Chata „Muflónka“ prešla do bezplatného prenájmu od podniku do kompetencie ZV OZ.

Prenájom kultúrneho domu Obecný úrad v Ladcoch odmietol. Do konca roku 1992 budovu prevádzkovala Viera Remová, vedúca ZK.

V kolektívnej zmluve prijali mnohé opatrenia v sociálnej sfére, pracovnej, disciplinárnej a ďalších. Zmenili ustanovenie o poskytovaní odstupného pri ukončení pracovného pomeru z dôvodov organizačných zmien. Stanovili, že pri závažnom porušení pracovnej disciplíny bude

s pracovníkom ukončený pracovný pomer okamžite. Za takéto porušenie sa ráta napr. úmyselné porušenie pracovných, technologických, bezpečnostných a protipožiarnych predpisov, opakované zistenie požitia alkoholických nápojov, neospravedlnená absencia v rozsahu dvoch dní počas roka, rozkrádanie alebo úmyselné poškodenie majetku.

V zmluve je aj ustanovenie, ktorým sa obe zmluvné strany zaväzujú, že nepripustia akékoľvek zhoršovanie pracovných podmienok, vrátane pracovného prostredia.

Dozorná rada štátneho podniku

Dozorná rada zasadala 3. marca 1992 a prerokovala výsledky hospodárenia za rok 1991, postavenie podniku v roku 1992 a iné dôležité otázky týkajúce sa výroby, predaja a celkovej situácie v Považských cementárňach.

Hlavnými bodmi rokovania 18. augusta 1992 boli výsledky podniku za 7 mesiacov roku 1992 a hlavne stav privatizácie podniku.

ÚVOD

Historicky najvýznamnejšou udalosťou roku 1993 pre slovenský národ, teda aj pre občanov Ladiec, bol vznik **Slovenskej republiky** ako

samostatného suverénneho štátu od 1. januára 1993. Predchádzalo mu uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky, Českej národnej rady a Federálneho zhromaždenia o zániku ČSFR zo dňa 17. novembra 1992. Dňa 25. novembra 1992 prijalo FZ ČSFR ústavný zákon o zániku Československa.

Dňa 2. februára schválila Národná rada Slovenskej republiky zákon o opatreniach na zabezpečenie prechodu česko-slovenskej meny na **slovenskú menu**. Česko-slovenská mena zanikla 7. februára 1993 (nedeľa) o 24.00 hodine a súčasne vznikla slovenská mena. Výmena

sa začala vo štvrtok 4. februára ráno - v Ladcoch na poštovom úrade. Každý občan si mohol vymeniť 4000 Kčs, o čom dostal potvrdenie na poslednej strane občianskeho preukazu. Ostatné peniaze si mohli občania uložiť do peňažných ústavov. Od polnoci 8. februára 1993 sa platnými platidlami

v Slovenskej republike stali okolkované bankovky. Nová mena dostala názov „Slovenská koruna“ (Sk). Do konca roku 1993 sa potom postupne okolkované bankovky vymenili za nové - slovenské a to v hodnote 20, 50, 100, 500 a 1000 slovenských korún a mince v hodnote 10, 5, 2, 1, 0,50, 0,20 a 0,10 Sk.

V marci 1993 zvolila Národná rada SR prvého prezidenta novoutvorenej Slovenskej republiky. Stal sa ním Michal Kováč.

Celková situácia v obci bola počas roka 1993 pokojná. Občania zamestnaní v Považských cementárňach nestratili zamestnanie, ich mzdy sa relatívne zvýšili. Viacerí občania zamestnaní v dubnických závodoch, v stavebníctve, ale aj v iných odvetviach priemyslu a poľnohospodárstva stratili zamestnanie a rozšírili rady nezamestnaných. Pod vplyvom miernej inflácie a zvyšovania cien sa sociálna situácia zhoršila najmä u väčšej časti dôchodcov a u mladých rodín s deťmi.

Politické boje v parlamente a vo vyšších vládnych i nevládnych kruhoch vyvolávali u občanov nechť k politike a i preto nebola politická aktivita vysoká. Zaujímali sa však o také otázky, ako bola občianska vojna v bývalej Juhoslávii i o problémy, ktoré vyvolávali maďarskí politici na juhu Slovenska i okolo stavby vodného diela Gabčíkovo. Občanov však zaujímali skôr bezprostredné obecné záležitosti a ich osobné ekonomické otázky. Politická indiferentnosť sa prejavila najviac u mládeže, ale i v nižšej aktivite organizácií a spolkov.

OBYVATEĽSTVO OBCE V ROKU 1993

Všeobecné údaje

Na konci roka 1993 mala obec Ladce dovedna **2672** obyvateľov, čo je o 5 obyvateľov viac, ako v roku 1992.

V obci bolo evidovaných 695 domových čísiel. Z celkového počtu obyvateľov bolo 520 v dôchodkovom veku a občanov poberajúcich invalidný dôchodok.

Nezamestnanosť zostala zhruba na úrovni roku 1992.

Narodení v roku 1993

V roku 1993 sa rodičom v Ladcoch narodilo na rôznych miestach (najviac v Nemocnici Ilava) **42 detí**, z toho 19 chlapcov a 23 dievčat.

Kalusová Kristína (2.1.1993)

Vavříková Martina

Fedor Dominik

Pesničák Roman

Adamčíková Alexandra

Ježová Jana

Zbínová Alena

Dašková Monika

Šatka Marek

Hošťáková Kristína

Pavlačková Karolína

Demeter Juraj

Janco Matúš

Moško Patrik

Šafarik Patrik

Vozatár Marek

Machala Jakub

Zbínová Zuzana

Chlebanová Vladimíra

Šrámeková Silvia

Čeligová Alexandra

Neiplová Júlia

Dírerová Daniela

Maar Adrián

Makas Martin

Machová Dominika

Jánošiková Alena

Kalusová Kristína

Melicher Filip

Daňová Miroslava

Melicher Jakub

Kvasnica Robert

Kútny Tomáš

Prekop Martin

Mikuška Tomáš

Mináriková Marcela

Kandráčová Júlia

Pastorková Tatiana

Koňuch Daniel

Faturová Simona

Kolenová Beata

Mikuška Matej (9.12.1993)

Obecný úrad uskutočnil v roku 1993 dve privítania občanov

v obradnej miestnosti obecného úradu. Na dobre pripravených podujatiach vystúpili s kultúrnym programom deti z Materskej školy Ladce a spevácky krúžok žien.

Zomreli v roku 1993

Celkom sme zaznamenali **28** úmrtí. Najstarší občania zomreli vo veku 90 rokov - Ferdinand Záhradník a Uričková Mária. Najmladší Milan Sakala 22 - ročný a Ján Král 50 - ročný. Zomrelo 9 žien a 19 mužov. Priemerný vek zomrelých bol 68 rokov (približne o 10 rokov menej ako v roku 1992).

Riecky Jozef (79 rokov)
Záhradník Ferdinand (90)
Eliáš Ján (47)
Janík Ondrej (63)
Haršániová Alžbeta (74)
Potočná Jozefína (88)
Kvasnica Anton (78)
Rolín Štefan (78)
Daňová Žofia (88)
Majeríková Anna (80)
Suchomel Jozef (79)
Majerech Šimon (80)
Strakovič František (63)
Šepták Pavol (65)
Pagáčová Helena (79)
Hriadelová Mária (63)
Uričková Mária (90)
Králová Irena (66)
Baránek Anton (64)
Chobot Ladislav (70)
Sakala Milan (22)
Král Ferdinand (47)
Moravec Jozef (81)
Skibová Štefánia (75)
Král Ján (60)
Juríček Milan (57)
Majerík Jozef (86 rokov).

Títo občania boli pochovaní na cintorínoch v Ladcoch a Tunežiciach. Rozlúčka s Ing. Františkom Strakovičom, bývalým riaditeľom Považských cementární bola za účasti občanov Ladiec v Bratislave 15. júla 1993.

Dňa 27. júla 1993 sa boli občania Ladiec a dychová hudba rozlúčiť s významným slovenským básnikom a rodákom z Ladiec - Pavlom Koyšom.

Viacerí občania a rodinní príslušníci sa boli v Prahe rozlúčiť s náhle zomrelým univerzitným profesorom, významným slovenským fyzikom, rodákom z Tunežíc - Jozefom Kvasnicom, ktorý zomrel vo veku 62 rokov.

Podujatia Obecného úradu pre občanov

Obecný úrad v Ladcoch usporiadal niekoľko podujatí, ktorých priebeh bol dôstojný a prispel k občianskemu spolužitiu.

Okrem spomínaného privítania občanov to bolo posedenie

so **staršími občanmi**, ktoré sa konalo 5. novembra 1993. Zúčastnilo

sa ho 139 občanov zo 175 pozvaných (nad 70 rokov veku). Na posedení prehovoril starosta obce Ferdinand Bušík a zástupca cementárne.

V kultúrnom programe vystúpili žiaci Materskej a Základnej školy v Ladcoch, spevácka skupina žien a súbor RADOSTĚ z Trenčína. Občania, účastníci stretnutia, si toto stretnutie, ktoré má v Ladcoch mnohoročnú tradíciu pochvaľovali a vyslovili želanie stretnúť sa aj o rok.

Pri príležitosti celoslovenského stretnutia učňovskej mládeže osobitného školstva v decembri 1993 prijal zástupcov účastníkov starosta obce v obradnej miestnosti obecného úradu.

OBEČNÝ ÚRAD A OBEČNÉ ZASTUPITEĽSTVO

Volebné obvody poslancov Obecného zastupiteľstva v Ladcoch

poslanec	Ondrej Košťalik	ul. Ľ. Štúra č.d. 215 - 286
	Ivan Kobza	J. Kráľa č.d. 424 - 474
	Ladislav Kalus	Hviezdoslavova 93 - 117, 122 - 137 Cementárska 160 - 182
	Stanislav Klvaňa	Kukučínová 332 - 367, Vážska 369 - 423
	Jarmila Martináková	Hviezdoslavova 4 - 92
	Vojtech Miklóši	Záhradná 138 - 158
	Jozef Suchár	J. Kráľa 475 - 531
	Miroslav Váň	Ľ. Štúra 183 - 214, J. Kollára 287 - 330
	Oľga Melicherová	Hviezdoslavova 1 - 50
	Milan Letko	Hviezdoslavova 51 - 63, Podjavorinskej 64 - 89, Tajovského 90 - 106
	František Letko	Bottova 107 - 127, Kalinčiakova 128 - 152
	Miroslav Kvasnica	Hviezdoslavova 153 - 181, Bottova 182

Nové názvy ulíc

Ladce:

Pavla Országha Hviezdoslava	1 - 137
Záhradná	138 - 158
Cementárska	159 - 182
Ľudovíta Štúra	183 - 286
Jána Kollára	287 - 332
Martina Kukučina	333 - 368
Vážská	369 - 423
Janka Kráľa	424 - 533

Tunežice:

Pavla Országha Hviezdoslava	1 - 63 / 154 - 180
Jozefa Gregora Tajovského	94 - 106
Jána Bottu	108 - 127 / 108 - 127
Jána Kalinčiaka	128 - 153

Funkčné obsadenie obecného úradu

Obecný úrad sa nachádzal v dvoch budovách. Bývalá budova MNV s obradnou miestnosťou a renovovaná budova (bývalý Mierny).

Funkčné obsadenie:

Ferdinand Bušík	- starosta obce
Ondrej Košťalik	- zástupca starostu obce
Jozef Vrábel	- hlavný kontrolór obce
Ján Turzík	- obecný kontrolór
Ing. Milan Pikora	- ekonóm obecného úradu
Ľubomíra Porubčanová	- matrikárka a administratívna pracovníčka
JUDr. Rudolf Beňo	- právne záležitosti OÚ (12 hodín týždenne)
Anna Kacinová	- evidencia obyvateľstva, sociálne záležitosti
Alena Suchárová	- správa obecných daní a poplatkov

V druhom polroku nastúpila ako účtovníčka Anna Gachová.

Príležitostne na rôzne nárazové práce, ako bola identifikácia starých hrobov na cintoríne v Ladcoch, usporiadanie archívov a pod., zamestnával obecný úrad brigádnikov, s ktorými uzatváral zmluvy.

VÝZNAMNÉ ROZHODNUTIA OBEČNÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Obecné zastupiteľstvo v Ladcoch zasadalo v roku 1993 pravidelne podľa plánu. Okruh problémov bol široký. Riešili sa najmä otázky hospodárstva obce, výstavby, ekologické otázky, problémy kultúry, spolunažívania občanov, sociálne a iné otázky. O mnohých sa píše na iných miestach tejto kroniky. Pre ilustráciu vyberám niektoré z problematik, ktoré obecné zastupiteľstvo riešilo.

Na aprílovom zasadaní schválili poslanci celý rad vážnych opatrení na zlepšenie situácie v obci, životného prostredia a ekonomických otázok obecného úradu. Prijali záväzné nariadenia o miestnych poplatkoch za úkony obecného úradu (uvádzam ich na záver tejto časti). Schválili odpredaj budovy Drobných prevádzok OÚ novovzniknutej firme LAHOZ. Ide o budovu bývalej robotníckej kantíny postavenej v roku 1896. Súčasne sa firme odpredávajú základné prostriedky a DKP. Poslanci pri schvaľovaní vychádzali z nerentabilnosti drobných prevádzok i z toho, že samotná budova vyžaduje náklad viac ako jeden a pol milióna korún na rekonštrukciu a vybavenie. Toto zasadanie sa zaoberalo aj informáciou o rokovaní s cementárňou o prašnosti v obci a o náhrade škôd postihnutým občanom. Rokovalo sa o odstraňovaní nadostatkov na doteraz vybudovanom vodovode, schválili výstavbu mostu na Slatinskom potoku v obci.

Toto zasadanie zmenilo platenie dane zo stavebných pozemkov tak, že 2 Sk za štvorcový meter sa bude platiť iba za 200 m² a zvyšok ako daň z ornej pôdy. Na programe boli však aj otázky nekultúrnosti zábav v Ladcoch, dofinancovania materskej školy, zriadenie verejného telefónu v Horných Ladcoch a ďalšie.

Z ďalších zasadaní vyberám rokovanie v júni 1993. Pred fórom zastupiteľského zboru zložil slávnostný sľub nový člen obecného zastupiteľstva Miroslav Kvasnica (za odstúpivšieho Bohumila Kvasnicu). Poslanci sa znova zaoberali znečisťovaním ovzdušia cementárňou, daňou

z nehnuteľností a ďalšími ekonomickými otázkami. Schválili plánovanie ďalšej plynofikácie obce, kde sa počítá s investíciou 1 milión 900 tisíc korún

v roku 1994. Vzhľadom na to, že sa kultúrnosť zábav v Ladcoch neustále zhoršuje a že po zábavách vandali ničia verejný i súkromný majetok, obecné zastupiteľstvo dočasne zakázalo poriadanie zábav a diskoték.

Na augustovom zasadaní sa poslanci zaoberali otázkou cintorína, konkrétne otázkou získania ďalších miest. Na tomto zasadaní schválili erb, pečať a vlajku obce. Po zrušení drobných prevádzok sa odvoz pevného domového odpadu prideliuje firme LAHOZ. Náklady na odvoz sa týmto zvyšujú, cena pre občanov však zostane pre rok 1993 nezmenená - zvyšok uhradí obecný úrad. Zastupiteľstvo sa opäť zaoberalo vodovodom a schválilo uvedenie vodovodu do prevádzky v Horných Ladcoch, jeho prietah

a ďalšie práce v obci. Poslanci súhlasili s poplatkom 500 Sk za jedno miesto v hrobke vybetónovanej, alebo vymurovanej. Prerokovali finančnú pomoc telovýchovným jednotám a prenájom budovy bývalej Osvetovej besedy v Tunežiciach poľovníckemu združeniu BUKOVINA.

V októbri poslanci Obecného zastupiteľstva v Ladkoch schválili všeobecne záväzné nariadenie (podľa uznesenia vlády) o zvýšení dane z nehnuteľností o 25% v roku 1993 pre podnikateľov. Ostatným občanom sa daň z nehnuteľností nezvyšovala. Na tomto zasadaní prijali uznesenie

o stavebných prácach na hrobách, ktoré sa môžu v budúcnosti vykonávať iba na povolenie obecným úradom. Definitívne sa rozhodlo o prebratí kultúrneho domu, na čo sa ustanovila komisia. Schválili rekonštrukciu Domu služieb na jednoizbové byty.

V decembri schválili finančný príspevok pre Osobitnú školu v Ilave, zvolili prísediacich pre Okresný súd v Považskej Bystrici, prerokovali podmienky zavedenia káblovej televízie v Ladkoch a oboznámili sa s novou organizáciou Obecného úradu v Ladkoch. Vážnou otázkou na rokovaní bola informácia o výbere daní v roku 1993 a informácia o stave financií.

Podobne aj ostatné zasadania obecného zastupiteľstva riešili problémy života obce. Zmienka o nich je v jednotlivých kapitolách tejto kroniky.

Záväzné nariadenie a štatúty

Určitou formou zákona v miestnom zmysle obce sa stali Záväzné nariadenie a štatúty, ktoré schvaľovalo obecné zastupiteľstvo. Medzi najvýznamnejšie patrili Všeobecne záväzné nariadenie o chove a držaní zvierat, týkajúce sa chovu:

- úžitkových zvierat (kone, rožný statok, ošípané, ovce, kozy atď.)
- drobné zvieratá (hydina, domáce zajace a pod.)
- chov psov a mačiek
- včely
- vtáky
- exotické zvieratá
- iné zvieratá.

Z ekologického hľadiska najdôležitejším bolo nariadenie o **Prevádzkovom poriadku riadenej skládky komunálneho odpadu**. Je to veľmi podrobný materiál - uvádzam iba hlavné zásady.

Prevádzkový poriadok upravuje režim a podmienky prevádzky skládky komunálneho odpadu. Určuje odpadky, ktoré sa nesmú skladovať,

napr. toxické, explozívne, uzavreté nádoby, odpad zo zdravotných

a veterinárnych zariadení, odpadové oleje, pneumatiky i odpad, ktorý sa dá využiť ako druhotná surovina.

Prevádzkový poriadok sa týkal skládky na pozemku - pasienku Poľnohospodárskeho družstva 1. máj Košeca (stredisko Ladce). Majiteľom skládky je Obecný úrad v Ladcoch. Dni prevádzky určili na stredu, piatok a sobotu od 8.00 - 20.00 hodiny.

Prevádzkový poriadok ďalej určil technológiu skladovania a spôsob ukladania odpadu. V ďalšej časti boli organizačné opatrenia, kde sa hovorí o strážcovi, vedení evidencie a pod.

Vážne opatrenia v rámci prevádzkového poriadku boli zamerané na ochranu zdravia a životných podmienok pracovníkov skládky a okolia. V tejto časti sa hovorí o oplotení, zamedzení prístupu cudzím osobám, túlavým mačkám a psom, zákaz pálenia odpadu, ochrana ovzdušia pred znečistením, prašnosťou, zabezpečení kropenia v letnom období. Súčasťou tejto kapitoly je aj ochrana podzemných a povrchových vôd pred znečistením priesakmi. S tým súvisí kontrola čistoty vôd. Táto časť sa týka i ochrany pred rozmnožovaním hmyzu, hlodavcov a vtákov.

V ďalších kapitolách Prevádzkového poriadku, ktorý prijalo Obecné zastupiteľstvo v Ladcoch, sa hovorí o kontrole a sankciách pri porušovaní prijatých zásad, o vymedzení povinností a zodpovedností pracovníkov skládky, o opatreniach v prípade havárie a na záver osobitné ustanovenia, kde sa napr. zakazuje aj odvoz zo skládky.

V oblasti prevádzkovania skládky odpadu od roku 1993 platili

aj ďalšie opatrenia zahrnuté v materiáloch Opatrenia v prípade havárie na skládke a Program odpadového hospodárstva.

Tieto podrobnosti uvádzam najmä preto, že rok 1993 v plnej miere odhalil vážne nedostatky v tejto oblasti a signalizoval vážne nebezpečenstvo najmä pre hospodárenie s vodou, ale i ďalší zdroj znečisťovania ovzdušia, ktorým skládka je.

BUDOVANIE OBCE

V roku 1993 sa vykonalo množstvo prác, väčšieho i drobného rozsahu, ktoré pomohli zlepšiť život občanov, odstránili nedostatky technické i estetické. Pravda, občania Ladiec neustále sledujú niekoľko hlavných problémov, ktoré pokladajú za najdôležitejšie. Sú to predovšetkým otázky výstavby obecného vodovodu, ekologické problémy súvisiace s prašnosťou cementárne a plynofikácia. Všetkým trom problémom venovala obec, podľa ekonomických možností, najväčšiu pozornosť.

Obecný vodovod prešiel etapou ukončenia v Horných Ladcoch. Táto etapa bola náročná nielen pracovne, ale aj administratívne. Bolo potrebné vykonať rekonštrukciu, úpravu a dokončenie dokumentácie

potrebnej k preberaciemu konaniu a podľa nej zabezpečiť montážne práce. Osobnými rokovaniami sa pripravili a vykonali schvaľovacie a legislatívne rokovania s Okresným úradom životného prostredia, Severoslovenskými vodárňami a kanalizáciami, Ústavom hygieny a epidemiológie a s projekčnými kancelármi. Veľkú zásluhu pri organizovaní tejto úlohy mal Ing. Ladislav Letko. Na záver roka sa realizovala dôležitá etapa

pre prechod potrubia pod železničnú trať do obce. Stavebná firma

z Prievidze uskutočnila pretlačenie potrubia pod železničné koľajisko za prechodom pri cementárni.

Značne sa zlepšila situácia v časti riečisk oboch potokov, ktoré pretekajú cez Ladce. Na veľkej časti sa vyčistil Slatinský potok a vystaval

sa most v obci. Čistenie za pomoci žiakov odborného učilišťa urobili aj v časti Lúčkovského potoka - v jeho záverečnom toku. V roku 1993

sa skončila regulácia Slatinského potoka v obci Beluša. Po jej ukončení prepustili vodu aj do koryta, ktoré prechádza Ladcami. Nízky stav vody následkom dlhotrvajúceho sucha a narušené svahy potoka v Hloží spôsobili, že voda sa do našej obce nedostala. Potok bol suchý až do jesene

a začiatku zimy. Odborníci počítali s tým, že sneh a väčšie množstvo vody režim potoka upravia a voda Slatinského potoka do Ladiec pritečie.

Tak

sa aj stalo a už v decembri voda tiekla cez celé riečište až do odpadového kanála Vodnej elektrárne.

Veľké náklady si vyžiadali aj také, pre občanov dôležité akcie,

ako úprava chodníkov, odkanalizovanie cesty a oprava betónových poklopov v Tunežiciach.

Obec zakúpila a dala osadiť dve nové autobusové zastávky, urobili sa čiastočné opravy ciest asfaltom a ďalšie menšie práce na komunikáciách.

Obecný úrad v značnej miere prispel Materskej škole v Ladcoch pri opravách, zakúpení rôzneho vybavenia, najmä však pri rekonštrukcii kúpaliska.

Finančné príspevky obecného úradu plynuli aj do Dobrovoľného požiarneho zboru, jeho techniky a v roku 1993 do opravy požiarnej zbrojnice.

V roku 1993 sa začala rekonštrukcia Domu služieb na jednoizbové byty, určené najmä dôchodcom, ktorí o ne budú mať záujem.

Medzi každoročné práce patrí údržba a zlepšovanie technického vybavenia oboch cintorínov. V roku 1993 to bolo zavedenie vody, vylepšenie rozhlasového zariadenia a príprava rekonštrukcie cintorína v Ladcoch

na získanie nových miest.

Dôležité práce sa vykonali pri konzervácii rozostavanej budovy obchodu v Horných Ladkoch, nakoľko nie sú predpoklady pre jeho dostavbu v najbližšom čase.

Z ostatných nákladov obce spomeniem aspoň:
Finančný príspevok na šport obom telovýchovným jednotám,
identifikačné a meracie práce na obecnom majetku,
rekonštrukciu miestneho rozhlasu,
knihy a časopisy do obecnej knižnice,
pouličné osvetlenia a ďalšie.

Občania s vďakou kvitovali serióznym prístupom obecného zastupiteľstva a Obecného úradu v Ladkoch k pamiatke padlých v druhej svetovej vojne, ktorý vyjadrili tým, že dali zhotoviť nové vkusné oplotenie okolo areálu pomníka a vybudovali chodník. Tieto stavebné akcie značne pozdvihli aj estetický vzhľad stredu obce.

967

Jestvujúci Dom smútku v Ladkoch už nezodpovedá súčasným nárokom na dôstojné konanie smútočných obradov. Nevhodné je i umiestnenie pri rušnej hlavnej ceste. Prijalo sa rozhodnutie v budúcich rokoch vybudovať nový Dom smútku. Umiestnený bude v časti cintorína za druhým vchodom z vedľajšej cesty. Obecné zastupiteľstvo uznalo za vhodný projekt, ktorý spracoval Ing. arch. Ján Remo. Podľa tohoto projektu je základný pôdorys osemuholníkový. Centrálna časť obradnej miestnosti má prevýšenie, čo umožní vznik pavlače nad celým obvodom. Nad centrálnym priestorom sa predpokladá zvonica tvaru sedlovej strechy. Súčasťou Domu smútku majú byť aj sociálne zariadenia a hlavne chladiace boxy. Celá stavba mala v dnešných cenách stáť 5 miliónov korún.

Bytové hospodárstvo

Domová správa zriadená pri Obecnom úrade v Ladoch spravovala v roku 1993 11 bytoviek s 83 bytmi. Obecný úrad cez Domovú správu zabezpečoval údržbu bytoviek, z ktorých väčšina vzhľadom na svoj vek vyžadovala oveľa viac nákladov, ako bol zisk z nájomného.

V roku 1993 to boli najmä rekonštrukcie kúpeľní, nátery, maľovanie chodieb a schodišť, hydroizolačné práce na strechách, podlahové krytiny a mnohé ďalšie bežné práce. Vedúcim Domovej správy bol Valter Fábry.

Príležitostne zamestnávali brigádnikov na práce menšieho rozsahu (opravy elektrické, zámočnícke, stolárske, inštalatérske).

DANE A POPLATKY

V roku 1993 začali na území našej obce platiť „Všeobecné záväzné nariadenia o podmienkach určovania, vyberania a správy dane z nehnuteľností“. Daňovníci vcelku disciplinovane, od polovice februára, podávali daňové priznania, prevzali viac ako 500 platobných výmerov a začali platiť príslušné sumy. Neplatili zväčša iba tí, ktorí si z rôznych dôvodov podali žiadosti o zľavu - najviac občania zdravotne postihnutí. Viacerí občania poukazovali na zhoršené podmienky bývania následkom prášenia z cementárne, ale i blízkosti štátnej cesty a veľkej frekvencie automobilovej dopravy.

Okrem seriózneho prístupu väčšiny daňových poplatníkov, rozhodujúcu úlohu zohrala aj informovanosť prostredníctvom brožúry, ktorú vydal Obecný úrad v Ladcoch a ktorá podrobne inštruovala občanov o všetkom, čo o daniach mali vedieť.

968

Daň z nehnuteľností

Daň z nehnuteľností platili fyzické i právnické osoby. Právnických osôb bolo oveľa menej, zato však výmera a tým aj suma vyrúbenej dane bola oveľa vyššia.

609 fyzických a 5 právnických osôb platilo **daň z pozemkov**. Dovedna to bolo z výmery 131 302 m². Celkom vyrúbili daň 745 256 Sk občanom a podnikom (právnickým osobám) 604 370 Sk.

Z toho sa odpočítali úľavy z daňových povinností.

678 daňovníkov platilo **daň zo stavieb** zo 145 592 m² zastavanej plochy (občania 82 613 m², podniky 62 929 m²). Celkom vyrúbili v dani

zo stavieb 742 391 Sk. Aj táto suma bola po udelení úľav o niečo nižšia.

Celkom bolo v roku 1993 v obci Ladce 701 daňovníkov

(z toho 7 právnických osôb), ktorí platili 1 479 575 Sk daní z nehnuteľností.

Obecné zastupiteľstvo udelilo už spomínané daňové úľavy z nehnuteľností. 11 osobám z Tunežíc vyhovel pre znečisťovanie ovzdušia, ďalším 48 občanom Ladiec a Tunežíc úľavu z dane za domy a garáže, pretože sú zdravotne ťažko postihnutí. Ďalších majiteľov domov oslobodili podľa zákona o nároku na zníženie na 15 rokov.

Neplatičov bolo v roku 1993 málo, ale Poľnohospodárske družstvo Košeca zostalo dlžné 463 tisíc korún pre absolútnu nesolventnosť. Naproti

tomu Stredoslovenské kameňolomy (Tunežice), ktoré v roku 1993 takmer nevyrábali si daň z nehnuteľností - viac ako 100 000 Sk vyrovnali.

Uznesenie o správnych poplatkoch

Správne poplatky, ktoré vyrubuje Obecný úrad sú jeho príjmom,

ak nie sú platené kolkom. Uznesenie Obecného zastupiteľstva z apríla 1993 stanovuje, kto a za čo platí správne poplatky a kto je od nich oslobodený.

Sadzobník správnych poplatkov obsahoval celkom 72 položiek so stanovením sumy v Sk. Boli tu také položky ako podanie žiadosti, nahliadnutie do matriky, overovanie spisu, vydanie osvedčenia o právnej spôsobilosti na uzavretie manželstva v cudzine. Zo sadzobníka vyberám:

Vydanie ročného rybárskeho lístka stojí občana SR 30 Sk, pre cudzincov 3000 Sk. Platí sa i za povolenie vyrúbať strom mimo lesa (100 Sk). Za povolenie zmeny hanlivého, smiešneho, výstredného, či skomoleného mena zaplatí občan 20 Sk, ale v ostatných prípadoch 500 Sk.

V ďalšom sú povolenia rôzneho druhu týkajúce sa uzatvorenia manželstva. Platí sa aj za komisionálne konanie, povolenia lotérií a tomboly, prevádzkovanie výherných prístrojov. Pri podaní oznámenia o prevádzkovaní digitálnych svetelných prístrojov a hracích zariadení a iných zariadení ľudovej zábavy (kolotoče, strelnice a pod.) sa platí za každý prístroj 200 Sk.

Posledné položky sadzobníka správnych poplatkov sa týkali komunikácií (zvláštneho užívania komunikácií, prípojky, účelových komunikácií atď.)

Uznesenie obecného zastupiteľstva vošlo do platnosti 24. júna 1993.

969

PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ V OBCI

Ladecké zvesti

Spravodajca Obecného úradu v Ladcoch vychádzal v roku 1993 nepravidelne, celkom iba 4 čísla. Záujem u občanov bol veľký a poslúžil na ich informovanosť o dianí v obci. Zvlášť obľúbená bola rubrika Z obecnej kroniky. Ladecké zvesti vyšli v máji, júli, septembri a novembri 1993. Redaktorom bol Branislav Lipták st.

Publikácia k 110. výročiu založenia požiarneho zboru

Publikácia k 110. výročiu hasičstva v Ladcoch vyšla ako malá brožúrka, ktorá v stručnosti popisovala históriu i prítomnosť Dobrovoľného požiarneho zboru v obci. Náklad publikácie bol 200 kusov.

Obecný úrad vydal tlačou brožúrku - aktuálneho Informátora obce Ladce. Obsahoval krátku históriu obce a závodu, telefónne čísla organizácií, nemocníc, lekární, pracovný čas lekárov, sporiteľne, bánk. K dispozícii boli údaje o volebných obvodoch, poslancoch, o obchodoch a službách s otváracími a zatváracími hodinami, telefónne čísla občanov, cestovný poriadok autobusov a vlakov i ďalšie potrebné údaje. Predávali ho za 10 Sk.

Okrem uvedeného vydal a vytlačil obecný úrad niektoré záväzné nariadenia, ktoré som už spomínal predtým.

Týždenník OBZOR

Okresný týždenník OBZOR vychádzajúci v Považskej Bystrici priniesol v októbri 1993 rozsiahly celostranový článok o obci Ladce a to z histórie i súčasnosti našej obce.

Všetky uvedené publikácie a periodiká sú uložené v archíve - dokumentácii obecnej kroniky na Obecnom úrade v Ladcoch.

NIEKTORÉ ZVLÁŠTNE UDALOSTI V ROKU 1993

Tu uvádzam niektoré zvláštne udalosti, ktoré sa stali v roku 1993 a boli nejakým spôsobom dôležité pre občanov.

Dňa 12. februára 1993 v kultúrnom dome Regionálna národná poisťovňa v Považskej Bystrici - pobočka v Dubnici nad Váhom registrovala do **fondy národného poistenia** dôchodcov, deti do troch rokov a študentov - vysokoškolákov. Vydali im preukaz poistenca, ktorým sa preukážu pri každej návšteve zdravotníckeho zariadenia a poisťovne.

Dňa 15. marca 1993 prekladali elektické vedenie pri pohostinstve Kopyto. Museli vymeniť stĺp, na ktorom už takmer 20 rokov hniezdili bociany. Bolo treba premiestniť aj hniezdo, čo dal Obecný úrad v Ladcoch

s Obvodným úradom životného prostredia v Ilave urobiť asi o 50 metrov ďalej k drogérii A. Zábojníkovej. Bociany po prilete hniezdo prijali a v roku 1993

sa v ňom vyliahli prvé mláďatá.

V roku 1993 sa uskutočnila identifikácia neznámych hrobov. Zúčastnili sa na nej občania Michal Hriadel, Ján Rudinský, Jozef Martinák, Vincent Zajac, Oľga Hudecová, Antónia Bajzová, Jozef Vrabel.

ORGANIZÁCIE, SPOLKY, POLITICKÉ STRANY A HNUZIA

Dobrovoľná požiarna ochrana

V roku 1993 mala organizácia DPO v Ladcoch 28 členov. Viedol

ju výbor:

Majerík Milan	- predseda
Prekop Ján	- podpredseda, veliteľ
Bednárík Jozef	- podpredseda, preventista
Herman Jozef	- pokladník
Kalus Vincent	- hospodár
Ing. Horký Karol	- tajomník
Kukuliaš Vincent	- predseda revíznej komisie
Zelíková Helena	- členka revíznej komisie.

Technika pre protipožiarne zásahy bola dostatočná a dobre udržiavaná. Základný technický inventár bolo nákladné auto AVIA a dve striekačky: 2 PPS a 12 R.

Medzi hlavné činnosti v roku 1993 patrili preventívne prehliadky, ktoré sa vykonali na jar 27. a 28. marca 1993 a na jeseň - pred vykurovacím

obdobím 20. a 21. novembra 1993. V oboch prípadoch prehliadli takmer 300 bytov - obytných budov. Okrem toho prehliadli aj všetky malé prevádzky. Dovedna prezreli okolo 600 objektov, kde zistili 3 závady.

Významným činom bolo vydanie a v obecnom zastupiteľstve schválenie Požiarneho poriadku obce. Niektoré zásady uvádzam.

V druhej časti sa hovorí o povinnosti občanov počínať si tak, aby nedochádzalo ku vzniku požiarov, najmä pri používaní tepelných, elektrických, plynových a iných spotrebičov, pri skladovaní a používaní horľavých, alebo požiarne nebezpečných látok a pri manipulácii s otvoreným ohňom.

Občania sú povinní umožniť pravidelné čistenie komínov, plniť príkazy a dodržiavať zákazy týkajúce sa požiarnej ochrany na označených miestach. Obstarať, udržiavať v používateľnom stave hasiace zariadenia a iné prostriedky požiarnej ochrany. Utvárať v rodinných domoch

a v iných objektoch podmienky pre rýchle zdolávanie požiarov a pre záchranné práce. Umožniť vykonávať preventívnu požiarňu kontrolu na overenie dodržiavania predpisov. Ak sa musí prehliadka z viny občana opakovať, zaplatí občan 50 Sk.

V tej istej časti Požiarneho poriadku obce sa hovorí, čo občania nesmú. Okrem iného, vykonávať práce, ktoré môžu viesť k vzniku požiaru,

ak nemajú odbornú spôsobilosť pre vykonávanie týchto prác. Poškodzovať alebo zneužiť hasiace prostriedky, prístroje. Občania nesmú fajčiť a používať otvorený oheň na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru. Dôležitý je aj bod o udržiavaní poriadku na povalách, v pivniciach a na iných miestach, kde môže vzniknúť požiar.

So zdolávaním požiaru súvisia aj ďalšie povinnosti:

- vykonávať nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených osôb,
- ak je možné, uhasiť požiar a urobiť opatrenia proti jeho rozširovaniu,
- ohlásiť požiar na určenom mieste,
- poskytnúť osobnú pomoc požiarnej jednotke,
- poskytnúť dopravné prostriedky, zdroje vody a iné veci na zdolávanie požiaru,
- ak sú s tým spojené vecné výdavky, patrí za ne náhrada,
- vlastník nehnuteľnosti je povinný umožniť požiarnej jednotke k zásahu vstup na svoj pozemok.

V ďalšej časti sa hovorí o veľkosti a vybavení jednotky požiarnej ochrany. A napokon zdroje vody v Ladcoch, ktorými sú Lúčkovský potok, Slatinský potok, kanál z Vodnej elektrárne Ladce a verejný vodovod.

V poslednej časti sa uvádza požiaro-poplachový plán a úlohy orgánov obce a osôb poverených zabezpečovaním požiarnej ochrany v obci a v jej časti Tunežice.

Výňatky z Požiarneho poriadku obce Ladce, boli uverejnené v Ladeckých zvestiach spolu s číslami telefónov, kde možno v prípade požiaru volať.

V roku 1993 oslávili požiarnici v Ladcoch **110. výročie** organizovaného požiarnictva v Ladcoch. Podrobnosti o vzniku hasičstva, o jeho rozvoji od roku 1883 sú uvádzané dosť podrobne v tejto kronike.

Pre verejnosť vydala organizácia pri príležitosti 110-teho výročia malú publikáciu s prehľadom najdôležitejších úsekov z histórie hasičstva v Ladcoch a tejto tematike venovali jednu stranu aj Ladecké zvesti.

Oslava sa konala ako slávnostné valné zhromaždenie dňa

31. júla 1993 v Kultúrnom dome v Ladcoch. Oslavu finančne podporili Považské cementárne a značnú pozornosť im venoval aj Obecný úrad

v Ladcoch. Oslavy sa ako hostia zúčastnili mjr. Michal Jurdík, náčelník okresnej správy požiarnej ochrany, Egon Grossmann, predseda OV, Pavol Opoldík, tajomník OV, Ferdinand Bušík, starosta obce, Ing. Jozef Mikušinec, námestník riaditeľa Považských cementární.

Pri príležitosti 110. výročia udelili viacerým členom vyznamenania:

- Za príkladnú prácu: Vincent Kalus, Ing. Karol Horký, Milan Bajza, Jozef Kováč
- Pozdravný list ÚV: Milan Majerík, Ladislav Nagy, Jozef Bednárík
- Ďakovný list ÚV: Obecný úrad Ladce
- Čestné uznanie OV: Ing. Vojtech Miklóši, Milan Kalus, Ivan Binka, Anton Záhradník
- Za vernosť: Estela Majeríková, Jozefína Kucharíková, Júlia Saksová

Za príkladnú prácu obdržali vyznamenanie ÚV DPO aj požiarnici Jozef Binka, Bohuslav Turza, Rudolf Bajza, Oľga Chlebanová. Desať požiarnikov dostalo Čestné uznanie ZO DPO Považských cementární.

Slovenský rybársky zväz

Slovenský rybársky zväz patril medzi najaktívnejšie organizácie v roku 1993 v našej obci. Organizácia má sídlo v Ilave a má celkom 262 členov, z toho je **56** z Ladiec. Na čele organizácie stál 9 - členný výbor, z toho boli štyria členovia z Ladiec a to predseda organizácie Ján Sloboda, tajomník Bohuslav Ištvánik, hospodár Libor Kvasnica a člen výboru Jozef Fatura.

V roku 1993 okrem pravidelnej činnosti na úprave kaskád na potokoch a úprave ich okolia, sústredili pozornosť na dobudovanie odchovných zariadení, kde odchovali prvé násady v počte 650 kusov kaprov. Pred dokončením je aj ohrádzanie rybníkov v Tunežiciach. V roku 1993 do našich vôd nasadili 2 400 kg kaprov lovných a 3 000 ks kaprov z vlastného odchovu organizácie. Nasadili 300 kusov šťuky a 10 000 kusov plodíka šťuky.

Priemerný úlovok za rok 1993 na člena SRZ v Ladcoch bol viac ako 20 kg.

Výborne pracoval opäť **krúžok mladých rybárov**. Bolo v ňom 18 detí z Ladiec, ktoré po pretekoch v máji 1993 dostali doklady pre výkon rybárskeho práva.

Veľkou športovou a pre všetkých aj spoločenskou udalosťou

boli už tradičné preteky v love rýb udicou, ktoré sa uskutočnili v máji 1993

a zúčastnilo sa ich 152 pretekárov za účasti viac ako 400 občanov. Víťazom sa stal Pavol Riecky. Súčasťou pretekov bolo občerstvenie v podobe rybárskych pochúťok a tombola. Preteky finančne podporili Považské cementárne.

Slovenský zväz chovateľov

Organizácia mala v roku 1993 35 členov. Okrem toho evidovali a v činnosti viedli 13 mladých chovateľov z radov žiakov základnej školy.

Na čele organizácie stál 7 - členný výbor s predsedom Milanom Jungom.

Hlavné poslanie tejto organizácie sa nezmenilo. Bola

to predovšetkým starostlivosť o čistokrvný chov hydiny a králikov. O to sa starali špeciálne sekcie, ktoré sa osvedčili už v minulých rokoch.

Veľké služby nielen členom, ale aj občanom, poskytovala organizácia Slovenského zväzu chovateľov zabezpečením hydiny na konzum, ale predovšetkým na chov. Sprostredkovali aj predaj krmných moriakov - všetko v solídnych, pre občanov výhodných cenách.

Ďalšia služba, ktorú poskytovali členom i občanom, bol predaj krmív - obilia, zmesiek, šrotu.

Organizácia Slovenského zväzu chovateľov v Ladcoch bola v počte aktívnych členov na 1. mieste v okrese.

Slovenský zväz záhradkárov

Vo vedení a stave členstva nedošlo v roku 1993 k nijakým zmenám. Predsedom SZZ bol Jozef Martinák a tajomníkom Pavol Kalus.

V činnosti venovali najväčšiu pozornosť ošetrovaniu ovocného sadu a zberu úrody, ktorá bola v roku 1993 priemerná.

V roku 1993 sme zaznamenali opäť ich aktivitu pri skrášľovaní obce, v organizovaní každoročnej súťaže o najkrajšiu záhradku, pri strihaní živého plota pri Lúčkovskom potoku a iných prácach.

Slovenský červený kríž

Nový názov organizácie od roku 1993 znie Miestny spolok Slovenského červeného kríža Ladce - Tunežice. Sú v ňom členovia z oboch častí obce. V roku 1993 ich bolo 360, nie všetci rovnako aktívni.

Miestny spolok SČK pracoval pod vedením výboru na čele s Jánom Abrahámovským, podpredsedkyňou Gabrielou Košťalikovou, tajomníčkou Annou Ištvánikovou a pokladníčkou Tichou. Celý výbor bol 13 - členný.

Poslanie SČK i po spoločensko-politických pohyboch zostalo nezmenené. Činnosti finančne veľa pomohla Cementáreň v Ladcoch.

Tak ako v roku predchádzajúcom, aj v roku 1993 venovali pozornosť darcovstvu krvi. Na spolok sa obracali aj kliniky v Banskej Bystrici,

Bratislave, Nemocnice z Ilavy, Považskej Bystrice a ďalšie. Čiastočne sa spolku darila snaha rozšíriť darcovstvo najmä na mladých ľudí.

V základnej škole vytvorili skupinu mladých zdravotníkov, ktorých aktivita v príprave a účasti na súťažiach bola veľmi dobrá i zásluhou

členov-dospelých, ktorí sa o nich starali.

Jednou zo sfér, kde sa členovia spolku SČK uplatňovali, bola sociálna oblasť. Rovnako pôsobili pri tvorbe životného prostredia v obci, účasť však bola slabá.

Z politických strán a hnutí vyvíjali činnosť iba Hnutie za demokratické Slovensko, Kresťansko-demokratické hnutie, Komunistická strana Slovenska a čiastočne Strana demokratickej ľavice. Ani u týchto však nemožno hovoriť o vysokej aktivite, alebo o presadzovaní svojich straníckych záujmov v živote obce.

Hnutie za demokratické Slovensko

Hnutie získalo vo voľbách v roku 1992 najviac hlasov v oboch častiach obce. Taký, o niečo nižší, bol aj počet sympatizantov v roku 1993. Hnutie za demokratické Slovensko malo v obci vedenie na čele s Ing. arch. Jánom Remom. V roku 1993 uskutočnili tri stretnutia - jedno, dňa 15. júna 1993 v kultúrnom dome s občanmi. HZDS bolo v obci organizované ako voľné hnutie tých, ktorí súhlasia s volebným programom

vyhláseným pri voľbách a s politikou vlády, ktorá v roku 1993 bola zložená z príslušníkov tohoto hnutia. HZDS nemalo teda štruktúru politických strán.

Strana demokratickej ľavice

Strana demokratickej ľavice i napriek tomu, že vo voľbách v roku 1992 získala v Ladcoch i Tunežiciach veľa hlasov a i v roku 1993 mala dosť prívržencov, namala založenú organizáciu v časti Ladce, iba v časti Tunežice. Jej aktivita, ako nakoniec vo všetkých politických subjektoch, nebola vysoká.

Kresťansko-demokratické hnutie

Základňa členov Kresťansko-demokratického hnutia v Ladcoch sa v roku 1993 znížila o vystúpenie niektorých členov a ich vstupom do v roku 1992 vzniknutej Slovenskej kresťanskej únie.

V roku 1993 bolo 121 platiacich členov, predsedom bol Jozef Moriš. Na schôdzach prerokovávali najmä otázky náboženského života, ale i pracovné a politické.

Dňa 9. mája 1993 KDH v Ladcoch spoločne s Obecným úradom v Ladcoch usporiadali Deň matiek. Kultúrny program pripravili žiaci materskej školy, základnej školy a poprvýkrát vystúpila dychová hudba žiakov ZŠ.

Aj v roku 1993 usporiadali náboženské púte - dňa 3. júla 1993 do Mariazelu a 5. septembra do Limanovej.

Pracovná aktivita sa zamerala na čistenie a úpravu cintorína, čistenie a kvetinovú výzdobu kostola a v Horných Ladcoch úpravu priestorov pri kaplnke na Skalke. V roku 1993 zlepšili technický stav kaplnky zabudovaním elektrického kábla a prípojky elektrického prúdu.

Komunistická strana Slovenska

Základná organizácia KSS po zjednotení KSS '91 a Zväzu komunistov Slovenska mala **53** členov. Organizáciu viedol výbor:

Ing. Karol Horký, predseda základnej organizácie
Ing. Vojtech Miklóši, podpredseda
Jozefína Kalusová, tajomníčka

Stanislav Klvaňa, hospodár
Jozef Kováč, člen výboru
Ladislav Černota, predseda revíznej komisie
František Zelík, člen revíznej komisie
Jozef Peterka, člen.

Organizácia bola iniciátorom celoobecných osláv oslobodenia obce, spojených s oslavou Sviatku práce 1. mája. Spolu s organizáciou Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov zabezpečili spomienkovú oslavu 49. výročia SNP spojenú s besedou s účastníkom SNP. Členovia

sa zúčastnili celookresných osláv SNP vo Vrchteplej.

S Ladcami bol spojený aj vznik Okresného výboru KSS, ktorý

sa vytvoril v máji 1992 práve v našej obci. Aj v roku 1993 mal Okresný výbor KSS sídlo v Ladcoch. Jeho členmi boli Dušan Saksa - predseda, Ing. Karol Horký, Jozefína Kalusová a Ladislav Černota.

Významnou udalosťou bolo zasadanie Ústredného výboru KSS v Ladcoch dňa 18. decembra 1993. V tomto orgáne je členkou aj občianka Ladiec Jozefína Kalusová.

Matica slovenská

V roku 1993 si pripomenuli aj v Ladcoch 130-te výročie založenia Matice slovenskej, našej najvýznamnejšej národnej inštitúcie. V obci Ladce nie je história Matice slovenskej príliš bohatá. Súvisí s ňou však založenie miestnej knižnice. Dňa 6. januára 1926 zaslala Matica slovenská obci 30 kníh a tie tvorili základný fond novozaloženej knižnice. Vo februári toho istého roku prišlo z MS ďalších 30 kníh. Obec dala zhotoviť skriňu a učitelia striedajúc sa požičiavali knihy občanom. V roku 1931 sa stala obec kolektívnym členom Matice slovenskej. Rozhodlo tak na svojom zasadaní obecné zastupiteľstvo.

Na konci roka 1993 sa v obci rozhodlo, že sa založí Miestny odbor Matice slovenskej. Vyzvali preto občanov starších ako 15 rokov, majúcich záujem o členstvo, aby sa prihlásili.

Dňa 30. decembra 1993 sa konalo ustanovujúce zhromaždenie odboru Matice slovenskej. Zúčastnilo sa ho 17 zakladajúcich členov. Slávnostný príhovor predniesol starosta obce Ferdinand Bušík. V diskusii prejavili členovia úprimnú snahu rozvíjať kultúrnu činnosť a národné povedomie našich občanov, najmä mládeže. Na ustanovujúcom zhromaždení si členovia zvolili 5-členný výbor a 3-členný dozorný výbor. V rámci zhromaždenia s kultúrnym programom prispela základná škola

a materská škola.

Podstatu a okrem škôl jediné miesto organizovanej telovýchovy v Ladcoch bolo v TJ Tatran cementáreň Ladce a TJ Tunežice. Jediným športom, ktorý v týchto organizáciách pestovali bol **futbal**.

Po skončených súťažiach 1992 - 1993 vo futbale sa dalo hovoriť iba o čiastočnej spokojnosti i keď ich umiestnenie hovorilo o ich súčasných schopnostiach a možnostiach.

Družstvo futbalistov TJ Tunežice hrajúce v III. triede sa umiestnilo v hornej časti tabuľky, čo bola pre nich najúspešnejšia sezóna za posledné roky.

Starší žiaci TJ Tatran Ladce zaujali v súťaži II. triedy siedme miesto z desiatich družstiev.

Družstvo **dospelých** sa umiestnilo v krajskej súťaži na desiatom mieste. Po trápení ako nováčikovia na začiatku súťaže sa skonsolidovali a na záver podávali solídne výsledky a dosahovali dobré výsledky.

V novom ročníku 1993 -1994 futbalovej súťaže I. B triedy (krajská súťaž) hrali družstvá: ŠK Žilina B, Tatran Krasno nad Kysucou, Kovo Beluša, LR Crystal Lednické Rovne, ŠK Čierne pri Čadci, Tatran Rajecké Teplice, FK Nesluša, Rajecký ŠK Rajec, TJ Dohňany, Družstevník Teplička nad Váhom, ŠK Petrovice, Kysučan Korňa, Iskra Malé Lednice.

TJ Tatran Ladce mal pre súťaž k dispozícii 29 hráčov, trénerom bol Štefan Zábojník a vedúcim Vladimír Chovanec. Na záver jesennej časti viedli súťaž suverénne Dohňany s 20 bodmi - Ladce na 6. mieste mali 13 bodov.

Dorast hral v II. triede pod vedením Ferdinanda Štefanca a trénera Jána Surana. Výsledky na jeseň 1993 neboli uspokojivé a družstvo skončilo na 10. mieste z dvanástich družstiev.

Žiakov TJ Tatran trénoval Pavol Tichý a vedúcim družstva bol Cyril Kulich. Vo svojej súťaži skončili na 8. mieste z desiatich družstiev.

Futbalisti TJ **Tunežice** hrali v III. triede - skupine A. Trénerom bol Rudolf Kvasnica a Bohuš Kvasnica, ktorí mali k dispozícii 19 hráčov. Vedúcim družstva bol Milan Letko. Výbor TJ už od roku 1967 viedol Bohumil

Kvasnica, tajomníkom bol Milan Letko, hospodárom Jozef Rohožník a členmi výboru Marián Rafko, Pavol Letko, Jozef Letko a Vladimír Minárik.

Jeseň súťaže bola pre futbalistov Tunežíc veľmi neúspešná. Na konci prvej časti súťaže boli na poslednom - dvanástom mieste - so ziskom iba 3 bodov.

Tak ako v roku 1992 i v roku 1993 zápasili obe telovýchovné jednoty s finančnými problémami. Ich príjmy boli obmedzené i keď tu bola

pomoc z Považských cementární a obce. Najväčšie výdavky boli v cestovaní na zápasy, výstroje hráčov a ďalšie výdavky, ktoré

naďalej i v roku 1993 narastali. Preto, ale i pre nezáujem

organizátorov sa obmedzili až zrušili ďalšie aktivity ako turistiku, stolný tenis a pod.

ŠKOLSTVO V LADCOCH

Materská škola

Materská škola v Ladcoch mala v roku 1993 tri a pol triedy s 86 deťmi. Staralo sa o nich 7 kvalifikovaných učiteliek a 6 správnych zamestnancov. Vedenie školy sa nezmenilo. Riaditeľkou bola Irena Gajdošíková. Okrem nej deti viedli: Jana Pikáľková, Jana Fedorová, Alena Kukučková, Viera Kováčová, Anna Grmanová a Alena Svádová.

Zo správnych zamestnancov to boli 2 kuchárky, školníčka

a dve upratovačky. Aby boli pracovníci plne využití a využívali sa mechanizmy pracovne, okrem bielizne Materskej školy Ladce sa tu prala aj bielizeň MŠ v Hloží, Základnej školy Ladce, MŠ Mojtín a pre Školu

v prírode Belušské Slatiny.

V roku 1993 značnú pomoc poskytol výbor a rodičia zo Združenia rodičov pri MŠ. Pomoc poskytovali najmä pri úprave areálu školy. Vo výbore pracovali:

Vladimír Kalus, predseda
Iveta Liptáková, tajomníčka
Milada Áčková, pokladník
Júlia Hromeková a Červená ako členky výboru.

Učitelia s deťmi Materskej školy sa zúčastňovali verejného života

v obci. Dodávali kultúrny program na také akcie, ako posedenie s prestárlymi občanmi, na oslavách Medzinárodného dňa detí, Dňa matiek a ďalšie. V MŠ nacvičili aj bábkové divadlá nielen pre vlastné deti, ale aj pre MŠ v Hloží a žiakov základnej školy.

Za mimoriadny čin roku 1993 v Materskej škole treba pokladať

za pomoci Obecného úradu v Ladcoch zrekonštruovaný bazén. Bazén v lete využívali nielen deti MŠ, ale aj deti zo základnej školy a cez prázdniny všetky malé deti z obce.

Veľké problémy v prevádzke školy zapríčinené nízkymi financiami

v značnej miere pomáhali odstraňovať sponzori, ale najmä Obecný úrad v Ladcoch.

Obecný úrad financoval projekt a rekonštrukciu spomínaného bazéna, kosenie trávy, opravy stavebného charakteru, odvoz smetí, zhotovenie záhradných lavíc a iných potrebných vecí v celkovej sume takmer 200 000 Sk.

Považské cementárne uhradili maliarske práce a zadarmo robili počas celého roka údržbárske práce.

Finančne i materiálne prispeli i niektorí obchodníci v Ladcoch.

Hospodárska situácia však i napriek spomínanej nezištnej pomoci bola nedobrá. Pre rok 1993 si nemohli kúpiť nijaké pomôcky, ktoré pre prácu s deťmi potrebovali. Školská správa v Považskej Bystrici doporučila vyberanie dobrovoľného finančného príspevku. Predpokladanú sumu 150 Sk na dieťa znížila pomoc Obecného úradu a Považských cementární, Ladce.

979

V roku 1993 sme zaznamenali aj mimoškolskú aktivitu učiteliek Materskej školy. Tak sa 4 učiteľky zúčastnili okresnej výstavy učebných pomôcok a jedna z nich sa umiestnila na druhom mieste. Pre deti pripravili návštevu v knižnici, bábkové divadlá a na záver roka slávnosť pod jedličkou. Medzi tieto aktivity patrili aj branné vychádzky a pre rodičov v máji a júni otvorené hodiny s praktickými ukázkami práce s deťmi.

V roku 1993 zaznamenali v Materskej škole aj dve smutné udalosti - 25. apríla a 6. novembra 1993 vlámania do budovy MŠ.

Základná škola

V školskom roku 1992 - 1993 nastali v personálnom obsadení školy niektoré zmeny. Z učiteľského zboru odišli Stanislav Kret a Ľubomíra

Janovčíková. Do učiteľského zboru prišli Emília Šrámková, Alexandra Palčeková, Renáta Vojtíková, Ing. Luboš Galko, Ema Splavcová.

Vedenie školy tvorili:

Mária Letková, riaditeľka

Ľudmila Vráblová, zástupkyňa riaditeľky

Mária Bednáriková, výchovný poradca.

Štruktúra tried zostala ako po iné roky, teda 1. - 8. ročník a paralelky, spolu 16 tried. V 1. - 4. ročníku bolo 176 žiakov, v 5. - 8. ročníku 200, spolu 376 žiakov.

Z poverenia Ministerstva školstva SR boli v tomto školskom roku zriadené **Kluby detí**, ktoré prebrali funkciu doterajších Školských družín. Klub detí pri ZŠ v Ladcoch navštevovalo 66 žiakov, zaradených podľa ročníkov do 3 oddelení. Práca v klube bola zameraná na záujmovú činnosť. Deti pracovali v krúžkoch: montážny, prírodovedecký a zdravotnícky.

V škole bolo **16 záujmových krúžkov**, štyri z toho viedli rodičia, ostatné učitelia. Žiaci mohli pracovať v týchto krúžkoch: recitačný, redakčný, šachový, strelecký, stolovania, tanečný, nemeckého, francúzskeho jazyka, dievčenský, matematický, šikovných rúk, športových hier, rybársky, dychovej hudby, futbalový a chovateľský.

Školský časopis zmenil názov na **Ladecký kamarát**. Na čele redakčnej rady bola učiteľka A. Podskočová. Časopis mohol vychádzať vďaka príspevku rodičovského združenia a Považských cementární, Ladce, kde ho tlačili. Časopis mal aj v roku 1993 dobrú úroveň a bol u žiakov obľúbený.

Združenie rodičov pracovalo v tomto zložení:

Ing. Jana Chlebanová, predsedkyňa

Ľuboš Habánek, podpredseda

Pavol Tichý, hospodár

Mária Bednáriková, tajomníčka.

Prostredníctvom a za pomoci Združenia rodičov sa uskutočnili viaceré akcie, medzi nimi posedenie pod jedličkou, burza šatstva, zakúpili knihy pre žiakov s výborným prospechom, pripravili detský karneval a ďalšie podujatia.

V školskom roku sa žiaci 1. - 5. ročníka zúčastnili v dvojtýždňových turnusoch v Škole v prírode v Lazoch pod Makytou. V prvom februárovom týždni 1993 žiaci 7. ročníka absolvovali lyžiarsky kurz na Mojtíne a žiaci 3. ročníka prešli v dňoch 8. - 12. marca 1993 plaveckým výcvikom v Púchove.

Žiaci a pracovníci školy zozbierali na účet „Liga proti rakovine“ 3 052 Sk, z toho žiaci 2 211 Sk.

Vzhľadom na veľmi nepriaznivú finančnú situáciu v školstve, školská rada a riaditeľstvo školy organizovali stretnutie s podnikateľmi obce, ktorí by mohli škole robiť sponzorov v oblasti materiálno-technického zabezpečenia. Po stretnutí Považské cementárne prispeli sumou 15 000 Sk a ďalšou materiálnou pomocou (opravy). Aj ostatní podnikatelia prispeli menšími sumami.

V odborovej organizácii Základnej školy a Materskej školy v Ladcoch pracovali Viera Kováčová, Anna Grmanová, Zora Bačová, Dalimír Pružinec, Mária Bednáriková.

Ako po minulé roky aj v roku 1993 dosiahli žiaci Základnej školy úspechy v rôznych súťažiach - v obvodných, okresných i oblastných kolách. Tak v súťaži Hviezdoslavov Kubín, v okresnom kole, žiačka A. Štrbiková skončila na 3. mieste, v šachu, v oblastnej súťaži, M. Kopanič

na 1. mieste, D. Juríková na 2. mieste. Na druhom mieste okresného kola prírodovedeckej súťaže sa umiestnili E. Tichá, Záhradníková a Hlavatá.

Pri hodnotení žiakov na konci roka v júni 1993

sa ukázalo, že v ročníkoch 1. - 4. neprospeli dvaja žiaci a vo vyšších ročníkoch 4 žiaci. Samé jednotky v nižších ročníkoch malo 27 žiakov,

v 5. - 8. ročníku 14 žiakov.

Žiaci končiaci dochádzku v Základnej škole sa umiestnili:

5 na gymnáziá, 17 na stredné odborné školy, 5 na SOU so 4. ročníkom,

23 na SOU s tri a pol ročným štúdiom, 5 žiakov neprijali nikde.

Za zaznamenanie stoja niektoré akcie, ktoré usporiadali učitelia, združenie rodičov a žiaci školy. V tradičnom Mesiaci knihy usporiadali výstavu kníh spojenú s predajom a pod vedením učiteľky A. Podskočovej literárne pásmo o Ľudmile Podjavorinskej.

V apríli sa konal v kultúrnom dome Detský karneval, kde odmenili

20 najlepších masiek. V programe vystúpila novozriadená **dychová hudba detí ZŠ** pod vedením Františka Letku.

V mimoškolskom čase organizovali rôzne súťaže:

Najlepší športovec, zábavnú súťaž „Detektív“, „Kufor“, Bystrozraký

a bystrozraká, MISS 93, Kadernický salón, Správne dievča a mnohé ďalšie.

Medzi významné aktivity treba rátať **zbery** (papier, textil, železný šrot, gaštany, pomarančová kôra), ktoré priniesli do pokladne

sumu 12 333 Sk.

Žiaci školy sa už okrem spomínaných súťaží zúčastnili

aj na súťažiach v športoch (volejbal, basketbal, minifutbal, streľba, olympijský beh). Rovnako sa zúčastnili na vedomostných súťažiach (Olympiáda

v matematike, fyzike, chémii, súťaže Zorničkin slávik, Rastliny a zvieratá, aranžovanie kvetín atď.).

Slovenský červený kríž organizoval pobyt detí z ohrozenej oblasti Černobyle v horských oblastiach Slovenska. Jedna z týchto skupín

sa zotavovala na Homôlke. 60 detí tejto skupiny navštívilo Základnú školu práve v čase, keď organizovala tzv. Deň športu.

Odborné učilište

V roku 1993 prijali do učilišťa na odbory: záhradník, murár, maliar, stolár, zámočník a krajčírka 127 nových žiakov. Učilište v tomto roku navštevovalo dovedna 330 žiakov.

Riaditeľom bol naďalej Vladimír Hromek,
zástupcom pre teoretické vyučovanie Miroslav Sňahničan,
zástupcom pre odborné vyučovanie Jozef Hladký.

Funkciu vedúceho dielni stavebného odboru mal pridelenú Ján Filo, vedúcu krajčírskych dielni vykonávala Radolfyová Margita a vedúcu záhradníkov Štefánia Galanská. Vedúcim výchovy bol Marián Justh.

V roku 1993 sa muselo vedenie školy zaoberať s priam existenčnými otázkami. Išlo o vyriešenie reštitučných nárokov zákonných majiteľov. Ukázalo sa, že o budovy a pozemky nemajú majitelia záujem, ale ich záujem sa orientuje na predaj týchto nehnuteľností. V roku 1993 to bola

suma 19 500 000 Sk. Túto sumu by mal zaplatiť štát. V opačnom

prípade stratí Odborné učilište Domov mládeže, školskú jedáleň, kuchyňu, skladovacie priestory, administratívnu budovu, budovu teoretického vyučovania a pozemky pre záhradníkov. Zostali by iba novovybudované dielne a krajčírskae dielne v budove po bývalej ZDŠ. Učilište

by sa tak stalo školou iba s dennou prevádzkou. Tieto vážne problémy

a ich riešenie sa posunuli do roku 1994.

V učilišti si pripomenuli, že budova bývalej ZDŠ, terajších krajčírskych dielni, mala 100 rokov. Občania za pomoci štátu a cementárne ju postavili v roku 1893, v roku 1929 ju nadstavili o poschodie. Po prevzatí budovy odborným učilištom ju neustále modernizovali. V roku 1993 však začala dostávať celkom novú tvár: vymieňajú okná, robia novú omietku a nátery - všetko vlastnými silami.

Rok 1993 bol v učilišti rokom mimoriadnej kultúrnej a spoločenskej aktivity. Okrem tradičných podujatí v mimoškolskej výchove spomeniem niektoré akcie, ktoré prerástli rámec školy a stali sa celoslovenskými podujatiami.

Dňa 6. mája 1993 usporiadali v Kultúrnom dome v Ladcoch

súťaž MISS '93 ODBORNÝCH UČILÍŠŤ z celého Slovenska.

Usporiadateľom okrem Odborného učilišťa Ladce bolo FUN RÁDIO Bratislava. Finančne a cenami sa na súťaži podielalo dovedna

27 sponzorov.

Súťaž mala vysokú úroveň aj vďaka kultúrnemu programu, v ktorom vystúpili Dano Junas, Robo Grigorov, skupina VEGA.

V súťaži pôsobila porota v zložení:

riaditeľ FUN Rádia p. Abrahám

Ivica Ondreičková (Život)

Viera Sokolová (Nový Povex)

Pavol Beka (Maxi super)

Ďurišová (Považské cementárne)

Vražič (firma Bauer)

Biermann (Vydavateľstvo Fortuna Print).

V rámci súťaže adeptky absolvovali spoločenský tanec, prednes voľnej témy, spev, hru na hudobný nástroj, rozprávanie na vyžrebovanú tému a promenádu v plavkách. V súťaži získala 1. miesto Anna Medovarská

z OU Hlohovec, na 2. mieste skončila Martina Pecárová z OU Nová Ves nad Žitavou a 3. miesto obsadila žiačka OU Ladce Stanislava Daubnerová.

Odmeny boli pomerne vysoké - prvú cenu zájazd do Španielska venovala

pre dve osoby CK NORIK Žilina. Aj vstupenky boli zlosovateľné o hodnotné ceny - 1. cena zájazd do Španielska.

Najväčším kultúrno-spoločenským podujatím roka v Ladcoch boli **Vianoce s FUN RÁDIOM** - stretnutie mentálne postihnutej mládeže z odborných učilíšť zo Slovenskej republiky. Konalo sa 10. decembra 1993 v Kultúrnom dome Ladce. Jeho hlavnými organizátormi boli okrem Odborného učilišťa Ladce aj FUN RÁDIO Bratislava, Slovenská televízia a Nadácia „Od srdca k srdcu“.

Stretnutia sa zúčastnilo 142 detí zo 14 škôl - všetko deti v štátnej starostlivosti. Podujatie pomohlo zorganizovať, finančne zabezpečiť a dotovať cenami 34 sponzorov, medzi nimi najmä Považské cementárne, DAVAY, EUROSKOP, OPUS, I.T.S. Žilina, Sklárne Lednické Rovne a ďalší.

Ťažisko bolo v kultúrnom programe, ktorý bol mimoriadne hodnotný. Scenár autorsky pripravila Elena Galanová a vystúpili v ňom Ladislav Chudík, Július Pántik, Melánia Oláryová, skupiny Lojzo, Cheryl, folklórna skupina Prvosienka a Hydrorock - oba súbory z kultúrneho

centra Hydrostav, a.s. Bratislava. Okrem toho vystúpili aj žiaci OU Tornala a OU Ladce.

Program nakrúcala Slovenská televízia a odvysielala ho v hodinovom programe v rámci relácie „Podaj mi ruku“ dňa 26. decembra 1993.

Na oboch podujatiach majú nesporne veľkú zásluhu pracovníci učilišťa. Osobitne vedúci výchovy Marián Justh a riaditeľstvo školy.

Z ďalších významných aktivít školy treba spomenúť účasť Divadla malých javiskových foriem na celoslovenskej prehliadke mentálne postihnutej mládeže v Liptovskom Mikuláši.

V novembri 1993 sa žiaci zúčastnili čistenia Lúčkovského potoka. Vykonalí prácu za 20 tisíc korún.

V septembri 1993 založili v Odbornom učilišti Ladce pobočku **Detského fondu** Slovenskej republiky. Predsedom sa stal Vladimír Hromek a členmi Marián Justh, Jozef Hladký, Miroslav Šňahničan a Radolfyová Margita.

KULTÚRNY ŽIVOT

Kultúrny život v Ladcoch ani v roku 1993 nebol príliš bohatý. Limitujúcim faktorom bola činnosť Závodného klubu, ktorý prechádzal do zániku ako kultúrna inštitúcia. Činnosť sa zamerala iba na komerčne isté akcie, ako prenajímanie sály na zábavy a iné podujatia, kino a pod. Náklady na prevádzku stúpali, pomoc cementárne sa obmedzovala.

Okrem kina sa v kultúrnom dome usporiadalo okolo 50 podujatí, absolútna väčšina z toho tanečné zábavy. Niektoré významnejšie podujatia vyberám:

- Deň matiek
- Deň stavbárov
- Imatrikulácia prvákov OU Ladce
- Zhromaždenie pracovníkov Považskej cementárne
- Burza detského ošatenia
- Výstava kníh spojená s predajom
- Vystúpenie kúzelníka pre deti
- Estráda: Velšicová a jej hostia
- Estráda Hlaváček - Krajíček
- Výchovný koncert
- MISS OU
- MISS OU Slovenska
- Vianočný koncert „Od srdca k srdcu“
- Disco show Rádia DCA.

V roku 1993 usporiadali 24 tanečných zábav, z toho 20 organizovali súkromné osoby alebo spoločnosti. Z organizácií poriadali zábavu

iba Slovenský červený kríž a združenie rodičov. Okrem toho boli v kultúrnom dome 2 detské karnevaly.

Vysoký štandard a úroveň si udržala v roku 1993 **knižnica**, ktorá pracovala pravidelne a bez podstatných zmien. Na činnosti knižnice sa dokonca výraznejšie neprejavili ani ekonomické problémy

v spoločnosti a v kultúrnej oblasti zvlášť. Vysoké ceny kníh

nedovoľujú ich nákup väčšine občanov, preto knižnica zohrala dôležitú úlohu.

V knižnici pribudli knihy za celkovú sumu viac ako 14 000 Sk. Z toho Obecný úrad v Ladcoch s mimoriadnym pochopením pre kultúrne potreby občanov poskytol na knihy a časopisy čiastku 8 200 Sk. Závodný klub nakúpil knihy za 3 700 Sk a sponzori SMENA za 1 300 Sk a nakladateľstvo IKAR

za 800 Sk.

V roku 1993 dosiahla knižnica tieto výkonové ukazovatele:

čitatelia celkom 254,

z toho deti a mládež 138.

Poplatok čitateľov zostal taký ako v roku 1992: dospelí 10 Sk

deti 5 Sk .

984

Kino v Ladcoch viedla Zdena Hriadelová. Aj v roku 1993 pokračoval trend maximálneho výberu filmov produkcie USA - väčšinou akčných, i keď najmä na konci roka bolo badať znížený záujem. Pre absolútny nezáujem

sa nepremietali filmy pre deti. Kino sa dostalo vyložené do komerčnej polohy, pretože prípadný deficit by nebolo z čoho hrať.

V roku 1993 sa premietlo 185 celovečerných filmov za účasti 10 942 divákov (priemer 59). Na vstupnom sa vybralo 131 606 Sk.

Ďalšou kultúrnou aktivitou bola dychová hudba, ktorá účinkovala príležitostne (oslavy, pohreby) a spevácky krúžok žien, ktorý vystúpil 11-krát (pohreby, spoločenské podujatia).

OBCHODNÁ SIEŤ A SLUŽBY

Obchodná sieť a služby sa v roku 1993 čiastočne stabilizovali. Prakticky nepribudla nijaká predajňa, zrušili sa však predajne zeleniny, obuv, jeden bufet a jedna predajňa potravín. Najväčší problém mali občania na konci roka s nákupom zeleniny, keď nebolo predajne zeleniny a stánkový predaj podnikateľov z južného Slovenska prestal.

V roku 1993 slúžili občanom nasledovné obchody (v zátvorke majiteľ, resp. vedúci predajne):

Obchody:

- Domáce potreby (V. Lihocký)
- Drogeria (Zábojníková)
- Krištál' (Krištál' Valašská Belá)
- Lahôdky (Kubáň)
- Potraviny, mäso (Hofstädter)
- Potraviny, Horné Ladce (Záhumenský)
- Potraviny (Kušíková) - zrušené
- Potraviny Lenka (Jarník)
- Potraviny NIKOL (Cibičková)
- Ovocie a zelenina (Ing. Kováčik) - zrušené
- Ovocie a zelenina (M. Zajac) - zrušené
- Bufet v Považskej cementárni (Várošová)
- Bufet v OU Ladce (Prekopová) - zrušené

- Potraviny DENDRIT (Rafko)
- Potraviny Jednota, Ladce (Bieliková)
- Potraviny Jednota, Tunežice
- Textil, Ladce (Dolinková)
- Obuv (Košťaliková) - zrušené
- Obuv (Hofstädter)

Reštaurácie:

- Kopyto (J. Adamec)
- Bistro VERONIKA (V. Bobotová)
- Centrik (V. Lihocký)
- Reštaurácia a kaviareň KD (Fedor) - zrušené
- Pohostinstvo u Jozefa, Tunežice
- Pohostinstvo TJ, Tunežice

Služby:

- Autosalón SEAT (Bednárík A.)
- Autoopravovňa (Porubčan, Ondruš)
- Autoopravovňa, H. Ladce (Hriančík)
- Firma BEEL - reklama (RNDr. B. Lipták)
- Firma LAHOZ (Zajac a spol.)
- Kaderníctvo (Vaníková)
- Kameňosochárstvo (Bialon)
- Krajčírstvo (Hlúbiková)
- Krajčírstvo (Palčeková)
- Krajčírstvo (Fuknová)
- Kaderníctvo (Češková)
- Autotrans (Kútňny a spol.)
- Výroba drevených obalov (Jendrol)
- Výroba drevených paliet (Chovanec)

Okrem uvedených služieb zabezpečovala firma HDK s.r.o. Považská Bystrica - sklad plynu Púchov - rozvoz plynu každý druhý týždeň so stanovišťami v Tunežiciach, v Ladcoch pri bývalej zelenine a u p. Jozefa Bednáríka.

ŽELEZNIČNÁ STANICA

Prednostom Železničnej stanice Ladce v roku 1993 bol Pavol **Fatura**. Stanica mala plánovaný počet zamestnancov 24 - bolo ich 25. Zvýšenie oproti vykonaným racionalizačným opatreniam z roku 1992 nastalo nárastom práce v oblasti fakturácie prostredníctvom počítača.

V priebehu roka sa uskutočnilo územné prehodnotenie a zriadenie generálneho riaditeľstva a podnikových riaditeľstiev v Bratislave, Žiline,

Košiciach a vo Zvolene. Stanica Ladce patrí do Podnikového riaditeľstva Žilina, v ktorom došlo k značnému posilneniu právomocí. Prevádzkovým riaditeľom je Ing. Chupek Milan a riaditeľom OZ Ing. Šulík Štefan. Všetky pobočné, pomocné podniky boli zrušené.

Dopravná intenzita bola zhruba v dimenziách ako v roku 1992. Nakládka bola nižšia - 400 970 ton v 16 447 vozových jednotkách, čo je pokles na 97,65% oproti roku 1992.

986

Tržby z prepravy cestujúcich dosiahli hlavne zmenou taríf cestovného výšku 385 797 Sk, čo je oproti roku 1992 nárast na 119,75%. Tržby v preprave tovaru, kde bola tiež zmena taríf, dosiahli sumu

41 miliónov 487 tisíc korún.

Osobná preprava sa zmenila vplyvom rozdelenia ČSD na ŽSR

a ČD. Došlo najmä k zmene smerovania vlakov osobnej dopravy k centráram: Bratislave, Žiline a Košiciam. Bol zavedený systém pravidelného spojenia medzi Bratislavou a Žilinou, keď zaviedli vlaky každé dve hodiny.

V roku 1993 zaznamenali v stanici Ladce dvakrát **nehodovosť** a to vykoľajenie vozidiel pri posune na vlečke cementárne z viny pracovníkov Železničnej stanice Trenčianska Teplá a to v dňoch 5. augusta 1993 a 23. októbra 1993. Dvakrát nehodu pri zmene návestného znaku pre výpadok elektrického prúdu a zlou obsluhou udržiavajúcich pracovníkov. Ani jedna zo spomínaných nehôd nepriniesla veľké hospodárske straty ani nemala vplyv na chod osobných a nákladných vlakov.

VODNÁ ELEKTRÁREŇ, LADCE

Vedenie Vodnej elektrárne v Ladcoch sa v roku 1993 nezmenilo:

Ivan **Fedor** - majster prevádzky a elektroúdržby VE,

Štefan **Zacko** - majster prevádzky a strojnej údržby VE.

V roku 1993 pracovalo vo Vodnej elektrárni, Ladce 21 zamestnancov.

Úlohu - vattovú výrobu v roku 1993 splnili na 83%. Príčiny boli najmä v nízkom stave vody v letných a jesenných mesiacoch.

Počas roku 1993 vykonali niekoľko bežných opráv: výmenu blokového transformátora T1, výmenu transformátorového oleja v blokovom trafe T2 a v októbri 1993 výmena oleja v distribučnom transformátore T3.

V letnom období vykonali revízie všetkých 110 KV vývodov. To všetko v súlade s ročným plánom revízie a opráv.

V roku 1993 vo Vodnej elektrárni nezaznamenali nijakú mimoriadnu udalosť, okrem už spomínaného nedostatku vody.

FIRMA LAHOZ

K 28. februáru 1993 sa zrušili Drobné prevádzky Obecného úradu v Ladcoch. Vznikla nová firma za spoluúčasti už jestvujúcej firmy STAVOSPOL. Spolumajiteľmi novovzniknutého LAHOZ-u (Ladecké hospodársko-obchodné zariadenie) sú Miroslav Zajac a Radoslav Žáček.

Základným poslaním firmy sú služby občanom Ladiec a okolia: vývoz pevného domového odpadu, stavebná výroba a autodoprava. V roku 1993 zamestnávala firma LAHOZ v priemere 12 zamestnancov.

Firma LAHOZ sídli v budove bývalej robotníckej kantíny (postavenej v polovici deväťdesiatych rokov 19. storočia), kde neskoršie bol hostinec, potom drobné prevádzky MNV a OÚ. Firma LAHOZ budovu kúpila od obce

---

987

Ladce. V roku 1993 pokračovala zásadná rekonštrukcia budovy tak, aby bol využitý každý štvorcový meter plochy. Vymieňali stropy, okná, dvere, omietky, vonkajšiu fasádu, elektro a vodoinštaláciu. Budova bude slúžiť obchodným účelom v oblasti služieb a stavebníctva.

POL'NOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO 1. MÁJ (so sídlom v Košeci)

Ani rok 1993 v hospodárení v Poľnohospodárskom družstve 1. máj Košeca nemožno hodnotiť ako dobrý. Príčin bolo niekoľko. Okrem

už známych príčin to boli niektoré vplyvy, ktoré zapríčinili, že hospodárenie bolo stratové. Z objektívnych príčin spomeniem nové ekonomické nástroje

v dotačnej politike štátu, ale najmä enormný nárast vstupov

do poľnohospodárskej výroby. Ekonomická politika bola taká, že vstupy vzrástli o 200 až 300 percent, ale ceny poľnohospodárskej produkcie iba o 17%. Celkove sa hospodárenie družstva a teda ani výrobného strediska v Ladcoch nelíšilo od celkového stavu poľnohospodárstva na Slovensku.

Riadenie a štruktúra organizácie družstva sa nelíšila od tých postupov, ktoré schválila ešte členská schôdza v roku 1991 - teda zabezpečovali plnenie výrobných úloh cestou jednotlivých výrobných stredísk.

Rastlinná výroba

Celý komplex družstva zabezpečoval rastlinnú výrobu na výmere **616 hektárov**, z toho pšenica 358 ha, raž na 19 ha, jačmeň na 210 hektároch, tritikale na výmere 22 ha. **V Ladcoch** to bolo 111 hektárov pšenice, 52 ha

jačmeňa. Celkom PD vyrobilo **2 538 tony** obilia s výnosom 4,16 tony

v priemere na jeden hektár. Podľa jednotlivých výrobných stredísk najlepšie výnosy dosiahli na stredisku Ilava 4,50 tony, Košeca 4,40 tony,

Ladce 4,09 tony, Horná Poruba 3,30 a Košecké Podhradie 3,38 tony z hektára. Na rastlinnú výrobu, osobitne na pestovanie obilia, malo negatívny vplyv enormne suché počasie.

Celková výroba obilia bola rozdelená podľa potrieb jednotlivých výrobných stredísk a požiadaviek na zabezpečenie prevádzky živočíšnej výroby. Na zabezpečenie osivového fondu odložili 207 ton, predaj na naturálie 230 ton, predaj za obrobenie cukrovej repy 70 ton, krmný fond spracovateľským organizáciám 910 ton, na vlastný krmný fond 612 ton a predaj obilovín na drobný predaj 465 ton.

Vlastný krmný fond 612 ton určili na výrobu vlastných krmných zmesí, ktorá sa začala vo výrobnom stredisku **Ladce** pre chov ošípaných. Hlavným argumentom bola nižšia cena vlastných zmesí až o 80 korún na tona oproti nakúpeným zmeskám.

988

Ozimá repka bola pestovaná na výmere 141 hektárov a dosiahli v priemere 1,42 tony na hektári. Na tom sa podielali výrobné strediská **Ladce** (48 ha) 2,10 tony na hektári, Košecké Podhradie 0,30 tony, Košeca 0,90 tony, Horná Poruba 1,86 tony.

Veľmi sledovanou ekonomickou otázkou boli v rastlinnej výrobe náklady na výrobu. Vo väčšine prípadov mali najnižšie náklady na stredisku **Ladce**. Pri výrobe pšenice najnižšie náklady na 1 metrický cent mali v Košeci 155 Sk a v Ladcoch 159 Sk, najvyššie náklady v Hornej Porube 306 Sk. Náklad na výrobu 1 q cukrovej repy na stredisku **Ladce** bol iba 58,90 Sk,

v Ilave 79,90 Sk, v Košeci 78 Sk a pri výrobe sena opäť v Ladcoch najnižšie, ale i tak vysoké náklady na 1q 155 Sk.

Cukrová repa bola zasiata na výrobných strediskách Ilava 38 ha, Ladce 28 ha a Košeca 24 ha. Za celé družstvo dosiahli priemerný výnos 28,61 tony. Z toho v Ilave 24,30 tony, v Košeci 27,50 tony a v **Ladcoch** 35,60 tony z hektára.

Krmoviny

Vo výrobe krmovín zabezpečili také množstvo, že sa predpokladá s použitím vlastných krmovín počas celej zimy. Dokonca prebytky boli

v stredisku Košecké Podhradie. Dobrý stav bol aj v Ilave, kde však **požiar** zničil 17 vagónov slamy, čo malo negatívny vplyv na podstielku a tým aj na výrobu maštalného hnoja. Najhoršia situácia bola v stredisku Horná Poruba a Košeca. V stredisku **Ladce** mali slušné výnosy zo sena, 13 vagónov z 80 hektárov a senáž 52 vagónov zo 48 ha. Kukurice na siláž, ktorá bola zasiata na 40,5 hektára, zobrali 155 vagónov. Mimoriadne veľa získali v Ladcoch na repných skrojoch a rezkoch.

Špeciálne plodiny

Na stredisku špeciálnych plodín sa ukázala ako rentabilná výroba zemiakov skorých, kapusty skorej, poloskorej, mrkvy, petržlenu, paštrnáku. Stratová bola výroba zeleru a ostatnej zeleniny. V pestovaní ovocia bola celá výroba, okrem jablák, stratová (slivky, višne, ríbezle, maliny). Celkom sa zelenina pestovala na výmere 51 hektárov, z toho len kapusta biela na 20 hektároch. Sumárne bola špeciálna výroba zisková - i keď iba 139 tisíc korún.

Pri celkovom posudzovaní rastlinnej výroby v Poľnohospodárskom družstve Košeca sa za rok 1993 javilo ako efektívne pestovanie pšenice, ovsa, jačmeňa, cukrovej repy a stratové, okrem už spomínanej zeleniny, výroba raže a repky olejnej.

989

Živočíšna výroba

Na konci roka 1993 mali v Poľnohospodárskom družstve 1. máj Košeca dovedna 1 080 kusov hovädzieho dobytku, z toho 575 kusov kráv. Ošípaných chovali 2 261 kusov, z toho 122 prasníc. Oviec bolo 302, z toho bahnice 200 kusov.

Najviac sledovaným odvetvím bola výroba **mlieka**. V úžitkovosti kráv dosiahli v stredisku Ilava 3 245 litrov, v Košeckom Podhradí 3 121 litrov, v Hornej Porube 2 924 litrov, v **Ladcoch** 2 635 litrov a v Košeci 2 526 litrov.

V Ladcoch a v Košeci do tejto štatistiky nebola zarátaná vnútro podniková spotreba mlieka pri odchove teliat.

Celkom družstvo dodalo 1 317 451 litrov mlieka. Rozhodujúcu úlohu však zohrala kvalita, ktorá na celom družstve nebola vysoká. Do I. kategórie bolo zaradených iba 40,10% dodaného mlieka, 43,50% bolo v kategórii druhej, 15,80% v tretej a 0,6% bolo mlieko neštandardné. Z jednotlivých stredísk bolo najlepšie stredisko Ilava - 77,35% mlieka v I. kategórii,

Ladce 34,10%, Košeca 14,60% a Košecké Podhradie iba 7,50%.

Zatriedenie do jednotlivých kategórií malo vplyv na cenových reláciách nákupu, kde llava dosiahla 6,42 Sk za jeden liter, **Ladce** 5,83 Sk. Nízke zatriedenie spôsobilo stratu v **Ladcoch** 222 000 korún, v Hornej Porube dokonca 412 000 Sk. Celý chov kráv v PD Košeca bol stratový v sume 1 228 000 Sk.

Ostatné kategórie hovädzieho dobytku dosiahli stratu 7 352 000 Sk, z toho v **Ladcoch** 1 214 000 Sk.

V chove **ošípaných** boli družstevníci tiež stratoví. Strata za rok 1993 bola takmer 4 milióny korún. V kategórii prasníc bola zaznamenaná strata v Košeci, v **Ladcoch** i v Košeckom Podhradí. Vo výkrme a predvýkrme ošípaných najväčšia strata bola v **Ladcoch** vo výške 1 280 000 Sk. Výsledkom bolo, že náklad na výrobu 1 kusa odstavčiat bol v llave 1 745 Sk a v **Ladcoch** 3 089 Sk.

Strata bola aj pri chove oviec, kde nerozširovali stádo pre nezáujem zo strany odberateľov mäsa i vlny.

Podľa celoročných bilancií sa konštatovalo, že ani jedna výroba na úseku živočíšnej výroby nie je rentabilná. Podľa celkového prehľadu

o hospodárení bolo však vidieť, že všetky strediská znížili **straty** oproti roku 1992. V Ladcoch v roku 1993 bola strata 2 292 000 Sk, v roku 1992 strata 4 363 000 Sk. Poľnohospodárske družstvo za rok 1992 malo stratu 16 000 000 korún, v roku 1993 už iba 3 a pol milióna korún.

Stredisko mäsovýroba

Toto stredisko sa ukázalo v roku 1993 ako životaschopné a ziskové. V roku 1993 spracovali 758,80 tony mäsa a celková produkcia v peniazoch znamenala viac ako 20 miliónov korún. Stratou pre výrobnú i pre celé družstvo bol požiar, ktorý zničil takmer celú údiareň mäsa.

990

Celkové výsledky hospodárenia

Tieto výsledky uvádzam preto, aby ich čitateľ kroniky mohol porovnať s predchádzajúcimi rokmi a urobil si tak celkový obraz o hospodárení družstva, práce vedenia - predstavenstva a všetkých členov v jednotlivých strediskách.

(Sumy sú zaokrúhlené)

Tržby za predaj vlastných výrobkov a služieb	55,6 mil. Sk
Zmena stavu zásob vlastnej výroby	- 1,4 mil. Sk
Aktivácia	3,0 mil. Sk
Výroba spolu	57,4 mil. Sk

Ostatné prevádzkové výnosy (dotácie)	9,1 mil. Sk
Hospodársky výsledok za bežnú činnosť	- 8,9 mil. Sk
Mimoriadny hospodársky výsledok (parafiskálne odpustenia)	5,3 mil. Sk
HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK za účtovné obdobie	- 3,5 mil. Sk

Predstavenstvo družstva

Predstavenstvo družstva pracovalo v takom zložení ako v roku 1992. Zaoberali sa otázkami týkajúcimi sa vnútro podnikových cien pre rastlinnú

a živočíšnu výrobu, cenami mechanizačných prác pre jednotlivé poľnohospodárske práce. Osobitná pozornosť sa venovala tvorbe zásad

pre odmeňovanie všetkých pracovníkov družstva. Najviac času venovali priebežnému hodnoteniu hospodárenia, osobitne priebehu žatevných a jesenných prác.

Vyhľadom na nepriaznivú situáciu vo vzniku požiarov (mäsovýroba, odchovňa mladého dobytku v Ukoviciach a stoh slamy v Ilave) prijali osobitné opatrenia a zabezpečili preškolenie v požiarnej ochrane.

Osobitne dôležité bolo riešenie členstva v Poľnohospodárskom družstve Košeca. Uzniesli sa napr., že tí členovia, ktorí nespĺnili podmienku členského podielu vo výške 10 000 Sk a ani sa nezaviazali, že ho budú splácať, boli z radov členov vylúčení. Takto sa v roku 1993 znížil stav členov o 51, odchodom do dôchodku o 22 členov a z dôvodu nadbytočnosti o 20 členov. Okrem toho odišlo 12 členov na mimoriadny dôchodok a na úplný invalidný dôchodok 7 členov. Jeden člen bol z družstva vylúčený.

V roku 1993 malo Poľnohospodárske družstvo 1. máj v Košeci dovedna

629 členov, z toho 283 pracujúcich a 346 členov nepracujúcich.

Už na záver roka 1993 - na zasadnutí v novembri - po prehodnotení stavu hospodárenia, pripravovalo predstavenstvo a vedenie družstva opatrenia na rok 1994, ktoré by mali priniesť (za priaznivých klimatických a iných okolností) ďalšie zníženie strát jednotlivých výrobných stredísk a tým aj celého družstva.

ZDRUŽENIE URBÁRNIKOV A ČLENOV LESNÉHO DRUŽSTVA

Už v roku 1993 sa hovorilo o tom, že sa treba preregistrovať na základe zákona 330/91 § 40 z Ministerstva vnútra SR a Obecného úradu v Ladcoch s tým, že sa doplní názov o výraz „pozemkové spoločnosti“. Vzniknú dve organizácie: **Urbárske pozemkové spoločenstvo a Lesné družstvo - pozemkové spoločenstvo.**

Hospodárenie urbariátu v Ladkoch hodnotia členovia za rok 1993 ako dobré. Prenajali časť Prevratných Štátnym lesom na 10 rokov za ročné nájomné 20 500 Sk. Je to spolu 80 hektárov z väčšej časti vyťaženého lesa. Pritom sa dohodli, že palivové drevo budú členovia urbariátu dostávať prednostne, ak si ho sami nahotovia. Tieto lesy súčasne prenajali poľovníkom z Košeckého Podhradia za ročné nájomné 1 400 Sk. Štátne lesy i poľovníci si svoje finančné záväzky za rok 1993 splnili.

To nebolo možné povedať o obchodnej spoločnosti NICOL zo Žiliny, ktorá na sklonku roka 1993 dlhovala urbárikom nájomné za urbársky dom (obchod) 125 tisíc korún. Na tomto dome plynuli pritom výdavky na údržbu, opravy, miestne poplatky i dane z nájomného.

V roku 1993 požiadali Poľnohospodárske družstvo Košeca o vrátenie pasienkov s tým, že sa potom prenajmú družstvu. V priebehu roka 1993 sa táto transakcia neuskutočnila.

Lesné družstvo hospodáril v lesoch na základe lesného hospodárskeho plánu a potrieb pri ochrane lesa. Išlo hlavne o ťažbu dreva, ktoré bolo napadnuté kôrovcom a prednostne sa spracovávalo. Súčasne sa robila ochrana proti rozširovaniu kôrovca, napr. Štátnymi lesmi namontovanými freónovými lapačmi.

V roku 1993 Štátne lesy vysadili časť porastu číslo 166, ktorý vyťažili pred 5. - 6. - tými rokmi. Vysadili ho bukom - pre sucho sa však väčšinou neprijal. Kôrovec prinútil ťažiť drevo aj v Bukovine a v Dielci. Členovia družstva vysadili 1000 kusov buka a 350 kusov smreka práve v Dielci. Okrem toho členovia družstva povykášali porast v Bukovine a v Dielci, uskutočňovali dozor v lese počas celého roka, vyznačovali drevo pre ťažbu, dozor pri ťažbe a odvoze dreva. Množstvo hodín odpracovali pri čistení lesa po ťažbe.

V roku 1993 **vyťažili** 695 plm dreva, z toho:

- Štátne lesy 121 plm (83 000 Sk)
- Drevovýroba Škuta 521 plm (456 000 Sk)
- Samovýroba členov 73 plm (20 000 Sk).

Na základe **hospodárskych výsledkov** (príjmy 819 000 Sk a výdavky 367 000 Sk), mohli zakúpiť potrebný inventár (motorové pily a pod.) a vyplatiť členom na mzdách a podieloch takmer 250 000 Sk.

POVAŽSKÉ CEMENTÁRNE, štátny podnik

Deväťdesiate roky sú poznamenané poklesom stavebnej výroby na Slovensku. Hlavným kritériom predaja bola aj v roku 1993 jeho cena. Ukázalo sa veľmi nutné rýchlo sa zorientovať, aby podnik zostal i naďalej špičkovým v zabezpečovaní kvality výroby, rentability a solventnosti.

Hospodárska situácia sa v roku 1993 po ťažkých rokoch 1990 - 1992 čiastočne stabilizovala. Vo výrobe i v celkovom hospodárskom výsledku dosiahol tieto hodnoty:

Vo výrobe cementu namiesto plánovaných 450 tisíc ton vyrobili 452 171 ton. Z toho cementu PC 400 viac ako 311 tisíc ton. Vo výrobe slinku z rôznych dôvodov, ktoré uvádzam ďalej, zaostali zhruba o 20 000 ton. Dôsledne obmedzili finančné výdaje - namiesto 19,5 milióna 13,1 milióna korún. Celkový hospodársky výsledok bol viac ako 70 miliónov Sk, čo je zhruba tak, ako plánovali.

V súlade s plánom bol počet pracovníkov - 507, s priemerným zárobkom 7 367 Sk, čo znamenalo mierne prekročenie.

Určujúcim kritériom výroby cementu bola výroba **slinku**. Po nepriaznivých skúsenostiach z predchádzajúceho roku si podnik stanovil vyrobiť 400 tisíc ton slinku. Už v januári vyrobili 34 000 ton, oproti januáru 1992 - 5000 ton. Veľké problémy vznikli, keď po veľkých opravách bol hlavný náhon rotačnej pece a hlavne nový regulačný motor s vymenenou prevodovkou nefunkčný a museli sa opäť vymeniť. To malo vplyv na produkciu slinku.

Nárast požiadaviek, najmä zo zahraničia, na zvýšenie objemu výroby cementu PC 400 priniesol aj zvýšené požiadavky na výrobu kvalitného slinku.

Podnik počíta s tým, že z hľadiska dlhoročnej výrobnéj, marketingovej a ekonomickej situácie nebude vyrábať iba cement.

Na rozšírenie **výrobných aktivít** cementárne sa urobili v roku 1993 už prvé konkrétne kroky. Ide napr. o to, že v lome Butkov sa nachádzajú vápence, ktorých štruktúra a farebnosť umožňujú oveľa lepšie komerčné využitie ako je výroba cementu. Ich farebnosť možno využiť na dekoračné účely

ako i na výrobu stálofarebnej drvy do betónov, na výrobu terazza a benátskej dlažby. Poloprevádzkovo to overovali v závode Syenit v Púchove.

Kvalita výroby

V roku 1993 opäť vzrástol podiel portlandských cementov na úkor cementov zmesných. V roku 1993 z dôvodov dozoru nad kvalitou produkcie sa uskutočnili skúšky (TSÚS Bratislava a LGA Norinberg) z 10 odberov vzoriek priamo na stavbách. Všetky vzorky spĺňali podmienky platných noriem. V oblasti pevnosti dosiahli potrebné rezervy, čo sa pozitívne odrazilo v obchodnom styku s odberateľmi.

Záver roku bol poznamenaný intenzívnymi prípravami na prechod z noriem ČSN na novú európsku kvalitatívnu normu, ktorá nadobudne platnosť 1. januára 1994.

V závere roka vybudovali laboratórium v lome so zámerom značne časovo i kvalitatívne priblížiť sledovanie kvality.

V decembri 1993 podalo vedenie podniku žiadosť na Rakúsky skúšobný ústav vo Viedni o dozorovanie kvality cementu podľa rakúskej normy B 3310, čo by malo mať tiež odraz v obchodnej činnosti a na zvýšení dôveryhodnosti zo strany rakúskych zákazníkov.

Rozvoj podniku

Pôvodný plán rozvoja podniku na rok 1993 sa z rôznych dôvodov menil. Tak napr. z plánu vyradili úlohy štúdie spaľovania gumového odpadu, zateplenia baliarne, zakúpenia autocisterny a ďalšie. Naopak, do plánu zaradili viacero bodov aktuálneho charakteru, alebo také, s ktorých využitím sa počíta v najbližších rokoch. Tak sa do plánu dostala štúdia na výrobu cestného cementu, štúdia odprášenia chladiča slinku a ďalšie.

Cementáreň a ekológia

Jednou z osobitných úloh bola realizácia spaľovania farmaceutických odpadov z hľadiska vplyvu na životné prostredie okolitých obcí. V máji 1993 spracovali materiál „Vplyv cementárne na životné prostredie okolitých obcí a riešenie negatívneho vplyvu“ (nachádza sa v archíve obecnej kroniky). Pokiaľ išlo o prašnosť, zostali aj v roku 1993 v platnosti podmienky, podľa ktorých elektroodlučovače rotačnej pece z dôvodov bezpečnosti prevádzky môžu každý deň prevádzkovať 20 minút bez dodržania požadovanej úrovne emisií, t.j. 2 kg/m² za rok.

Riaditeľ podniku vydal príkaz na zamedzenie nekontrolovaného spaľovania odpadných látok cudzích organizácií. Výnimku tvorili opotrebované pneumatiky.

Modernizácia

Najrozsiahlejšou akciou bola digitalizácia telekomunikačného spojenia. Stála 5,2 milióna Sk a zahŕňala v sebe výmenu telefónnej ústredne za digitálnu, výmenu telefónnych prístrojov a celkovú rekonštrukciu telefónnej siete v závode.

Koncom roka 1993 kúpili zametací voz v hodnote 2,5 milióna Sk.

Hlavne v druhom polroku 1993 sa finančná situácia podniku zlepšila. Počas dvoch mesiacov bol podnik platobne schopný. Ku koncu roka sa však situácia opäť zhoršila tým, že podnik splácal úvery a časť nákladov na investičné akcie. Tak podnik znova vykazoval platobnú neschopnosť vo výške 20,8 milióna Sk.

Priebeh a stav privatizácie

Ešte v novembri 1992 rozhodla rezortná komisia Ministerstva hospodárstva SR o privatizácii cementárne formou verejnej súťaže. Kompletný privatizačný projekt v závode spracovali a odovzdali.

V 1. štvrtroku 1993 nebol známy ani termín vypísania verejnej súťaže, ani čas trvania procesu výberu partnera pre privatizáciu podniku, ani termín, ku ktorému by mala byť vytvorená obchodná spoločnosť privatizovanej cementárne. V tomto čase sa navrhovalo rozdelenie akcií majetku nasledovne:

- 72% - podiel na dočasné ponechanie vo Fonde národného majetku (pre organizáciu, ktorá bude podnik privatizovať)
- 18% - podiel pre kupónovú privatizáciu
  - 7% - bezplatné odovzdanie akcií obci Ladce
  - 3% - podiel reštitučnému investičnému fondu.

Posledné rozhodnutie Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku hovorí o tom, že výber organizácie, ktorá bude privatizovať Považské cementárne bude uskutočnený verejnou dražbou.

Privatizačný projekt Považských cementární bol ku koncu roka 1993 kompletný, pripravený na odovzdanie Fondu národného majetku SR na ďalší postup. Do konca roka nebol však známy ani termín, ani podmienky vyhlásenia verejnej súťaže.

O vstupe do súťaže predbežne uvažujú tieto podniky a záujemcovia:

Euroinvestor USA + Pulex Rakúsko
Berger + Muška, Nemecko
Heidelberger Zement, Nemecko
CBR, Belgicko
CEDEST, Francúzsko
TC Glassner, Rakúsko
Frattelli Buzzi, Taliansko
SOOS Dunajská Streda
Management PCLA.

zdravia pri práci

V roku 1993 sa stalo v závode 12 pracovných úrazov (o 3 menej ako v roku 1992). Oveľa horšia bola nepracovná úrazovosť, keď pre ňu vynechali pracovníci 2 146 pracovných dní a pre chorobu dokonca 8 745 dní. Na poslednom má zásluhu predovšetkým chrípková epidémia.

Ostatné aktivity v závode

V roku 1993 sa uskutočnili veľké opravy hlavných výrobných agregátov: cementový mlyn č. 3, baliareň, surovinové mlyny, rotačná pec, sušiareň trosky, lom, trafostanica. Všetko v termínoch január - marec 1993.

V závode vytvorili nový útvar: útvar nových výrobných programov, ktorý začal výrobu transportu betónu a betónového tovaru (obrubičky). Vedúcim sa stal RNDr. Jozef Fedor, CSc.

Dozorná rada podniku

V roku 1993 sa uskutočnili tri zasadania Dozornej rady štátneho podniku Považské cementárne.

Dňa 17. februára 1993 okrem hodnotenia výsledkov hospodárenia v roku 1992 sa konštatovalo, že bol nesprávne urobený odhad predaja cementu a tým aj rozhodnutie o znížení výroby slinku. Potom museli nakupovať slinok v Českej republike a v Poľsku za vyššie ceny, ako by ho boli vyrobili v Ladcoch. Na tomto zasadaní urobili aj personálne zmeny v dozornej rade. Predseda dozornej rady Ing. Karol Juran začal súkromne podnikáť a preto z funkcie odstúpil. Na návrh zakladateľa bol za predsedu dozornej rady menovaný Ing. Jozef Naňák z Ministerstva hospodárstva SR. Za podpredsedu zvolili Ing. Pavla Martauza, výrobného námestníka Považských cementární.

Druhé zasadanie sa konalo 20. júla 1993. Členovia konštatovali, že podnik sa dostal k 31. marcu 1993 do platobnej neschopnosti vo výške 80 miliónov korún. Ako príčiny sa uvádzajú: obmedzovanie investičnej výstavby v SR, platobná neschopnosť odberateľov, pokles stavebnej aktivity obyvateľstva, obmedzenie dotácií a pôžičiek na bytovú výstavbu, vysoké úrokové sadzby na nutné úvery vo Všeobecnej úverovej banke, vysoké zásoby vzniknuté nerealizovaním odbytu. Ale príčiny vidia aj vo vlastných radoch, najmä v nízkom stupni prispôsobivosti pracovníkov a vo zvýšených nárokoch na riadenie a osobnú výkonnosť. Na základe doporučenia Ministerstva hospodárstva SR, aby v dozornej rade prevládal väčší počet vlastných pracovníkov, boli do dozornej rady zvolení nasledovní občania: Ing. Jaroslava Ďurišová, Anton Malovec a RNDr. Jozef Fedor, CSc.. Ing. Pavol Mastný ukončil svoje členstvo v dozornej rade - odišiel do dôchodku.

Tretie zasadanie dozornej rady bolo 2. novembra 1993. Okrem hospodárskeho stavu prerokovali zásady činnosti dozornej rady, ktoré schválilo Ministerstvo hospodárstva SR a vstúpilo do platnosti

18. októbra 1993. Dôležitým bodom rokovania bol návrh úloh roku 1994. V hospodárení hlavnou úlohou bude dosiahnuť stav z roku 1993 doplnený

o poznanie domáceho a zahraničného trhu. Uvažovalo sa o miernom zvýšení výroby slinku a cementu, pričom celé zvýšenie predaja cementu

je premietnuté do jeho exportu so zachovaním priority udržania domáceho trhu. Tieto úlohy uvažovali splniť so 490 pracovníkmi s priemerným mesačným zárobkom 8 200 Sk.

Zo života a histórie závodu

V roku 1993 zomrelo 19 súčasných, alebo bývalých pracovníkov podniku. Medzi nimi i bývalý riaditeľ Ing. František Strakovič, vedúci odbytu a dopravy Rudolf Országh a ďalší.

Spomenuli si 25. výročie založenia závodnej **zlievárne**, ktorá slúžila od roku 1943 do roku 1967. Zlieváreň bola postavená na podnet technického riaditeľa Júliusa Bergmanna. Postavili ju podľa projektov pracovníkov závodu. V zlievárni bola pec valcového tvaru o priemere 800 mm,

tzv. kuplovňa, v ktorej sa získaval tekutý kov tavením základných surovín, kovových zliatín a kovových odpadov s taviacimi prísadami. Kovový odpad pochádzal z vlastných domácich zdrojov od obrábacích strojov. Boli to odpady z bronzu a šedej liatiny. Pre menšie vsádzky sa používala menšia pec o obsahu asi 20 kg.

V zlievárni pracovali štyria zlievači, vedení samostatným majstrom zlievárne. Výrobky - odliatky slúžili na výrobu náhradných dielov v závode i menších okolitých závodoch. Celkový výkon zlievárne dosiahol až 32 ton za rok. Výrobu jednotlivých modelov zabezpečovala vlastná stolárska dielňa, kombinovanejšie modely objednávali od špecializovaných firiem. Formovacie rámy vyrábala vlastná - závodná zámočnícka dielňa.

S rozvojom závodu, najmä po jeho rekonštrukcii (1969) rástli nároky

na presnosť, čo zlieváreň s takým vybavením nemohla plniť. I budova zlievárne musela v rokoch 1967 a 1968 ustúpiť výstavbe závodu.

(Táto časť je prebratá zo závodnej kroniky Považskej cementárne).

Odbory v Považských cementárňach

Styk s pracovníkmi závodu mali odbory najmä cez dielenské výbory

a cez verejné zhromaždenie, ktoré sa konalo v marci 1993. Závodný výbor Odborového zväzu zasadal pravidelne, niekedy i dvakrát za mesiac.

volebnej komisie. Päť dielenských výborov zvolilo členov ZV OZ takto:
Bajza Milan, Kučma Ján, Suchárová Jana, Tichý Pavol, Suchár Ján, Vychopeň Dušan, Malovec Anton, Vároš Pavol, Gombár Milan, Hudec Anton, Čechuty Anton, Koiš František, Černota Milan, Kušnier Milan, Hudák Ivan, Vrábel Eduard.

Základnou aktivitou bola **Kolektívna zmluva**, ktorú uzavreli zmluvné strany Považské cementárne a Závodná organizácia Odborového zväzu stavba. Platila od 1. apríla 1993 do 31. decembra 1993. V jednotlivých častiach Kolektívnej zmluvy sa uvádzajú otázky pracovné, sociálne

i kultúrne. V stati „pracovný čas“ sa uvádza, že sa zavádza pružný pracovný čas a štvortýždňové pracovné obdobie. Pracovný čas je stanovený

od 6.00 do 13.00 hodiny.

Podľa zmluvy zabezpečoval podnik v roku 1993 na vlastné náklady pre pracovníkov v povrchovej ťažbe zdravotnú rehabilitáciu nad rámec dovolenky. Podobne sa postupovalo aj u pracovníkov iných rizikových pracovísk. Podľa Kolektívnej zmluvy sa zavádzajú aj trestné sankcie za porušovanie pracovnej disciplíny. Napr. za preukázanú krádež majetku organizácie sa preruší pracovný pomer. Za porušenie niektorých vybraných ustanovení Pracovného poriadku sa uplatňovali sankcie vo forme krátenia tarifnej mzdy, v opakovaných prípadoch i prepustenie. Osobitne tvrdé sankcie boli za použitie alkoholu v pracovnom čase. Súčasťou zmluvy

bolo aj poskytovanie finančných podpôr pri práceneschopnosti, narodení dieťaťa, úmrtí, svadbe a pod.

Medzi významné aktivity Závodného výboru Odborového zväzu patrilo organizovanie **Dňa stavbárov** dňa 9. júla 1993. V rámci tohoto dňa uskutočnili tradičný medzistrediskový futbalový turnaj za účasti mužstiev: údržba, výroba, opraváreň vozňov Raj a kombinované družstvo lom + baliareň.

Vo finále porazilo družstvo údržby futbalistov z opravovne Raj 2 :
1

a zopakovali tak víťazstvo z roku 1992.

ÚVOD

Tak ako v predchádzajúcom roku i v roku 1994 priniesli politické udalosti veľa vzruchu medzi občanmi Ladiec. Časté zmeny vo vláde a v inštitúciách nepriniesli pokoj, ani uspokojenie základných požiadaviek ľudí.

Tých najviac znepokojovala stále sa zhoršujúca ekonomická situácia, najmä neustále zvyšovanie cien základných článkov dennej spotreby, hlavne mäsa, mliečnych výrobkov, cukru a na jeseň zemiakov. Zdražovanie zasiahlo najmä mladé rodiny s deťmi a dôchodcov.

V roku 1994 sa začala v Slovenskej republike realizovať druhá vlna kupónovej privatizácie. Dňa 5. septembra sa začala registrácia kupónových knižiek. Kupónové knižky si občania mohli zakúpiť aj v Ladcoch na Poštovom úrade. Ku koncu roka sa kupónová privatizácia dočasne zastavila.

Pri príležitosti 50. výročia Slovenského národného povstania uskutočnilo sa dňa 26. augusta 1994 kladenie vencov k pamätníku obetiam druhej svetovej vojny.

Najdôležitejšou politickou udalosťou roka boli predčasné voľby do Národnej rady SR, referendum a riadne voľby do obecného zastupiteľstva a starostu obce, o čom píšem v osobitnej kapitole.

V decembri 1994 bola zostavená nová vláda Slovenskej republiky, na čele ktorej stál predseda víťazného HZDS - Vladimír Mečiar.

Zdroje na písanie kroniky za rok 1994 boli podklady z Obecného úradu v Ladcoch, Považskej cementárne, Poľnohospodárskeho družstva, organizácií a inštitúcií.

OBYVATEĽSTVO OBCE V ROKU 1994

Obec Ladce mala na konci roka 1994 spolu **2 672** obyvateľov. V tomto roku sme zaznamenali pomerne veľký pohyb obyvateľov, keď do obce pribudlo spolu s novonarodenými 86 obyvateľov a včítane zomretých ubudlo 76 obyvateľov.

Deti narodené v roku 1994

Celkom sa v Nemocnici Ilava a na iných miestach narodilo 29 detí, z toho 13 dievčat a 16 chlapcov.

Demitrová Sandra	Černušková Veronika
Letková Monika	Kovács Martin
Žiga Peter	Váňová Dušana
Palček Martin	Nagyová Simona
Kandráč Dušan	Kubáňová Naďa
Podmanincová Zuzana	Jenega Matúš
Ferencová Ivana	Vozatár Patrik
Bračíková Lucia	Kútna Lívia
Belko Martin	Zajacová Michaela
Šedík Adam	Kalus Michal
Áčko Filip	Gombár Maroš
Škunda Patrik	Tománková Patrícia
Kútny Andrej	Fusko Milan
Lipták Andrej	Šimon Marco.
Abrahámovská Simona	

Zomreli v roku 1994

Celkom sme v roku 1994 zaznamenali 34 úmrtí. Z toho bolo

iba 13 žien, ale 21 mužov. Najstarší občan, ktorý nás navždy opustil, bol takmer 89-ročný Michal Hriadel, najmladšie polročné dieťa Marcela Mináriková. Priemerný vek bol o niečo vyšší ako v roku 1993 - **68,5** roka. V roku 1994 zomreli (v zátvorke je uvedený vek):

Štefanec Kamil (46)
Blažíček Ján (62)
Baška Pavol (73)
Kvasnica Martin (19)
Hollý Ján (67)
Machovič Július (72)
Gach Ján (61)

Hudecová Anna (84)
Koyšová Anna (85)
Kováčik Jozef (83)
Áčko Štefan (68)
Gabrišová Františka (79)
Prekop Anton (58)
Szartoryová Otilia (80)

1002

Melicherová Emília (87)
Mináriková Marcela (5 - mesačná)
Hatoková Emília (79)
Palček Roman (73)
Bašková Serafína (91)
Čiernik Pavol (81)
Gajdošíková Anna (84)
Hriadel Michal (88)
Mazúr Marián (18)
Kalusová Mária (64)

Klvaňa Jaroslav (65)
Kučo Ján (65)
Belobrad Bedrich (49)
Martináková Anna (81)
Fatura František (80)
Petříková Karolína (83)
Záhradník Jaroslav (58)
Štefanec Jozef (80)
Lacko Peter (30)
Vlčanská Anna (81).

Pri občianskych pohreboch účinkovala vždy spevácka skupina žien a pri takmer všetkých dychová hudba.

Obecný úrad pripravil pre novonarodené deti viacero podujatí - privítaní do života v obradnej miestnosti obecného úradu. Okrem príhovoru starostu pripravili materská škola a spevácka skupina žien pre prítomných kultúrny program a deti boli zapísané do pamätnej knihy.

Najväčšie podujatie však pripravil Obecný úrad v Ladcoch dňa 11. novembra 1994 pre občanov starších ako 70 rokov. Stretli

sa v kultúrnom dome (okolo 120 občanov), kde vystúpil súbor Trenčan, vypočuli si poďakovanie starostu obce F. Bušíka.

Obdobné stretnutie mali aj dôchodcovia z cementárne dňa 9. decembra 1994.

OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO, OBECNÝ ÚRAD

**Poslanci Obecného
zastupiteľstva**

Zloženie Obecného zastupiteľstva v Ladcoch sa v priebehu roka 1994 nezmenilo. Boli to títo poslanci (v zátvorke určený obvod):

Ondrej Košťalik (ul. Ľ. Štúra),
Ivan Kobza (časť ulice Janka Kráľa),
Ladislav Kalus (časť Hviezdoslavovej a Cementárska ulica),
Klvaňa Stanislav (ul. Kukučínova),
MUDr. Jarmila Martináková (časť ulice Hviezdoslavovej),
Jozef Suchár (časť ulice J. Kráľa),
Ing. Miroslav Váň (ul. Ľ. Štúra),
Oľga Melicherová (ul. P.O. Hviezdoslava),
Milan Letko (ul. Hviezdoslavova, Ľudmily Podjavorinskej, J.G. Tajovského),
František Letko (Bottova a Kalinčiakova ulica),
Miroslav Kvasnica (ulica P.O.Hviezdoslava a časť ulice J. Bottu).

1003

Funkčné obsadenie Obecného úradu

Vo funkčnom obsadení obecného úradu v Ladcoch nastali zmeny až po komunálnych voľbách v roku 1994. Po celý rok však bolo zloženie nasledovné:

Ferdinand Bušík, starosta obce
Ondrej Košťalik, zástupca starostu obce
Jozef Vrábel, hlavný kontrolór obce
Ján Turzík, obecný kontrolór
Ľubomíra Porubčanová, matrikárka, administratívna pracovníčka
JUDr. Rudolf Beňo, právne záležitosti (12 hodín týždenne)
Anna Kacinová, evidencia obyvateľstva, sociálne záležitosti
Alena Suchárová, správa obecných daní a poplatkov.

Obecné zastupiteľstvo a jeho rozhodnutia

O obci a obecnom zastupiteľstve píšem aj na iných miestach. Zasadania Obecného zastupiteľstva Ladiec sa konali pravidelne a aj účasť poslancov na nich bola dobrá. Z pestrej palety problémov, ktoré sa na zasadaniach riešili, vyberám tieto:

V januári 1994 znížili poslanci poplatky z predaja alkoholických nápojov a tabakových výrobkov z 10 a 8%.

Dôležité bolo mimoriadne zasadanie **17. marca**. Školská správa v Považskej Bystrici poslala oznámenie, podľa ktorého nie je schopná

od 1. apríla 1994 pre nedostatok finančných prostriedkov hradiť vecné náklady materskej školy. Hrozilo zatvorenie tohoto zariadenia. Obecné zastupiteľstvo však konštatovalo, že toto zariadenie je pre občanov a výchovu detí prospešné a prevzalo hradenie nákladov, konkrétne určilo príspevok 200 000 Sk ročne. Okrem toho 2 000 Sk na stravovanie detí sociálne slabších rodičov.

3. júna na zasadaní Obecného zastupiteľstva okrem iného rozhodli o úprave cesty v Horných Ladkoch v dĺžke 300 metrov. Rozhodli,

že brigádnici - študenti, budú v letnom období pracovať na úprave cintorína, stanovili poplatky za nájom na tržnici, ktoré prispôsobili cenám v okolitých obciach. Medzi významné rozhodnutia patrí prihlásenie sa Ladiec za člena Združenia miest a obcí Slovenska.

Dňa **30. júna** schválili poslanci sumu 30 tisíc korún pre Rímsko-katolícky kostol v Košeci a opravu kostolíka v Ladkoch. Z tohoto zasadania vyšlo aj záväzné nariadenie, týkajúce sa plánovanej výstavby diaľnice, úsek Trenčín - Žilina, ktorá bude prechádzať katastrom obce.

18. augusta sa poslanci na zasadaní Obecného zastupiteľstva zaoberali otázkami prístupovej cesty (ulica J. Kráľa a J. Bottu), na ktorú

je nedostatok financií. Riešili otázku sponzorstva nad TJ Tatran Tunežice,

---

1004

---

schválili odpredaj ďalších bytoviek (číslo 397,398). V tej súvislosti vypracovali rozpočet na najnutnejšie náklady na opravu bytoviek, pre ktoré sa tiež nedostáva finančných prostriedkov. Na tom istom zasadaní schválili príspevok 4 000 Sk na akciu Slovenského červeného kríža - Pobyť detí z Chorvátska, Černobyľu a Rumunsku.

10. septembra 1994 prijalo Obecné zastupiteľstvo v Ladkoch uznesenie na usporiadanie referenda v Tunežiciach o odpredaji budovy bývalej školy záujemcom s tým, že peniaze získané odpredajom sa poskytnú na podporu rôznych záujmových spoločenských aktivít v časti Tunežice, alebo bude poskytnutá bezplatným prevodom pre TJ Tatran Tunežice. Referendum sa nekonalo pre časovú tieseň v súvislosti s dvoma voľbami

a celoštátnym referendom. Odložilo sa na iný čas v roku 1995.

Aj všetky ďalšie zasadania boli veľmi obsažné a konštruktívne. Veľa času venovali hospodárskym otázkam, životnému prostrediu, ale

aj sociálnym otázkam - poskytovanie výpomocí. Veľkým okruhom problémov, ktorými sa poslanci zaoberali boli otázky bytové, prebiehajúci predaj bytov, ale i absolútny nedostatok bytov pre mladé rodiny. Rovnako veľký okruh otázok sa týkal aj škôl, kultúrneho života v obci, o čom píšem v patričných kapitolách kroniky.

43 poslancov a ich rodinných príslušníkov sa 29. júla 1994 zúčastnilo na zájazde do Bratislavy a potom loďou po Dunaji až na vodné dielo Gabčíkovo.

Hospodárenie

Vrátim sa ešte do roku 1993, pretože dňa 30. júla 1994 auditorská firma AUDIT SLOVAKIA uskutočnila kontrolu účtovnej uzávierky hospodárenia Obecného úradu v Ladcoch za rok **1993** a vydala o tom správu, v ktorej sa hovorí, že:

„ Na základe predložených dokladov k ročnej účtovnej uzávierke vykonaného overenia správnosti a pravdivosti vykazovaných veličín, ako aj na základe získaných informácií a vlastných poznatkov konštatujeme, že predložená ročná účtovná uzávierka zobrazuje majetkovú a finančnú situáciu Obecného úradu, predložené rozpočtové pravidlá a z toho dôvodu schvaľujeme účtovnú uzávierku bez výhrad.“

Už 20. januára 1994 na zasadaní Obecného zastupiteľstva v Ladcoch prijali záverečný účet obce. V globále boli výdavky za rok 1993

5 330 000 Sk, príjmy 8 070 000 Sk.

Hospodárenie v roku **1994** bolo poznamenané viacerými aktivitami vo výstavbe obce, v otázkach životného prostredia, bytového hospodárstva, ale i podpore kultúry, školstva, sociálnej oblasti a pod. Ďalej uvádzam niektoré z nich, vyjadrené aj sumami nákladov, ktoré hlavne v stavebníctve

v roku 1994 opäť stúpili.

Veľmi sledovanou otázkou bola ďalšia **plynofikácia** obce.

Na náklady obce - investora Obecného úradu v Ladcoch, dodávateľ -

Pozemné stavby Žilina, uskutočnili výstavbu časti vedenia plynu v hornej

---

1005

časti obce po oboch stranách hlavnej cesty. Celkom získalo možnosť zaviesť si plyn asi 50 domov. Náklady boli viac ako 800 000 Sk.

Druhá stavba, ktorá občanov najviac zaujíma je obecný **vodovod**. Po uvedení do prevádzky v časti Horné Ladce sa vytvorili podmienky

pre zavedenie vodovodu v hlavnej časti obce tým, že Banské stavby Prievidza pretlačili potrubie pod železnicu. Náklady na túto prácu

boli 421 000 Sk.

Značne sa zlepšili **miestne komunikácie**. Po generálnej úprave

a preasfaltovaní hlavnej cesty (náklady hradili Štátne cesty) sa asfaltovali

aj niektoré cesty v obci (náklady hradil Obecný úrad Ladce). Najväčšou akciou bolo asfaltovanie celej Kollárovej ulice za náklady 526 tisíc korún. Asfaltovali sa aj cesty na skládku odpadu okolo Poľnohospodárskeho družstva (80 000 Sk) a cesta za cementárňou (50 000 Sk).

Ďalej

sa upravovali dopravné značky, asfaltovali chodníky, rekonštruovali poklapy kanalizácie, zametali a v zime udržiavali cesty. Aj to všetko stálo nemalú sumu - okolo 250 000 Sk.

Najväčším výdavkom bola prestavba bývalého Domu služieb na malometrážne byty - spolu od roku 1993 viac ako 1 700 000 Sk.

Z ďalších stavieb a prác treba spomenúť ešte úpravu a predĺženie miestneho rozhlasu, postavenie novej autobusovej zastávky pri základnej škole, náklady na pouličné osvetlenie, na smetisko, drobné prevádzky

a údržbu. Osobitne treba spomenúť náklady na miestne cintoríny, kde

sa likvidovali hroby staršie ako 40 rokov, 80 000 Sk sa vynaložilo

na polohové mapy a projekt rozšírenia cintorína a viac ako 50 tisíc korún stál nový chladiaci box pre Dom smútku.

Nemalé prostriedky sa poskytli na telovýchovu, kultúru, zdravotníctvo, školy a sociálne príspevky. Boli aj výdavky na podporu organizácií, spomínaný Katolícky kostol v Košeci, ale aj na výstavbu Evanjelického kostola v obci Košeca (10 000 Sk).

Bytové hospodárstvo

V bytovom hospodárstve obce došlo k niektorým menším, ale i zásadným zmenám.

Od júla 1994 odišiel doterajší vedúci bytovej správy Valter Fábry a na jeho miesto nastúpila Ing. Eva Daňová.

Pri Obecnom zastupiteľstve v Ladcoch sa ustanovila bytová komisia v zložení Stanislav Klvaňa, František Letko a MUDr. Jarmila Martináková.

Národná rada Slovenskej republiky vydala ešte v roku 1993 zákon

o vlastníctve bytov, ktorý stanovuje pravidlá **odpredaja** bytov občanom. Obecné zastupiteľstvo v Ladcoch dňa 10. marca 1994 schválilo predaj domov číslo 140, 149, 454, 143, 157, 142, 397, 398, v ktorých je

dovedna 64 bytov. Predaju bytov predchádzalo veľa práce, najmä v zaobstarávaní rôznych údajov odbornotechnických, oceňovanie, majetkovo-právnych a vlastníckych dokladov, geometrické plány atď. Pred

započatím predaja urobili poverení pracovníci obecného úradu podrobnú

inštruktáž nájomníkom, najmä o právach a povinnostiach budúcich vlastníkov a zabezpečenie budúcej správy prevádzky a údržby i opráv domov.

Koncom roka 1994 bolo odpredaných takmer všetkých 64 bytov tým, ktorí

v súčasnosti v bytoch bývajú.

Osobitnou otázkou je bytový fond Považskej cementárne, ktorý po vyriešení rôznych problémov, najmä pozemkových, prechádza do majetku obce a potom do predaja súčasným nájomníkom. Ide o bytovky číslo: 138 - pri hlavnej ceste (12 bytov), 145, 146, 147 - pri ihrisku (36 bytov), 152 - výšková budova (40 bytov), 464 a 488 - bytovky v Horných Ladkoch.

Celá akcia sa dokončí v roku 1995.

Daň z nehnuteľností

Medzi základné príjmy obce patria dane z nehnuteľností, ktorých poukazovanie občania - majitelia nehnuteľností - odvádzajú pomerne disciplinovane. Medzi neplatičov patrilo aj v roku 1994 najmä Poľnohospodárske družstvo, ktoré je už niekoľko rokov nesolventné.

Daň z pozemkov zahŕňala ornú pôdu a sady (361 parciel - 167 000 Sk), trvale trávnaté porasty (25 parciel - 36 000 Sk), záhrady (456 - 30 000 Sk), lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy (13 - 47 000 Sk), zastavané plochy a nádvorcia (544 - 48 000 Sk), stavebné pozemky (20 - 5 000 Sk), ostatné plochy (46 - 200 000 Sk).

Spolu 620 daňovníkov vlastnilo 1 475 parciel o výmere 1162 ha a daň bola 535 000 Sk.

Daň zo stavieb za 644 obytných domov a ostatných stavieb bola 115 000 Sk, zo stavieb na podnikanie (71) - 553 500 Sk, rekreačné chaty (29) - 2 700 Sk, garáže (217) - 21 000 Sk, ostatné stavby (3) - 119 Sk.

Spolu 683 daňovníkov (964 stavieb) a daň bola 693 000 Sk.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Najzávažnejšími otázkami životného prostredia v roku 1994 v obci Ladce bola i naďalej prašnosť z cementárne a skládka domového odpadu.

Skládka pevného domového odpadu bola v centre pozornosti obecného úradu. Zlepšenia nastali v tom, že vyasfaltovaná cesta k smetisku uľahčila prístup aj obyvateľom, ktorí si smeti vyvážajú sami a tým ubudlo aj tzv. „divokých“ skládok. Disciplínu, systém uskladnenia odpadu zabezpečoval priamo na skládke stály pracovník, ktorým bol Vincent Kukuliaš.

Pokračovalo ďalej meranie oxidu siričitého a oxidov dusíka, ktoré uskutočňovalo Oddelenie hygienických laboratórií Ústavu hygieny a epidemiológie v Považskej Bystrici. Merania ukazovali výskyt hlboko

---

pod stanovenú normu (35 - maximálne 50%). Na základe toho sa po vzájomnej dohode tento celoročný projekt zrušil.

Problémom zostáva prašnosť cementárne, ale aj iné otázky, napr. pálenie liekov v rotačnej peci, o čom píšem viac v časti o Považskej cementárni.

Nemalé problémy mali občania Ladiec a osobitne časti Tunežíc bývajúci popri hlavnej ceste so stále sa zvyšujúcou automobilovou premávkou a s tým súvisiacim hlukom i veľkým množstvom výfukových plynov.

K zlepšeniu životného prostredia prispel Obecný úrad v Ladcoch zabezpečením čistenia potokov, ošetrovaním tisov a ostatných drevín v parku i prečistením lipovej aleje okolo Lúčkovského potoka.

Posledné rokovania v roku 1994 ukázali, že s veľkou pravdepodobnosťou sa úsek diaľnice medzi Trenčínom a Ladcami bude stavať v rokoch 1996 - 1997, čo by značne zlepšilo ovzdušie v obci Ladce.

VOĽBY V ROKU 1994

Voľby do Národnej rady SR

Pod vplyvom politickej situácie schválila a vyhlásila NR SR predčasné parlamentné voľby na dni 30. septembra a 1. októbra 1994. Voľby sa konali na základe upraveného zákona NR SR č. 157/1994 Zb. V Ladcoch určil Obecný úrad dni a hodiny volieb takto:

30. septembra 1994 od 14.00 do 22.00 hodiny
1. októbra 1994 od 7.00 do 14.00 hodiny.

Voľby v Ladcoch riadila miestna volebná komisia, ktorá určila aj okrsky a okrskové komisie.

Do okrsku číslo 1 (v kultúrnom dome) patrili bytovky na ulici Záhradná a Cementárska a celé Horné Ladce. Vo volebnej komisii, ktorá dohliadala na demokratický priebeh volieb boli:

František Zelík, predseda
Ing. Emil Záhradník
Július Šedík
MUDr. Jarmila Martináková
Ing. Iveta Zbínová
Ing. Daniela Kalusová
Alena Suchárová (zapisovateľka).

Do okrsku číslo 2 (v budove základnej školy) patrili ulice Hviezdoslavova, Ľ.Štúra, J. Kollára, Kukučínova a Vážska. Členmi komisie boli:

Roman Šedík, predseda
Anton Kalus
Jozef Daňo
Ing. Marián Zbín
Alojzia Kalusová
Anna Kacinová (zapisovateľka).

Do okrsku číslo 3 (v Osvetovej besede v Tunežiciach) patrili celé Tunežice a časť Ladiec. Členovia komisie:

Oľga Melicherová
Ján Turzík
Pavol Habánek
Ladislav Černota
Jozef Černuška
Juraj Zbín
Ľubomíra Porubčanová (zapisovateľka).

Dňa 11. augusta 1994 si strany a hnutia na Slovensku vyžrebovali čísla, pod ktorými išli do volieb a do predvolebnej kampane.

V Stredoslovenskom volebnom kraji sa o priazeň voličov uchádzali tieto politické strany a hnutia:

1. Hnutie za prosperujúce Česko + Slovensko
2. Sociálna demokracia
3. Združenie robotníkov Slovenska
4. Maďarská koalícia
5. Spoločná voľba (Strana demokratickej ľavice, Sociálno-demokratická strana Slovenska, Strana zelených na Slovensku, Hnutie poľnohospodárov)
6. Demokratická únia Slovenska
7. Strana proti korupcii - za poriadok, prácu a peniaze pre všetkých slušných občanov
8. Združenie pre republiku - Republikáni
9. Demokratická strana
10. Liberáli
11. Nové Slovensko
12. Komunistická strana Slovenska
13. Rómska občianska iniciatíva v Slovenskej republike
14. Slovenská národná strana
15. Kresťanskodemokratické hnutie
16. Hnutie za demokratické Slovensko a Roľnícka strana Slovenska
17. Kresťanská sociálna únia Slovenska
18. Reálna sociálnodemokratická strana.

Predvolebná kampaň sa viedla najmä v celoštátnych informačných médiách a plagátmi, či letákmi (vydávaných ústredne) v obci. V Ladcoch sa usporiadalo niekoľko zhromaždení v rámci predstavovania kandidátov na poslancov a na oboznámenie sa s volebnými programami jednotlivých politických strán a hnutí. Na týchto zhromaždeniach nebola príliš vysoká účasť.

Dňa 17. septembra v kultúrnom dome organizovala Komunistická strana Slovenska stretnutie s voličmi, na ktorej sa zúčastnilo vedenie ÚV KSS i kandidáti na poslancov do NR SR z našej obce Jozefína Kalusová a Dušan Saksa.

Miestna organizácia Slovenskej národnej strany pozývala svojich priaznivcov na 18. septembra 1994 („Pod gaštany“) na stretnutie s kandidátmi na poslancov aj s občerstvením a dychovkou.

Tu sa predstavoval kandidát na poslanca - náš rodák Rastislav Šepták, ktorý bol napokon aj zvolený.

Strana demokratickej ľavice mala zhromaždenie v Košeci

21. septembra. Zúčastnili sa na ňom viacerí občania z Tunežíc.

Ako kandidáti na poslancov tam boli ministri Magváši a Kanis.

22. septembra sa stretli prívrženci Kresťanskodemokratického klubu v zasadačke Kultúrneho domu Ladce.

Hnutie za demokratické Slovensko malo najviac navštívené zhromaždenie 25. septembra 1994 za účasti Dr. Vanka, Dr. Alice Bielikovej, JUDr. Polku a ďalších.

Samotné voľby sa konali v pokojnom ovzduší a zúčastnila sa na nich väčšina obyvateľov obce. Výsledky boli porovnateľné s výsledkami na Slovensku i v okrese Považská Bystrica.

S prevahou vo voľbách zvíťazilo Hnutie za demokratické Slovensko

s počtom platných hlasov **890**. Za ním:

Slovenská národná strana (106)

Kresťanskodemokratické hnutie (101)

Komunistická strana Slovenska (90)

Demokratická únia (72)

Združenie robotníkov Slovenska (72)

Spoločná voľba (65)

Demokratická strana (24).

Ostatné strany nezískali ani 20 hlasov a niektoré (Maďarská koalícia, Republikáni, Liberáli), občania vôbec nevolili.

Referendum

Na základe uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky

z 12. júla 1994 vyhlásil prezident republiky referendum, v ktorom oprávnení občania - voliči - rozhodovali o tom, či sa prijme zákon o preukazovaní finančných prostriedkov, ktoré boli použité pri dražbách a privatizácii.

Hlasovanie v obci Ladce sa konalo v dvoch okrskoch: Ladce (Kultúrny dom) a Tunežice (Osvetová beseda) dňa **22. októbra** 1994 od 7.00 do 22.00 hodiny. Občania svojím „áno“ alebo „nie“ mali odpovedať

1010

---

na otázku: „Súhlasíte, aby sa prijal zákon o preukazovaní finančných prostriedkov, ktoré boli použité pri dražbách a privatizácii?“.

Referenda sa v obci mohlo zúčastniť 1 870 voličov. Účasť však bola **425**, z toho bolo 21 hlasov neplatných. Okrem 15 občanov, ktorí vyjadrili „nie“, všetci ostatní vyslovili „áno“.

Keďže aj v rámci Slovenskej republiky bola účasť veľmi nízka (19,98%) - referendum **nebolo právoplatné**.

Voľby do samosprávy obce

V dňoch 18. a 19. novembra 1994 sa konali voľby poslancov

do **Obecného zastupiteľstva a starostu** obce Ladce. Voľbám predchádzala organizačná príprava a predvolebná kampaň.

Organizačnú prípravu mala na starosti Miestna volebná komisia, ktorá mala týchto členov:

Ľubomíra Šedíková

Peter Vrábel ml.

Jozef Bednárík

Mária Bednáríková

Anna Turzová

Jozefína Kalusová

Miriám Cihová

Vladimír Kalus

Ing. Emil Záhradník

Miroslav Koiš

Bohuslava Bušíková

Ľuba Porubčanová.

Vo voľbách sa volilo **12 poslancov** obecného zastupiteľstva,

z toho vo volebnom obvode Ladce 9 poslancov a v obvode Tunežice

3 poslanci a v oboch častiach starosta obce.

Politické hnutia, politické strany, ale aj nezávislí kandidáti sa mali

v miestnej volebnej komisii zaregistrovať do 9. októbra 1994. Do tohoto termínu sa zaregistrovalo 29 kandidátov pre voľby poslancov.

Na kandidátku pre voľbu starostu sa dostalo 5 občanov.

Kandidáti na voľbu starostu:

Ferdinand Bušík (HZDS)
Jozef Daňo (KDH)
Juraj Letko (KSS)
Miroslav Zajac(SNS)
Milan Gábel (nezávislý kandidát).

1011

Pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva boli zaregistrovaní

v **Ladcoch:**

Emil Bračík (KDH)
Milan Bystrický (KDH)
Daniela Cahelová (HZDS)
Ján Čemeš (KSS)
Jozef Daňo (KDH)
Miroslav Daňo (KDH)
Pavol Fatura (SNS)
Vincent Faturík (KDH)
Rudolf Galanský (KSS)
Pavol Habánek (SNS)
Karol Horký (KSS)
Daniela Kalusová (DÚ)
Pavol Kalus (KSS)
Stanislav Kalus (KSS)
Viktor Lihocký (HZDS)
Jarmila Martináková (KDH)
Vojtech Miklóši (KSS)
Jozef Peterka (KSS)
Miroslav Peterka (KSS)
Ján Remo (HZDS)
Dušan Saksa (KSS)
Mária Sláviková (KDH)
Július Šedík (SNS)
Roman Šedík (SNS)
Ferdinand Štefanec (KDH)
Ľuboš Turza (SNS)
Ľudmila Vráblová (HZDS)
Miroslav Záhradník (HZDS)
Miroslav Zajac (SNS)

V obvode **Tunežice:**

Margita Kantoríková (KDH)
František Kováč (HZDS)

Miroslav Kvasnica (HZDS)
Ol'ga Melicherová (KDH)
Ján Turzík (HZDS)

Voľbám predchádzala nevel'ká predvolebná kampaň. Za zmienku stojí iba zvolané, ale neuskutočnené predvolebné zhromaždenie KSS a predstavovanie kandidátov HZDS, ktoré sa uskutočnilo 12. a 13. novembra v Ladcoch a Tunežiciach.

HZDS predstavilo svojich kandidátov na letákoch s textami a fotografiami. Vyšiel aj leták so životopisom kandidáta na starostu za HZDS. Nezávislý kandidát Milan Gábel vydal leták so životopisom, ktorý

1012

---

distribuoval po domácnostiach. Miestna volebná komisia vydala zoznam kandidátov, ktorý umiestnila po celej obci, takže bol každému občanovi dostupný.

Voľby sa **uskutočnili** vo dvoch volebných obvodoch, ktoré boli totožné s obvody z referenda.

V obvodoch voľby sledovali okrskové komisie, ktoré tvorili občania:

Ladce:

František Zelík, predseda
Ľubica Záhradníková
Alojzia Kalusová
Veronika Štefancová
Irena Habánková
Anna Kacinová (zapisovateľka)

Tunežice:

Jozef Češko, predseda
Ladislav Černota
Kamila Barnincová
František Melicher
František Letko
Alena Suchárová (zapisovateľka)

Účasť na voľbách nebola príliš vysoká, čo bolo iste ovplyvnené predchádzajúcimi parlamentnými voľbami a referendom, teda akciami

vo veľmi malom časovom úseku. Celkom sa na voľbách zúčastnilo 1 290 voličov.

Výsledky hlasovania na **starostu obce:**

Ferdinand Bušík	735 hlasov
Juraj Letko	356
Milan Gábel	118
Jozef Daňo	50
Miroslav Zajac	31

Zvolení poslanci:

MUDr. Jarmila Martináková	573 hlasov
Ing. Vojtech Miklóši	399
Ing. arch. Ján Remo	338
Daniela Cahelová	314
Viktor Lihocký	309
Jozef Peterka	308
Milan Bystrický	276
Pavol Fatura	270
Mgr. Ľudmila Vráblová	250
Miroslav Kvasnica (Tunežice)	145
Ján Turzík (Tunežice)	142
František Kováč (Tunežice)	120

1013

Prvé zasadanie Obecného zastupiteľstva v

Ladcoch

Prvé zasadanie Obecného zastupiteľstva v Ladcoch sa konalo v kultúrnom dome dňa 2. decembra 1994. Okrem poslancov sa ho zúčastnili aj zástupcovia rôznych organizácií a inštitúcií.

Zasadanie otvoril novozvolený starosta obce Ferdinand **Bušík**, ktorý okrem iného oboznámil prítomných s výsledkami volieb.

Nasledoval sľub starostu a poslancov Obecného zastupiteľstva.

Za **zástupcu starostu** obce bol zastupiteľstvom zvolený Ing. arch. **Ján Remo**.

V ďalšej časti zasadania zvolili predsedov jednotlivých komisií:

- Komisia sociálna, bytová a zdravotná - MUDr. Jarmila Martináková
- Komisia pre obchod, dopravu, služby a agroturistiku - Viktor Lihocký
- Komisia stavebná, život. prostredia, územného plánovania - Milan Bystrický
- Komisia pre školstvo, kultúru, vzdelanie a šport - Mgr. Ľudmila Vráblová
- Komisia trestná, ochrana verejného poriadku - Ján Turzík.

Ustanovili aj členov zastupiteľstva, poverených konaním sobášov:
Ferdinand Bušík
Ing. arch. Ján Remo
Miroslav Kvasnica.

Na záver stanovili odmeny poslancom, členom komisií, starostovi a zástupcovi starostu.

POLITICKÉ STRANY A HNUTIA

Hnutie za demokratické

Hnutie za demokratické Slovensko malo, ako som to už vyjadril v časti „Voľby“ najviac prívržencov, čo vyjadrili svojimi hlasmi v komunálnych i parlamentných voľbách.

Obecný **Klub HZDS** viedol v roku 1994 **výbor** v zložení:

Ing. arch. Ján **Remo**, predseda

Mgr. Ľudmila Vráblová, podpredsedkyňa

Darina Cahelová, pokladník

členovia: Ferdinand Bušík

Viktor Lihocký

Ing. Peter Vrábel st.

Peter Vrábel ml.

Ing. Emil Záhradník

Miroslav Záhradník.

1014

Medzi najväčšie aktivity Klubu HZDS v Ladcoch patrili podujatia v predvolebnej kampani. V nej zabezpečili stretnutia občanov s poslancami NR SR Ing. Kozlíkom, Keltošovou, Lexom a Paškom. Pripravili predvolebný míting s kandidátmi na poslancov do NR PhDr. Bielikovou, Ing. Pospíšilom, JUDr. Polkom a Ing. Delingom.

Zástupcovia Klubu sa zúčastnili na okresnom sneme HZDS dňa 22. januára 1994 v Ilave. Podporili aktivity starostu obce pri získavaní podielu akcií obce na majetku cementárne pri jej privatizácii, ale vyjadrili aj zásadný protest proti spaľovaniu nebezpečného odpadu v cementárni.

Volebný program HZDS v Ladcoch obsahoval tieto hlavné ciele:

- Zabezpečiť trvalý zdroj príjmov podielom na privatizácii Považskej cementárne, Ladce.
- Dôraz klásť na ekologické optimum životného prostredia,
- Dobudovať technickú infraštruktúru obce: plynovod, vodovod, miestny rozhlas,
- V súlade s príjmami obce získať 12 bytových jednotiek pre mladé rodiny a podporovať riešenie bytových problémov sociálne odkázaných rodín.

Klub kresťanskodemokratického hnutia v Ladcoch mal v roku 1994 21 platiacich a 63 neplatiacich členov.

Výbor - vedenie tvorili:

Jozef **Moriš**
MUDr. Jarmila Martináková
Margita Kantoríková
Ondrej Košťalik
Miroslav Koiš
Mária Sláviková
Jozef Daňo
Valient Král.

Výbor Klubu zasadal jedenkrát mesačne, štvrtročne organizovali stretnutie kresťanov za účasti priemerne 40 členov. Dobré stretnutia boli tie, na ktorých sa zúčastnil kňaz, ktorý odpovedal na otázky veriacich.

Z viacerých aktivít členov Klubu treba spomenúť účasť na čistení a úprave obce, osobitne na miestnych cintorínoch, výsadba okrasných stromov i účasť na čistení kostola v Ladcoch.

Spoločne s Obecným úradom v Ladcoch usporiadali Deň matiek za účasti asi 180 občanov s bohatým kultúrnym programom, ktorý zaobstarali deti z Materskej školy a žiaci Základnej školy, Ladce.

Členovia pomáhali organizovať a zúčastnili sa príchodu putovnej sochy Fatimskej panny Márie do Košece a Ladiec dňa 1. mája 1994.

Pred voľbami do obecného zastupiteľstva a starostu obce svoj program zhrnuli do týchto bodov:

- Dokončenie plynofikácie
- Osvetlenie a vybudovanie chodníkov na cintoríne
- Prístavba, alebo výstavba kaplnky v Tunežiciach
- Dokončenie zvonice v Horných Ladcoch.

Komunistická strana Slovenska - Základná organizácia v Ladcoch mala v roku 1994 počet členov 52.

Viedol ju výbor v tomto zložení:

Ing. Karol **Horký**, predseda
Jozef Peterka, podpredseda
Jozefína Kalusová, tajomníčka
Dušan Saksa, hospodár
Ladislav Černota, člen výboru
Ing. Emil Remo, člen výboru
Anton Haršáni, člen výboru.

Revízna komisia: Rudolf Galanský, vedúci
Anton Kalus
Jozef Kováč.

V roku 1994 venovala ZO KSS osobitnú pozornosť príprave a uskutočneniu miestnych i okresných osláv 50. výročia Slovenského národného povstania. Rovnako uskutočnili predvolebné stretnutie s predsedom ÚV KSS Vladimírom Ďaďom.

Za aktívnu činnosť obce v protifašistickom odboji v 2. svetovej vojne starosta obce a predseda ZO KSS prevzali čestný diplom **Partizánska obec** Ladce.

Z kandidátov na poslancov zo ZO KSS v komunálnych voľbách boli zvolení Ing. Vojtech Miklóši a Jozef Peterka.

Volebný program organizácie bol zameraný na všetky oblasti života v obci, osobitne na rozvoj služieb, na ochranu životného prostredia s dôrazom na využívanie odlučovacích zariadení v cementárni, na znemožnenie vytvárania nekontrolovaných skládok odpadu, na kontrolu znečisťovania Lúčkovského potoka a pod. Program venoval pozornosť

1016

---

dokončeniu plynofikácie a rozvodov verejného vodovodu, údržbe miestnych komunikácií, zelene a urýchlenej výstavbe nového Domu smútku v Ladcoch. Zamerali sa i na zaradenie práceschopných, ale nezamestnaných občanov na vykonávanie verejno-prospešných prác. Volebný program pamätal aj na zabezpečovanie prevádzky zariadenia predškolskej výchovy.

**Slovenská národná
strana**

Aktivita organizácie sa prejavila hlavne v predvolebnom

období - rovnako vo voľbách do parlamentu i v komunálnych voľbách, kde mali vždy svojich kandidátov.

ORGANIZÁCIE A SPOLKY

Slovenský rybársky zväz

Patril medzi najaktívnejšie organizácie v obci. Jeho členovia boli i v roku 1994 organizovaní v rámci Obvodnej organizácie v Ilave. Jej predsedom bol opäť Ján **Sloboda**. Z členov z Ladiec bol tajomníkom Bohuš Ištvánik, hospodárom Libor Kvasnica a členom výboru Jozef Fatura.

Celá organizácia v Ilave mala 156 členov, z toho v Ladcoch **53**.

Rok 1994 bol pre organizáciu úspešný po všetkých stránkach. Aj keď sa všeobecne očakávalo zníženie členskej základne, v Ladcoch sa tak nestalo a jej počet je stabilizovaný. Výročná členská schôdza sa uskutočnila v marci 1994, na ktorej sa okrem celkového zhodnotenia práce členov zvolil nový výbor na obdobie štyroch rokov. Počet členov sa znížil na 9 z pôvodných jedenásť. Výbor sa pravidelne raz za mesiac schádzal v miestnosti Mestského úradu v Ilave, pričom tieto dni boli určené ako stránkové, čo členovia vo veľkej miere využívali.

Okrem už spomínaných 53 členov z našej obce existoval **krúžok mladých rybárov**, ktorý viedol Ing. Jozef Šedík. Členovia po uskutočnení skúšok dostali doklady pre výkon rybárskeho práva.

Športová činnosť sa začala 1. júna 1994. Predtým sa však uskutočnili preteky mladých na nádrži v Prejtej. Zúčastnilo sa ich 54 detí a suverénne v nich zvíťazil Michal Sloboda, keď na ďalších miestach sa umiestnili tiež deti z Ladiec - bratia Šedíkovci.

Preteky dospelých sa už tradične konajú na rybníku v Tunežiciach. Aj v roku 1994 to bola spoločenská udalosť za účasti mnohých občanov. Preteky boli už tradične spojené s podávaním gulášu a vysmázaných rýb.

Na pretekoch sa zúčastnilo 146 pretekárov. Zvíťazil Pavol Riecky a na treťom mieste sa tiež umiestnil náš občan Ľubomír Kukuliaš.

V odchovných rybníkoch v Tunežiciach po prvý raz v histórii SRZ Ladce dokázali odchovať a do lovných revírov nasadiť 1 500 plôdikov šťuky, čo sa považuje za veľký chovateľský úspech. Odchovali aj ďalších

1 300 kusov v rybníkoch Ilava, ktoré odovzdali organizácii v Dubnici nad Váhom. V rybníku Tunežice je nasadených 5 000 kusov plôdika kapra, ktorého budú loviť v roku 1995. Pri tejto príležitosti

si rybári pochvaľovali pomoc zo strany Obecného úradu Ladce a Považskej cementárne.

Pre rok 1995 a ďalšie, do vôd rybárskych revírov nasadili 3 000 kusov pstruha potočného, 1 500 kusov šťuky, 1 000 kusov hlavátky,

1 kg úhorov - monte, 320 kusov zubáča a 2 000 kaprov.

Brigádnická činnosť bola zameraná najmä na dokončenie sústavy rybníka Tunežice. Uskutočnili opravy výpustov a úspešne

pokračovali v ohradzovaní celej sústavy. Vyčistili svahy, urobili výrub, kosili a celkovo udržiavali v dobrom stave lovné rybníky, ktorých okolie slúžilo nielen rybárom, ale aj ostatným milovníkom prírody na prechádzky. V rámci tejto činnosti niekoľkokrát čistili Lúčkovský potok, ktorý používali na odchov

pstruha potočného.

Slovenský rybársky zväz patril v Ladcoch medzi organizácie,

ktoré pracovali veľmi cieľavedome a ich výsledky v roku 1994 možno

v celej ich histórii pokladať za celkom mimoriadne.

Matica slovenská

Matica slovenská v Ladcoch mala v roku 1994 počet členov 41. Zaregistrovaná je od 30. decembra 1993 a na jej čele bol výbor v takomto zložení:

Alžbeta **Bušíková**, predsedkyňa MO MS

Anna Kacinová, tajomníčka

Alena Suchárová, pokladník

Ľudmila Vráblová, kultúra, práca s mládežou

Irena Gajdošíková, kronikár

Kontrolná komisia: J. Kalusová

A. Gachová

M. Fatura.

Z aktivít v roku 1994 spomeniem najmä zájazd členov (i nečlenov) do Martina, kde navštívili budovu Matice slovenskej a Skanzen slovenskej dediny. Zastavili sa aj v Tepličke, kde navštívili sieň Žofie Bosniakovej.

Odbočka Matice slovenskej v Ladcoch bola aj spoluorganizátorom Večera poézie P. Koyša. Za aktivitu možno pokladať i účasť na adventnom koncerte v Košeci.

Slovenský zväz invalidov

V tejto organizácii je v našej obci združených 40 členov, z toho 23 vnútorne a 17 vonkajšie postihnutých. Hlavným cieľom bolo prostredníctvom Okresného výboru SZI poskytovať členom rôzne pomôcky a potreby.

Predsedom v roku 1994 bol Štefan **Kováčik**.

Ďalší členovia výboru:

Milan Rafaj, podpredseda

Mária Sláviková, pokladník

členovia výboru: Ján Ďuriš

Miroslav Koyš

Margita Zacková

Zdena Chlebanová (revízna komisia).

Okrem pomoci členom uskutočňovali a zabezpečovali aj určitý spoločenský život (zájazd, spoločenské posedenie pre členov

a ich rodinných príslušníkov, pozornosť pri úmrtí člena a pod.).

Telovýchova a šport

Ústup z organizovania širšieho a masovejšieho športu a telovýchovy v obci pokračoval aj v roku 1994. Zo všetkých športov

a telovýchovných aktivít zostal iba **futbal**, ktorý v Ladcoch

a Tunežiciach viedli zväčša tí istí zaniietení funkcionári ako v roku predchádzajúcom.

Širšiu základňu športov pestovali iba na oboch školách,

kde v rôznych športových krúžkoch organizovali svojich žiakov pod vedením učiteľov a vychovávateľov.

Príčinu tohoto úpadku videli v neustále stúpajúcich

nákladoch na prevádzku športov, čo bol problém najväčší i napriek

pomerne štedrému sponzorstvu Považskej cementárne a Obecného úradu

v Ladcoch.

TJ Tatran Ladce organizoval futbalistov v družstve **dospelých**, hrajúcich v I. B triede spolu s družstvami Dohňany, Lednické Rovne, Malé Lednice, Krásno nad Kysucou, Beluša, Korňa, Nesluša, Teplička nad Váhom, Žilina B, Rajecké Teplice - Korská, Petrovice a Čierne pri Čadci. V ročníku 1993 - 1994 skončili na peknom 4. mieste.

V júni 1994 skončila zmluva trénerovi Jánovi Pavlačkovi, na jeho miesto nastúpil Viliam Malovec z Púchova. S ním prišiel hráč Kľučka a Vladimír Nemečkay odišiel do Rakúska. V jesennej časti ročníka

1994 - 1995 zostal káder hráčov viac-menej nezmenený. V lete hráči podstúpili pomerne náročnú prípravu: zohrali zápasy s Košecou, Ilavou, Novou Dubnicou. Zúčastnili sa na turnaji v Novej Dubnici, kde skončili na druhom mieste.

1019

V jesennej časti ročníka 1994 - 1995 sa však i napriek dobrej príprave umiestnili zle - na 12. mieste s veľkou stratou bodov.

Dorastenci TJ Tatran Ladce hrali v okresnej súťaži - v II. triede a v ročníku 1993 - 1994 boli na 5. mieste a **žiaci**, tiež v II. triede, na 4. mieste.

Futbalové mužstvo **TJ Tatran Tunežice** sa stretávalo s podobnými ťažkosťami ako futbalisti z Ladiec: nedostatok financií, slabá účasť na tréningoch (mnohí hráči pracovali ďaleko od obce) a pod.

Na súpiske boli hráči:

Robert Škrovánek, Miroslav Bulica, Jozef Letko, Peter Panov, Robert Grečný, Vladimír Mikuška, Ivan Sabatka, Stanislav Kotris, Ivan Kandráč, Marián Belko, Štefan Cák, Milan Abrahámovský, Libor Kvasnica, Vladimír Letko, František Beňo, Ján Kotris, Peter Černuška.

Trénerom bol tak, ako v rokoch predchádzajúcich, Bohumil Kvasnica.

Mužstvo TJ Tatran Tunežice hralo v III. triede skupine A okresnej súťaže. V ročníku 1993 - 1994 skončili na predposlednom - 11. mieste a na jeseň ročníka 1994 - 1995 rovnako na 11. mieste.

Slovenský zväz chovateľov

V základnej organizácii Slovenského zväzu chovateľov v Ladcoch nenastali v roku 1994 nijaké podstatné organizačné ani programové zmeny. Činnosť sa však podstatne zintenzívnila a priniesla úžitok i širokej verejnosti.

V roku 1994 sa zaoberali **nákupom a predajom** hrabavej a vodnej hydiny, čím získali finančné prostriedky na činnosť organizácie, ale v prvom rade pomohli občanom, ktorí sa za posledné roky začali intenzívne vo veľkej

miere chovom hydiny zaoberať. Veď len hrabavej hydiny (sliepky chovné, konzumné, brojler, morky, kurence) sprostredkovali 9 800 kusov a húseniec 2 000 kusov. Stav sa tým v obci podstatne zvýšili a vytvorili sa podmienky pre chov čistokrvných zvierat s vysokou úžitkovosťou. To sa týkalo aj chovu králikov a úžitkových holubov.

Výbor organizácie venoval značnú pozornosť získavaniu **mladých chovateľov**. Pomáhali im odborne i finančne pri zaobstarávaní čistých chovov.

V dňoch 10. - 11. septembra 1994 usporiadali miestnu **výstavu** králikov, hydiny, vodnej hydiny a holubov pod heslom „Pre radosť, krásu a úžitok“. Výstava sa konala v areáli TJ Tatran Ladce pod vedením predsedu organizačného výboru Ladislava Černotu. Na výstave sa zúčastnilo 30 dospelých a 6 mladých chovateľov. Celkom vystavili 131 zvierat - najviac králikov (76). Za veľmi dobré vystavené plemená udelili 26 čestných cien, z toho chovateľom z Ladiec 6. Súčasťou výstavy bol predaj 10-týždňových kurčiat - Morávia.

1020

Predsedom organizácie v roku 1994 bol Milan **Jung**. Dobrú prácu v prospech organizácie vykonali viacerí členovia výboru, revíznej komisie, ale aj z radov ostatných chovateľov, najmä Vincent Záhradník, Pavol Kalus, Ladislav Černota, Viktor Lihocký, Ing. Ján Mihálik, Anton Haršáni, predseda krúžku mladých chovateľov Ivan Ďurikovič a ďalší.

Vyššie vyznamenanie za dlhoročnú záslužnú prácu v Slovenskom zväze chovateľov udelili Milanovi Jungovi a Viktorovi Lihockému.

Dobrovoľná požiarna ochrana

Dobrovoľná požiarna ochrana mala svoju organizáciu v Ladcoch i Tunežiciach. Ani jedna z nich nevyvíjala osobitne aktívnu činnosť, hoci obe boli podporované Obecným úradom v Ladcoch.

Medzi štandardné činnosti patrila prehliadka vykurovacích systémov v jarnom období a odstraňovanie zistených chýb, ktoré by mohli spôsobiť požiar.

Predsedom DPO v Ladcoch bol Milan **Majerík**. Členstvo vo výboroch v Ladcoch i Tunežiciach sa v roku 1994 nezmenilo.

Okrem požiaru privesu na ceste ku kameňolomu (spomínam ho v kapitole Rôzne udalosti) sme nijaký požiar v roku 1994 nezaznamenali. Nevyskytla sa ani nijaká iná živelná pohroma.

Slovenský červený kríž

Program Slovenského červeného kríža - miestneho spolku

v Ladcoch - bol otvoreným dokumentom, ktorý sa počas roka dopĺňal o rôzne úlohy, ktoré vyplynuli zo života, rôznych humanitných akcií, prispôbovali sa miestnym podmienkam.

I naďalej boli v Miestnom spolku Slovenského červeného kríža

v Ladcoch organizovaní občania Ladiec a Tunežíc - dovedna evidovaných 360 členov, z ktorých však nie všetci boli aktívni.

Organizáciu viedol 13-členný výbor na čele s Jánom **Abrahámovským**.

V roku 1994 dostal Miestny spolok SČK v Ladcoch ocenenie **Vzorná organizácia MS SČK**.

Spomeniem niektoré z aktivít, ktoré priviedli túto organizáciu k takémuto oceneniu:

- Zapojili sa do predaja žrebov Červeného kríža, čím prispeli na organizovanie veľkých humanitných akcií.
- Počas jarného a jesenného obdobia navštevovali chorých a starších občanov.
- Členovia sa zúčastňovali na brigádach pri čistení prostredia obce (nie však v takom počte, ako by vyplývalo z počtu členstva).

1021

- Veľmi vydarenou akciou bol výlet do Bojníc a Trenčianskych Teplíc pre aktívnych členov ČK. Záujem bol taký veľký, že ani zďaleka nemohli všetkým vyhovieť.

- Osobitnou časťou činnosti ČK bolo **darcovstvo krvi**. Spolok v Ladcoch eviduje 60 darcov krvi, medzi ktorými sú držitelia bronzových, strieborných, ale aj zlatej Jánskeho plakety.

- Ďalšou činnosťou boli dobrovoľné **opatrovateľky** a dobrovoľné **zdravotné sestry**, ktoré v prípade potreby boli pripravené poskytnúť predlekársku prvú pomoc. Mali k dispozícii ošetrovateľský materiál, odbornú literatúru a časopisy, aby sa mohli aj teoreticky neustále zdokonaľovať.

Miestny spolok Slovenského červeného kríža organizoval - i keď

na nižšej úrovni ako v rokoch minulých - **Mladých zdravotníkov**, ktorí bývali pýchou organizácie, ktorým sa však v roku 1994 dostalo menej pozornosti a tým aj ich činnosť upadla.

**Slovenský zväz
záhradkárov**

Činnosť organizácie sa po čiastočnom útlme v rokoch 1992, 1993 v roku 1994 oživila. Vrátili sa ku svojim obvyklým činnostiam,

ktoré mali vždy dobrú úroveň a stavali záhradkárov v Ladcoch medzi najlepšie organizácie v obci a po svojej linke aj v okrese.

V propagačnej a osvetovej činnosti v rámci skrášľovania

životného prostredia obce organizovali **súťaž o najkrajšiu záhradku** a jej okolie, kde odpracovali členovia a súťažiaci 1 230 hodín. Usporiadali **prednášku** na odbornú tému „Rez a tvarovanie stromov“ a na nemenej potrebnú tému „Uskladňovanie ovocia“.

Ovocný sad po ošetrovaní a starostlivosti zo strany členov priniesol v roku 1994 úžitok v podobe 1 500 kg jablák, ktoré pripadli členom organizácie. Na ploche sadu vyrobili 2 400 kg sena.

Organizáciu, ktorá mala v roku 1994 počet členov 63 viedol **výbor**:

Jozef **Martinák**, predseda

Pavol Kalus, tajomník

Emil Martinák, hospodár

Členovia: Jozef Čemeš

Štefan Češko

Štefan Mosoriak

Ervín Kalus

Libor Kvasnica.

Predsedom revíznej komisie bol Marián Kováčik a členom Vincent Kukuliaš.

ŠKOLSTVO V LADCOCH

Materská škola

Materská škola v Ladcoch prežila najťažší rok počas svojho jestvovania. Preto venujeme tejto inštitúcii viac pozornosti, ako je obvyklé po iné roky.

V predchádzajúcich rokoch sa prevádzkové náklady školy hradili

z finančných prostriedkov školskej správy. V roku 1994 sa už tieto zariadenia do rozpočtu školských správ na celom Slovensku nedostali. Najťažšie obdobie bolo v marci 1994, kedy išlo vlastne o existenciu Materskej školy v Ladcoch. Na rozdiel od niektorých materských

škôl v okrese, ktoré sa zrušili, v Ladcoch sa vďaka obecnému úradu

situácia vyriešila. Obecný úrad Ladce uzatvoril zmluvu so Školskou správou v Považskej Bystrici v tom zmysle, že do konca roka 1994 bude Obecný úrad Ladce hradiť náklady na teplo, vodu a časť nákladov elektrickej energie.

V Materskej škole na základe rozhodnutia rodičov vyberali mesačne 10 Sk na pranie a ďalší dobrovoľný príspevok 20 Sk, ktorý sa použil

na čistiace prostriedky a učebné pomôcky.

Značnou pomocou v existenčnom boji Materskej školy boli sponzori. Okrem Obecného úradu to bola najmä Považská cementáreň zadarmo vykonávanými údržbárskymi prácami. Prispel i

Závodný výbor Považskej cementárne sumou 1 500 Sk na darčeky, vedenie Považskej cementárne 6 000 Sk, firma LAHOZ 2 000 Sk, Miroslav Remo detskými časopismi a A. Zábojníková výkresami.

Stravná jednotka sa v roku 1994 zvýšila až na 14 Sk, ale väčšina rodičov svoje deti na stravovanie ponechala.

Zlá ekonomická situácia vyvolala v Materskej škole napätie, no učiteľky a pracovníčky školy sa snažili ťažkosti prekonávať, aby hospodárske ťažkosti v čo najmenšej miere ovplyvnili výchovný proces.

Riaditeľkou školy bola Irena **Gajdošíková**. V oddeleniach viedlo deti ďalších 6 učiteliek: Alena Kukučková, Jana Pikáľková, Jana Fedorová, Viera Kováčová, Anna Grmanová, Alena Svádová. Škola zamestnávala ďalej školníčku, dve upratovačky, dve kuchárky a spoločnú vedúcu

pre školské jedálne MŠ a ZŠ Zoru Bačovú. Dve pracovníčky v práčovni prali aj pre Základnú školu Ladce, školskú jedáleň ZŠ, Materskú školu v Hloží a v Mojtíne, Školu v prírode v Belušských Slatinách a v Mojtíne.

Tradičné aktivity učiteliek Materskej školy v Ladcoch

pokračovali aj v roku 1994. Bola to najmä veľmi dobrá spolupráca

so Základnou školou v Ladcoch, účasť a vynikajúce umiestnenie na okresnej súťaži vo výrobe učebných pomôcok. Dve bábkové hry, ktoré nacvičili, predviedli nielen svojim deťom, ale aj deťom

zo škôl okolia. Pre rodičov a verejnosť usporiadali výstavu detských prác.

Úspech mala burza detského ošatenia, ale najmä skutočnosť,

že v letnom období prevádzkovali detský bazén pre všetky menšie deti v obci.

Občania si už zvykli, že deti Materskej školy vedia vystupovať pri rôznych slávnostných príležitostiach v kultúrnom dome i obradnej sieni Obecného úradu.

Z veľkého množstva podujatí pre deti Materskej školy si zaslúžia najväčšiu pozornosť Mikulášska besiedka, stretnutie so zvieratkami

zo Stanice mladých prírodovedcov v Dubnici nad Váhom, návštevy rôznych inštitúcií v obci, ekovychádzky a pod.

Základná škola

Na Základnej škole došlo k viacerým zmenám v učiteľskom zbore. V školskom roku 1993 - 1994 z rôznych dôvodov odišli Alžbeta Bušíková (dôchodok), Helena Šabíková, Renáta Vojtíková, Emília Filová, Ing. Ľuboš Galko, Gabriela Chovancová. Prišli noví učители: Eleonóra Macková, Anna Piscová, Alena Suchomelová, Ivana Vicianová.

Vedenie v tomto školskom roku tvorili:

Mária **Letková**, riaditeľka
Ľudmila Vráblová, zástupkyňa riaditeľky
Mária Bednáriková, výchovná poradkyňa.

Učiteľský zbor tvorilo 20 pracovníkov, včítane výchovných pracovníkov. Na škole pôsobilo 10 správnych zamestnancov (školník, vedúca školskej jedálne, kuchárky a upratovačky).

Škola mala 16 tried - všetky ročníky s paralelkami - dovedna 363 žiakov. Okrem žiakov z miestnej časti Ladce Základnú školu navštevovali žiaci z Podhoria (34), Beluše - Hlože (8), Horných Ladiec (32) a Tunežíc (31).

Veľa sa zmenilo v obsahu vyučovania. Od tohoto školského roku školy postupovali podľa alternatívnych učebných plánov pre Základné školy. Na základe možnosti výberu z viacerých variantov zvolili v Ladcoch tzv. variant základný pre ročníky 1. - 4.

a pre ročníky 5. - 8. variant číslo 2 - jazykový. Okrem toho odhlasovali neklasifikovať výchovy. Do učebných plánov

sa zaradilo vyučovanie etickej výchovy v alternácii s náboženskou náukou.

Podľa vládneho nariadenia museli rodičia žiakov druhého stupňa zaplatiť 150 Sk ako náhradu za zapožičanie učebníc.

Čiastočne pomohlo Obecné zastupiteľstvo, ktoré vyčlenilo 1 300 Sk

na zakúpenie písacích pier a knižiek žiakom 1. ročníka Základnej školy.

V školskom klube pracovali dve oddelenia s 54 žiakmi. Vychovateľky organizovali rôzne vedomostné, zábavné a športové súťaže. Školský klub inicioval zber starého papiera, liečivých rastlín a iných surovín. Tu pracovali aj krúžky mladých zdravotníkov, šikovných rúk a krúžok pohybových hier.

Mimo školského klubu pracovali v Základnej škole ešte krúžky recitačný, matematický, nemeckého a francúzskeho jazyka, redakčný, tanečný, strelecký, šachový, rybársky, športových hier a dychový orchester.

Organizáciu Pionier tvorilo 110 žiakov z ročníkov 3. - 8. a jej činnosť spočívala v poznávaní prírody, organizovaní kultúrno-spoločenského života. Za činnosť Pioniera zodpovedal učiteľ ZŠ Dalimír Pružinec.

Na rôznych súťažiach - vedomostných a športových, získali žiaci školy viacero úspechov, osobitne na olympiáde nemeckého jazyka, fyzikálnej olympiáde a na obvodnom kole Hviezdoslavovho Kubína.

Rada školy

Radu školy v roku 1994 tvorili:

Ján **Suchár** - predseda

za Rodičovské združenie: Juraj Letko a Pavol Tichý

za Považskú cementáreň: Ján Suchár, Ing. J. Chlebanová

za Obecný úrad: MUDr. Jarmila Martináková, Ondrej Košťalik

za Základnú školu: M.Bednáriková, V.Králová, M.Remová, O. Ďurechová,

D. Kretová, M. Fišerová, A. Zaťková.

Rodičovské združenie

Rodičovské združenie zabezpečilo viacero kultúrnych a spoločenských podujatí a pomohlo škole riešiť finančné problémy, ktorých mala Základná škola v školskom roku 1993 - 1994 veľa.

Pomohli organizovať vianočné posedenie s rodičmi, účasť

na školských výletoch, uhradili knižné odmeny pre výborných žiakov, hradili faktúry za použitie autobusov, financovali filmové predstavenia na Medzinárodný deň detí a ďalšie.

Združenie rodičov malo toto zloženie:

Viera **Remová**, predseda RZ

Ľuboš Habánek, podpredseda

Ing. Daniela Kalusová, hospodárka

Mária Bednáriková, tajomníčka

Revízna komisia: Mária Letková, Alena Suchárová, Jana Suchárová.

Sponzori

Medzi hlavných sponzorov patrili Obecný úrad v Ladcoch a Považská cementáreň. Obecný úrad napr. uhradil učebnice pre žiakov, pripravil projektovú úpravu kotolne na plynofikáciu, zaplatil učebné texty pre žiakov a pod.

Považská cementáreň poskytla materiálnu a technickú pomoc pri údržbe a mnohých opravách v budove školy, zakúpili niektoré zariadenia a poskytli pomoc pri tlačením školského časopisu.

Medzi ďalších sponzorov patrili Obchod s palivami v Beluši, Drogéria Ladce, rodičia Ivana Fedora, TJ Tatran Ladce.

Ani sponzori však nevyriešili všetky problémy vyplývajúce z nedostatku finančných prostriedkov na školstvo v celej Slovenskej republike.

Odborová organizácia

Na čele Odborovej organizácie (spoločnej organizácie Materskej školy a Základnej školy, Ladce) stála Viera **Kováčová** - predsedníčka (MŠ) Mária Grmanová, tajomníčka Dalimír Pružinec, hospodár a dve členky revíznej komisie Mária Fišerová a Alena Kukučková.

Školská jedáleň

V školskej jedálni sa stravovalo viac ako 100 žiakov a okolo 20 učiteľov a pracovníkov školy. V priebehu roka sa zmenila cena za stravovanie. Na začiatku to bolo 9 Sk za žiaka a na konci roka 13 Sk za žiaka. Okolo 70 žiakov malo záujem aj o tzv. mliečnu desiatu, ktorá ich stála 2,50 Sk.

Škola v prírode

Obec Ladce patrí medzi tie obce, z ktorých žiaci majú možnosť tráviť určitý čas v škole v prírode, žiaci ZŠ Ladce konkrétne v takomto zariadení v Lazoch pod Makytou. Vystriedalo sa tam 25 žiakov 3. ročníka, v júni 1994 žiaci 7. a 8. ročníka.

Výsledky vo vyučovaní a výchove

Výchovno-vyučovacie výsledky boli uspokojivé. Neprospeľ iba jeden žiak v 3. ročníku. Nikomu neznížili známku zo správania.

Školskú dochádzku ukončilo 51 žiakov, z toho 21 dievčat.

Po absolvovaní prijímacích pohovorov sa umiestnilo na gymnáziá 9 žiakov, stredné odborné školy 14, stredné odborné učilištia štvorročné 8 žiakov a trojročné 25 žiakov.

1026

Odborné učilište

Vedenie školy sa v roku 1994 nezmenilo. Riaditeľom

bol PaedDr. Vladimír **Hromek**, zástupcom pre teoretické vyučovanie Mgr. Miroslav Sňahničan a zástupcom pre odborné vyučovanie Jozef Hladký. Ostatné funkcie boli rozdelené takto:

Stavebné profesie mal na starosti Jozef Filo, záhradníkov Júlia Hromková

a krajčírky Margita Rudolfyiová. Marián Justh bol vedúcim výchovy.

Dňa 1. septembra 1994 bolo v učilišti **22 tried**, ktoré navštevovalo v profesiách maliar, murár, stolár, zámočník, záhradník a krajčírky

v 1. ročníku 127 žiakov

v 2. ročníku 115 žiakov

v 3. ročníku 86 žiakov.

Dochádzalo 177 žiakov a 151 (z toho 58 dievčat) bývalo

v stiesnených podmienkach v internáte.

Záverečné skúšky triakov sa na záver školského roka 1993 - 1994 konali 15. - 20. júna 1994. Celá akcia vyvrcholila slávnostným odovzdávaním výučných listov 23. júna 1994 v kultúrnom dome. Vyznamenaných žiakov odmenil riaditeľ školy. Starosta obce Ferdinand Bušík odmenil 9 žiakov za prácu v prospech obce.

Hospodárska situácia školy bola i naďalej nedobrá. Pokračovanie výstavby sa úplne zastavilo, dokončila sa iba rekonštrukcia bývalej ZDŠ pre učebne krajčírok.

Neprestali však aktivity na poli športu a kultúry, nápaditej práci vo výchove i v zlepšovaní výchovno-vyučovacích výsledkov.

Z významných podujatí to bolo najmä organizovanie **Majstrovstiev republiky** mentálne postihnutých, ktoré sa konali 25. júna 1994 na štadióne v Považskej Bystrici. Tieto majstrovstvá v ľahkej atletike riadil organizačný výbor v zložení:

Vladimír Hromek, predseda

Miroslav Sňahničan, tajomník

Marián Justh, manažér

Štefan Miklovič, riaditeľ preteku.

Z výsledkov uvádzam umiestnenie žiakov z Odborného učilišťa

v Ladcoch:

100 m - Jozef Čičmanec, 3. miesto

skok do diaľky - Jozef Čičmanec, 3. miesto

vrh guľou - Mikuláš Balog, 5. miesto
100 m (mladší) - Mikuláš Balog, 3. miesto

100 m - Gabriela Gabrišová, 3. miesto.

Ako každý rok i 26. - 29. mája 1994 sa zúčastnili žiaci školy na Celoslovenských školských hrách odborných učilíšť, ktoré boli v Trnave. Chlapci skončili celkove na 4. mieste a vo futbale boli prví.

Dievčatá mali svoje hry v Snine v dňoch 3. - 5. júna 1994. Celkove skončili tretie, vo volejbale na 2. mieste.

1027

Zaujímavá bola aj športová aktivita zamestnancov. Zúčastnili sa na Celoslovenskom turnaji vo volejbale zamestnancov učilíšť v Prakovciach v dňoch 22. - 24. apríla 1994, kde obsadili 2. miesto. Pozornosť upútala futbalová show na ihrisku v Ladcoch, kde učitelia

a vychovávatelia porazili žiakov učilíšť.

Vo **výchove** pokračovali v roku 1994 v uplatňovaní, pre školu

už tradičných foriem výchovy:

v marci: Miss a Misák školy

apríl: Branný pretek a Vatra mieru (v bani Klárka)

máj: Finálové kolá súťaží - Praktické dievča, Stopercentný muž

jún: Súťaž v netradičných športoch.

V auguste 1994 sa zúčastnili žiaci v štátnej starostlivosti na rekreácii pri Balatóne. Bola to výmenná rekreácia s družobnou školou v Baji (Maďarsko). Žiaci tejto školy boli v tom istom čase v Ladcoch.

Významnú udalosť zaznamenali dňa 2. septembra 1994, kedy školu navštívil **minister školstva** Ľubomír Harach. Prezrel si školu, internát, dielne. Oboznámil sa so zámerom riešiť otázku nového internátu nadstavbou zámočnickej a stolárskej dielne. Prisľúbil vedeniu školy pomoc. Na záver sa podpísal do kroniky školy.

KULTÚRNY ŽIVOT V OBCI

V kultúrnej oblasti sa nevyvíjali nijaké osobitné aktivity občanov.

I tak sme boli svedkami niekoľkých kultúrno-spoločenských podujatí, ktoré presahovali rámec obce.

Dňa 30. júla 1994 usporiadali časopis ŽIVOT, firma „Ré“ a Považská cementáreň, Ladce celoslovenskú súťaž pod názvom **Slovenské rekordy**. Okrem zaujímavých súťaží (nosenie vriec cementu, pitie piva, krájanie cibule) videli občania hodnotný kultúrny program, v ktorom účinkovali Michal

Dočolomanský, Magda Paveleková, Karol Polák st., Otto Weiter, skupina Senzus, Trend Models - módna prehládka a ďalší.

Vstupenky boli zlosovateľné a víťaz získal zahraničný zájazd.

Ďalším významným podujatím, tiež celoslovenského dosahu, bol **Večer poézie** rodáka z Ladiec, básnika Pavla **Koyša**.

Uskutočnil sa 21. októbra 1994 v kultúrnom dome. Spolu so Spolkom slovenských spisovateľov bol spoluorganizátorom Obecný úrad v Ladcoch. Pre účastníkov stretnutia z Bratislavy, Žiliny, Považskej Bystrice a ďalších miest, ako i občanov Ladiec bolo

zážitkom aj stretnutie s významnými osobnosťami slovenského kultúrneho života na čele s predsedom Spolku slovenských spisovateľov Jánom Tužinským. Herečka Mária Kraľovičová

recitovala verše básnika. Okrem spomínaných, starosta obce Ferdinand Bušík na Večere poézie privítal aj spisovateľov Viliama Kondróta,

---

1028

Jána Majerníka, Jaroslava Rezníka, Pavla Števčeka i manželku básnika Margitu Koyšovou. Páčilo sa i vystúpenie známeho recitátora Juraja Sarvaša

a ľudovej speváčky Angely Vargicovej.

Pri príležitosti dvadsiateho výročia založenia Domu detí v Ilave mala veľký úspech rodina Kandráčovcov z Tunežíc s interpretáciou cigánskych piesní a temperamentných tancov.

Z miestnych kultúrnych aktivít treba spomenúť **spevácku skupinu žien**, ktorá za podpory Obecného úradu v Ladcoch vystupovala pri rôznych príležitostiach, najmä na občianskych pohreboch, privítaniach do života, občianskych sobášoch i verejných podujatiach.

V roku 1994 pokračovali problémy **dychovej hudby**. I napriek tomu vystupovala v zložení 12 - 16 členov takmer na všetkých pohreboch, na niektorých zábavách v prírode i na rôznych oslavách a verejných podujatiach. V roku 1994 opäť vyhrávali po dedine na fašiangy, ktoré vyvrcholili zábavou v kultúrnom dome. Rovnako koncertovali v obci aj na privítanie nového roku.

Ďalšie kvalitatívne pokroky urobil **detký dychový orchester**, ktorý pracoval i vystupoval pod vedením učiteľa Hudobnej školy v Ilave - Františka Letku.

Obecná knižnica

Knižnicu viedla na čiastočný úväzok Jozefína Kalusová, s ňou pracovala Eva Riecka. Výkony knižnice aj v roku 1994 boli štandardné i napriek finančným ťažkostiam a z toho vyplývajúcemu nedostatku nových kníh.

Knižnicu financoval v plnej miere Obecný úrad v Ladcoch, ktorý v roku 1994 kúpil knihy za takmer 5 000 Sk. Prispeli aj sponzori: vydavateľstvo IKAR, Smena, kníhkupec Gabčo, všetci spolu v sume takmer 7 000 Sk.

Knižnicu navštevovalo 260 čitateľov, ktorí si dovedna vypožičali 11 576 zväzkov.

Kino v Ladcoch

Kino prechádzalo v roku 1994 veľkými ťažkosťami. Výber filmov sa takmer na 100% zúžil na produkciu USA, z ktorých väčšina bola bez kultúrnej hodnoty. Návštevnosť na tieto filmy klesala, nielen pre nízku hodnotu, ale i pre vysoké vstupné. Dobrú návštevnosť zaznamenali iba 1 - 2 atraktívne filmy z novšej produkcie.

Spolu sa premietlo 140 filmov s návštevnosťou takmer 3 a pol tisíce divákov, čo je priemer asi 24 divákov na premietané predstavenie.

Dňa **1. októbra** 1994 prešlo kino ako aj celý kultúrny dom do majetku a správy **Obecného úradu** v Ladcoch.

1029

Kultúrny dom

Problémy s budovou Kultúrneho domu (Závodného klubu) pokračovali aj v roku 1994. Malá starostlivosť zapríčinila, že mnohé zariadenia podliehali skaze. Najväčšiu kalamitu zapríčinilo zatopenie, z čoho vznikli pomerne veľké škody. Majetkovo - právne otázky sa vyriešili (i keď nie komplexne) tým, že od **1. októbra** 1994 sa novým majiteľom stal Obecný úrad, Ladce.

Ladecké zvesti

Ladecké zvesti začali v roku 1994 vychádzať v dvojmesačnej periodicite, rozšírené na 8 strán. Noviny, celkom 4 čísla, začali vychádzať vo vydavateľstve DELTA v Trenčíne. Redaktorom sa stal Jozef Dohňanský, ktorý vystriedal doterajšieho redaktora a zakladateľa Ladeckých zvestí (v roku 1962) Branislava Liptáka.

Oslavy 50. výročia SNP

Dňa 26. augusta 1994 sa v obci konali oslavy 50. výročia Slovenského národného povstania. Organizátormi boli Obecný úrad v Ladcoch, Slovenský zväz protifašistických bojovníkov v Ladcoch a ZO Komunistickej strany Slovenska v Ladcoch.

V rámci oslavy najskôr dali vence k pamätnej tabuli na kultúrnom dome, potom v sprievode prešli k Pamätníku padlých v druhej svetovej vojne. Tu sa uskutočnila samotná spomienková oslava, na ktorej prehovoril k asi 200 prítomným občanom Dušan Saksa. Vence položili zástupcovia obce, Zväzu protifašistických bojovníkov a KSS.

Po oslave dlho koncertovala dychová hudba z Ladiec.

Svoje miesto a význam mali v kultúrnom a spoločenskom živote obce podujatia a aktivity poriadané našimi školami: Materskou školou, Základnou školou a Odborným učilištom. Píšem o nich v časti „Školstvo v Ladcoch“.

RÔZNE UDALOSTI

V roku 1994 sme zaznamenali rôzne udalosti, ktoré sa v menšej či väčšej miere dotýkali občanov.

Hnutie za demokratické Slovensko, Slovenská národná strana a niektoré významné osobnosti organizovali vo februári 1994 podpisovú akciu - tzv. Petícia občanov Slovenskej republiky na podporu legálnej vlády v období politickej krízy na jar 1994. Išlo o zamedzenie zmeny politických volebných výsledkov z roku 1992.

Začiatkom marca mali občania Ladiec možnosť potvrdiť si na Obecnom úrade v Ladcoch **slovenské štátne občianstvo**. Každý sa preukázal rodným listom a štátne občianstvo sa potvrdilo v občianskom preukaze.

Občania, ktorí sa narodili do 31. decembra 1953 v Českej republike museli urobiť vyhlásenie o voľbe štátneho občianstva v Slovenskej republike do konca septembra 1994 na Obvodnom úrade v Ilave.

Obec Ladce v priebehu roka navštevovali zástupcovia rôznych inštitúcií v snahe získať občanov ako zákazníkov:

- v auguste to boli zástupcovia Prvej stavebnej sporiteľne
- v septembri Potravinársky investičný fond ponúkal možnosť zaregistrovať sa a investovať v tomto fonde.

V Ladcoch, tak ako v iných obciach okresu, sa uskutočnila akcia očkovania líšok proti besnote pomocou návnad, ktoré obsahovali očkovaciu látku.

Neznámy páchatel' zapálil v lese za kameňolomom prives automobilu LIAZ s nákladom gumových rohoží a poplašných bytových zariadení. Škoda bola takmer jeden milión korún.

V roku 1994 sa niektoré obchody a služby zrušili, niektoré pribudli, alebo zmenili majiteľa.

V Horných Ladkoch potom, čo požiar čiastočne zničil interiér starého obchodu s potravinami, majiteľ sa ďalšieho obchodovania vzdal. Otvorila sa však ďalšia predajňa s potravinami v dome p. Váňa.

V Tunežiciach zrušil predajňu s potravinami Jozef Rafko a tak v tejto časti zostala iba predajňa Jednoty.

V Ladkoch zrušili predajňu potravín „Lenka“ - majiteľ Jarník. Pribudli však dva obchody so sortimentom potravín: v obci malá predajňa majiteľa Jozefa Daňu a predajňa firmy LAHOZ. Tú otvorili v prízemí renovovanej budovy bývalej robotníckej kantíny, kde predávali potraviny a podávali teplé jedlá. Súčasne dali v lete do prevádzky „Pod gaštanmi“ letnú záhradnú reštauráciu a na jeseň aj pohostinstvo, tiež na prízemí renovovanej budovy.

V jarnom, letnom a jesennom období uspokojovali potreby občanov v nákupe zeleniny na novoupravenej tržnici v strede obce predajcovia

z južného a západného Slovenska. Sortiment bol dobrý a ceny nižšie ako v obchodoch v Ladkoch.

Ostatná obchodná sieť bola dostačujúca: mäsiarstvo (2), obuv, textil, drogéria.

Služby obyvateľstvu poskytovali autoopravovne, krajčírstvo, autodoprava, stavebná údržba, kameňosochárstvo, kaderníctvo. Chýbalo pánske holičstvo a drobné opravovne, alebo aspoň zberne na tieto opravy. Medzi služby treba zaradiť aj rozvoz propan-butanu každé dva týždne v Ladkoch i Tunežiciach.

ŽELEZNIČNÁ STANICA V LADCOCH

Po minuloročných reorganizáciách v Železniciach Slovenskej republiky došlo k významnej organizačnej zmene týkajúcej sa Železničnej stanice v Ladkoch aj v roku 1994. Nesamostatná Železničná stanica Beluša bola pričlenená k Železničnej stanici Ladce od 1. júna 1994. Tým sa aj zvýšil počet zamestnancov na 49 (plánovaných 44).

Prednostom stanice bol aj počas roku 1994 Pavol **Fatura**.

Dopravná **intenzita** v roku 1994 bola vyššia ako v roku 1993. Podmienili to zvýšené výkony nakládky v Považskej cementárni. Naložené bolo 420 000 ton v 17 486 vozňových jednotkách, čo je nárast na 104,9% oproti roku 1993. Vyložili 131 076 ton v 5 815 vozňových jednotkách a to bol nárast na 113,7% oproti roku 1993. Cez stanicu Ladce prešlo za rok 1994 takmer 16 tisíc vlakov nákladnej prepravy a rušňov a 23 542 vlakov s prepravou cestujúcich.

Tržby z prepravy cestujúcich narástli oproti roku 1993 na 104,7% a dosiahli výšku 403 219 Sk. Výška tržieb z prepravy tovaru tiež zmenou taríf dovozného dosiahla sumu 26 447 923 Sk, čo je pokles s porovnaním s rokom 1993 na 63%. Vzniklo to zmenou systému odúčtovania tržieb za prepravu od a po štátnu hranicu.

Výrazné zmeny v osobnej doprave na ŽSR a tým aj v stanici Ladce nenastali.

Pokračovalo delenie s Českými dráhami a postupne sa prechádzalo na štandardný pohraničný styk medzi oboma dráhami, ktorý sa dotkol čiastočne aj našej Železničnej stanice (odstavovanie cestujúcich i vozňových zásielok).

V Železničnej stanici Ladce zaznamenali dvakrát **nehody** - vykoľajenie vozidiel pri posune na vlečke Považskej cementárne z viny pracovníkov posunu cementárne. Nehody nemali vplyv na chod osobných ani nákladných vlakov.

1032

VODNÁ ELEKTRÁREŇ V LADCOCH

Plný názov a organizačné zaradenie prevádzky Ladce vyplynulo zo zmeny podľa nariadenia Vlády SR, ktorým bola zriadená **akciová spoločnosť SLOVENSKE ELEKTRARNE**, ktorá zastrešuje slovenskú energetiku - výrobcov. Teda plný názov bol Slovenské elektrárne a.s., Vodné elektrárne Trenčín, prevádzka Ladce.

Vo vedení prevádzky v Ladcoch boli Ivan **Fedor** a Štefan **Zacko**.

Úlohy stanovené vo výrobe a dodávke elektrickej energie v roku 1994 prekročili o 3%.

V priebehu roka vykonali 2 bežné opravy za 7, resp. 49 dní. Počas opravy vymieňali elektrohydraulický regulátor otáčok značky SAJA od firmy Bohemia instruments Plzeň a ČKD Blansko.

URBÁRSKE POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO LESNÉ DRUŽSTVO - POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO

Rok 1994 bol opäť rokom ďalšej konsolidácie organizovanosti urbariátu a lesného družstva. Objasňovali sa kompetenčné a majetkovo-právne otázky organizácie a vyjasnili sa takmer všetky sporné otázky.

V roku 1994 sa uskutočnilo **preregistrovanie** v zmysle zákona č. 330/91 § 40 z Ministerstva vnútra SR na **Obecný úrad** a splnilo

sa nariadenie mať v názve „pozemkové spoločenstvo“. Takto vznikli **dve** organizácie a **dva** výbory.

K rozdeleniu došlo i z praktických účtovníckych dôvodov, keďže doteraz prichádzali všetky financie na jeden účet, čo zneprehľadňovalo situáciu a spôsobovalo mnohé starosti.

Vedenie oboch organizácií bolo nasledovné:

Urbárske pozemkové spoločenstvo

Jozef **Martinák**, predseda

Mária Kantoríková, pokladníčka

členovia výboru: Emil Záhradník

Emil Remo

Ondrej Hriadel

Lesné družstvo - pozemkové spoločenstvo

Jozef **Martinák**, predseda

Božena Majeríková, pokladníčka

členovia výboru: Emil Záhradník

Emil Remo

Valient Bednárík

V roku 1994 sa riešila, ale neuzavrela otázka **lesného hospodára**, ktorého je povinný mať podľa zákona urbár i lesné družstvo. Stanovil sa poplatok 10 Sk na hektár a mesiac, čo v Ladcoch predstavuje asi 2 000 Sk mesačne.

Lesné družstvo dalo do prenájmu lesy Prevrat Štátnym lesom, ale pasienky, ktoré sú v chotári obce Ladce a sú zarastené (Obešenec) i naďalej obhospodaruje Lesné družstvo.

Z obchodných **partnerov** platili nájom v stanovenom termíne Štátne lesy a poľovníci. S Poľnohospodárskym družstvom uzatvorili dohodu o **vrátení pôdy**, čo je však podmienené schválením Poľnohospodárskeho úradu. Zmluvu o nájme uzatvorili aj so Slovenským zväzom záhradkárov. Nerealizovali sa zamýšľané dohody s Považskou cementárňou a Plynárenskými závodmi. Dobré si plnila svoje záväzky aj firma NICOL Žilina, ktorá mala i v roku 1994 prenajatú budovu urbáriátu na obchod s potravinami.

Urbárske pozemkové spoločenstvo malo v roku 1994 príjem 396 400 Sk, včítane doplatku za rok 1993. Na členskej schôdzi rozhodli, že príjmy za rok 1992, 1993 zostávajú v rezervnom fonde.

Lesné družstvo hospodáril v lesoch na základe lesného hospodárskeho plánu a potrieb (ťažba dreva napadnutého kôrovcom). Nedarilo sa vždy načas úlohy dokončiť. Čistenie lesa a výsadbu stromkov zvládli načas, prečistenie lesa a vykášanie buriny však nie. Konštatovala sa skutočnosť, že členovia sa týchto prác zúčastňujú v malom počte. Ak sa situácia nezmení, budú sa musieť lesné práce zadať inej organizácii (Štátne lesy), ktorej treba zaplatiť. Tým sa znížia podiely, vyplácané na konci roka. Na to všetko výbor členov upozornil.

Dôležitou otázkou, ktorú výbor Lesného družstva sledoval, bolo **zdravie lesa**, ktoré je podmienené už spomenutými prácami,

ale i úspešným bojom proti kôrovci. Ten v ladeckých lesoch zostáva i napriek opatreniam, ktoré sa urobili, včítane namontovania lapačov v počte podľa normy.

Na záver najdôležitejšie fakty z **uzávierky** za rok 1994:

Členovia v roku 1994 **odpracovali**:

- pri čistení lesa 648 hodín
- pri výsadbe 424
- výkášanie 540
- čistenie na jeseň 480 hodín.

Vysadili:

- smrek 2 000 kusov
- dub 200
- bor 500
- buk 2 000 kusov.

Vytážili celkom 774 plnometrov dreviny, za čo utŕžili 665 000 Sk.

1034

POVAŽSKÁ CEMENTÁREŇ

Výroba v roku 1994

Plnenie výrobných úloh v roku 1994 bolo lepšie ako v roku 1993. Darilo sa to v množstve i kvalite a napokon i predaj, najmä do zahraničia, bol uspokojivý.

Vyskytlo sa viacero nedostatkov technického rázu. Najkritickejšou prevádzkou pri zabezpečovaní výroby slinku bola **lomová** prevádzka. Rekonštrukcia odberovej šachty vertikálnej dopravy nezabezpečila zvýšenie dopravy a zníženie nákladov. Celkom bolo šachtou prepravených necelých 10% z objemu vyťaženého vápenca.

Ešte priaznivejšie plnenie úloh pri výrobe slinku negatívne ovplyvnili hlavne oprava stropu chladiča slinku, poruchy náhonu roštu č. 2 chladiča slinku, dvojnásobná výmena oporných kladiek rotačnej pece a pod.

Zvýšenie hodinového výkonu rotačnej pece priniesla oprava dymového ventilátora. Rekonštrukcia spaľovania opotrebovaných pneumatík, ktorá sa začala v roku 1994, bude mať okrem ekonomických výhod aj prínos na estetický vzhľad skládky opotrebovaných pneumatík.

Výroba cementu bola zabezpečovaná rovnomerne a priebežne podľa potrieb odbytu. Minimalizovala sa prevádzka cementových mlynov 1 a 2 na úkor výkonnej tretej cementovej mlynice. Pre využívanie kapacity mlecích agregátov bol 2. cementový mlyn rekonštruovaný na mletie cementov s vyšším merným povrchom a na mletie suchej trosky pre exportné účely. K pozitívam patrí aj využívanie odpadového tepla z chladiča slinku na sušenie vysokopecnej trosky.

Od začiatku roku 1994 nadobudla platnosť nová európska norma, zatiaľ v SR vedená ako skúšobná. Pre Považskú cementáreň to v praxi znamenalo zvýšenie akosti portlandského cementu. Nová norma znamená aj nové druhové členenie, pre Cementáreň v Ladcoch je reálnych 6 až 8 druhov cementov.

Pre kvalitu bol prínosom nový prístroj v laboratóriu závodu, ktorým možno operatívne riadiť akosť suroviny, slinku i cementov.

V júni 1994 sa uskutočnila prvá vstupná a hodnotiacia kontrola cementu akreditovaným rakúskym skúšobným ústavom v Rakúsku (Viedeň). Výrobok PZ 35 F skúšali podľa rakúskej normy. Cement obstál v skúške a bol vyhodnotený ako kvalitný. V septembri 1994 uzavreli zmluvu o dozorovaní týmto skúšobným ústavom.

Pri celkovom hodnotení kvality cementov sa konštatovalo, že prekročili predpokladaný štandard.

Laboratórium v **lome** dobudovali v spolupráci s firmou LAHOZ. Trvalému využívaniu bola prekážkou chýbajúca prístrojová vybavenosť.

Predaj cementu

Veľkú pozornosť venovalo vedenie podniku zabezpečeniu dopravy a predaja cementu za najpriaznivejších podmienok pre cementáreň.

Zásadnou zmenou, ktorá vstúpila do platnosti od 1. januára 1994, bolo uplatňovanie medzinárodného prepravného tarifu, ktorý viacnásobne zvyšuje prepravné cementu a to do Nemecka, ako i do prekladacích staníc v Českej republike. V decembri, teda v čase pred začatím platnosti taríf, obracia sa vedenie podniku a Zväz výrobcov na Slovensku na ministra hospodárstva SR o pomoc pri stanovení zľavy pre podniky zo Slovenska.

Popri týchto problémoch s prepravou stáva sa predaj **na domácom trhu** jednou z najťažších úloh. Vyplýva to z prehlbujúcej sa stagnácie slovenských stavebných podnikov, nesolventnosti stavebných organizácií. Na trhu sa objavili aj mnohé špekulatívne snahy, napr. odkupovanie predajní Stavív a Jednoty výrobcami cementu. Pri nákupe nebola smerodajná kvalita cementu, ale jeho cena.

Prašnosť cementárne

V tejto oblasti časove i finančne najviac náročná bola akcia „Rekonštrukcia elektrofiltra rotačnej pece“. Keď ju dali do prevádzky, podstatne sa znížila prašnosť z komína za rotačnou pecou a namerané emisné hodnoty boli hlboko pod stanovenú normu. Ku zníženiu prašnosti prispeli aj tkanivové odlučovače na surovinových silách a presýpacej stanici.

Na základe žiadosti podniku, stanovil Okresný úrad životného prostredia v Žiline pre Považskú cementáreň emisné limity. Je to 2 kg na tonu slinku v mesačnom priemere. Limity pre rotačnú pec a sušiak suroviny i ostatné cementári dodržali, alebo boli dokonca pod normu.

Popri riešení prašnosti - filtrácie - riešili sa i také otázky, ktoré súvisia s prašnosťou nepriamo a to začatie výstavby paletizačnej linky.

Z ekologických akcií na ochranu vôd ukončili výstavbu stáčacej rampy ropných produktov a nový sklad pohonných hmôt v závode.

K ekologickým otázkam patrí aj estetizácia prostredia, medzi ktoré patrila oprava opláštenia centrálnej skládky slieňovca, sociálne zariadenia v prevádzke, likvidácia nadrozmerných pneumatík, úprava velínov cementovej mlynice 3 a surovinovej mlynice, úprava a zatrávnenie priestorov závodu.

Priebeh a stav privatizácie podniku

Cementáreň v Ladcoch je najstaršou na Slovensku a ako prvá na našom území mala inštalovanú novú technológiu - suchý spôsob výroby slinku, má overené kvalitné suroviny na 150 - 200 rokov na dobývacom priestore viac ako 1 milión m². Ako prví začali export do Nemecka už v roku 1986. Jej prednosť je v dobrej, rovnomernej a trvalej kvalite, vo farebnej

---

1036

---

stálosti a spoľahlivosti dodávok. To sú **dôvody** prejavujúceho sa **záujmu** o privatizáciu cementárne. Export vzrástol viac ako o 200 tisíc ton v porovnaní s rokom 1990 a pohybuje sa v hodnote do 20 miliónov DM za rok.

Dňa 23. júna 1994 vydáva Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku rozhodnutie o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby. Na realizáciu sa určuje privatizačný projekt, v ktorom sa hovorí o spôsobe privatizácie:

- bezodplatný prevod časti majetku podniku pre obec Ladce (obytné domy a príslušné pozemky, závodný klub a príslušné pozemky a inžinierske siete k nim prislúchajúce - hodnota 16 791 000 Sk).
- založenie obchodnej spoločnosti Považské cementárne, akciová spoločnosť Ladce, s vkladom zostávajúcej časti majetku štátneho podniku. Účtovná hodnota majetku vkladaneho do akciovej spoločnosti je 372 miliónov korún.
- určuje sa rozdelenie akcií:
  - 3% podiel pre reštitučné nároky
  - 25% ponuka do kupónovej privatizácie
  - 67% predaj akcií na základe rozhodnutia príslušného orgánu
  - 5% prevod na obec Ladce.

Jedným z posledných termínov pre privatizáciu cementárne bola nedeľa 3. júla 1994 do 24.00 hodiny. Ministerstvo privatizácie vyzvalo k podaniu žiadosti tieto zahraničné a domáce spoločnosti:

- Heidelberger Zement AG Nemecko
- Berger Holding, GmbH, Nemecko
- CBR, Cimenteries, Belgicko

- Pulex, GmbH, Rakúsko, USA
- TC Glassner, AG, Rakúsko
- Lafarge Copee, Francúzsko
- Fratelli Buzzi, SpA, Taliansko
- Transport Meier, Nemecko
- Merker Zementwerke GmbH, Nemecko
- Muška s.r.o. , Bratislava
- Program, s.r.o., Trenčín
- Novostav, s.r.o., Poprad
- UDS, s.r.o., Považská Bystrica
- Portlandcement, s.r.o., Ladce

Z ponúk týchto spoločností a firiem vybrala americká poradenská firma Deloitte a Touche do užšieho výberu spoločnosti:

- Berger Holding GmbH, Nemecko
- Muška s.r.o., Bratislava.

Potom nasledoval rad rokovaní na rôznych úrovniach, výmena názorov vo vláde i mimo nej. Celá téma sa dokonca spolitizovala, vynášali sa i nekvalifikované súdy, pochybnosti o firme Muška, budúcnosti takejto privatizácie atď.

Tieto i ďalšie postupy pri privatizácii Považskej cementárne, nerozhodnosť tých, ktorí mali rozhodovať, priniesli mnoho polemík i v masmédiách, osobitne v tlači. V denníkoch Smena, Pravda, Slovenská Republika, Práca i v Hospodárskych novinách sa doširoka rozpisovali najmä o tom, že takýto podnik by sa nemal predávať do zahraničia. Pre ilustráciu citujem aspoň časť jedného článku zo Slovenskej republiky, ktorý je nakoniec charakteristický:

„Prečo máme niekomu núkať firmu, ktorá vynikajúco prosperuje, prvá sa presadila na západných trhoch a má schopný slovenský management? Navyše má cementáreň zásoby domácich surovín na 200 rokov, seriózný program a stále trhy.“

Dňa 25. októbra 1994 vláda návrh privatizácie opäť vrátila na prepracovanie. Minister Janičina konštatoval: „... viacerým sa ponúknutá kúpna suma tohoto atraktívneho podniku zdala prinízka, preto návrh nepodporili hlasovaním...“.

V prvých mesiacoch 2. polroku 1994 sa Ministerstvo privatizácie obrátilo na vedenie cementárne s argumentami, ktoré by mali pozitívne ovplyvniť výber nového majiteľa cementárne. Vedenie naopak doporučuje ministerstvu zvážiť všetky argumenty a východiská historické, súčasné i perspektívne. Tlmočili viac-menej všeobecnú mienku, že cementáreň by i po privatizácii mala zostať vlastníctvom slovenského subjektu. Ak by to mala byť zahraničná spoločnosť, potom taká, ktorá dokázala opodstatnenosť záujmu výsledkami v rovnakom výrobnom odbore.

Pre riešenie strategických záujmov podniku i Slovenskej republiky spracovalo vedenie podniku nový privatizačný projekt, ktorý predložili ministromi hospodárstva Petrovi Magvášimu. Odovzdali ho 5. septembra 1994 a spočíva v rozdelení kapitálu nasledovne:

- 34% - zahraničná firma
- 33% - Portlandcement Ladce (spoločnosť tvorená vedením podniku, do ktorej po transformácii na akciovú spoločnosť vstúpia zamestnanci podniku)
- 25% - kupónová privatizácia
- 5% - obec Ladce - bezplatný prevod
- 3% - reštitučný fond.

Dozorná rada podniku

Dozorná rada štátneho podniku Považská cementáreň zasadala v roku 1994 celkom trikrát.

Prvé zasadanie sa konalo 28. marca 1994, na ktorom prerokovali rokovací poriadok dozornej rady, schválili ročnú účtovnú uzávierku za rok 1993 a podnikateľský zámer na rok 1994. Podľa tohoto plánu podnikateľská činnosť smerovala na dosiahnutie týchto cieľov:

- predat' na domácom i zahraničnom trhu 450 000 ton cementu,
- dosiahnuť tvorbu zisku min. 70 miliónov Sk,
- regulovať zamestnanosť na 490 pracovníkov,
- preinvestovať 40 miliónov Sk, uprednostňovať ekologické stavby,

---

1038

- udržiavať platobnú schopnosť podniku,
- zabezpečiť primeraný rast zárobkov a vytvárať podmienky pre dodržanie sociálneho zmieru,
- vytvárať podmienky pre privatizáciu podniku.

Druhé zasadanie sa konalo dňa 25. júla 1994 a jeho hlavnou úlohou bolo priebežné hodnotenie horeuvedeného podnikateľského zámeru a konštatovali, že v podstate bol dosiahnutý. Nedošlo k zlepšeniu platobnej bilancie domácich odberateľov, preto boli nútení uskutočniť výber zákazníkov. Vzhľadom k novým reláciám prepravy sa ukázal export do Rakúska výhodnejší ako do Nemecka.

Tretie zasadanie dozornej rady bolo 8. novembra 1994. Opäť konštatovali, že úlohy za 9 mesiacov roku 1994 sa plnia.

Akciová spoločnosť

Štátny podnik Považská cementáreň Ladce v tejto podobe dňom 30. septembra 1994 ukončil svoju činnosť a podľa rozhodnutia ministra hospodárstva SR číslo 185 došlo dňom **1. októbra 1994 ku vzniku akciovej spoločnosti**, Považská cementáreň Ladce, ktorá preberá všetok majetok, záväzky a pohľadávky bývalého štátneho podniku. Cementáreň je zapísaná v obchodnom registri Obchodného súdu v Banskej Bystrici ako „Považská cementáreň, a.s., ul. Janka Kráľa, 018 63 Ladce.“

Pri vzniku a.s. PCLA jediným akcionárom je štát, ktorý reprezentuje Fond národného majetku. Po emisii akcií je a.s. povinná bezplatne previesť 5% akcií, to je 16 925 akcií v nominálnej hodnote 16 925 000 Sk, na Obecný

úrad Ladce. Základné imanie cementárne je 338 a pol milióna korún, pričom menovitá hodnota jednej akcie je 1 000 Sk.

Orgánmi akciovej spoločnosti sa stali:

- valné zhromaždenie ako najvyšší orgán
- predstavenstvo
- dozorná rada.

Do predstavenstva PCLA boli stanovení:

Ing. Oldrich Kebísek
Ing. Anton Barcík
Ing. Jaroslava Ďurišová
Ing. Pavol Baranec
Ing. Ivan Horvát

Zloženie dozornej rady:

Ing. Pavol Martauz
Ing. Mária Kebísková
Ing. Štefan Šulík
Ing. Jozef Mikušinec
JUDr. Miroslav Prymus
Anton Malovec

1039

Predmetom podnikania akciovej spoločnosti boli schválené predovšetkým výroba cementov a mletých vápencov, sprostredkovanie obchodu, oprava železničných vozňov Raj, spracovanie druhotných surovín - spaľovanie opotrebovaných pneumatík.

Útvar nových výrobných programov

Ešte v roku 1993 bol v Považskej cementárni vytvorený nový útvar pod vedením RNDr. Jozefa Fedora, CSc.. Po organizačných, úvodných opatreniach v zimných mesiacoch po zateplení výrobnej haly začali vyrábať obrubníky na novom vibračnom lise. K ďalším aktivitám tohoto útvaru patrí výroba mletej trosky. Vo dvoch pokusných sériách bol vyrobený portlandský popolčekový cement - 550 ton na zariadení a.s. Pórobetón Zemianske Kostolany.

Značnú pozornosť tento útvar v roku 1994 venoval vývoju a skúškam vysokopečného cementu, cestného cementu, suchej bielej betónovej zmesi s dekoratívnymi vlastnosťami, pomaly schnúcemu pojivu pre betónové vozovky na báze popolčeka, resp. trosky, mletého vápenca pre odsírovanie.

**Spoločenský život
zamestnancov**

Dňa 22. januára 1994 sa uskutočnil v kultúrnom dome program Jozefa Zímu a jeho hostí pod názvom „Sejdeme se na Vlachovce“.

1. júla 1994 v rámci osláv tradičného Dňa stavbárov uskutočnil sa ako každý rok futbalový turnaj za účasti mužstiev: Údržba, Opravovňa Raj, Výroba, Lom. Víťazom turnaja sa stalo mužstvo Údržby a získalo pohár.

Dňa 9. decembra 1994 sa v kultúrnom dome stretli bývalí zamestnanci cementárne s vedením podniku. K prítomným, viac ako 200 bývalým pracovníkom, prehovoril riaditeľ závodu Ing. Oldrich Kebísek. Každému žijúcemu bývalému zamestnancovi poskytli finančnú výpomoc 500 Sk.

23. decembra došlo k tragickej udalosti, keď pri čistení zásobníka surovínovej mlynice zahynul Peter Lacko, pomocný palič.

POL'NOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO 1. MÁJ KOŠECA

V Poľnohospodárskom družstve PD Košeca nedošlo v roku 1994 takmer k nijakým organizačným zmenám. Stav členskej základne bol k 31. 12. 1994 celkom 630 členov, z toho 284 pracujúcich a 346 členov nepracujúcich.

Na čele družstva stálo predstavenstvo a predseda PD Stanislav **Kvasnica**.

V roku 1994 vzhľadom na nové ekonomické nástroje, najmä v dotačnej politike, v daňovej oblasti, v náraste všetkých vstupov do výroby, z toho vyplývajúcich nákladov ale nie predajných cien, bola situácia značne komplikovaná a ťažká. I tak sa zachovala základná štruktúra organizácie na **výrobné strediská** a tak sa i napriek nepriazni počasia dosiahli slušné výsledky.

Rastlinná výroba

V rastlinnej výrobe obiloviny pestovali na výmere 640 hektárov, z toho pšenice na 388 ha, raž na 51 ha, jačmeň na 201 hektároch. Celkom sa vyrobilo 2 642,6 tony obilia s výnosom 4,11 t v priemere na 1 hektár. Z jednotlivých výrobných stredísk najväčší priemer pri pestovaní obilia dosiahlo stredisko **Ladce** 5,31 tony, najmenej Košecké Podhradie 2,57 tony. Celková výroba obilia bola rozdelená podľa potrieb jednotlivých výrobných stredísk a požiadaviek na zabezpečenie prevádzky živočíšnej výroby. Tak na osivový fond určili 588 ton, na predaj za naturálie 265 ton, predaj

obilovín na drobný predaj 588 ton, na vlastný krmný fond 1 568 ton atď. Vlastný krmný fond je určený na výrobu **vlastných krmných zmesí** vo výrobnom stredisku **Ladce**, kde sa začalo s ich výrobou. Mali by byť o 60 - 80 Sk na 1 metrickom cente lacnejšie ako od iných dodávateľských organizácií.

Ozimá repka bola pestovaná na výmere 118 hektárov. Dosiahla sa priemerná výroba na 1 ha 1,71 tony. Podielalo sa na tom 5 výrobných stredísk. Najlepšie výnosy dosiahli v **Ladcoch** (2,48 tony na hektár) a v Ilave (2,07). Aj v hodnotení nákladov na výrobu obilovín i repky na jeden hektár vyšlo stredisko **Ladce** v porovnaní s ostatnými veľmi dobre. Pri jednotlivých druhoch mali vždy najnižšie, alebo druhé najnižšie náklady.

Stredisko **špeciálnych** plodín malo opäť obdobné problémy ako v roku 1993. Ako rentabilné sa ukázali ranné zemiaky, kapustoviny, mrkva, petržlen, paštrnák. Ostatné boli stratové. Výroba ovocia podobne ako v roku minulom bola okrem jabĺk stratová (slivky, višne, ríbezle a maliny).

Väčšiu pozornosť ako po roky minulé venovali výrobe sena. Vlastnia 759 hektárov lúk a pasienkov. Vyrobili 7 994 q sena. Pri hodnotení zabezpečenia **krmovínovej základne** konštatovali, že je zabezpečená v dostatočnom množstve na zimné obdobie 1994 - 1995 na strediskách **Ladce a Košecké Podhradie**.

1041

Cukrovú repu pestovali výrobné strediská Ladce, Ilava a Košeca, z toho **Ladce** na 36 ha. Za celé družstvo sa dosiahol výnos 31,48 tony z hektára. Najvyšší výnos z toho mali **Ladce** 35,53 tony z hektára.

Živočíšna výroba

Stavy hospodárskych zvierat boli v roku 1994 nižšie ako v roku 1993:

- hovädzí dobytok 1 027 kusov (z toho kravy 608)
- ošípané spolu 1 837 kusov (z toho prasnice 107)
- ovce spolu 272 kusov (z toho bahnice 218).

Úžitkovosť bola na jednotlivých strediskách rôzna - a to v množstve i kvalite. Priemerná dojivosť v litroch na dojnicu bola v stredisku Ilava 3 468 litrov, v Košeckom Podhradí 3 172 litrov, v Hornej Porube 3 058 litrov, v **Ladcoch** 3 091 litra a v Košeci 2 961 litrov.

Celé družstvo dodalo v roku 1994 celkom 1 453 955 litrov mlieka. Pri hodnotení kvality boli veľké rozdiely medzi strediskami. V prvej akostnej triede dodala Ilava 77,60%, Horná Poruba 50,30%, **Ladce** 20,20% a Košeca dokonca iba 5,60%. Košecké Podhradie nemalo v prvej triede ani liter. Celkom mal poľnohospodársky podnik v 1. triede 43,51%, v 2. triede 39,70%, v 3. triede 14,40% a neštandardného mlieka 2,40%. Takáto nízka kvalitatívna štruktúra vyrobeného mlieka značne znížila príjmy družstevníkov a spôsobila družstvu škody. Straty predstavujú jednomesačnú mzdu všetkých pracovníkov, alebo nákup krmív pre dojnice na pol roka.

Celý chov hovädzieho dobytku bol v roku 1994 stratový vo výške 7 819 000 Sk.

V chove **ošípaných** sa dosiahla strata 979 tisíc korún. V kategórii chovu prasníc boli stratoví v Košeci 688 tisíc Sk, v Podhradí 759 tisíc Sk, ale v **Ladcoch** ziskoví o 610 000 Sk.

V chove **oviec** celý hospodársky výsledok za rok 1994 predstavoval stratu 355 000 Sk.

Celková úroveň hospodárenia

Každé hospodárske stredisko za jeden rok podstatne znížilo stratovosť hospodárenia. Pritom najmenšia stratovosť bola dosiahnutá v stredisku **Ladce**. Ani jedna produkcia v živočíšnej výrobe však v globále nebola rentabilná.

Naopak, ako **rentabilné** sa ukázalo stredisko **mäsovýroba v Košeci**, kde za rok 1994 spracovali 758 ton mäsa a v peniazoch ich produkcia znamenala 34 215 129 Sk.

1042

Pre budúcich čitateľov kroniky iste nebude nezaujímavá tabuľka úrovne hospodárenia jednotlivých výrobných stredísk, ktorá veľa napovie o tom, s akými veľkými problémami sa borili za posledné 3 roky.

Tabuľka ukazuje straty, resp. zisky v jednotlivých rokoch (v miliónoch Sk):

stredisko	1992	zámer 1994	skutoč. 1994
Košeca	- 4,23	- 0,99	- 3,09
Ladce	- 4,40	- 1,02	- 0,50
Ilava	- 2,52	- 1,00	- 2,26
Koš. Podhradie	- 6,17	- 2,63	- 3,97
Horná Poruba	- 2,21	- 1,00	- 2,08
Špec. plodiny	- 0,84	- 0,20	- 0,84
Mäsovýroba	+ 0,70	+ 0,94	+ 1,32

Celkom družstvo zaznamenalo v roku 1992 stratu 16 miliónov korún, v roku 1994 stratu 6 232 000 Sk, čo je síce o 717 tisíc viac ako plánovali, ale o takmer 10 miliónov menej ako v roku 1992.

V roku 1995 sa na základe rozboru roku 1994, najmä stavu v chove hovädzieho dobytku a z toho vyplývajúcej výroby mlieka, ale i vonkajších vplyvov, nepočíta s kardinálnym zlepšením.

ÚVOD

Rok 1995 bol druhým rokom samostatnej Slovenskej republiky. Nesplnili sa mnohé predpovede, ktoré hovorili o ekonomickom krachu po rozdelení Česko-Slovenska. Situácia prostých občanov sa však nezlepšila i keď sa ceny, najmä potravín pomerne stabilizovali a priemerné mzdy zvýšili. Životná úroveň sa nezlepšila hlavne v mladých rodinách a u niektorých skupín dôchodcov. Na Slovensku sa podarilo udržať nízky stupeň inflácie a aj nezamestnanosť nepatrne poklesla.

Politická situácia na Slovensku však bola vyostrená medzi vládnucou koalíciou a opozíciou. Takáto konfrontácia sa občanom nepáčila a drvivá väčšina si myslela, že pokojnejšia politická atmosféra by pomohla hospodárskemu rozvoju a tým aj zvýšeniu životnej úrovne občanov.

V roku 1995 zmenila vláda a NR SR spôsob privatizácie z tzv. „kupónovej“ na metódu dlhopisov.

Celkove aj v našej obci spôsobil rozruch a vyvolal diskusiu zákon o štátnom jazyku Slovenskej republiky i o ratifikácii Zmluvy s Maďarskou republikou.

Celá obec žila v roku 1995 pokojne, tak isto aj politické strany a hnutia v obci. Nijako sa však nezvýšila ani aktivita občanov

v činnosti na prospech obce, v angažovaní sa v rôznych organizáciách a spolkoch.

Pre napísanie zápisu za rok 1995 použil kronikár (Branislav Lipták) obvyklé pramene: Obecný úrad Ladce, Považskú cementáreň, a.s., Ladce, školy, Poľnohospodárske družstvo, organizácie a spolky, ostatné inštitúcie a závody.

ZÁKLADNÉ SYMBOLY OBCE LADCE

Dňa 14. decembra 1995 sa v kultúrnom dome uskutočnilo Slávnostné **odhalenie** erbu obce Ladce. Prítomní sa zoznámili so základnými heraldickými symbolmi obce, ktorými sú:

znak obce (pečať),

vlajka obce,

erb obce Ladce.

Slávnosť pripravila kultúrna komisia Obecného zastupiteľstva v Ladcoch pod vedením jej predsedkyne Mgr. Ľudmily Vráblovej. Slávnostný prejav mal starosta obce Ferdinand Bušík. Keďže vo svojom vystúpení podrobne rozobral, popísal a zdôvodnil obecné symboly - tú časť jeho prejavu uvádzam v doslovnom znení:

„ Na Slovensku prevažná časť obcí skutočný erb nemala, mali však podobne ako naša obec svoj historický **symbol**. Obec Ladce mala oválnu pečať 24 x 27 mm z roku 1698. Kruhový popis na pečiatke znie: SIGILLUM + PAGI + LIDECZ + 1698 (Pečať obce Ladce, 1698).

Symbol možno popísať ako z pažite - lúky vyrastajúci štylizovaný dub so štyrmi konármi v kompozícii šikmého - teda Ondrejského kríža, ktoré sú na koncoch zakončené štyrmi veľkými žaľuďmi. Symbolika

je veľmi pozoruhodná pokiaľ ide o obsah ako i o nezvyčajné výtvarné riešenie.

Nie je jednoduché vysloviť názor odkiaľ sa v historickej pečati obce zobralo práve toto znamenie. Mohli by sme sa domnievať, že pôvod erbu je v niektorom zo zemianskych rodov, ktoré v minulosti vlastnili obec - v rode Hatňanskovcov a Štefekovcov. Avšak pohľad na ich erby toto nepotvrďuje. Nemožno ani preukázať heraldickú súvislosť naznačujúcu príslušnosť Ladiec ku Košeckému, či Ilavskému panstvu v 16. - 17. storočí.

Ako najpravdepodobnejšia zostáva slobodná voľba tohoto znamenia obcou. Dub je symbolom sily a je zvláštne, že v tomto korešponduje s významom mena Valentín, ktorý sa vykladá tiež ako „silný“. Svätý Valentín je patrónom obce Ladce, pričom kaplnka v Ladcoch je jediným sakrálnym objektom zasväteným tomuto svätcovi na západnom Slovensku.

Je teda isté, že obsahom **erbu** Ladiec má byť **dub**. Išlo iba o to, aby bol stvárnený v súlade s požiadavkou heraldickej štylizácie a aby pritom nestratil charakteristickú podobu podľa historickej pečate.

Strohé konáre stromu, situované do tvaru písmena X sú vzdialené reálnej podobe duba, treba však túto jedinečnú podobu v podstate zachovať, lebo práve tým sa erb našej obce odlíši od iných mestských a obecných erbov s motívami duba.“

Historicky a heraldicky správny **erb obce Ladce** tvorí:

V červenom štíte zo zlatej lúky vyrastajúci strieborný dub so zlatým lístím a konármi v tvare ondrejského kríža zakončenými striebornými žaľuďmi so zlatými čiaškami.

1047

Vlajka obce Ladce je červená so žltou - bielou - štvrtým ondrejským krížom. Vlajka vexilologicky vyjadruje charakteristickú kompozíciu konárov duba v obecnom erbe.

Pečať obce je okrúhla, uprostred s obecným symbolom s kruhopolisom: Obec Ladce.

Erb, pečať a vlajka predstavujú trojicu najvýznamnejších obecných symbolov, od ktorých možno odvodiť ďalšie.

OBYVATEĽSTVO LADIEC V ROKU 1995

Počet obyvateľov

Obec Ladce mala na konci roka 1995 celkom **2 676** obyvateľov. Spolu s novonarodenými pribudlo 54 obyvateľov a včítane zomretých ubudlo 61 obyvateľov, teda Ladce mali o 7 obyvateľov menej ako v roku predchádzajúcom.

Deti narodené v roku 1995

V Nemocnici Ilava, ale i na iných miestach, sa v roku 1995 rodičom z Ladiec narodilo **22** detí, čo je o 7 menej ako v roku 1994. Z toho bolo 8 dievčat a 14 chlapcov.

V roku 1995 sa narodili:

Kvasnica Marek	Podmanická Kristína
Melicherová Natália	Peterka Alex
Zakopčan Tomáš	Hofstädterová Nora
Hrehuš Tomáš	Kandráčová Soňa
Kandráčová Lenka	Hrenák Jakub
Štefulová Sabína	Košťalik Juraj
Laskovič Michal	Horný Štefan
Geleta Michal	Kovács Andrej
Lihocká Simona	Barninec Andrej
Bongilaj Vojtech	Kučma Mário
Melúch Radim	Zábojníková Barbora

1048

V roku 1995 zomreli

Počas roku 1995 zomrelo **23** občanov Ladiec. Bol to najnižší počet zomretých za posledných 21 rokov. Napr. v roku 1994 to bolo 34 a v roku 1993 zomrelo 37 občanov. Najstaršia občianka zo zomretých v roku 1995 bola Cibičková Terézia (88 rokov) a najmladší zomretý Marián Strážnický (50 rokov). Priemerný vek zomretých bol vyšší ako v roku 1994 - 71,2 roka (v roku 1994 - 68,5). Z celkového počtu občanov, ktorí zomreli v roku 1995 bolo iba 8 žien.

Dňa 15. decembra 1995 sa občania zúčastnili na pohrebe dlhoročného správcu Fary v Košeci p. preláta Jozefa Polčina. Pohrebné obrady vykonal Ján Chryzostom, kardinál Korec.

Zomreli:

Kvasnicová Anna (80 rokov)	Cahelová Mária (84 rokov)
Kútny Vincent (64)	Kováčiková Katarína (73)
Majerík Milan (63)	Vlasatý Pavol (76)
Peterka Ján (85)	Uriček Ján (71)
Klvaňová Božena (66)	Krepšo Anton (74)
Strážnický Marián (50)	Kalusová Mária (85)

Hudec Jozef (72)
Martináková Emília (73)
Kováčiková Terézia (75)
Cibiček Jozef (74)
Bielik Róbert (69)
Mikuška Pavol (75)

Cibičková Terézia (88)
Eliáš František (80)
Zábojník Štefan (66)
Vrba Ján (80)
Kovalčík Florián (76)

Podujatia pre občanov

Obecný úrad v spolupráci s ďalšími organizáciami, školami, Považskou cementárňou usporiadali počas roka 1995 viaceré kultúrno-spoločenské podujatia smerom k občanom, ucteniu si starých ľudí, žien-matiek, smerom ku školám, pri príležitosti rôznych výročí a pod. Najviac sa o to zaslúžili: kultúrna komisia Obecného zastupiteľstva v Ladcoch (predsedkyňa Mgr. Ľudmila Vráblová), Zbor pre občianske záležitosti s predsedkyňou Alžbetou Bušíkovou, spevácky krúžok žien, pracovníčky obecného úradu, učitelia MŠ a ZŠ a niektorí ďalší občania.

24. februára 1995 pripravili spoločné **uvítanie detí do života** pre 15 detí a ich rodičov.

14. mája 1995 sa konala oslava **Dňa matiek** usporiadaná Obecným úradom v Ladcoch a Kresťansko-demokratickým hnutím (podrobnejšie v časti „KDH“).

1049

---

28. júna 1995 sa konalo Slávnostné vyradenie **žiakov** Odborného učilišťa v Ladcoch.

29. júna 1995 Slávnostné vyradenie **žiakov** Základnej školy v Ladcoch, ktorí ukončili školskú dochádzku.

5. septembra 1995 sa konalo stretnutie občanov s podpredsedom NR SR Jánom Ľuptákom (podrobnejšie v časti „Považská cementáreň“).

Na 28. októbra 1995 pozval Obecný úrad v Ladcoch 204 občanov, starších ako 70 rokov, do kultúrneho domu. Iba okolo 40 sa z nich pre rôzne, hlavne zdravotné dôvody, stretnutia nezúčastnilo. Prítomní dostali občerstvenie a darčeky, vypočuli si slávnostný príhovor starostu obce F. Bušika, sledovali bohatý kultúrny program, v ktorom vystúpil súbor TRENČAN, deti z MŠ a Základnej školy v Ladcoch.

O ďalších kultúrno-spoločenských aktivitách píšem v časti „Kultúrno-spoločenská činnosť“.

OBECNÝ ÚRAD

Funkčné obsadenie

Funkčné obsadenie Obecného úradu v Ladcoch bolo nasledovné:
Ferdinand **Bušík**, starosta

Ing. arch. Ján Remo, zástupca starostu,
Milan Bystrický, zástupca starostu od 31. augusta 1995
Dalibor Pružinec, hlavný kontrolór obce
Ing. Milan Pikora, ekonóm
JUDr. Rudolf Beňo, právne záležitosti (zamestnaný na 12 hodín týždenne)
Ľubomíra Porubčanová, matrikárka, administratívna pracovníčka
Anna Kacinová, evidencia obyvateľstva, sociálne záležitosti
Alena Suchárová, správa obecných daní a poplatkov
Mária Gachová, účtovníčka
Margita Miklóšiová, bytové hospodárstvo
Alena Černotová, odpadové hospodárstvo.

OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO

Poslanci

V obecnom zastupiteľstve sa nič nezmenilo a boli v ňom tí istí poslanci, ako boli zvolení v roku 1994:

MUDr. Jarmila Martináková, Ing. Vojtech Miklóši, Ing. arch. Ján Remo, Daniela Cahelová, Viktor Lihocký, Jozef Peterka, Milan Bystrický, Pavol Fatura, Mgr. Ľudmila Vráblová, Miroslav Kvasnica, Ján Turzík, František Kováč.

1050

Zasadania Obecného zastupiteľstva v Ladcoch

Obecné zastupiteľstvo na svojich zasadaniach v roku 1995 riešilo množstvo problémov, ktoré obec mala v rôznych oblastiach v tomto najmä ekonomicky zložitom čase. Zo všetkých zasadaní vyberám niektoré rozhodujúce otázky, ktoré mali najväčší význam pre dobré fungovanie našej obce.

Dňa **26. januára** 1995 potvrdili, resp. doplnili **komisie**, ktoré v ďalšom období pracovali v tomto zložení:

Sociálno-zdravotná a bytová komisia:

MUDr. Jarmila Martináková, predsedkyňa
Anna Kacinová
Margita Kantoríková

Obchod, služby, doprava:

Viktor Lihocký, predseda
Július Šedík

Stavebná, životného prostredia:

Milan Bystrický, predseda

Ing. Miroslav Daňo
Ing. Zuzana Miháliková

Technická údržba obce:

Pavol Fatura, predseda
Jozef Peterka
František Kováč

Kultúra, školstvo, šport:

Ľudmila Vráblová, predsedkyňa
Daniela Cahelová
Ing. Miroslav Váň

Verejný poriadok:

Ján Turzík, predseda
Miroslav Záhradník
Daniela Cahelová
František Kováč

Bytová komisia:

Miroslav Kvasnica, predseda
Jana Suchárová
František Letko

1051

Na tomto zasadaní schválili funkciu **kontrolóra obce** a menovali do nej Dalimíra Pružinca, učiteľa Základnej školy v Ladcoch. Schválili aj ďalšie dva dôležité dokumenty: Všeobecne záväzné nariadenie o vyberaní dane z nehnuteľností a Rokovací poriadok obecného zastupiteľstva. Táto schôdza značnú časť rokovania venovala výstavbe diaľnice D1 Nemšová - Ladce. Správu podal Ing. arch. Ján Remo. Projekt odsúhlasili s pripomienkami k mŕtvemu ramenu.

Dňa **9. februára** 1995 bol na zasadaní hlavným bodom programu rozpočet na rok 1995. Po pripomienkach rozpočet schválili.

Dňa **12. apríla** 1995 boli hlavnými bodmi zasadania obecného zastupiteľstva plynofikácia obce a správa o prevzatí majetku z Považskej cementárne do obce Ladce. Úsek plynofikácie: pohostinstvo Kopyto - LAHOZ po informácii u dodávateľa stavby bude musieť ísť pod prekrytím Lúčkovského potoka cez hlavnú cestu a ďalej po pravej strane ulice Cementárska.

V správe o prevzatí majetku od Považskej cementárne sa konštatovalo, že časť majetku je zničená a veľa z inventáru chýba. Pozemky sú čiastočne vysporiadané a prevedené do obce.

Zastupiteľstvo na aprílovom zasadaní rokovalo aj o zlej situácii požiarnictva v obci. Najhoršia bola situácia v Tunežiciach,

kde si výbor neplnil základné povinnosti. V Ladcoch po úmrtí predsedu Milana Majeríka sa stal predsedom Milan Bajza, tajomníkom Ing. Vojtech Miklóši a veliteľom Štefan Kuman.

Na zasadaní **8. júna** 1995 schválili poslanci podmienky na prenájom miestností kultúrneho domu a podmienky na poriadanie tanečných zábav a diskoték. Ceny za prenájom sa zvýšili o 20%.

Nový systém vývozu domového odpadu zaviedla firma LAHOZ. Majitelia popolníc si zakúpia žetóny v hodnote 8 Sk. Firma vyprázdni iba popolnice označené žetónom.

Na tomto zasadaní sa opäť rokovalo o financovaní časti plynofikácie. Z dvoch možností: sponzorstvo Považskej cementárne alebo pôžička v banke, sa reálnejšou ukázala tá druhá možnosť, s čím poslanci súhlasili.

Na schôdzi obecného zastupiteľstva dňa **29. júna** 1995 schválili odpredaj bytov v bytovkách číslo 138, 144, 145, 146, 147, 148, 152, 158. Ďalej prerokovali list Ministerstva pre správu a privatizáciu národného majetku SR o spôsobe privatizácie Považskej cementárne (podrobne v časti „Považská cementáreň“).

Zastupiteľstvo schválilo žiadosť Slovenského červeného kríža na sponzorovanie (7 000 Sk) letného tábora sociálne slabých detí a detí z Chorvátska a Rumunska.

Na zasadaní dňa **31. augusta** 1995 sa zúčastnil poslanec NR SR Rastislav Šepták. Na tomto zasadaní odstúpil z funkcie zástupca starostu Ing. arch. Ján Remo. Na toto miesto poslanci schválili Milana Bystrického.

Nemocnica s poliklinikou v Ilave v osobe MUDr. Kučeru žiadala obec o voľné nakladanie s budovou zdravotného strediska

v Ladcoch (napr. odpredaj). Obec žiadala o bezplatný prevod budovy zdravotného strediska na obec. Treba pripomenúť, že budova, ktorá bola ešte v roku 1989 funkčná a rezort zdravotníctva ju začal rekonštruovať, z úplného nedostatku financií za 5 rokov celkom schátrala.

Dňa **20. septembra** 1995 prerokovali poslanci Obecného zastupiteľstva v Ladcoch Všeobecné nariadenie o spôsobe bezúročného splácania ceny bytu a pozemku. Potom správu o oprave (rekonštrukcii) Zvonice v Horných Ladcoch, ďalej ceny, ktoré vývozcovia budú platiť za odpad v Ladcoch. Tieto ceny sú rozdelené do kategórií podľa druhu odpadu. V schválených cenách je zahrnutý index prirážky na 1 tonu a prevádzkové náklady. Organizácie mimo obce platia 100%-nú prirážku. Cena smetnej nádoby sa stanovila na 390 Sk. Skutočná cena je však 604 Sk - rozdiel uhradí obec.

Zastupiteľstvo sa potom zaoberalo podlžnosťami na daniach z nehnuteľností v sume 699 tisíc korún, za predaný majetok 150 000 Sk, za alkoholické nápoje a tabakové výrobky 150 000 Sk (všetko k termínu tohoto zasadania).

Dňa **24. októbra** 1995 sa Obecné zastupiteľstvo v Ladcoch zaoberalo rozpočtom na rok 1996 a otázkou úveru od PKB vo výške 6 580 000 Sk. Táto suma je určená na ďalšiu plynofikáciu obce a výstavbu vodovodu. Poslanci si vypočuli správu o predaji bytov občanom. V čase zasadania bolo ešte 70 bytov nepredaných.

Jedným z hlavných bodov rokovania zastupiteľstva dňa **22. novembra** 1995 bol vzťah občanov k obecnému zastupiteľstvu a osobe starostu. Išlo najmä o časté osočovanie funkcionárov obce a rozširovanie nepravdivých a nekvalifikovaných správ.

Veľmi obsažné bolo zasadanie **8. decembra** 1995. Občania i niektorí poslanci upozornili na možnosť zosuvu vodojemu obecného vodovodu v Horných Ladcoch. Zastupiteľstvo rozhodlo o postupe

pri odstraňovaní týchto stavebných nedostatkov a to zabezpečením odborného posudku.

V ďalšom bode rokovali o otázke zhotovenia a umiestnenia pamätnej tabule rodáka - básnika Pavla Koyša a rozhodli túto vec riešiť cez fond PRO SLOVAKIA.

Poslanci obecného zastupiteľstva zrušili zmluvu s firmou LAHOZ o vývoze pevného domového odpadu a prenájom KUKA vozu. Od 1. januára 1996 bude túto činnosť zabezpečovať obecný úrad. Účtovať sa bude 10 Sk za vývoz jednej smetnej nádoby a 75 Sk za 1 tonu vyvázaného odpadu.

Na tomto zasadaní odsúhlasili výpomoc klubu stomikov vo výške 500 Sk na osobu a Slovenskému zväzu zdravotne postihnutých 3 000 Sk.

1053

Po diskusii a určitých úpravách schválili sadzby na **vyberanie daní** z nehnuteľností:

- **záhrady** a zastavané plochy: za každý i začatý meter 0,14 /m²
- ostatné plochy: 0,28 /m²
- stavebné pozemky: 1,40/m²
- **stavby:**
  - príslušenstvo: 1,00/m² x koeficient 1,4
  - stavby poľnohospodárskej prvovýroby: 0,50/m² x koef. 1,4
  - chaty: 3,00/m² x koef. 1,4
  - garáže: 4,00/m² x koef. 1,0
  - priem. stavby: 10/ m² x koef. 1,4

Poslanci k tomu odsúhlasili **úľavy** v platení priznanej dane z nehnuteľností:

- občanom, ktorí vlastnia preukaz zdravotne ťažko postihnutých sa poskytuje úľava 50%,
- občanom starším ako 70 rokov sa poskytne rovnako úľava 50% pri dani z rodinných domov a garáží, ak majú minimálny dôchodok, alebo ak občan

starší ako 70 rokov žije sám v domácnosti.

MIESTNE DANE V ROKU 1995

Podľa ročnej štatistiky za rok 1995 bolo v Ladcoch celkom **707** daňovníkov na **daň z nehnuteľností**. Z toho bolo 695 fyzických osôb a 12 právnických osôb. Celkom mali vymeranú daň 1 255 208 Sk.

Vo výmere boli dva druhy dane: daň z pozemkov a daň zo stavieb.

Daň z pozemkov

Túto daň platilo spolu 622 daňovníkov za 1 479 parciel o výmere 1 241 hektárov. Celková suma po odpočítaní rôznych úľav bola 533 612 Sk. Najväčšia výmera bola z ornej pôdy a sádov, trvalých trávnatých porastov a lesov. Tieto položky tvorili aj najvyššiu sumu v dani z pozemkov. Najviac parciel však bolo zo zastavanej plochy a nádvorí - 562 a záhrad - 458 parciel.

Daň zo stavieb

Tu bolo zaregistrovaných 683 daňovníkov s nasledovným počtom parciel:

Obytné domy a ostatné stavby - 636 parciel

Stavby na podnikanie - 83 parciel

Rekreačné a záhradkárske chaty - 29 parciel

Garáže - 220 parciel

Ostatné stavby - 9 parciel.

Celkom 977 parciel o výmere 136 706 m². Daň zo stavieb bola najvyššia u stavieb z podnikania (viac ako 586 000 Sk). Súhrnná suma u tohoto druhu dane bola v Ladcoch 726 180 Sk.

Podobne ako v roku 1994, občania platili dane viac-menej plynule.

1054

ŠKOLSTVO V LADCOCH

Materská škola

Materská škola v Ladcoch tak, ako v predchádzajúcich rokoch, mala najmä finančné problémy, ktoré jej pomáhali riešiť rodičia detí, ale najmä sponzori: Obecný úrad v Ladcoch, Považská cementáreň a niektorí ďalší. S ich pomocou sa mohli realizovať viaceré údržbárske práce, mohla sa nakúpiť časť základného vybavenia.

Obecný úrad zaplatil januárový poplatok na prevádzku 10 000 Sk, ďalej ho hradili rodičia vo výške 150 Sk mesačne za dieťa. Obecný úrad pomohol i pri oprave bazénu, kde veľmi pomohli rodičia detí.

Veľká bola opäť pomoc Považskej cementárne. Robili zadarmo údržbárske práce, venovali deťom posteľnú bielizeň pre detské ležadlá (15 000 Sk). Iba maľovanie niektorých priestorov MŠ stálo cementáreň 20 tisíc korún.

Z údržbárskych a rekonštrukčných prác spomeniem ešte výmenu okien na práčovni, opravu strechy na 1. pavilóne MŠ.

V školskom roku 1994 - 1995 mala škola 4 triedy (1 triedu detí vo veku 2,5 až 4 roky, 1 triedu pre 4 - 5 ročné a 2 triedy detí 5 - 6 ročné). Celkom navštevovalo MŠ v Ladcoch 90 detí.

Riaditeľkou bola Irena Gajdošíková a deti viedli učiteľky: Jana Pikáľková, Alena Svádová, Alena Kukučková, Viera Kováčová, Anna Grmanová, Zlatica Pavlová, Jana Fedorová.

O prevádzku sa starali správni zamestnanci (školníčka, upratovačky, práčky, kuchárky a spoločná vedúca pre školské jedálne Materskej školy a Základnej školy v Ladcoch).

Práčovňa Materskej školy slúžila aj pre Základnú školu a Školskú jedáleň v Ladcoch, Materskú školu v Hloží, Školu v prírode v Beluškých Slatinách a v Mojtíne.

Už tradične príkladné boli aj mimoškolské aktivity pedagógov a žiakov tejto školy. Medzi najzaujímavejšie patrilo vysádzanie stromkov v rámci akcie „Deň zeme“ v areáli školy. Akcia sa stretla s veľkým pochopením rodičov a deti prežívali veľkú radosť, že si mohli zasadiť svoj stromček. Z ďalších akcií treba spomenúť Deň matiek, Medzinárodný deň detí, účasť s výtvarnými prácami na výstave v Ilave, výlet detí autobusom do Centra voľného času v Dubnici nad Váhom, výlet autobusom na návštevu Materskej školy v Hloží, návštevy filmových predstavení, návšteva divadla. Z aktívnych a tvorivých činností treba spomenúť účinkovanie na privítaní detí do života, na posedení so starými občanmi a iných príležitostiach.

V roku 1995 pokračovali učiteľky školy vo výrobe pomôcok a účasti na výstavách. Organizovali pre rodičov burzu detského ošatenia, pripravili otvorené hodiny pre rodičov. Učitelia nacvičili pre deti dve bábkové hry, inštalovali výstavu výtvarných prác detí a ďalšie podujatia.

Tradične dobrá spolupráca bola so Základnou školou, ktorá podmieňovala plynulý prechod detí z Materskej školy do Základnej školy v Ladcoch.

Základná škola

V školskom roku 1994 - 1995 nastalo v Základnej škole Ladce dosť personálnych zmien. Zo školy odišli: Alena Palčeková, Alena Suhomelová, Daniela Kretová a Anna Podskočová. Na školu prišli Bronislava Kvasnicová, Eva Počarovská, Ivan Gregorovič a Anton Pavelka.

Vedenie školy sa nezmenilo:

Mgr. Mária Letková, riaditeľka

Mgr. Ľudmila Vráblová, zástupkyňa riaditeľky

Mgr. Mária Bednáríková, výchovná poradkyňa.

V škole ďalej pracovalo 18 učiteľov, 2 výchovné pracovníčky a 10 správnych zamestnancov, z nich Milan Hanzel - školník, Zora Bačová - vedúca školskej jedálne a ostatní pracovníci kuchyne a upratovačky.

Škola mala vo všetkých ročníkoch paralelky - teda 16 tried so 158 žiakmi v ročníkoch 1. - 4. a 180 žiakov v 5. - 8. ročníku, spolu teda 338 žiakov.

Školský rok 1994 -1995 bol ďalším rokom postupnej transformácie školstva. Medzi hlavné aktivity patrilo zlepšovanie spolupráce s rodičmi.

Rok 1995 bol Rokom ochrany európskej prírody, preto venovali pracovníci školy zvýšenú pozornosť enviromentálnej výchove žiakov.

Z vyučovacej činnosti treba zaznamenať, že žiaci mali možnosť navštevovať vyučovanie cudzích jazykov a to nemčinu a francúzštinu.

Vyučovanie rímsko - katolíckeho náboženstva vykonávali p. farár Jozef Petrek a katechétky Anna Pajánková a Edita Staňová. Pre ostatných žiakov etickú výchovu viedli A. Pavelek a Ivan Gregorovič.

Aj v tomto roku sa žiaci zúčastnili na vyučovaní v Škole v prírode Lazy pod Makytou. Celkom to bolo 35 žiakov z 3. a 4. ročníka.

V mimovyučovacom čase mali žiaci možnosť navštevovať školský **klub**. Od 1. marca 1995 platil každý žiak finančný príspevok 20 Sk určených na nákup rôznych pomôcok, potrebných na spestrenie činnosti klubu. Do stálej klubovej činnosti bolo denne zapojených okolo 40 detí

z 1. - 4. ročníka. Vychovávateľky v školskom klube zorganizovali rôzne zbery (gaštany, starý papier, železný šrot, pomarančová kôra)

s významným finančným efektom 12 500 Sk. Z toho sa potom financovali náklady na rôzne podujatia žiakov.

V škole rozvíjalo činnosť 16 záujmových krúžkov zo športovej, kultúrnej a iných oblastí. Najlepšie hodnotili dychový orchester detí, rybársky krúžok, divadelno-dramatický a niektoré športové oddiely. Do tejto činnosti spojili v škole 190 žiakov.

Medzi najhodnotnejšie podujatia patrilo divadelné predstavenie Rozprávka o krajci chleba, ktoré pod vedením Ivana Gregoroviča a Evy Počarovskej nacvičili členovia literárno-dramatického krúžku a predstavili sa i v okolitých školách.

Spomeniem ešte niektoré aktivity, ktoré pod vedením učiteľov a čiastočne i rodičov dosiahli dobrú úroveň a značne pomohli pri komplexnej výchove.

Triedne Posedenia pod jedličkou zorganizovali triedni učitelia. Žiaci na ne pripravili kultúrne programy.

Lyžiarsky výcvik bol pre žiakov VII. ročníka zabezpečený v januári 1995 v lyžiarskom stredisku Mojtín. Pre náhle oteplenie a pre zlé snehové podmienky musel byť výcvik po 3 dňoch zrušený.

Tradičný karneval pre žiakov ZŠ a Materskej školy bol 29. januára 1995 v Kultúrnom dome v Ladcoch.

Základný plavecký výcvik žiakov 3. ročníka sa uskutočnil v marci 1995 v krytej plavárni Púchov. Celkom sa učilo plávať 32 detí.

Medzinárodný deň detí oslávili žiaci 1. júna 1995. Konali sa rôzne športové súťaže a turistické vychádzky do prírody.

Zvýšená pozornosť sa venovala enviromentálnej výchove. Spolupracovali so Stromom života - zelenou linkou z Púchova. Jej pracovníci pripravili pre žiakov školy prednášky a besedy. Žiaci 6. ročníka

absolvovali výlet do Banskej Štiavnice a Antola. V škole inštalovali

výstavu o ochrane prírody a obsahovo rovnako boli zamerané cvičenia žiakov.

Školská jedáleň poskytovala obedy, mliečne desiate a denne podávala čaj približne 80 - 90 žiakom školy.

Rodičovské združenie prispelo k dobrému fungovaniu školy. Pomáhali organizačne i materiálne - finančne pri viacerých už spomínaných akciách. Na plenárnom zhromaždení zvolili nasledovný výbor:

Viera Remová, predsedníčka

Mária Bednáriková, tajomníčka

Ing. Kalusová, hospodárka.

Pre zlepšenie finančnej situácie a pracovného prostredia školy najviac pomáhala spolupráca s Považskou cementárňou a Obecným úradom v Ladcoch.

Považská cementáreň zabezpečovala opravu kotolne, ústredného kúrenia, vodárne i ďalších školských zariadení. Zakúpili pre školu počítač s tlačiarňou, tlačili školský časopis a na začiatku školského roka venovali 5 000 Sk na kúpenie písacích potrieb pre žiakov.

Obecný úrad finančne pomohol pri zakúpení učebných pomôcok a značnú sumu poskytol na vypracovanie dokumentácie pre plynifikáciu kúrenia v Základnej škole, Ladce.

Odborné učilište

V školskom roku 1994 - 1995 sme nezaznamenali v Odbornom učilišti Ladce nijaké podstatné personálne zmeny. Problémy s financiami sa ešte prehĺbili. Štátne dotácie boli opäť nízke a vlastné hospodárske aktivity nestačili. Z tých istých dôvodov nepokračovala ani výstavba - menovite najviac potrebného internátu. Ani v tomto roku sa majetkovo nevysporiadali budovy a pozemky používané školou

a tak školská správa i naďalej platila nájomné Rádu sestier sv. Vincenta z Pauly v sume viac ako 40 000 Sk mesačne.

Vedenie školy tvorili:

PaedDr. Vladimír Hromek, riaditeľ

Mgr. Miroslav Sňahničan, zástupca pre teoretickú výchovu

Jozef Hladký, zástupca pre odborný výcvik.

Vedúci dielní pre stavebné odbory - Ján Filo,

pre krajčírky - Margita Radolfyová,

pre záhradníkov - Júlia Hromková.

Vedúci vychovávateľ bol Marián Justh, zdravotná sestra Anna Sláviková a vedúcou školskej jedálne bola Mária Horváthová.

V tomto školskom roku do prvých ročníkov nastúpilo 127 žiakov (83 chlapcov, 44 dievčat) a to do odboru: murár, maliar, zámočník, záhradník a krajčírka.

V druhom ročníku bolo 115 žiakov (77 chlapcov, 38 dievčat) a v treťom ročníku 86 žiakov (42 chlapcov, 44 dievčat). Celkom teda 328 žiakov. V Domove mladých ubytovali 151 žiakov, čo je množstvo značne prevyšujúce možnosti solídneho ubytovania. Denne do učilišťa dochádzalo 177 žiakov.

Žiaci sa vyučovali v 22 triedach a to zámočníci (6 tried), krajčírky (6), murári (3), maliari (3), záhradníci (4).

V roku 1995 ukončilo Odborné učilište v Ladcoch 85 žiakov vo všetkých odboroch. Záverečné skúšky sa uskutočnili v dňoch 15. júna - 28. júna 1995.

Z personálnych otázok treba zaznamenať, že do dôchodku odišiel Ing. Ladislav Dvorský, učiteľ, ktorý stál pri založení školy. Vynikal nielen ako dobrý učiteľ, ale aj ako dlhoročný organizátor športového života v učilišti. V tomto roku zomrel mladý učiteľ školy Roman Palček.

V učilišti sa tradičnými stali mnohé mimoškolské aktivity, najmä športové. Uvediem niektoré z nich i keď treba povedať, že ich bolo o niečo menej ako po roky minulé. Dôvody boli opäť finančné.

23. februára 1995 sa žiačky 2. a 3. ročníka zúčastnili na Celoštátnej módnej prehliadke „Třinec 1995“, ktorú pripravilo odborné učilište Třinec - odbor výroba konfekcie. Modely, ktoré si žiačky samé predvádzali boli vyrobené podľa súčasného módneho trendu a materiálov.

1058

Ľahkoatletické preteky o Pohár riaditeľa sa konali dňa 25. mája 1995 v disciplínach:

dievčatá: beh na 60 m, beh na 800 m, skok do diaľky, hod kriketovou loptičkou, vrh guľou

chlapci: beh na 60 m, beh na 1 500 m, skok do diaľky, hod granátom,

vrh guľou.

Zvítazili dievčatá - krajčírky 3. ročníka a chlapci z odboru maliari.

Ako každý rok, aj v roku 1995 sa žiaci učilišťa zúčastnili na Celoslovenských športových hrách učilišť. Dievčatá ich mali vo Valaskej. Najlepšie sa umiestnila Adriana Rusnáková, ktorá bola v behu na 100 m prvá. Volejbalistky skončili na 3. mieste a celkove v bodovaní za všetky disciplíny dievčatá z Ladiec na 5. mieste.

Chlapci mali svoje Celoslovenské hry v Starej Ľubovni od 3. mája - 3. júna 1995. Na pretekoch získali 2. miesto na 100 m (Ján Tucman), 3. miesto na 1 500 m (Ján Šedivý), 1. miesto v skoku do diaľky (Ján Tucman) a 3. miesto vo vrhu guľou (Miroslav Baláž). V celkovom bodovaní skončili na 6. mieste.

Zo športových podujatí to bola ešte účasť na športových hrách organizovaných Hnutím špeciálnych olympiád. V novembri získali 3. miesto vo volejbale v Snine a 8. - 9. decembra 1995 3. miesto na Vianočnom turnaji (medzinárodnom) v minifutbale v Bratislave.

Úspešní boli aj **zamestnanci** školy, ktorí pravidelne hrávajú volejbal a zúčastňujú sa na turnajoch. Za najväčší úspech sa pokladá 1. miesto na celoslovenskom turnaji zamestnancov učilišť v Liptovskom Jáne.

Časť žiakov v štátnej starostlivosti strávila dva týždne prázdnin pri Balatóne - v Baji a zvyšok v Beňadikovej, okres Liptovský Mikuláš.

KULTÚRNY A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT V OBCI

Kultúrny dom

Po prevzatí kultúrneho domu od Považskej cementárne musel Obecný úrad v Ladcoch urobiť mnoho organizačných opatrení, ale najmä technicko-údržbárskych prác v budove kultúrneho domu i jeho okolí. Týkala sa to najmä starej časti kultúrneho domu, ale čiastočne i novej prístavby.

Využívanie množstva priestorov kultúrneho domu nebolo ani v roku 1995 dostatočné. Permanentne využívali kinosálu, priestory knižnice a miestnosti prenajaté firme Palivex. Hlavná sála sa využila na niekoľko zábav, karnevalov, veľkých zhromaždení. V novej prístavbe jedna miestnosť slúžila na zasadania obecného zastupiteľstva. Veľmi užitočné začali byť priestory na poschodí prístavby, kde bolo viacero podujatí a verejných zhromaždení a vďaka novému vybaveniu kuchyne začali sa tu poriadat' rodinné oslavy (svadby a pod.).

Správne bolo rozhodnutie zamestnať údržbára (Štefan Hatala). Jeho prácu vidieť vo všetkých priestoroch.

Obecná knižnica

Materiálne zabezpečenie knižnice v plnom rozsahu v roku 1995 financoval Obecný úrad v Ladcoch. Rovnako aj nákup kníh, kde prispel najväčšou čiastkou 16 803 Sk. Tu čiastočne pomohlo vydavateľstvo IKAR Bratislava, ktoré poskytlo 32 kníh v hodnote 3 200 Sk.

V roku 1995 bolo v obecnej knižnici 228 čitateľov, z toho 84 mládeže. Počet výpožičiek bol 11 500, čo je v priemere asi 4 výpožičky na obyvateľa Ladiec.

Kino obecného úradu

Kino obecného úradu spravovala, tak ako po minulé roky, Zdena Hriadelová. Rok 1995 sa v podstate ničím nelíšil od predchádzajúceho. Absolútna prevaha filmov produkcie USA, ktoré predtým plnili kiná neboli už také úspešné a návštevnosť i naďalej klesala do tej miery, že 24 predstavení sa vôbec nehralo. Dovedna v roku 1995 premietli 73 filmov s priemernou návštevnosťou 26 divákov na jedno predstavenie.

V roku 1995 zaviedli požičovne pevné nájomné na filmy (nie podľa vybratého vstupného). Tým sa zvýšilo riziko kina a nutnosť vysokého vstupného. To priviedlo vedenie kina k opatreniu, že sa znížil počet premietaných filmov i hracie dni.

Ostatné kultúrne aktivity

V obci naďalej pracovala a účinkovala **dychová hudba detí** zriadená pri ZŠ Ladce pod vedením učiteľa Základnej umeleckej školy v Ilave Františka Letku.

Dychová hudba s viac ako šesťdesiatročnou tradíciou sa udržala pohromade vďaka pomerne veľkému množstvu vystúpení na rôznych oslavách, podujatiach politických strán a organizácií, ale aj na pohreboch. V dychovej hudbe účinkovalo 12 - 16 hudobníkov z Ladiec, ale aj požičaných z iných orchestrov, hoci v Ladcoch žije okolo 60 dychovkárov veľmi dobrej kvality. Vekový priemer od čias veľkého orchestra značne stúpol, veľa hudobníkov ochorelo, zomrelo, alebo celkom prozaicky - stratilo záujem.

V roku 1995 ďalej účinkovala **spevácka skupina žien**. Uplatnili sa na civilných sobášoch, občianskych pohreboch i pri niektorých ďalších akciách poriadaných Obecným úradom v Ladcoch a organizáciami.

Medzi kultúrne aktivity z vlastných zdrojov treba ešte zaradiť detskú divadelnú skupinu pri ZŠ, bábkové divadlo učiteliek MŠ i kultúrne programy nacvičené vo všetkých troch školách.

VÝZNAMNÉ PODUJATIA

Pietna spomienka

Medzi najväčšie kultúrno-spoločenské podujatia v roku 1995 patrila akcia **Pietna spomienka** na padlých v druhej svetovej vojne,

ktorá sa uskutočnila v kultúrnom dome dňa 2. apríla 1995. Organizátorom bol Obecný úrad v Ladcoch a kultúrna komisia pri Obecnom zastupiteľstve.

Pietna spomienka sa začala zádušnou omšou v ladeckej kaplnke. Podvečer položili vence k pomníku padlých a zapálili sviečky na hrobch zavraždených Ladčanov.

Hlavný program sa uskutočnil v kultúrnom dome, kde odznel slávnostný príhovor. Účastníkom, pozostalým po padlých v 2. svetovej vojne, odovzdali pamätne listy s textom: „Pamätný list k 50. výročiu tragickej smrti 19-tich občanov Ladiec - obetí fašizmu“.

O úspešný priebeh sa zaslúžili organizátori: Mgr. Ľudmila Vráblová, predsedkyňa komisie, pracovníci Obecného úradu v Ladcoch, niektorí poslanci a školy. Počas programu účinkovala ladecká dychovka.

I túto dobre pripravenú akciu poznamenala nízka účasť - nezaujem občanov.

50. výročie oslobodenia obce

Oslavy organizovala základná organizácia Komunistickej strany Slovenska spolu s organizáciou Zväzu protifašistických bojovníkov dňa 28. apríla 1995 v kultúrnom dome. Občania si pripomenuli dobu konca fašizmu a tragického priebehu týchto udalostí v našej obci. I na týchto oslavách nebola veľká účasť.

Po oslavách sa podávalo občerstvenie v záhradnej reštaurácii firmy LAHOZ.

Deň matiek

Organizátorom Dňa matiek bol aj v roku 1995 Obecný úrad a Kresťanskodemokratické hnutie v Ladcoch. Bol 14. mája 1995 v kultúrnom dome. V pestrom programe vystúpili žiaci škôl a dychový orchester detí.

Slávnostné zhromaždenie

Slovenská národná strana a Hnutie za demokratické Slovensko v Ladcoch pripravili pri príležitosti výročia **zvrchovanosti Slovenska** dňa 14. júla 1995 slávnostné zhromaždenie. Pomerne veľké množstvo občanov sa v tento večer zišlo v areáli „Pod gaštanmi“, kde zapálili symbolickú vatru a posedeli pri hudbe. Na zhromaždení okrem miestnych funkcionárov a občanov bol aj poslanec za SNS Rastislav Šepták.

Oslavy SNP

Poriadateľom osláv 51. výročia Slovenského národného povstania v roku 1995 bol Obecný úrad v Ladcoch. Usporiadal spomienkové stretnutie spojené s pietnym aktom kladenia venca pri pamätníku padlých. Oslava bola dňa 28. augusta 1995.

Večer poézie Pavla Koyša

Dňa 29. septembra 1995 sa konal v Ladcoch, v priestoroch prístavby kultúrneho domu, 3. ročník **Večera poézie Pavla Koyša**. Dá sa povedať, že sa vytvorila tradícia týchto večerov a navyiac, tohtoročný bol umocnený „krstom“ novej básnickej zbierky vydanaj posmrtné „Miloval vás básnik“.

Program sa konal pred plnou sálou (viac ako 150 účastníkov) domácich divákov, milovníkov poézie z Bratislavy, Púchova, Považskej Bystrice a okolia.

Význam podčiarkla účasť čestných hostí, najmä Margaréty Koyšovej, manželky básnika Pavla Koyša. Ďalej sa zúčastnili Dr. Pavol Števíček, literárny kritik, generálny riaditeľ úseku poradenských a koncepčných činností Ministerstva kultúry, Dr. Dalimír Hajko, DrSc., šéfredaktor Literárneho týždenníka a spisovateľ Ján Majerník, spisovateľ Vojtech Kondrót, spisovateľ Ján Lenčo, akad. maliar a ilustrátor Emil Bačík, vydavateľ Dr. Alexander Aust.

Okrem nich sme v Ladcoch privítali národnú umelkyňu Máriu Kráľovičovú, herečku SND, zaslúžilú umelkyňu, herečku divadla Andreja Bagára v Nitre Hildu Augustovičovú, Angeliku Vargyčovú, speváčku z Lúčnice, herca, zaslúžilého umelca Antona Baláža. Všetci títo herci a speváci účinkovali potom v bohatom kultúrnom programe.

Medzi hosťami boli aj Jozef Bachratý, riaditeľ firmy IGNIS z Hlohovca a Ing. Anton Barčík, generálny riaditeľ Považskej cementárne. Oba tieto podniky celú akciu sponzorovali.

V programe večera účinkovali aj žiaci ZŠ v Ladcoch a vyhrávala Ladčanka. Účastníkov pozdravil telegramom aj minister kultúry SR. O úspešný priebeh sa zaslúžil celý rad dobrovoľných pracovníkov, najmä Jozefína Kalusová, Alžbeta Bušíková, Obecný úrad v Ladcoch a mnohí ďalší.

Hostujúce súbory

Zo súborov, ktoré v roku 1995 účinkovali v našej obci spomeniem:

- vystúpenie skupiny, ktorej protagonistov v Ladcoch už mnoho rokov

vidavame, sa uskutočnilo pod vedením Michala Slivku a M. Velšicovej

so speváčkou M. Molnárovou a hudobnou skupinou Jadranka

- dňa 6. augusta 1995 vystúpila v Ladcoch dychová hudba „Záhoranka“.

Tieto i ďalšie súbory a skupiny požadujú vysoké honoráre. Z toho sa odvíjalo vysoké vstupné a výsledok - nízka účasť občanov.

Projekt spracovali na Riaditeľstve diaľnic Bratislava - Dopravoprojekt Bratislava v októbri 1994. Projekt obsahuje všetky údaje týkajúce sa nielen diaľnice samotnej, ale aj okolia, najmä ekologického vplyvu.

Projekt sľubuje mnohé pozitíva oproti doterajšej cestnej premávke priamo cez obec. Vo východiskovej enviromentálnej štúdii je ako základ uvedená intenzita dopravy na sledovanom úseku v roku 1992 1 800 vozidiel za 1 deň, v roku 1993, 1994 o 30% viac. Prognóza na rok 2000 je asi 9 000 vozidiel. Konštatovali tiež, že kapacita doterajšej cesty I/61 bude v blízkom čase vyčerpaná, jej rekonštrukcia by si vyžiadala značný zásah do výstavby a situácia by sa i tak nezlepšila a nevyriešila. Podotýkam, že týmto argumentom boli i sú občania veľmi prístupní, pretože denne trpia stále sa zvyšujúcim hlukom, exhalátmi i nebezpečenstvom úrazu, najmä deti.

Medzi pozitíva stavby diaľnice v projekte pokladajú hlavne plynulosť dopravy, zvýšenie jej kapacity, úľavu od hluku a emisií, ďalší rozvoj priemyslu, turistiky a pod.

Diaľnica D1 Nemšová - Ladce sa nikde nedotkne koryta Váhu, ale povedie medzi kanálom hydrocentrály a korytom Váhu.

Projekt počíta so zabezpečením ochrany povrchových vôd kanalizovaním a eliminuje sa zásah do vodných zdrojov, ktorých hranica sa nachádza na pravom brehu Váhu. Hluk a znečistenie ovzdušia sa rieši tak, že vzdialenosť od najbližšieho obydľia je najmenej 300 metrov a okolo obce Ladce bude vybudovaná protihluková clona. Ďalšia ochrana (proti prechodu) sa rieši oplotením.

V projekte mysleli aj na novú vegetáciu (vyrúbe sa 94 stromov) a to protieróznou na svahoch, v strede medzi jazdnými pásmi a pozdĺž kanála na zachytávanie prachu a exhalátov a z maskovacích dôvodov pri protihlukových clonách.

Výstavba si vyžiada demoláciu silážnej jamy PD Ladce, ale i záber ornej pôdy a pasienkov.

Údaje o diaľnici

Uvádzam nasledovné údaje o diaľnici:

Dĺžka (Nemšová - Ladce) 16,6 km

Šírka 26,5 m (určené pre jazdu 120 km/hod.)

Diaľnica bude mať profil: štrkopieskové vrstvy, stavebný cement, obalové kamenivo a asfaltový betón.

Celé teleso diaľnice bude na násype.

Na úseku Nemšová - Ladce bude 150 stavebných objektov (mostné diela, úpravy komunikácií, prekládky atď.).

Stavba by sa mala začať v septembri 1997 a ukončená by mala byť v roku 2001.

Dňa 2. februára 1995 sa na Obecnom úrade v Ladcoch konalo verejné prerokovanie otázky výstavby diaľnice D1. Východisková štúdia bola k dispozícii na Obecnom úrade jeden mesiac. V diskusii vystúpilo veľa prítomných, pritom záujem nebol iba o záber pozemkov, ale aj o niektoré technické riešenia. Prítomní prejavili kladný postoj k stavbe diaľnice a uvítali by začatie stavby čo najskôr. Podrobnejšie boli vysvetlené tieto otázky:

- Pri Ladcoch bude križovatka diaľnice s cestou I/61, prepojené budú smery: diaľnica od Považskej Bystrice na cestu I/61 do Bratislavy a z cesty I/61

na diaľnicu do Považskej Bystrice. Na rokovaní vzniesli požiadavku zabezpečiť smer Ladce - Bratislava. Odpoveď znela, že v záujmovom území budú dve križovatky s prepojením všetkých smerov a to pri Ilave a Beluši, ktoré tu v plnom rozsahu pokryjú dopravné nároky.

- V okolí Ladiec sú plánované dva zdroje materiálu do násypu diaľnice:

z kameňolomu Tunežice a kameňolomu Považskej cementárne (materiál

nevhodný na výrobu cementu). Prístup k nim je plánovaný po jestvujúcich

komunikáciách, ktoré sa po ukončení rozvozu dajú do normálneho stavu (živcový povrch). V snahe minimalizovať negatívne dopady

na obyvateľstvo, dodávateľ stavby bude vhodne organizovať práce, napr.

vylúčením nočných smien pre dovoz zeminy, čistenie komunikácií, obmedzená rýchlosť a pod.

- Stavbu diaľnice bude realizovať dodávateľ, ktorého investor vyberie verejnou súťažou. Určitý počet pracovníkov bude zabezpečený z okolia a čiastočne sa podporí druhotná zamestnanosť (výroba materiálov, ubytovanie, stravovanie a pod.). Nepredpokladá sa, že stavba diaľnice

výrazne podporí zamestnanosť v regióne.

- Zástupcovia Slovenskej správy ciest požiadali občanov, ktorí majú pozemky v dotknutom území, aby si preverili svoje vlastnícke vzťahy. Podstatne sa tým urýchlila príprava výstavby.

- K záberu pozemkov prítomní občania nemali zásadné pripomienky. Tak isto zástupcovia Obecného úradu v Ladcoch potvrdili, že zábery pozemkov pre diaľnicu a ňou vyvolané investície nie sú v rozpore so záujmami obce.

- Najviac zaujímala aj otázka mostného projektu plánovaného nad rybníkom v Tunežiciach, ktorý vytvorili naši rybári z mŕtveho ramena Váhu.

Pripomienky Obecného úradu v Ladcoch

Svoje pripomienky na Slovenskú správu ciest v Bratislave poslal aj Obecný úrad v Ladcoch. Dajú sa zhrnúť do týchto bodov:

- V projekte navrhovanému podchodu pod diaľnicu pridať ďalší v mieste

terajšieho brodu cez Váh.

- Pri premostení kanála medzi mostom a elektrárnou zachovať možnosť prechodu po oboch stranách kanála.

- Pri rybníku v Tunežiciach venovať maximálnu pozornosť ochrane životného prostredia počas výstavby viaduktu.
- V mieste napojenia miestnej cesty na diaľnicu pri viadukte nad železnicou zvážiť možnosť odbočky aj v smere do Bratislavy.
- V priestoroch medzi viaduktom a Tunežickým rybníkom a premostením kanála stavať diaľnicu na pilónoch.

Túto časť zápisu za rok 1995 som písal podrobnejšie i napriek tomu, že diaľnica sa má začať stavať až v roku 1997. Robím tak preto, aby sa v budúcnosti - každý rok dalo sledovať, čo sa z uvedeného splnilo.

PLYNOFIKÁCIA A ĎALŠIE STAVBY V OBCI

Plynofikácia

V roku 1995 pokračovala plynofikácia obce. Na ulici Ľudovíta Štúra trasa 214 metrov dlhá ukončila plynofikáciu tejto ulice až po dom Pavla Kalusa. Tým získalo možnosť zaviesť si plyn dovedna 18 domácností, najmä však bytovka Poľnohospodárskeho družstva, kde ústredné kúrenie na pevné palivo značne znečisťovalo okolie. Stavbu uskutočnil Stavebnoservisný podnik Žilina za 590 000 Sk.

Druhá trasa sa vybuďovala na ulici Cementárskej. Potrubie viedli pod hlavnú cestu nad Lúčkovským potokom, potom po pravej strane cesty až po LAHOZ, celkom v dĺžke 410 metrov. Stavbu uskutočnila firma LAHOZ v náklade 574 000 Sk. Možnosť plynofikovať získalo 8 domov, poštový úrad, firma LAHOZ, pohostinstvo Centrik, bytovka (bývalý Dom služieb) i bývalé „zdravotné stredisko“.

Ďalšie stavby

Obecný vodovod bol v roku 1995 rozostavaný v dĺžke 300 metrov od Podhorskej cesty pod železničnú trať.

Začala sa výstavba **plynovej vyrovnávacej stanice** dvoch plynovodov. Budova (pri čističke odpadových vôd pri kanáli) sa koncom roka 1995 dostala pod strechu. Stanicu budoval Slovenský plynárenský podnik Žilina.

Z rozpočtu Obecného úradu v Ladcoch sa upravili (asfaltovali) chodníky pre peších chodcov v dĺžke 150 metrov.

OBCHOD A SLUŽBY

V sieti obchodov a služieb sa v roku 1995 v obci veľa nezmenilo. I keď boli zrušené niektoré predajne, zväčša pre nerentabilnosť. Zrušená bola predajňa mäsa a lahôdky (majiteľ Kubáň) i obchod s dámskym šatstvom LUX (majiteľ Pavol Riecky).

V oblasti potravín naďalej fungovali predajne AMV, s.r.o. - vedúca Eva Cibičková (bývalý NICOL), Hofstädter (predajňa potravín a mäsa), Potraviny v Horných Ladkoch (Miroslav Váň), Jednota Tunežice a Potraviny Jozef Daňo. Sieť obchodov s potravinami bola dostatočná, s cenami približne rovnakými vo všetkých menovaných obchodoch.

Z pohostinstiev fungovali aj v roku 1995 podniky Centrik, Kopyto, Veronika, LAHOZ a Pohostinstvo v Tunežiciach.

Z ostatných predajní fungovala naďalej Drogéria, predajňa textilu a dve predajne novín, časopisov a tabakových výrobkov.

V službách obyvateľstvu boli k dispozícii viaceré opravovne áut, autodoprava, stavebná údržba, kameňosochárstvo, kaderníctvo a dva podniky na výrobu paliet.

Medzi službami, ktoré občanom pomáhali, boli rozvoz plynu propan-butanu každé dva týždne s výdajom v Ladkoch a Tunežiciach, každý týždeň prichádzali zberne šatstva z čistiarne.

Čulú obchodnú činnosť a pomerne dobré služby občanom vykonávali predajcovia zeleniny a ovocia zo západného a južného Slovenska, Vietnamci a Ukrajinci s rôznym tovarom, najmä šatstvom a obuvou.

POLITICKÉ STRANY A HNUTIA

V roku 1995 v obci Ladce vyvíjali činnosť štyri politické strany a hnutia: Hnutie za demokratické Slovensko, Slovenská národná strana, Kresťanskodemokratické hnutie a Komunistická strana Slovenska. Z ich činnosti vyberám iba to, čím sa tieto politické subjekty prejavovali navonok, teda nie ich vnútornú činnosť.

Miestna organizácia Hnutia za demokratické Slovensko

Na čele tejto organizácie stál osemčlenný výbor v zložení:

Ing. arch. Ján **Remo**, predseda
Mgr. Ľudmila Vráblová, podpredsedkyňa
Daniela Cahelová, pokladníčka
členovia výboru: Ing. Peter Vrábel
Ing. Emil Záhradník
Miroslav Záhradník

HZDS malo v obecnom zastupiteľstve 6 členov, čo predurčilo, že práca v komisiách a v konkrétnych úlohách poslancov bola ich hlavným poslaním. Tak to bolo v samotnom vedení obce (starosta), v kultúrnej komisii a organizovaní jej aktivít, pri koordinácii činnosti v príprave na výstavbu diaľnice a pod.

Organizácia spolu so starostom obce sa mimoriadne angažovali pri získavaní podielu obce na privatizácii Považskej cementárne ako zábezpeky trvalých príjmov pri budovaní a živote obce. Žiaľ, tento cieľ sa nepodarilo dosiahnuť.

HZDS - jeho členovia, sa spolu s ostatnými organizáciami v obci podielali na organizovaní niektorých podujatí, ktoré sa konali pre verejnosť v roku 1995. Spomínam ich v časti „Kultúrno-spoločenský život“.

Začiatkom školského roku 1995 - 1996 organizovali členovia HZDS a kultúrna komisia vlastivedný zájazd do Bratislavy pre deti menej solventných rodičov.

Slovenská národná strana

Miestna organizácia SNS (založená 25. 8. 1994) mala v roku 1995 iba 12 registrovaných členov, ale oveľa viac sympatizantov, čo bolo vidieť aj na výsledkoch vo voľbách v roku 1994, kedy bola podľa podaných hlasov druhou najsilnejšou stranou.

Organizáciu viedol výbor v zložení:

Július **Šedík**, predseda
Pavol Habánek, podpredseda
Anna Turzová, tajomníčka
Roman Šedík, člen výboru.

Z podujatí, ktoré Miestna organizácia SNS v Ladcoch usporiadala, alebo sa na nich členovia podielali, spomeniem:

Dňa 25. augusta 1995 boli spoluorganizátormi akcie „Vatra zvrchovanosti“, o čom píšem v stati o kultúre.

Dňa 6. júla 1995 sa v kultúrnom dome uskutočnila schôdza predsedov organizácií SNS zo všetkých miest a obcí okresu.

Významná bola aj verejná schôdza (účasť asi 50 občanov) za účasti R. Šeptáka a za účinkovania dychovej hudby Ladčanka.

Táto hudba účinkovala aj 18. novembra 1995 na slávnostnom odovzdávaní členských preukazov v Kultúrnom dome Ilava, kde bol prítomný aj predseda SNS na Slovensku Ján Slota.

Komunistická strana Slovenska

Dňa 24. februára 1995 sa konala výročná členská schôdza Základnej organizácie KSS v Ladcoch, na ktorej bol zvolený nový výbor:

Jozefína **Kalusová**, predsedkyňa
Ladislav Černota, tajomník
Dušan Saksa, hospodár
členovia výboru: František Zelík
Ing. Vojtech Miklóši
Jozef Peterka
Jaroslav Koyš.

26. apríla 1995 usporiadali slávnostnú členskú schôdzu pri príležitosti 50. výročia oslobodenia obce. ZO KSS organizovala slávnostné kladenie vencov pri pamätníku padlých. Osláv sa zúčastnili i zástupcovia obce a veľmi pekná bola účasť občanov.

Členovia ZO KSS v Ladcoch sa zúčastnili na celoslovenských oslavách 50. výročia ukončenia vojny v Bratislave.

27. augusta 1995 boli členovia organizácie na okresných oslavách 51. výročia SNP poriadaných tradične v partizánskej obci Vrchteplá a boli spoluorganizátormi rovnakej spomienky 28. augusta v Ladcoch.

Dňa 7. novembra 1995 sa konala členská schôdza, na ktorej odovzdali členom nové preukazy. Súčasťou bolo slávnostné zasadanie OV KSS, ktoré sa konalo v Ladcoch.

Kresťanskodemokratické hnutie

20. januára 1995 sa konala výročná členská schôdza Kresťanskodemokratického hnutia v Ladcoch. Prítomných bolo 68 členov.

25. apríla organizovali verejné zhromaždenie pod vedením Miroslava Koyša. Viac ako 40 občanov si vypočulo prednášku o mravnosti (vdp. farár z Košece).

Dňa 12. mája 1995 sa okolo 250 občanov zúčastnilo na tradičnom Dni matiek. Na zdarnom priebehu malo hlavný podiel práve KDĽH a jeho členovia výboru:

Ondrej Košťalik, G. Kantoríková, MUDr. Jarmila Martináková, Miroslav Koyš, Jozef Vrábek, Valika Koišová a ďalší.

Pred Veľkou nocou sa postarali členovia KDĽH, ale aj ďalší občania o čistenie a úpravu cintorínov a Domov smútku v Ladcoch i Tunežiciach.

44 členov sa v júni 1995 zúčastnilo na zájazde do Čenstochovej, Krakova a ďalších miest v Poľsku.

3. júla 1995 sa členovia KDH i ostatní občania zúčastnili na stretnutí s pápežom Jánom Pavlom II. v Nitre, pri príležitosti jeho návštevy na Slovensku.

1068

V septembri 1995 umiestnili a posvätili sochu Panny Márie na nádvorí kaštieľa v Ladcoch.

Významnou akciou bola rekonštrukcia kaplnky - zvonice na Skalke. Upravili aj chodníky a okolité priestory. Dňa 13. septembra sa tu už konala omša (hody v Horných Ladcoch).

DOBROVOLNÉ ORGANIZÁCIE V OBCI

Všetky organizácie pôsobiace v obci Ladce sa rozsahom činnosti ničím nelíšili od predchádzajúcich rokov. Spoločným menovateľom bol nedostatok financií na činnosť a u väčšiny nízka aktivita väčšiny registrovaných, ale málo aktívnych členov. Úspešnú činnosť sme zaznamenali najmä u Slovenského rybárskeho zväzu a niektorých ďalších, vyslovene záujmových organizácií.

Slovenský rybársky zväz

Obvodná organizácia v Ilave mala vo svojom vedení podstatné a najdôležitejšie zastúpenie z Ladiec:

Ján **Sloboda**, predseda

Bohuš Ištvánik, tajomník

Libor Kvasnica, hospodár

Jozef Fatura, propagácia.

Ďalších päť členov bolo z Ilavy, Košece a z obcí za Váhom.

Dňa 18. februára 1995 sa konala výročná schôdza obvodnej organizácie, ktorá sa uskutočnila v Košeci. Zhodnotili činnosť a stanovili úlohy na rok 1995, medzi ktorými bolo nielen zabezpečenie športového vyžitia členov, ale i zabezpečenie vysokého priemerného úlovku. Bolo to ťažké, pretože predchádzajúci rok bol veľmi úspešný (priemerne 41 kg).

Organizácia, vrátane mladých rybárov, mala 83 členov. Nábor mladých rybárov sa robí na Základnej škole v Ladcoch v novembri. V zime prešli teoretickou prípravou, potom jarnou praktickou prípravou.

Po ukončení robili skúšky a napokon dostali povolenie na rybolov. Tak to bolo aj v roku 1995. Na pretekoch, ktoré pre nich výbor organizácie pripravil, sa zúčastnilo 63 detí, z ktorých prvých 15 odmenili. Bolo medzi nimi aj 6 žiakov našej ZŠ. Priemerný úlovok na jedného žiaka bol 7,50 kg.

Tradičnými sa stali preteky dospelých. Konali sa 21. mája 1995 na Tunežickom rybníku. Zvítazil Pavol Riecky. Preteky ako po predchádzajúce roky, plnili aj spoločenskú a rekreačnú úlohu. Občania sa na pretekoch ako diváci radi zúčastňujú, pretože ich organizátori aj v roku 1995 pripravili po všetkých stránkach, včítane občerstvenia (guláš,

rybie špeciality). Preteky roku 1995 boli významné aj tým, že na nich zaznamenali najvyššie úlovky. Pretekári chytili spolu 83 kusov kaprov, 5 šťúk a množstvo menej hodnotných rýb.

Príslovečná je už brigádnicka činnosť rybárov. Rovnako ako po roky predchádzajúce, aj v roku 1995 pri čistení vodných tokov, úprave rybníkov, pri vytváraní dobrých životných podmienok rýb a vodných živočíchov odpracovali 2 165 hodín.

Rybári si pochvaľovali dobrú spoluprácu s Obecným úradom v Ladcoch, s vedením Považskej cementárne i jej odborovou organizáciou.

V roku 1995 značný rozruch medzi členstvom spôsobili rokovania v predpríprave výstavby diaľnice D1 (Nemšová - Ladce), ktorá určite nebude dobre pôsobiť na prostredie rybárskeho rajónu v oblasti rybníka v Tunežiciach, ktorému venovali rybári za posledných 9 - 10 rokov toľko práce.

Dobrovoľná požiarna ochrana

V novembri 1995 sa konala výročná členská schôdza v Základnej organizácii Dobrovoľnej požiarnej ochrany v Ladcoch. Vyslovili sa na nej niektoré myšlienky, ktoré svedčili o tom, že táto dôležitá organizácia prechádzala určitou krízou, nie vždy zavinenou požiarnictvom v obci.

V našej obci počas roka 1995 nevznikol ani jeden požiar, čo je zásluha dobrej preventívnej činnosti.

V správe o činnosti na spomínanej schôdzi sa doslova konštatuje, že od novembra 1989 ani jedna vláda - federálna, či republiková - sa zodpovedne nezaoberala problematikou požiarnej ochrany a ak, tak iba v rovine formálnych organizačných zmien. Ťarchu zabezpečovania požiarnej ochrany presunula na orgány miestnej správy. Tento presun považovali požiarnici za správny, keby bolo došlo aj k hmotnému presunu. Obecný úrad bol v roku 1995 zodpovedný za fungovanie požiarnej ochrany, ale prostriedky si musel zaobstaráť sám. V obci mala organizácia Požiarnej ochrany plné pochopenie zo strany Obecného úradu - osobitne zo strany starostu.

Činnosť výboru DPO v Ladcoch bola sporadická a po februári 1995, kedy zomrel predseda organizácie Milan Majerik, celkom ochabla. Naďalej sa však zabezpečovali aktuálne úlohy: preventívne prehliadky budov a malých prevádzok, nácvik požiarneho družstva, údržba technických prostriedkov.

V posledných rokoch mimoriadneho sucha v letnom období sa v Ladcoch, ale najmä v Tunežiciach prejavil nedostatok vodných zdrojov, ktoré by bolo možné využiť na hasenie.

Organizácia DPO v Tunežiciach v roku 1995 prechádzala ešte horším vývojom ako organizácia časti Ladce. Mnoho námahy vynaložili funkcionári obce, aby dostali DPO v Ladcoch - Tunežiciach do funkčného stavu.

V Ladcoch na členskej schôdzi v novembri 1995 zvolili nasledovný výbor DPO:

František **Meliš**, predseda
Štefan Kuman, podpredseda - veliteľ
Igor Kalus, podpredseda - preventista
Ing. Karol Horký, tajomník
Marián Markuš, pokladník
Milan Kalus, strojník
Vincent Kalus, materiálno-technický referent
dvaja revízori: Jozef Bednárík
Vincent Kukuliaš.

Slovenský zväz chovateľov

Organizáciu počas roka 1995 viedol výbor, ktorý bol zvolený na výročnej členskej schôdzi 19. februára 1995:

Milan **Jung**, predseda
Viktor Lihocký, podpredseda
Anton Haršáni, tajomník
Ladislav Nagy, hospodár
Ladislav Černota, predseda komisie chovu králikov
Ing. Ján Mihálik, predseda komisie chovu hydiny.

V roku 1995 začali riešiť stav v členskej základni, kde značná časť registrovaných členov bola neaktívna z rôznych dôvodov (vysoký vek, choroby i nezáujem). V evidencii bolo napokon 35 dospelých členov a 18 mladých chovateľov.

Celá činnosť v roku 1995 bola zameraná na tri okruhy: ekonomický, chovateľský, organizačný.

V snahe zabezpečiť pre organizáciu dostatočné finančné prostriedky venovali sa obchodnej činnosti, nákupu a predaju hydiny. Bolo to ťažšie ako po minulé roky, pretože na okolí vzniklo viacero podnikov, ktoré sa takouto činnosťou zaoberali. I napriek tomu vyprodukovali čistý zisk 47 tisíc korún a pritom pomohli občanom bez problémov si zaobstarať chovnú i jatočnú hydinu (kurence, húsenice, sliepky chovné i konzumné, morky a pod.).

Zújmom organizácie bolo rozširovať čistokrvný chov nielen medzi členmi, ale i medzi ostatným obyvateľstvom. Vidieť to i z toho, že v roku 1995 predali občanom 2 500 kureniec.

Králikárska komisia spolupracovala iba s malým počtom členov, pretože v roku 1995 sa registrovalo iba 6 chovateľov čistokrvných plemien králikov. Títo chovatelia sa zaoberali štyrmi uznávanými plemenami. Slabá bola i účasť na výstave v Beluši, kde prezentoval svoj chov králikov iba Pavol Kalus.

Dom chovateľov bol stredobodom pozornosti organizácie po celý rok 1995. Bolo to majetkovo-právne usporiadanie objektu a najmä rekonštrukcia vonkajších i vnútorných priestorov, ktorá bude pokračovať aj v roku 1996.

1071

Miestny odbor Matice slovenskej

Miestny odbor Matice slovenskej v Ladcoch mal v roku 1995 počet členov 43. V tomto roku viedol organizáciu 5-členný výbor v zložení:

Alžbeta **Bušíková**, predsedkyňa

Anna Kacinová, tajomníčka

Mgr. Ľudmila Vráblová

Alena Suchárová

Irena Gajdošíková

v revíznej komisii: Jozefína Kalusová

Anna Gachová

Martin Fatura.

V roku 1995 usporiadal Miestny odbor MS výchovno-vzdelávací zájazd na trase: Brezová pod Bradlom - Košariská - Jaskyňa Driny - Červený Kameň - Piešťany.

Ďalšia činnosť, okrem niekoľkých relácií o slovenských národných dejateľoch v miestnom rozhlase, sa zamerala na pomoc pri organizovaní niektorých podujatí v obci, ako boli: rozlúčka so žiakmi 8. ročníka, rozlúčka s učňami OU Ladce, stretnutie so staršími dôchodcami, Večer poézie Pavla Koyša, Deň matiek.

Slovenský zväz protifašistických bojovníkov

Na čele organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v Ladcoch stál výbor v zložení:

Ing. Karol **Horký**, predseda

Jozef Rožník, hospodár - pokladník

Anna Kresáčová, tajomníčka

Pavol Janík, člen revíznej skupiny

Gizela Cahelová, členka revíznej skupiny.

Vzhľadom na vysoký vek členov (priemerný vek 72,2 roka), nemohli požadovať od členov mimoriadnu činnosť.

Organizácia SZPB sa podielala na organizovaní osláv roku 1995, menovite osláv oslobodenia, výročia SNP v obci, pietnej spomienke na zavraždených Ladčanov a iných.

V rámci činnosti vo vnútri organizácie usporiadali stretnutia s členmi oslavujúcimi životné jubileum.

26. augusta 1995 uskutočnili výročnú schôdzu, ktorá vyhodnotila činnosť za roky 1994 - 1995. Ako vyplynulo zo schôdze, hlavnú činnosť venovali a i naďalej venujú rozširovaniu členskej základne v súlade so stanovami SZPB.

1072

Slovenský zväz zdravotne postihnutých

Základná organizácia Slovenského zväzu zdravotne postihnutých v Ladcoch (bývalý Slovenský zväz invalidov), združovala v roku 1995 dovedna v Ladcoch a Tunežiciach **45 členov**.

Vo výbore oproti predchádzajúcemu roku nenastali nijaké podstatné zmeny. Predsedom organizácie bol i v roku 1995 Štefan **Kováčik**.

Výročná členská schôdza sa konala 18. februára 1995 za prítomnosti 30 členov. Na schôdzi okrem bežného programu boli prijatí noví členovia.

V apríli 1995 sa zúčastnili členovia pracovnej brigády na úprave parku pred kultúrnym domom (kosenie, hrabanie).

Pre svojich členov usporiadali niekoľko zaujímavých podujatí:

- v júni 1995 posedenie pri dychovke,
- 26. júla zájazd do Banskej Štiavnice za účasti 45 členov, včítane ich detí,
- ku Dňu úcty k starším pripravili pre svojich členov i ostatných občanov spoločenské posedenie na chate Muflón za účasti 40 občanov.

Telovýchovná jednota Tatran Ladce

V roku 1995 telovýchovnú jednotu viedol výbor v zložení:

Anton **Machala**, predseda

Pavol Tichý, tajomník

členovia: František Gach

Vladimír Chovanec

Štefan Zábojník

Pavol Melicher

Roman Šedík.

Výbor tak, ako v roku predchádzajúcom, zápasil najmä s finančnými problémami, ktoré zväčša riešil za pomoci Považskej cementárne, Obecného úradu v Ladcoch, z dotácií a z vlastnej činnosti. Celá činnosť sa obracala iba na **futbal**. Ostatná telovýchovná a športová činnosť sa konala skôr

spontánne z iniciatívy jednotlivcov (niektoré telovýchovné aktivity v telocvični ZŠ, mládeže v Horných Ladcoch a pod.).

Vo futbalovej sezóne 1994 - 1995, ktorá skončila v júni 1995, hralo futbalové družstvo **dospelých** v I. triede majstrovstva kraja. Trénerom bol Viliam Malovec, vedúcim družstva Vladimír Chovanec.

K dispozícii boli hráči: Černík Štefan, Daško Ferdinand, Ďuriška Jozef, Faturík Ján, Fíliáč Roman, Floriš Kamil, Gavlak Miroslav, Hriadel Milan, Hujo Daniel, Chleban Vladimír, Jamrich Ján, Koyš Jaroslav, Klučka Ľubomír, Kučma Marián, Kret Stanislav, Mackura Marián, Milčík Vladimír, Mosorjak Vladimír, Prekop Miroslav, Prekop Marián, Pavlačka Ján, Pajerchin Marián, Machala Anton, Seidel Marián, Stratený Pavol, Štefanec Ferdinand, Zábojník Štefan.

1073

Z družstva odišli Vladimír Čáp, ktorý zanechal aktívnu činnosť, Vladimír Nemečkaj prestúpil do Rakúska, Jozef Závracký prestúpil do Bratislavy a Vladimír Melicher zanechal aktívnu činnosť.

V súťaži **skončili** na 10. mieste s 35 bodmi, keď 11 zápasov vyhrali, 5 remízovali a 10 prehrali. Treba dodať, že z pôvodných 38 bodov získaných na ihrisku im po skončení súťaže odčítali 3 body za inzultáciu rozhodcu v Starej Bystrici.

Najlepším strelcom v ročníku 1994 - 1995 bol Pavol Stratený - 26 gólov.

Družstvo **dorastu** hralo v ročníku 1994 - 1995 v II. triede okresného majstrovstva. Trénerom bol Pavol Tichý a vedúcim Cyril Kulich. V tomto ročníku skončilo družstvo so ziskom 25 bodov (11 víťazstiev, 3 nerozhodné výsledky a 8 prehíer) na 5. mieste.

Najlepším strelcom bol Michal Habánek - 32 gólov.

Družstvo **žiakov** pod vedením trénera Františka Koiša a vedúceho Pavla Černíka sa umiestnilo vo svojej súťaži na 4. mieste so ziskom 17 bodov (zo 16 zápasov).

V ročníku 1995 - 1996 prevzal trénerskú funkciu v družstve **dospelých** nový tréner Ján Pavlačka. V hráčskom kádri bolo 22 hráčov. Tu nastalo iba veľmi málo zmien. Po jesennej časti 1995 skončilo mužstvo na 10. mieste, keď z 13 zápasov vyťažilo iba 16 bodov.

V tomto súťažnom ročníku sa prihlásilo aj tzv. „B“ mužstvo, ktoré zaradili do 4. triedy okresného majstrovstva (Kameničany, Kolačín, Lazy pod Makytou, Tunežice, Roma Prejta, Ladce B, Horná Breznica, Zubák). Na jeseň 1995 získali 7 bodov a skončili na 6. mieste.

Trénerom B mužstva TJ Tatran Ladce bol Milan Bajza.

V sezóne 1995 - 1996 v jesennej časti si veľmi dobre počínalo družstvo **dorastu** (tréner Pavol Tichý), ktoré vo svojej súťaži - II. triede okresnej súťaže získalo 25 bodov a skončilo predbežne na druhom mieste, čo je najlepšie umiestnenie zo všetkých družstiev v obci.

Žiakov viedol v sezóne 1995 - 1996 nový tréner Pavol Melicher a Milan Hriadel. Na jeseň získali iba 4 body, čo stačilo na 9. miesto.

V roku 1995 mal výbor TJ Tatran Tunežice pri vedení svojej organizácie ešte zložitejšiu situáciu ako v roku 1994. Boli to otázky finančno-materiálne, ale i organizačné, ktoré zapríčinili mnohé problémy.

Futbalový oddiel v ročníku 1994 - 1995 skončil na 12. mieste v III. triede okresnej súťaže a zostúpil do IV. triedy, kde v jesennej časti 1995 - 1996 zaujal predbežné 4. miesto. Trénerom družstva bol Rudolf Kvasnica a Jozef Vician, vedúcim mužstva Bohumil Kvasnica. Kvalitu výkonov v ročníku 1994 - 1995, ale i v ďalšom období značne ovplyvnila skutočnosť, že podstatná časť futbalistov cestovala za prácou mimo Slovenskej republiky, vždy sa na nedeľu nevracali a tak družstvo nikdy nenastúpilo kompletne.

1074

Futbalisti TJ Tatran Tunežice sa už viac rokov zaraďujú na popredné miesta v súťaži slušnosti. Tak to bolo aj v roku 1995.

TJ Tatran Tunežice v roku 1995 viedol výbor v zložení:

Bohumil **Kvasnica**, predseda

Milan Letko, tajomník

Jozef Rožník, hospodár - pokladník

Dušan Minárik, člen

Štefan Cák ml., člen výboru.

Organizácia mala v roku 1995 počet členov **56**, z ktorých väčšinu možno pokladať za aktívnych.

Predseda TJ Tatran Ladce za dlhoročnú činnosť v telovýchove (predsedom od roku 1967) bol vyznamenaný ako „Zaslúžilý funkcionár telovýchovy“.

Materiálne zabezpečenie, ako som spomínal v úvode, bolo nie najlepšie. Od vyšších telovýchovných organizácií nedostali nijaké finančné prostriedky a tak boli odkázaní na sponzorov, ktorými boli Obecný úrad v Ladcoch, Slovák Košeca a jednorázovo vypomohli aj Považské cementárne. Zo získaných prostriedkov o.i. kúpili automatickú práčku a motorovú kosačku (Obecný úrad Ladce). Organizácia od roku 1993 žila aj z financií, ktoré získali predajom autobusu AVIA-IKAR.

V septembri 1995 presťahovali klubovňu z Osvetovej besedy do starej školy, čím sa podstatne vylepšili podmienky na činnosť. Budovu dostala TJ do užívania od Obecného úradu v Ladcoch. Sú tam inštalované stolnotenisové stoly k dispozícii mládeži v miestnej časti Tunežice.

Brigádnickej činnosti pri úprave klubovne, ihriska sa zúčastňovali najmä starší členovia.

Tunežičania si pochvaľovali dlhodobú dobrú spoluprácu s TJ Slovák Košeca, odkiaľ pochádza aj najviac hráčov mužstva v roku 1995 - osem.

**Miestny spolok Slovenského
červeného kríža**

Miestny spolok Slovenského červeného kríža Ladce - Tunežice evidoval v roku 1995 počet členov **360**, z toho 70 dôchodcov. Nie všetci členovia však boli aktívni.

Miestny spolok mal vyškolené ošetrovatelky a opatrovatelky, ktoré boli schopné poskytnúť prvú pomoc. Všetky ošetrovatelky boli vybavené lekárničkami s najnutnejším materiálom potrebným k poskytnutiu prvej pomoci.

Dôležitou zložkou spolku bol oddiel Mladých zdravotníkov organizovaný v spolupráci so Základnou školou v Ladcoch. Pripravovali ich v základoch zdravotníctva a prvej pomoci. So získanými vedomosťami sa zúčastnili na okresnej súťaži a iných podujatiach mladých zdravotníkov. Z nich medzi najvydarenejšie patrila výlet do ladeckých hôr spojený so zberom liečivých rastlín a nacvičovaním modelových situácií na nácvik prvej pomoci. Výletu sa zúčastnilo okrem detí viac ako dvadsať dospelých, členov SČK.

1075

Výbor organizácie mal v roku 1995 týchto členov:

Ján **Abrahámovský**, predseda

Mgr. Gabriela Košťaliková, podpredsedníčka

Anna Ištvaniková, tajomníčka

Eva Tichá, pokladníčka

členovia výboru: Júlia Belianová

Valéria Koišová

Margita Kantoríková

Anna Králová

Lýdia Sláviková

Anna Mazúrová

Štefan Babečka.

Z ďalšej činnosti treba ešte spomenúť bezpríspevkové darcovstvo krvi (celkom okrem cementárne 12 darcov) a od 22. januára do 18. februára tzv. Valentínova kvapka (celkom 6 darcov).

Aj v roku 1995 upravovali členovia (24 brigádnikov) verejné priestranstvá už po mnoho rokov na tom istom mieste - od novinového stánku po križovatku. Spoločne s inými organizáciami čistili a upravovali hroby na oboch cintorínoch, čistili priestranstvá.

Pre členov usporiadali celodenný zájazd do Bojníc, Trenčianskych Teplíc spojený s večerou a posedením pre všetkých účastníkov.

Za zmienku stojí zber šatstva, ktoré je ešte schopné ďalšieho použitia a výpomoc sociálne slabým rodinám.

**Slovenský zväz
záhradkárov**

Táto organizácia evidovala v roku 1995 počet členov **62**, z ktorých drvivá väčšina bola aktívna pri prácach organizovaných výborom hlavne pri ošetrovaní sadu, kosení spoločných priestorov, pri úprave svojich záhrad a predzáhradok i úprave priestorov v obci.

Ani v tomto roku sa nepodarilo zorganizovať výstavu ovocia a zeleniny, okrem iného aj preto, že nebola v roku 1995 dobrá úroda ovocia.

V roku 1995 bol na čele organizácie výbor:

Jozef **Martinák**, predseda

Pavol Kalus, tajomník

Juraj Letko, hospodár

členovia: Martinák Emil

Češko Štefan

Čemeš Jozef

Mosoriak Štefan

Kalus Ervín

Kováčik Marián, predseda kontrolnej komisie.

1076

SPOLOČENSTVO

LESNÉ DRUŽSTVO - POZEMKOVÉ

URBÁRSKE POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO

Lesné družstvo - pozemkové spoločenstvo

Rok 1995 bol pre členov Lesného družstva v znamení výsadby a ochrany lesa, riešení organizačných otázok, registrácie členstva a ďalších úloh.

Pri ochrane lesa nepriateľom číslo jeden bol **kôrovec**. Členovia Lesného družstva osadili 12 lapačov a spravili 60 m³ lapárov proti jeho rozširovaniu. Tento škodca v poslednom období zapríčinil, že v roku 1995 museli vyťažiť 678 m³ smreka.

Ako nutná kompenzácia za predchádzajúce ťažby i ťažby v roku 1995 bola **výsadba**. Venovali sa najmä výsadbe listnatých stromov. Spolu vysadili 13 235 stromkov, z toho 300 kusov smreka, 2 200 kusov duba, 5 085 buka, 5 500 borovic a 450 kusov smrekovca.

Spolu so spomínanou ťažbou dreveniny po napadnutí kôrovcom **vyťažili** v roku 1995 1 123 m³ drevnej hmoty, z toho 305 m³ v rámci lesného hospodárskeho plánu a 40 m³ polomového dreva a pre samovýrobu poskytli tiež 40 m³ dreva.

Pri všetkých činnostiach **odpracovali** členovia 4 096 hodín.

V roku 1995 malo Lesné družstvo - pozemkové spoločenstvo v Ladcoch doteraz najväčší príjem - celkom 1 252 622 Sk a výdavok 790 tisíc korún.

Stále pokračovalo spresňovanie **registrácie** členov. U mnohých nebolo dostatočne preukázané vlastníctvo (dedičské konanie). V rokoch 1993 a 1994 vyplatili odmeny domnelým vlastníkom s tým, že si vlastníctvo vybavili na notárskom úrade. Keďže sa tak v mnohých prípadoch nestalo, výbor nedoporučil ďalšie vyplácanie podielov dovtedy, kým sa proces preukazovania vlastníctva neukončí.

Na **čele** Lesného družstva - pozemkového spoločenstva v Ladcoch v roku 1995 stál výbor:

Jozef **Martinák**, predseda - hospodár

Božena Majeríková, pokladník - hospodár

Ing. Emil Záhradník, hájnik

Ing. Emil Remo, člen

Valentín Bednárík, člen.

Odborným lesným poradcom bol Ivan **Kobza**.

1077

Urbárske pozemkové spoločenstvo

V roku 1995 viedol Urbárske pozemkové spoločenstvo výbor:

Jozef **Martinák**, predseda - hospodár

Margita Kantoríková, pokladníčka

Ing. Emil Záhradník, hájnik

Ing. Emil Remo, člen

Ondrej Hriadel, člen.

Urbárske pozemkové spoločenstvo malo 276 členov **pasienkového práva**, (počet členov horového práva stále nebol presne určený).

Urbárske **lesy** nachádzajúce sa v katastrálnom území Veľkého Košeckého Podhradia ponechali v prenájme Štátnym lesom na základe dohody. Urbárske **pasienky** sú v riešení s Poľnohospodárskym družstvom Košeca.

Ostatok pasienkov v horskej oblasti, na ktorých hospodárili Štátne lesy, obhospodárovalo Urbárske pozemkové spoločenstvo. Sú to pasienky zčasti zarastené kríkmi (pasienky, ktoré JRD málo užívalo a tie, ktoré boli už pred založením JRD vysadené). Bolo to asi 6 - 8 hektárov.

Urbársky dom bol stále v prenájme na obchodné účely, ale novej firme AMV Žilina (Katarína Vyvozilová). Urbárske spoločenstvo dalo urobiť na dome niektoré stavebné opravy a doplnky.

Pre potreby Urbariátu a Lesného družstva v roku 1995 prenajali od obce starší dom (bývalý dom Adolfa Zelíka) a kúpili terénne **vozidlo**.

V roku 1995 sa vyriešili majetkovo-právne otázky **reštitučného** charakteru. Na pozemkovom úrade predložili zoznam oprávnených osôb, ktorým vrátili vlastnícke právo na urbárske pasienky odňaté v roku 1950. Celkovému počtu 276 vlastníkov vrátili 75,33 hektára. Asi 5 hektárov nevrátili a budú ich riešiť pri vyrovnaní s pozemkovým fondom.

V hospodárení dosiahli slušné výsledky (440 375 Sk príjmov, 93 356 Sk výdavkov). Tak ako v prípade Lesného družstva, ani Urbárske

pozemkové družstvo v Ladcoch nevyplácalo za rok 1995 podiely pre nedostatočné preukázanie vlastníctva členov (neúplné dedičské konanie). Peniaze zostali v rezervnom fonde.

ŽELEZNIČNÁ STANICA V LADCOCH

V roku 1995 v železničnej stanici Ladce nenastali nijaké podstatné zmeny personálneho, technického ani stavebného rázu.

Prednosta železničnej stanice bol Pavol **Fatura**, ktorému bolo podriadených 46 zamestnancov (44 plánovaných). Pomerne vysoký počet zamestnancov je zdôvodnený tým, že do celkového stavu sa započítavali aj pracovníci nasamostatnej železničnej stanice **Beluša**, ktorá bola riadená z Ladiec.

1078

Dopravná intenzita

Nakládka v železničnej stanici Ladce bola v roku 1995 o niečo vyššia ako v roku 1994, čo bol výsledok zvýšených výkonov v Považskej cementárni.

Naložili 449 679 ton v 10 588 vozňoch (nárast oproti roku 1994 na 106,9%).

Vyložili 120 682 ton v 2 845 vozňoch (pokles na 92% oproti roku 1994).

Cez stanicu Ladce prešlo v roku 1995 takmer 17 500 vlakov nákladnej prepravy a rušňov a 23 953 vlakov s prepravou cestujúcich.

V roku 1995 Železnice SR zredukovali počty vlakov na rôznych tratiach, na našej trati Bratislava - Žilina sa však počet vlakov prepravujúcich cestujúcich neznížil.

Tržby v stanici Ladce

Tržby v roku 1995 oproti roku 1994 poklesli na 80,8% a dosiahli výšku 325 711 Sk. Tržby z prepravy **tovaru** dosiahli 46 154 088 Sk, čo bol nárast oproti roku 1994 na 141,4 %. Vzniklo to zmenou systému účtovania tržieb za prepravu od a po štátnu hranicu.

V roku 1995 nezaznamenali v priestoroch železničnej stanice Ladce nijakú dopravnú **nehodu**.

VODNÁ ELEKTRÁREŇ V LADCOCH

Keďže sa v ostatnom čase dosť často menil názov elektrárne v Ladcoch, uvádzam jeho presné znenie:

Slovenské elektrárne, a.s., Vodné elektrárne Trenčín,
závod Dubnica nad Váhom,

výrobňa Vodná elektráreň Ladce.

Výrobňu v Ladcoch viedli aj v roku 1995 Ivan **Fedor** a Štefan **Zacko**.

V oblasti výroby splnili úlohy na 101% a rovnako si plnili aj harmonogramom a plánom stanovené úlohy v opravách, čo zohráva v chode elektrárne podstatnú úlohu.

Na turbíne 1 sa robili iba bežné opravy, na 2. turbíne sa vymieňal regulátor otáčok, ktorý je riadený počítačom. Oprava trvala 49 dní. Počas roka sa vykonávali revízie na rozvodoch (110 kilovatovom i 22 kilovatovom).

INÉ PODNIKY

V Ladcoch v roku 1995 vykonávali činnosť ešte:

Anton **Jendrol** - píla, drevospracujúci podnik,

Palivex s.r.o. - firma zaoberajúca sa exportom a importom palív

Anton **Kubáň** - zriadil vo svojich priestoroch výrobnú smažených zemiakových výrobkov.

1079

POVAŽSKÁ CEMENTÁREŇ, a.s.

Rok 1995 sa v cementárni vyznačoval určitými osobitosťami, ktoré sprevádzali hospodársku činnosť a mali značný vplyv na dosiahnuté výsledky, ktoré sa hodnotia ako dobré. Išlo najmä o tieto úlohy:

Vytvorenie dostatočných zásob slinku, stabilizovanú prevádzku rozhodujúcich výrobných uzlov, osobitne rotačnej pece.

Medzi hlavné úlohy patrilo aj dosahovanie vysokej kvality výroby a rovnomernú nakládku podľa objednávok odberateľov. Tu patrila aj obchodná činnosť - predaj nielen cementu, ale aj slinku.

Pozornosť venovali aj výrobe novej minerálnej prísady **lanovy** a jej vývoz na zahraničné trhy. V obchodnej činnosti sa zaznamenal aj znížený predaj cementu, hlavne za prvé tri štvrtroky, čo bolo výslednicou zvyšovania konkurencie na zahraničných trhoch a orientácie predaja predovšetkým na solventných odberateľov.

S predajom súvisela doprava, ktorá na železnici opäť zdražela. Bolo treba zvýšiť podiel prepravy lodnej do SRN a Rakúska a návrat k využívaniu dopravy cementu autocisternami.

Z investičných úloh to bola výstavba paletizačnej linky a započatie paletizačného a do fólií baleného cementu. Novum bolo aj realizovanie generálnej opravy na konci roka 1995, o čom píšem na inom mieste.

Celkové hodnotenie vyznelo tak, že hospodárske výsledky za rok 1995 boli v súlade so základnými zámermi, vrátane zámerov v sociálnej oblasti.

Vedenie podniku

V riadiacich orgánoch akciovej spoločnosti Považská cementáreň sa v roku 1995 (september - október) uskutočnili viaceré personálne zmeny.

V septembri 1995 uvoľnila Dozorná rada Považskej cementárne Ing. Oldricha Kebísku z funkcie člena predstavenstva a na jeho miesto zvolila Ing. Jozefa Mikušince. Uvoľnili aj Ing. Jaroslavu Ďurišovú, takže najvyšší orgán spoločnosti - predstavenstvo, malo nasledovné zloženie:

Ing. Anton **Barcík**, predseda predstavenstva

Ing. Jozef Mikušinec, podpredseda predstavenstva

Ing. Ivan Horvát, člen predstavenstva (Slovnaft Bratislava)

Ing. Pavol Baranec, člen predstavenstva (Forward Považská Bystrica).

Zmeny nastali aj v **dozornej rade** Považskej cementárne, kde Ing. Jozef Mikušinec bol nahradený Štefanom Sakalom, ktorého zvolili zamestnanci vo voľbách v októbri 1995.

1080

Dozorná rada mala potom toto zloženie:

JUDr. Bruno **Čanády**, predseda (Fond národného majetku)

Ján Kvorka (FNM)

Ing. Marián Pavlásek (FNM)

Jaroslav Michálek (FNM)

Anton Malovec (Považská cementáreň)

Štefan Sakala (Považská cementáreň).

Výkonné vedenie sa tiež zmenilo. Po uvoľnení Ing. Oldricha Kebísku z funkcie generálneho riaditeľa, zvolilo v septembri predstavenstvo nového generálneho riaditeľa. Generálny riaditeľ uvoľnil z funkcie ekonomickú riaditeľku v súvislosti s jej odchodom do bankovej sféry a menoval novú ekonomickú riaditeľku, obchodného riaditeľa a personálneho riaditeľa.

Výkonné vedenie malo potom toto zloženie:

Ing. Anton **Barcík**, generálny riaditeľ

Ing. Jozef Mikušinec, technický riaditeľ

Ing. Pavol Martauz, výrobný riaditeľ

Ing. Anton Janík, obchodný riaditeľ

Ing. Mária Kebísková, ekonomická riaditeľka

Ing. Peter Šumaj, personálny riaditeľ.

Mimoriadne valné zhromaždenie

Mimoriadne valné zhromaždenie akcionárov sa konalo 15. decembra 1995. Zhromaždenie akcionárov spoločnosti Portlandcement, a.s., Ladce sa oboznámilo so skutočnosťou, že 1. 12. 1995 sa podpísala zmluva medzi Fondom národného majetku Slovenskej republiky a spoločnosťou Portlandcement. Rovnako akcionárov informovali o činnosti

akciovej spoločnosti od jej vzniku, o premene listinných cenných papierov na zaknihované. Na zhromaždení schválili zmenu stanov, ako ju navrhol predstavenstvo.

Na záver Ing. Anton **Barcík**, ktorý valnému zhromaždeniu predsedal, vysvetlil postup privatizácie. Zdôraznil, že hlavným motívom zakladateľov bolo dosiahnuť (napriek snahám zahraničných firiem), aby cementáreň zostala v rukách domácich a umožnilo sa zamestnancom spolurozhodovať o ďalšom vývoji.

Priebeh privatizácie

Zmluvu o predaji a kúpe akcií akciovej spoločnosti Považská cementáreň podpísali 1. decembra 1995 štatutárni zástupcovia Fondu národného majetku SR Ing. K. Danys, podpredseda výkonného výboru a Ing. Pinkava, riaditeľ sekcie priamych predajov a za účasti generálneho riaditeľa Ing. A. Barcika štatutárni zástupcovia akciovej spoločnosti Portlandcement, a.s., Ladce Ing. Anton Janík, predseda predstavenstva

---

1081

---

a Ing. Viera Rafajová, podpredsedníčka predstavenstva. Predávané akcie predstavovali 58%-ný podiel zo základného imania Považskej cementárne.

Týmto aktom bol zavŕšený proces úsilia a.s. Portlandcement, ktorej vysoký podiel akcií vlastní zamestnanci cementárne. Vysoká účasť zamestnancov nemá obdobu v celej Slovenskej republike.

Zopakujeme si rozhodujúce kroky, ktoré viedli k dosiahnutiu takéhoto výsledku privatizácie:

- 8. novembra 1993 Založili obchodnú spoločnosť Portlandcement, s.r.o. piatimi členmi vrcholového vedenia podniku.
- 14. decembra 1994 Rozšírenie spoločnosti Portlandcement o 12 vedúcich útvarov podniku.
- 13. júla 1995 Predložili privatizačný podnet na Ministerstvo pre správu a privatizáciu národného majetku SR, v ktorom boli splnené všetky kritériá stanovené pre nového nadobúdateľa časti akcií Považskej cementárne.
- 31. júla 1995 Premena obchodnej spoločnosti Portlandcement, s.r.o. na akciovú spoločnosť. V zakladateľskej zmluve zakladatelia - upisovatelia akcií garantovali záväzok zapojiť ďalších zamestnancov do privatizácie cementárne.
- 10. augusta 1995 Predstavenstvo Portlandcement, a.s., Ladce schválilo predaj listinných cenných papierov odplatným prevodom dočasných listov na meno od predávajúcich upisovateľov na kupujúcich, t.j. zamestnancov cementárne. Cenné papiere od 17 zakladateľov kúpilo celkom 437 zamestnancov cementárne.

5. októbra 1995 Prezídium Fondu národného majetku Slovenskej republiky schválilo uznesenie a vydalo rozhodnutie o priamom predaji 58% akcií Považskej cementárne, a.s., Ladce pre kupujúceho Portlandcement, a.s., Ladce. Treba podotknúť, že uznesenie zo septembra o predaji 46% nerealizovali.
27. novembra 1995 Výkonný výbor Fondu národného majetku SR schválil zmluvu o odplatnom prevode akcií Považskej cementárne, a.s. pre kupujúceho Portlandcement, a.s.
1. december 1995 Podpísanie zmluvy o predaji akcií Považskej cementárne medzi predávajúcimi a kupujúcimi. Súčasne podpísali aj zmluvu o zriadení záložného práva k akciám v Stredisku cenných papierov.

Pravda, ani táto rekapitulácia najdôležitejších bodov procesu privatizácie nevystihuje všetko, čo sa muselo podniknúť. O problematike privatizácie Ladeckej cementárne sa často písalo v dennej tlači, hovorilo v televízii i rozhlase. K urýchleniu a zabezpečeniu toho, aby cementáreň privatizovali zamestnanci, slúžila aj návšteva podpredsedu Národnej rady SR

1082

Jána Ľuptáka a prezidenta Fondu národného majetku SR Š. Gavorníka, ktorí si prezreli niektoré prevádzky cementárne a zúčastnili sa na verejnom zhromaždení.

Počas celého obdobia registrovali príslušné orgány SR vysoký záujem hlavne zo zahraničných firiem, ktoré som už vymenoval v zápise kroniky v roku 1994. Tento záujem zahraničných firiem nebol vždy nezištný, často sledovali hlavný záujem - ochranu vlastných trhov. Až na treťom výberovom konaní rozhodla argumentácia, aby cementáreň, resp. jej podstatná časť, zostala v rukách tých, ktorí ju priviedli k prosperite.

Akcie Portlandcementu

Základné imanie Považskej cementárne, a.s., Ladce bolo rozdelené na 338 495 akcií. Percentuálne rozdelenie akcií bolo takéto:

196 328, teda 58 % akcií **Portlandcement**

Podľa toho je aj zložené **valné zhromaždenie**,
kde je z radov zamestnancov (v tom čase 446)
spolu **461** akcionárov.

39 % akcií patrí Fondu národného majetku SR

3 % na reštitučný fond.

Zakladatelia Portlandcement, a.s., Ladce sa v zakladateľskej zmluve rozhodli upísať plnú výšku základného imania a tak spoločnosť vznikla bez výzvy na upisovanie akcií. Podľa Stanov spoločnosti je zakladateľ (akcionár) povinný splatiť plnú výšku základného imania (v tomto prípade 1 000 Sk za akciu) do jedného roka od vzniku spoločnosti. Pri zápise do Obchodného registra zaplatili základné imanie vo výške 30%.

Zvýšenie miezd robotníkov

Vedenie a.s. na zasadnutí dňa 30. októbra 1995 rozhodlo o 10%-nom zvýšení hodinových taríf robotníkov s účinnosťou od 1. novembra 1995 a to tak, že o 5% sa zvýši hodinová tarifa každého robotníka a ďalších 5% rozdelia kompetentní pracovníci podľa určených zásad. Toto bolo však už **druhé** zvýšenie (prvé v I. štvrťroku) a tak celkové zvýšenie bolo v roku 1995 o 22,4%.

Generálna oprava po novom

Zaužívaným termínom generálnych opráv výrobných zariadení v cementárni bol začiatok kalendárneho roka. Vedenie a.s. presunulo termín generálnych opráv preto, aby sa plánované opravy rozložili na dlhšie obdobie tak, aby bolo možné väčšinu prác zvládnuť vlastnými silami. Ďalej išlo o to, aby sa skrátilo časové obdobie medzi nákupom materiálu a náhradných

---

1083

---

dielov, lepšie sa zosúladiť vývoj stavu zásob a presunul nákup materiálu a náhradných dielov do obdobia lepšej platobnej schopnosti.

Rozpočet na generálne opravy bol 77 miliónov korún.

V priebehu opráv (december 1995) sa ukázalo, že termín na získanie náhradných dielov bol príkrátky a tak sa musel pôvodný plán opráv zredukovať. Nepodarilo sa ani realizovať úlohu minimalizovať náklady na nadčasovú mzdu. Svoju úlohu zohralo i chrípkové obdobie a veľká absencia pracovníkov.

Aj tak hodnotili generálne opravy ako úspešne vykonané, čo potvrdil nábeh zariadení do prevádzky.

Najdôležitejšie udalosti

Veľký dopyt bol v roku 1995 po novom výrobku LANOVA Považskej cementárne, a.s., Ladce na našom i zahraničnom trhu. Vývoj ukončili v roku 1993 a už druhý rok ho úspešne predávajú. Výrobok je založený na vlastnostiach vysokopečnej granulovanej trosky. Zmes cementu a minerálnej prísady LANOVA dáva produktom väčšiu použiteľnosť a vyššiu trvanlivosť.

V roku 1995 sa konalo rokovanie na povolenie banskej činnosti do roku 2000. Bola to dôležitá súčasť prípravy dobývania suroviny v lome Butkov. Záväznú boli nariadenia Banského úradu v Prievidzi. Hovorilo sa pritom aj o možnom rozšírení ťažby v súvislosti s pripravovanou stavbou diaľnice D1.

Koncom októbra 1995 sa pracovníci cementárne zúčastnili na konferencii o moderných technológiách vo výrobe stavebných látok, ktorú usporiadala Vedeckotechnická spoločnosť HIROCEM.

V novembri a decembri 1995 sa zúčastnili pracovníci baliarne školenia v Spolkovej republike Nemecko. Dodávateľom zariadení rotačnej

baličky, váhy, nastreľovacieho automatu a trhača vriec bola nemecká firma HAVER-BOECKER so sídlom v Oelde.

Dôležitou poradou na prerokovanie prepravy tovarov, taríf a celej problematiky spolupráce so železnicou bolo rokovanie zástupcov závodu (Ing. Janík) a zástupcov železnice na pôde generálneho riaditeľstva Slovenských železníc.

Posledný novembrový víkend sa v Uhrovci konali Dni Alexandra Dubčeka. Otvorili pamätnú sieň, na čom sa zúčastnili i členovia vedenia Považskej cementárne. Stretnutie Ing. A. Barčíka a Ing. Antona Janíka s predsedom nadácie Alexandra Dubčeka, Dr. Pavlom Dubčekom a s čestným predsedom nadácie Ladislavom Ťažkým sa nieslo v znamení budúcej spolupráce cementárne s nadáciou.

Dňa 8. decembra 1995 sa v cementárni konala výročná členská schôdza Dobrovoľného požiarného zboru pri Považskej cementárni.

Už tradične usporiadalo vedenie cementárne a Závodný výbor odborového zväzu Deň stavbárov. Uskutočnili ho dňa 7. júla 1995 na ihrisku TJ Tatran, kde bol medzistrediskový turnaj vo futbale a potom v kultúrnom dome spoločenské posedenie pri hudbe „Orion“ z Púchova.

1084

Pracovníci lomovej prevádzky si každoročne pripomínajú sviatok sv. Barbory - patrónky baníkov. V tomto roku boli oslavy v chate Cementár v Belušských Slatinách. Tento rok oslávili svoj sviatok spolu s manželkami.

Tradičné bolo i stretnutie bývalých pracovníkov cementárne, ktoré sa v roku 1995 konalo 8. decembra. Vysoká účasť - okolo 270 pracovníkov, dokumentovala neustály záujem o dianie v ich bývalom podniku. K dobrej nálade prispela detská dychová hudba ZŠ Ladce.

Dňa 16. decembra 1995 usporiadal výrobný úsek cementárne stolnotenisový turnaj TOP 8. Bol to prvý ročník, dobre usporiadaný po spoločenskej i športovej stránke. Vo finále sa stretli Ing. Tiso a Ing. Ježo. Prvým víťazom sa napokon stal Ing. Tiso.

19. decembra 1995 sa stretli členovia vedenia a.s. Považskej cementárne so zástupcami odborov podniku, kde si navzájom vysvetlili svoje budúce úlohy a priority spolupráce.

Zaujímavý je pohľad do **platobných otázok** cementárne. Často sa stávalo, že odberateľ cementu dodávku jednoducho nezaplatil. V podniku sa zaužívalo pravidlo, že po troch mesiacoch urgencií sa prípad dal na súd. Takto bolo v roku 1995 podaných na neplatičov 217 žalôb. Častými dlžníkmi boli podniky, ktoré boli už v likvidácii a vyskytli sa aj prípady podvodných nákupov.

Rok 1995 možno z hľadiska zásadných zmien v cementárni pokladať za historický. Zmena vo vlastníckych vzťahoch, niektoré nové technológie a najmä vysoká kvalita výrobkov dávali možnosť dobrého predaja, teda faktora, ktorý hýbe výrobu a potom i prosperitu našej najstaršej cementárne v Slovenskej republike.

**POL'NOHOSPODÁRSKE
DRUŽSTVO 1. MÁJ KOŠECA**

Významné obdobie

Hodnotenie hospodárenia činnosti Poľnohospodárskeho družstva Košeca spadá do obdobia 150. výročia družstevníctva na Slovensku, čo malo význam nielen pre slovenské, ale i európske a svetové družstevníctvo.

22. augusta 1995 schválila vláda Slovenskej republiky správu o poľnohospodárstve a potravinárstve na Slovensku, čo je tiež určitý medzník v živote poľnohospodárskych družstiev.

Vo februári 1995 sa predstavenstvo družstva zaoberalo Nariadením vlády 208/94 o nájme poľnohospodárskych a lesných nehnuteľností a o nájme poľnohospodárskeho podniku. Podľa týchto nariadení je družstvo povinné platiť nájomné za pôdu, ktorú užíva. Súčasne schválili bonitné triedy a ich ceny, výšku nájomného za ornú pôdu 0,3 % a za lúky a pasienky 0,05 %.

Úlohy na rok 1995 boli schválené na výročnej členskej schôdzi, ktorá sa konala 10. marca 1995. V ďalšom zápise sa hodnotia práve tieto úlohy.

1085

Pracovníci a členovia

Za rok 1995 ubudlo 30 členov a rovnako aj prijatých bolo 30. Celkový stav k 31. decembru 1995 bol 269 pracovníkov, z toho 234 členov a 35 zamestnancov. Zaujímavosťou je, že z toho bolo 160 mužov a 109 žien. Družstvo zamestnávalo 13 pracovníkov so zníženou pracovnou schopnosťou.

Predstavenstvo družstva

V systéme riadenia a organizácie sa za rok 1995 nič podstatného nezmenilo. V predstavenstve boli tí istí členovia ako v roku 1994 a ani organizačná štruktúra sa nezmenila - bola teda členená na strediská: Výrobné stredisko Košeca, Ladce, Ilava, Košecké Podhradie, Horná Poruba, stredisko špeciálnych plodín, mäsovýroba, výstavba a služby.

Predstavenstvo zasadalo každý mesiac a podľa potreby. Tak napr. v mesiaci január a február prerokovávali hlavne náplň podnikateľského zámeru na rok 1995, v marci schválili odpredaj bytových jednotiek v Ilave, v apríli sa zaoberali jarnými poľnohospodárskymi prácami a činnosťou Zväzu poľnohospodárskych družstiev. V letných a jesenných mesiacoch to boli hlavne poľnohospodárske práce súvisiace so zberom úrody a prípravou pôdy na ďalšie obdobie. V auguste prerokovali však i žiadosť firmy KTE na odpredaj nehnuteľností s kladným výsledkom.

Rastlinná výroba

V rastlinnej výrobe bola výroba **obilovín** zabezpečovaná na výmere 692 hektárov, z toho pšenica na 364 ha, raž na 47 ha, jačmeň 237 ha a triticales na 38 hektároch.

Celkom sa vyrobilo 2 614 ton obilia s výnosom 3,75 tony na hektár. Najväčší priemerný výnos dosiahli v stredisku Ilava - 4,61 tony a v **Ladcoch** 4,10 tony z hektára.

Pšenica v celom družstve mala priemerný výnos 4,36 t, jačmeň jarný 3,33 t, raž 2,53 t, triticales 2,13 tony z hektára.

Celú výrobu obilia rozdelili podľa potrieb jednotlivých výrobných stredísk a požiadaviek na zabezpečenie živočíšnej výroby.

Na zabezpečenie osivového fondu	547 ton
na zabezpečenie vlastných osív	21
predaj na naturálie	331
krmny fond	625
vlastný krmny fond	1 088 tony.

Vlastný krmny fond bol určený na výrobu krmných zmesí, ktoré vyrábali v stredisku **Ladce**. Tento zámer sa ekonomicky osvedčil, keď náklady na 1 metrický cent boli až o 80 Sk nižšie, ako pri dodávkach z nákupných organizácií.

1086

Ozimnú repku pestovali na výmere 100 hektárov a dosiahli v priemere 2,29 tony z hektára. Najlepšie bolo stredisko **Ladce** (2,79 t).

I naďalej pokladali v PD Košeca za najdôležitejší fakt pri rastlinnej výrobe jej rentabilitu, pričom najhlavnejším ukazovateľom popri dosiahnutej cene na trhu sú **náklady na výrobu**.

Napr. pri vývoze pšenice boli náklady dosť vysoké a veľmi diferencované medzi jednotlivými strediskami, čo je výsledok najmä rôznych podmienok. Náklad na 1 q pšenice bol v **Ladcoch** 258 Sk, v Ilave 230 Sk, ale v Košeckom Podhradí už 550 Sk. Pri pestovaní repky ozimnej boli rozdiely ešte markantnejšie. V Ladcoch vyrobili 1 q za 394 Sk, v Košeci však za 710 Sk a boli stratoví.

Náklad na výrobu metrického centu **cukrovej repy** za rok 1995 bol v **Ladcoch** 135 Sk, v Ilave 107 Sk. Priemerná cena, za ktorú družstvo repu predalo bola 92 Sk. A tak celková strata na cukrovej repe bola v roku 1995 vo výške 446 000 Sk.

V rastlinnej výrobe celkom, iba pšenica a repka olejná boli rentabilné, na ostatné plodiny sa doplácalo.

Rovnako v **stredisku špeciálnych plodín** bola výroba stratová, rentabilné bolo iba pestovanie ranných zemiakov. Stratová bola všetka zelenina, ktorú pestovali: kapusta skorá, poloskorá i neskorá, mrkva, petržlen, paštrnák, zeler. Tak isto úroda z ovocných stromov a kríkov nebola príliš vysoká, náklady na zber boli vysoké a predajné ceny nízke.

Celé stredisko špeciálnych plodín malo stratu 450 000 Sk.

Kladné výsledky sa dosiahli v zabezpečovaní **krmovínovej základne**. Krmovín bolo dostatok na všetkých strediskách, osobitne dobrá bola situácia v stredisku **Ladce**. Chýbajúce niektoré druhy krmovín

na jednotlivých strediskách doplňovali z tých stredísk, kde bol prebytok (Ladce, Horná Poruba).

Živočíšna výroba

K 31. decembru 1995 vlastnilo Poľnohospodárske družstvo Košeca nasledovné počty hospodárskych zvierat:

Hovädzí dobytok celkom 1 123 kusov, z toho kravy 595 kusov.

Ošípané spolu 2 225 kusov, z toho prasníc 113 kusov.

Ovce spolu 278 kusov, z toho bahníc 201 kusov.

Počet hovädzieho dobytku sa zvýšil oproti roku 1994 o 70 kusov a počet ošípaných narástol o 400 kusov.

Úžitkovosť jednotlivých hospodárskych zvierat nebola rovnaká a rozdiely medzi strediskami boli niekedy dosť veľké. Značne sa **zlepšila** situácia v **Ladcoch**, kde dosiahli dojivosť na jednu dojnica za rok 3 468 litrov, čo je zvýšenie oproti roku 1994 o 412 litrov. V ostatných strediskách dojivosť poklesla.

Družstvo za rok 1995 dodalo na trh 1 397 955 litrov mlieka (menej ako v roku 1994 o 56 000 litrov). Pri dodávkach mlieka sa však najviac hodnotí kvalita, teda zaradenie do jednotlivých akostných tried.

1087

V I. triede dodali zo strediska **Ladce** 56%, v II. triede 29%, v III. akostnej triede 8 % a neštandardného mlieka bolo 15%. Najhoršie boli strediská Košeca - v I. kategórii 6% a Košecké Podhradie - v I. kategórii nič. Ilava a Horná Poruba boli lepšie ako stredisko Ladce. Celé družstvo malo mlieko zatriedené: v I. triede - 53%, v II. triede - 21%, v III. triede - 10% a neštandardu bolo 11%. Na základe takéhoto hodnotenia kvality sa dosiahla realizačná cena (Ladce 6,64 Sk).

Náklady na výrobu jedného litra mlieka boli však oveľa vyššie (v Košeci 11,10 Sk, v **Ladcoch** 9,10 Sk a v ostatných strediskách nad 10 korún).

Chov kráv v družstve bol v roku 1995 stratový o viac ako 3 milióny korún. Najväčšiu stratu zaznamenali v Košeckom Podhradí - viac ako 700 000 Sk, najnižšiu v **Ladcoch** - 328 000 Sk. Ostatné kategórie hovädzieho dobytku dosiahli stratu 4 milióny 800 tisíc korún.

V chove ošípaných zaznamenali tiež straty, za celé družstvo celkom 2 318 000 Sk. V Ladcoch bol predvýkrm a výkrm ošípaných a aj tu bola strata viac ako 400 tisíc korún.

V chove oviec je strata za rok 1995 viac ako 300 000 Sk. Ovce chovali iba v stredisku Košeca.

Celkové hospodárenie

Aby sa dali budúcim záujemcom o kroniku a o Poľnohospodárske družstvo porovnávať výsledky hospodárenia za jednotlivé roky,

uvádzam tabuľku (v Sk), ktorú uviedlo na výročnej členskej schôdzi vedenie družstva:

Stredisko	zámer 1995	skutočnosť 95	rozdiel
Košeca_	- 1 462 000	- 3 173 000	- 1 711 000
Ladce	- 801 000	- 1 148 000	- 347 000
Ilava	- 930 000	- 1 957 000	- 1 027 000
Koš. Podhradie	- 1 742 000	- 3 683 000	- 1 941 000
Horná Poruba	- 1 288 000	- 1 493 000	- 205 000

Výroba špeciálnych plodín mala plánovaný **zisk** 307 000 Sk, v skutočnosti mala stratu 451 000 Sk. **Mäsovýroba** mala plánovaný zisk jeden a pol milióna korún, skutočne jej chýbalo 63 000 Sk. Výstavba bola zisková o 106 tisíc korún. Služby boli stratové o 833 Sk.

Družstvo malo celkove plánovanú stratu 5 a pol milióna Sk, skutočnosť však bola 6 667 000 Sk.

Ešte treba povedať niečo o najúspešnejšom stredisku - **stredisku mäsovýroba**. V roku 1995 spracovali 728 ton mäsa. Napr. kráv 152 ton, výkrmových ošípaných 440 ton, 73 ton býkov, 3 tony teliec atď. Produkcia v tomto stredisku vyjadrená v peniazoch bola 34 488 000 Sk, čo je o 269 tisíc korún viac ako v roku predchádzajúcom, na čo však malo vplyv zvýšenie cien mäsa.

1088

Stredisko **výstavby** uskutočnilo v roku 1995 okrem údržbárskych a menších rekonštrukčných prác najväčšiu stavbu pri prestavbe skladu umelých hnojív v Ilave. Betonárka a štrkovňa realizovali výrobu v hodnote viac ako 2 milióny korún.

Z faktov, ktoré som uviedol v zápise o Poľnohospodárskom družstve Košeca a v ňom i stredisko Ladce je vidieť, že poľnohospodári zápasia s podobnými ťažkosťami ako v roku 1994 a prakticky od roku 1990. Nepriaznivé ekonomické prostredie, najmä drahé vstupy do výroby a nízke realizačné ceny vyrobených produktov nedovolili družstevníkom v roku 1995 priblížiť sa k vytúženej rentabilite.

OBSAH

ROK 1992

HLAVNÉ UDALOSTI V ROKU 1992	896
OBYVATEĽSTVO OBCE	897
Novonarodení občania. Sobáše. Úmrtia občanov.	
PROGRAM OBNOVY OBCE	899
OBCHODNÁ SIEŤ A SLUŽBY	900
DANE Z NEHNUTEĽNOSTÍ	901
OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO	902
Zloženie. Zasadania v roku 1992. Domová správa. Drobné prevádzky. Niektoré významnejšie stavby. Referendum v Tunežiciach.	
VOĽBY DO ZASTUPITEĽSKÝCH ORGÁNOV	907
Základné údaje. Priebeh volieb. Výsledky volieb.	
ŠKOLSTVO V LADCOCH	911
Základná škola. Odborné učilište. Materská škola.	
KULTÚRNA ČINNOSŤ	916
SPOLOČENSKÉ A ZÁUJMOVÉ ORGANIZÁCIE	918
Slovenský rybársky zväz. Československý červený kríž. Slovenský zväz chovateľov. Slovenský zväz záhradkárov. Telovýchovná jednota Tatran Ladce. TJ Tatran Tunežice. Dobrovoľná požiarna	

ochrana.	
POLITICKÉ STRANY A HNUTIA	923
Všeobecne. Kresťansko-demokratické hnutie. Komunistická strana Slovenska.	
ŽELEZNIČNÁ STANICA LADCE	925
VODNÁ ELEKTRÁREŇ LADCE	926
Vypustenie kanála a opravy.	
STREDOSLOVENSKÉ KAMEŇOLOMY A ŠTRKOPIESKY TUNEŽICE	927
JEDNOTNÉ ROĽNÍCKE DRUŽSTVO 1. MÁJ KOŠECA	927
Základné údaje. Transformácia družstva. Majetok družstva. Pôda a živočíšna výroba. Strojové vybavenie a stavby. Pracovníci JRD. Oprávnené osoby. Etapy transformácie. Výrobné stredisko Ladce.	
URBÁRSKE SPOLUMAJITEĽSTVÁ A LESNÉ DRUŽSTVÁ	932
Historický pohľad. Samosprávnosť. Valné zhromaždenie v roku 1919. Pozemky pod priemyselnú výstavbu. Dvadsiate roky. Tridsiate roky. Ohraničenie pozemkov. Pozemky pod stavbu hydrocentrály. Z činnosti urbariátu v tridsiatych rokoch. Čo obsahovali Pravidlá. Roky 1939 a 1940. Po roku 1950. Zrušenie útvaru bývalých urbarialistov. Majetková podstata Lesného družstva. Majetková podstata - pasienky, štrkoviská. Tunežice. Zakladajúce valné zhromaždenie Lesného družstva. Založenie Združenia urbárnikov a členov lesného družstva Ladce. Stanovy. Dohoda o vydaní lesného majetku. Urbársky dom.	

POVAŽSKÉ CEMENTÁRNE, štátny podnik	950
Výroba a predaj. Spaľovanie opotrebovaných ropných olejov. Cement vyšších značiek. Stav privatizácie podniku. Významné udalosti v podniku. Závodný výbor odborového zväzu. Dozorná rada štátneho podniku.	

ROK 1993

ÚVOD - Obec Ladce v roku 1993	959
OBYVATEĽSTVO OBCE V ROKU 1993	960
Všeobecné údaje. Narodení v roku 1993. Zomreli v roku 1993. Podujatia Obecného úradu pre občanov.	
OBECNÝ ÚRAD A OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO	962
Volebné obvody poslancov. Nové názvy ulíc. Funkčné obsadenie Obecného úradu v Ladcoch.	
VÝZNAMNÉ ROZHODNUTIA OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA	964
Záväzná nariadenia a štatúty.	
BUDOVANIE OBCE	966
Významnejšie stavby. Bytové hospodárstvo.	
DANE A POPLATKY	968
Daň z nehnuteľností. Uznesenie o správnych poplatkoch.	

PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ V OBCI	970
Ladecké zvesti. Informátor. Obzor.	
NIETORÉ ZVLÁŠTNE UDALOSTI ROKU 1993	971
ORGANIZÁCIE, SPOLKY, POLITICKÉ STRANY A HNUTIA	971
Dobrovoľná požiarna ochrana. Slovenský rybársky zväz. Slovenský zväz chovateľov. Slovenský zväz záhradkárov. Slovenský červený kríž. Hnutie za demokratické Slovensko. Strana demokratickej ľavice. Kresťansko-demokratické hnutie. Komunistická strana Slovenska. Matica slovenská. Telovýchova a šport v obci.	
ŠKOLSTVO V LADCOCH	979
Materská škola. Základná škola. Odborné učilište.	
KULTÚRNY ŽIVOT V OBCI	984
OBCHODNÁ SIEŤ A SLUŽBY	985
Obchody. Reštaurácie. Služby.	
ŽELEZNIČNÁ STANICA	986
VODNÁ ELEKTRÁREŇ LADCE	987
FIRMA LAHOZ	987
POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO	988
Rastlinná výroba. Krmoviny. Špeciálne plodiny. Živočíšna výroba. Stredisko mäsovýroba. Celkové výsledky hospodárenia. Predstavenstvo družstva.	
ZDRUŽENIE URBÁRNIKOV A ČLENOV LESNÉHO DRUŽSTVA	992

POVAŽSKÉ CEMENTÁRNE	993
Výroba. Kvalita výroby. Rozvoj podniku. Cementáreň a ekológia. Modernizácia. Finančná situácia. Priebeh a stav privatizácie. Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci. Ostatné aktivity závodu. Dozorná rada podniku. Zo života a histórie závodu. Odbory.	

ROK 1994

ÚVOD	1001
OBYVATEĽSTVO OBCE V ROKU 1994	1002
Deti narodené v roku 1994. Zomreli v roku 1994.	
OBECNÝ ÚRAD A OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO	1003
Poslanci Obecného zastupiteľstva. Funkčné obsadenie Obecného úradu. Obecné zastupiteľstvo a jeho rozhodnutia. Hospodárenie a výstavba obce. Bytové hospodárstvo. Daň z nehnuteľností.	
ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	1007
VOĽBY V ROKU 1994	1008
Voľby so Národnej rady SR. Referendum. Voľby do samosprávy obce. Prvé zasadanie Obecného zastupiteľstva v Ladcoch.	
POLITICKÉ STRANY A HNUTIA	1014
HZDS, KDH, KSS, SNS	
ORGANIZÁCIE A SPOLKY	1017

Slovenský rybársky zväz. Matica slovenská. Slovenský zväz invalidov. Telovýchova a šport. Slovenský zväz chovateľov. Dobrovoľná požiarna ochrana. Slovenský červený kríž. Slovenský zväz zákradkárov.	
ŠKOLSTVO V LADCOCH	1023
Materská škola. Základná škola. Odborné učilište.	
KULTÚRNY ŽIVOT V OBCI	1028
Aktivity. Obecná knižnica. Kino v Ladcoch. Kultúrny dom. Ladecké zvesti. Oslavy 50. výročia SNP.	
RÔZNE UDALOSTI	1031
OBCHOD A SLUŽBY	1031
ŽELEZNIČNÁ STANICA V LADCOCH	1032
VODNÁ ELEKTRÁREŇ LADCE	1033
URBÁRSKE POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO. LESNÉ	1033
DRUŽSTVO - POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO	
POVAŽSKÁ CEMENTÁREŇ	1035
Výroba v roku 1994. Kvalita výroby. Predaj cementu. Prašnosť cementárne. Priebeh a stav privatizácie. Dozorná rada. Akciová spoločnosť. Útvar nových výrobných programov. Spoločenský život zamestnancov.	
POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO	1041
Organizácia poľnohospodárskeho družstva. Rastlinná výroba. Živočíšna výroba. Celková úroveň hospodárenia.	

ROK 1995

ÚVOD	1046
ZÁKLADNÉ SYMBOLY OBCE LADCE	1047
Erb. Vlajka. Pečať obce.	
OBYVATEĽSTVO LADIEC V ROKU 1995	1048
Počet obyvateľov. Deti narodené v roku 1995. V roku 1995 zomreli. Podujatia pre občanov.	
OBECNÝ ÚRAD. OBECNÉ ZASTUPITEĽSTVO	1050
Funkčné obsadenie Obecného úradu. Poslanci. Zasadania obecného zastupiteľstva.	
MIESTNE DANE	1054
Daň z pozemkov. Daň zo stavieb.	
ŠKOLSTVO V LADCOCH	1055
Materská škola. Základná škola. Odborné učilište.	
KULTÚRNY A SPOLOČENSKÝ ŽIVOT	1059
Kultúrny dom. Obecná knižnica. Kino obecného úradu. Ostatné kultúrne aktivity.	
VÝZNAMNÉ PODUJATIA	1061
Pietna spomienka. 50. výročie oslobodenia obce. Deň matiek. Slávnostné zhromaždenie. Oslavy SNP. Večer poézie Pavla Koyša. Hostujúce súbory.	
PRÍPRAVA DIAL'NICE D1 (Nemšová - Ladce)	1063
Údaje o dial'nici. Verejné rokovanie. Pripomienky Obecného úradu	

v Ladcoch.

PLYNOFIKÁCIA A ĎALŠIE STAVBY V OBCI	1065
OBCHOD A SLUŽBY	1066
POLITICKÉ STRANY A HNUTIA	1066
Miestna organizácia Hnutia za demokratické Slovensko. Slovenská národná strana. Komunistická strana Slovenska. Kresťansko-demokratické hnutie.	
DOBROVOĽNÉ ORGANIZÁCIE V OBCI	1069
Slovenský rybársky zväz. Dobrovoľná požiarna ochrana. Slovenský zväz chovateľov. Miestny odbor Matice Slovenskej. Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Slovenský zväz zdravotne postihnutých. Telovýchovná jednota Tatran Ladce. Telovýchovná jednota Tatran Tunežice. Miestny spolok Slovenského červeného kríža. Slovenský zväz záhradkárov.	
LESNÉ DRUŽSTVO - POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO	1077
URBÁRSKE POZEMKOVÉ SPOLOČENSTVO	1078
ŽELEZNIČNÁ STANICA	1078
Dopravná intenzita. Tržby v stanici Ladce.	
VODNÁ ELEKTRÁREŇ	1079
INÉ PODNIKY	1079

POVAŽSKÁ CEMENTÁREŇ, a.s.	1080
Úlohy v roku 1995. Vedenie podniku. Mimoriadne valné zhromaždenie. Priebeh privatizácie. Akcie Portlandcementu. Zvyšovanie miezd robotníkov. Generálna oprava po novom. Najdôležitejšie udalosti.	
POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO	1085
Významné obdobie. Pracovníci a členovia. Predstavenstvo družstva. Rastlinná výroba. Živočíšna výroba. Celkové hospodárenie.	
